

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Prophetia Apocalyptica S. Joannis Apostoli

Kircher, Heinrich

Coloniæ Agrippinæ, 1676

II. Pars Apocalypseos.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39100

II. PARS APOCALYPSE OS.

UXOR EJUS PRÆPARAVIT SE. Apoc. 19. 7.

II PAR. APOCALYPTOS

PROF. ELLI TRALAVIT 2011

APOCALYPSEOS

PARS SECUNDA.

Accuratè, breviter, & clarè
EXPLANATA.

APOCALYPTOS

APOCALYPTOS

PARS SECUNDA

Accuratè, breviter, & clarè

EXPLANATA

APOCALYPSEOS

PARS SECUNDA.

DUO jussus erat S. Joannes: Apocalypseos cap. 10. in fine: primum, v. 9. *devorare* Libellum, & in ventre memoriae suae ruminare quae in eo scripta supererant; nimirum de Antichristo & de novissimis temporibus illi proximis. Alterum, v. 11; devorata eructare ac palam mundo *prophetare*: Et addita fuit particula, *iterum*; qua significabatur, in hac secunda parte Apocalypseos iterare oportere illa quae ex praecedentibus egent repetitione: tum de Antichristo ipso: tum quia perduraverint usque ad Antichristum, & ut constet in quo statu ille inventurus sit Ecclesiam: tum ut enucleatius inculcentur & distinctius praefigmentur. Quod cum alio fiat modo, & variatis quibusdam additisve circumstantiis, & per alia nova hieroglyphica praedoceantur bis eadem in tanti momenti mate-

Prophe-
tatur ite-
rum.

ria; suam affert copiosam utilitatem, eamque triplicem. Primò, valet ad majorem confirmationem & persuasivonem rei. solenne est enim S. Scripturae in rebus magnis & arcanis eandem rem praefigurari aut prophetari per plura & diversa emblemata. Exempli causa, in Visione gemina quae oblata est Pharaoni septem boum, & septem spicarum, Gen. 41. quam cum edisseruisset Joseph Patriarcha, subjungit v. 32. *quod autem vidisti secundo ad eandem rem pertinens somnium, firmitatis indicium est, eò quod fiat sermo DEI & velocius impleatur.*

Secundò, quoniam in eadem re occurrunt plures proprietates vel adjuncta observanda; ita ut una similitudo seu imago proposita non exhauriat totam rei veritatem; valet plurimum, ad expressius atque explicatius repraesentandum, plures afferri hujuscemodi comparationes.

A 3 quod

Utilitas
prophe-
tiae itera-
tae:

quod maximè locum habet in Apocalypsi in qua eadem proponuntur cum additis aliis circumstantiis.

Hujus
præfer-
tim.

Tertiò, id quod proprium est Apocalypsi: ut ea, quæ dudum & in genere prædixerat, applicet novissimis temporibus, quasi novam prophetiam de omnium ultimis & gravissimis periculis.

Supereft (quod proæmii loco dixerim navo Lectori) ut nos etiam excitemur ad iterum iterumque versanda & revolvenda quæ sequuntur: quamvis cognitu grata devoranti, at amara ruminanti ac digerenti. Locum habeat in hac præcipuè relectione Apocalypseos id quod in genere monuit auditores suos S. Augustinus in psal. 141. *admonemus charitatem vestram, ut ea quæ audiendo, tanquam ventre, memoriâ conditis, rursus revolvendo & cogitando quodammodo ruminetis.* Etenim ex mente S. Scripturæ, quam citavit, breviter dictum esse: *Sapiens ruminat, stultus non ruminat. neque enim propter aliud in Lege munda ea dicta sunt animalia quæ ruminant, immunda quæ non ruminant.*

Vidit hoc S. Augustinus lib. 20. de Civ. cap. 17. cum enim dixisset, esse multa in Apocalypsi quæ mentem legentis exerceant, addit: *Maximè, quia sic EADEM multis modis REPETIT, ut alia atque alia dicere videatur, cum ALITER atque aliter HÆC IPSA dicere vestigetur.*

Series

Series seu distributio Capitum II^{dæ} Partis.

Sicut divisimus primam partem Apocalypseos in suas Visiones, eò quòd S. Joannes ingeminet ubique vocem illam, *Vidi*: sic hanc secundam partem, eandem ob rationem, dividamus in septem Visiones primarias: quarum sex hujus sunt mundi aut temporis; suntq; ejusmodi ut suam singulæ materiam exhauriant integrè: id quod sedulò est observandum; & in quo posita est hujus 2^{dæ} Partis, ordinatissima est enim, dispositio & artificium. nempe in eo quòd in unaquaq; Visionum, præterquam quòd I. & II. invicè succedant & connectantur, absolvitur ista materia pervidendo usq; ad finem qui est dies Judicii. quibus accedit VII. Visio Beatitudinis post Judiciũ in æternitate.

Quòd si quis maluerit plures paucioresve hujus Partis numerare Visiones, dividat prout libuerit: dummodò ne incipiat aliter quam à Cap. 12. nam cum Tuba septimã finiri Iamam Partem & illius Visiones demonstratissimũ est.

Ergo I. Visio de Ecclesia est militante; per hieroglyphicon Mulieris: & de persecutione Draconis.

Hanc Visionẽ excipit II. de suscitatione duarum Bestiarum contra Ecclesiam & contra patientiam Sanctorum ejus. Hæ duæ Visiones cohærent inter se, & continuatur videndo usq; ad tempus Judicii. absolvuntur Capitibus tribus; 12. 13. & 14. quorum in primo, de Muliere & Dracone; in altero, de Bestiis; in tertio, de patientia Electorum.

III. est Visio de 7. Angelis habentibus 7. plagas iræ DEI, quã effundunt ex suis phialis: quarum septima est dies novissimus Judicii. Capitibus 15. & 16. IV.

Visiones septem, hujus secundæ Partis.

Materia Visionũ Primæ, antipathia inter Mulierẽ & Draconem. Secundę item inter duas Bestias & servos DEI. 3. 7. Angeli cum phialis.

4. Mulier infidens Bestiæ.

IV. Visio est de Babylone Civitate, quæ infidet Bestiæ: & de damnatione ac Væ novissimo ejus Civitatis: per hieroglyphicon Mulieris meretricis. Capitibus 17. & 18.

5. Sponsus victor.

V. Visio est de præparatione Sponsæ nuptæ: & de ultima victoria Sponsi contra Bestiam & exercitus congregatos: quando Bestia & Pseudopropheta mittuntur in stagnum ignis. Capite 19.

6. Draconis cum exercitu suo clades.

VI. Visio integra de Dracone. quòd abhinc mille annos ligatus: quòd solutus seducat gentes & congreget Gog ac Magog per quatuor oras terræ. Exercitus, qui obsidet Civitatem dilectam, devoratur igne de Cœlo: & Diabolus in illud idem mittitur stagnum in quo Bestia & Pseudopropheta æternum. Atq; hic est omnium pugnarum finis, dies Judicii. Capite 20.

7. Jerusalem Beata, Sponsa Agni.

Coronidis loco additur VII. Visio de Ecclesia triumphante: in schemate Jerusalem Civitatis Beatæ, Sponsæ seu Uxoris Agni. Capitibus 21. & 22.

Capite 22, v. 12. Epilogus qui est prosopopœia JESU. & v. 18. contestatio S. Joannis: imploratio adventus Christi; & gratiæ ejus.

Concinnitas ordinis in Apocalypsi.

In hac distributione Apocalypseos nullum ἕσπερον πρότερον, seu nullæ inveniuntur hystero-logiæ, quas affinxerunt huic Libro: sed est ordo accuratus & admirabiliter concinna dispositio; digna Christo qui est auctor, Angelis qui administri Visionum, pondere ipso rerum quæ visæ, Joanne cui ostensæ, Ecclesiis ad quas scriptæ. Nam in prima quidem Parte servatur ordo rerum gerendarum: in hac secunda ordo Visionum, quarum unaquæque suam tractet absolvâtque materiam.

Et hæctenus series secundæ Partis Apocalypseos.

TRACTA-

TRACTATUS XVI.

IN PARTEM PRIMAM CAPITIS XII.

Assignemus duos Tractatus huic Capiti: & dividamus illud in duas Partes. quarum prima de Muliere parturiente: de Dracone: de raptu filii & prælio connexo. Sequenti Capitis parte & Tractatu de alis quæ dantur mulieri: de volatu à facie serpentis: de flumine post mulierem, & de nova ira Draconis meditatâ.

VERBA APOCALYPSEOS.

(Cap. 12. Versu 1.) *Et signum magnum apparuit in cælo: mulier amicta sole, & luna sub pedibus ejus, & in capite corona stellarum duodecim: (v. 2.) Et in utero habens, clamabat parturiens, & cruciatur, ut pariat. (v. 3.) Et visum est aliud signum in cælo: & ecce draco magnus rufus, habens capita septem, & cornua decem, & in capitibus ejus diademata septem: (v. 4.) & cauda ejus trahebat tertiam partem stellarum cæli, & misit eas in terram; & draco stetit ante mulierem, quæ erat paritura, ut cum peperisset, filium ejus devoraret. (v. 5.) Et peperit filium masculum, qui recturus erat omnes Gentes in virga ferrea: & raptus est filius ejus ad Deum, & ad thronum ejus? (v. 6.) Et mulier fugit in solitudinem, ubi habebat locum paratum à Deo, ut ibi pascant eam diebus mille ducentis sexaginta. (v. 7.) Et factum est prælium magnum in Cælo: Michaël & Angeli ejus præliabantur cum dracone, & draco pugnabat, & Angeli ejus. (v. 8.) Et non valuerunt, neque locus inventus est eorum amplius in cælo. (v. 9.) Et projectus est draco ille magnus, serpens antiquus, qui vocatur diabolus, & satanas, qui seducit universum orbem: & projectus est in terram, & Angeli ejus cum illo missi sunt. (v. 10.) Et audiivi vocem magnam in cælo dicentem: Nunc facta est salus, & virtus, & regnum Dei nostri, & potestas Christi ejus, quia projectus est accusator fratrum nostrorum, qui accusabat illos ante conspectum Dei nostri die ac nocte. (v. 11.) Et ipsi*

Pars II.

B

vicerunt

vicerunt eum propter sanguinem agni, & propter Verbum Testimoniū sui, & non dilexerunt animas suas usque ad mortem. (v. 12.) Propterea letamini Cæli, & qui habitatis in eis. Va terra, & Mari, quia descendit Diabolus ad vos, habens iram magnam, sciens quod modicum tempus habet. (v. 13.) Et postquam vidit draco, quod projectus esset in terram, persecutus est mulierem, quæ peperit masculum.

S. I.

Mulier parturiens.

Signum
magnū:

SIGNUM MAGNUM; id est magnæ significationis hieroglyphicon: à quo hæc secunda Pars Apocalypseos incipit idcirco; quia sicut in prima Parte omnia dirigebantur ad sponsum Agnum, sic omnia hujus IIæ Partis ad Mulierem Sponsam Agni: à qua exorditur & in quam definit scriptio hujus Partis.

Exordiū
& Scopus
Partis
IIæ.

Hæc MULIER est Ecclesia: prævidetur IN COELO, quia illuc prædestinatur ut sit uxor Agni: AMICTA SOLE justitiæ de quo Malachiæ 4. v. 2. calcet Lunam (symbolum inconstantia & mutabilitatis) cum omnibus sublunaribus rebus; puta, divitiis, delitiis, honore terrenis: CAPITE & fronte CORONAM præfert DUODECIM Apostolorum, qui sunt lucidissimi ac primæ magnitudinis astrorum, id est Episcoporum, ut expressè explicantur Stellæ Apoc. 1. v. 20. ac velut Zodiacus in firmamento Ecclesiastico.

Parturit: Ipsa fecunda à Spiritu S. & PARTURIENS, per Evangelium, prolem Christianam electam. illam prolem

ad quam Apostolus Gal. 4. v. 26. *quæ sursum est Jerusalem libera est, quæ est mater vestra: illam prolem de qua ibid. v. 19. quos iterum parturio, donec formetur Christus in vobis:* illam de qua S. Augustinus in psal. 142. (de hac loquens Muliere Apocalypica quam appellat Civitatem DEI, & de partu ejus) postquam se fundasset in doctrina Apostoli de membris Christi & Capite tanquam de uno, ex epist. ad Gal. 3. v. 16. sic concludit: *si & nos semen Abraha, ergo & nos Christus: quomodo unum corpus (sumus) multa membra, ita (sumus) & Christus;* ex 1. Cor. 12. v. 12. *Et, quotquot in Christo baptizati estis, Christum induistis;* Gal. 3. v. 27. Et in psalmum 122. ex eodem Apostolo, ibid. cap. 4. v. 7. *FILIUS sumus, quia sic MULTI sumus, ut in illo UNUS sumus.*

Hanc sobolem dum parturit, CHRISTUM in membris suis novis CLAMAT in CRUCIATU & persecutione, orando ut feliciter pariat. *Parit enim,* ait S. Aug. (in psal. 126.) *Ecclesia filios conjunx Christi, & si parit, parturit.*

Christū
in suis
membris,

Clamat
præ cruci-
ciatu.

currit. Et in Tomo 9. S. Augustini Auditor homiliarum in Apocalypsin hom. 9. *Semper enim in cruciatibus parit Ecclesia Christum per membra: semper & Draco quarit devorare nascentem.* de quo jam sequitur.

Signum
aliud
Draco:
In Cælo.

2. Ex aduerso Mulieris, & sub ea, VISUM EST ALIUD SIGNUM, infausæ significationis meteoron, IN COELO aërio, Draco. Nam quòd Cælum aërium, id est, regio aëris, reuera habitetur à dæmonibus, sententia est Patrum: de qua S. Hieronymus in epistolam ad Ephes. cap. 6. v. 12. *Hæc autem omnium, ait, Doctorem opinio est quòd aër iste qui Cælum & terram medius dividens inane appellatur, plenus sit contrariis fortitudinibus.* Et fundatur à Patribus in Apostolo, Ephes. 2. v. 2. *est nobis colluctatio contra spiritualia nequitiæ in cælestibus;* id est, ut S. Hieronymus l. c. exponit, *in eo qui supra nos est aère, unde & aves quæ volitant per aërem volucres cæli dicuntur esse: nam & in alio loco, de demonibus, quòd in aère isto vagentur, Apostolus ait.* Hæc Hieron. Cui consentit S. Augustinus lib. 11. de Civ. cap. 3. ubi dividit inter duas Angelicas societates: *illam, inquit, in Cælis habitantem; istam inde dejectam, in hoc infimo aërio Cælo tumultuantem.* Et lib. 3. de TRIN. cap. 7.

Devoratus.

3. Draco igitur iste se opposuit Mulieris, & STETIT ANTE eam, UT DEVORARET Christianissimum nascentem & in sua velut infantia tenerum adhuc, atque opinione Draconis imbellem. Sed divinâ protectione secus accidit: editus est enim in lucem partus Mulieris, primitiæ Mar-

tyrum & Confessorum; ille MASCULUS, idoneus ad hæreditatem adeundam Regni æterni: & robustus inde ab utero, id est à primordiis Ecclesiæ, ad subjugandum inimicos Christi; cum appromissione regendi OMNES cæteras GENTES, IN VIRGA FERREA qua comminuat omnem potentiam contrariam: quod sicut prædictum est ad Christum, qui est Caput, psalmo 2. v. 9. *reges eas in virga ferrea,* sic & ad Sanctos cohæredes ac membra Christi pertinet, ex ejusdem promissione quam asseruit Apoc. 2. v. 26. & 27. quem in finem RAPTUS EST per medias persecutiones AD DEUM ET AD THRONUM EJUS.

Masculum.

Potest dici, quòd hæc Visio æquivalet 4. simul Sigillis primis Capitis sexti, ubi Eques albus & contra eum persecutiones cernuntur, ante & inter quas procedit Eques, VERBUM Agnus, ut vincat. Æquivalere autem, id est rem eandem indicari, manifestum est ex eo: quòd Draco moveat persecutionem; & qui est ejus effectus, expressè subjiciatur, mentio Martyrum hîc v. 11. perinde ut in Parte prima cap. 6. v. 7. in Sigillo quinto, & cap. 7. in Sigillo sexto.

Diximus Mulierem esse Ecclesiam: cujus quia præcipuum est membrum & excellentissimum Beatissima Virgo MARIA, idèd apud SS. Patres (inter quos S. Aug. lib. 4. de Symbolo, cap. 1. & S. Bern. fusè in serm. de Apoc.) encomia hæc attribuuntur DEIPARÆ. ad quam etiam respexisse censendus est S. Joannes: eò maximè, quòd hujus

B 2 partus

partus fuerit quem primariò cupivit Draco devorare, & de qua Gen. 3. v. 15. *inimicitias ponam inter te & mulierem.* Optimè convenit inter Mulierem hanc & illam. Nam quod in exordio mundi de Virgine DEIPARÆ fuit prædictum & de Semine illius, *Ipsa*

conteret caput tuum: hoc idem in exordio Romanæ Ecclesiæ oraculum fuit Apostoli scribentis ad Rom. 16. v. 20. *DEUS autem pacis conterat Satanam sub pedibus vestris velociter.* Amen.

S. II.

Effigies Draconis.

Draco magnus:

1. Dicitur 1. DRACO: ut & in aliis Scripturis: quia cum esset conditus à DEO *principium viarum DEI*, Job. 40. v. 14. *perfectus decore*, Ezech. 28. v. 13. &c. rebellionem suam contra Conditorum, mutatus fuit in Draconem, ipse & Angeli ejus. Appellatur cognomento MAGNUS: quia de illo, Job. 40. v. 12. *stringit caudam suam sicut cedrum*: v. 18. *absorbet fluvium*; & non mirabitur. cap. 41. 24. *non est super terram potestas qua comparatur ei*. v. 25. *ipse est Rex super universos filios superbia.* Hunc adumbravit is cui dicitur à DEO Ezech. 29. v. 3. *Ego ad te Pharao Rex Egypti, Draco magne.*

Rufus:

2. Dicitur 2. RUFUS. hinc maxime in Apocalypsi eadem in effigie: tum quia incepit ab Equo rufo suas persecutiones contra Ecclesiam à Judæis; ut vidimus in prima Parte: tum quia posteaquam ex prioribus periculis per gloriosam fugam erepta fuit protectaque à DEO, jam in hac secunda Parte Apocalypseos omnes simul persecutiones convenient in novissimam

rufam iterum, id est Judaicam, concitatore pseudo-Messia Antichristo: non sine angustiis Mulieris per breve tempus, prout prædicitur v. 6. & 14.

Prodit cum suis solennibus *Capitibus* 7. & *Cornibus* 10. quæ sunt insignia Principatus mundi hujus. descripsit sibi enim & designavit in eo 7. Regna ethnica quibus effert se ut *Capitibus*; & solenne est ei habere suos decem Reges insignitè impios pro instrumentis & *Cornibus*. Sanè per 10. Reges in Apocalypsi Universalitatem Regum (impiorum) intelligi posse sensit Augustinus lib. 20. de Civ. cap. 23. ubi loquitur de Antichristo: *quid enim, inquit, si numero isto denario Universalitas Regum significata est, post quos ille venturus est?*

3. Dicitur 3. ille idem Draco, qui Et pro caudam suam & persuasione secum olim firmate in ruinam traxit TERTIAM PARTEM STELLARUM COELI; sunt Stellæ cæli. Angelos (Job. 4. v. 18. & cap. 25. v. 5.) illinc deciduos, multò antè quàm staret contra hanc Mulierem. Accessit à capite ea narratio: simul & perstringitur

Cui capita & Cornua:

Et pro firmate sunt Stellæ cæli.

tur prophetia hostilitatis quam machinatur; cuius hæc est summa. Sicut in Cælo empyreo (ad quam pugnam egregiè respicitur, & fit comparatio) in quo conditus fuit, pugnando victus

est à S. Michaële: ita & in Cælo mystico, pugnans adversus Ecclesiam Christi vincetur, præside Ecclesiæ Dei eodem S. Michaële; cuius conflictus occasio & initium est ut sequitur.

Adver-
sario S.
Michaë-
le.

§. III.

Prelium.

Præliū: 1. **V**indicabat sibi Satanas principatum mundi, sumptâ denominatione à potiore mundi parte, factus seductor illius per Ethnicismum eousque, & in vafor ac domitor generis humani: Cùm ecce ei qui possidebat cum custodia suum atrium in pace, Luc. 11. v. 21. ingens similtas & odium oritur contra Ecclesiam Christi; illam quæ incipit parturire conversionem Ethnicorum & salutem; illam recens ædificatam Mulierem ex latere novi Adæ obdormientis; illam militantem Cælo; illam quæ præsidium suum habet in Cælo, ut hîc docemur, S. Michaëlem & Angelos ejus.

Magnū: **FACTUM EST** ergo, inquit, **PRÆLIUM** utrimque **MAGNUM**: dum hinc commoventur per Draconem persecutiones magnæ; vis asserendi animas, ac retrahendi, per intimationem corporibus tormentorum omnis generis: at illinc ei resistitur magnâ constantiâ animi ac tolerantia corporis.

In Cælo. Dicitur committi hoc prælium **IN COELO**: tùm quòd de Cælo adjuvetur Ecclesia: tùm quia ipsa est Cæ-

lum mysticum, ut modò insinuavimus: tùm quia prælium geritur contra Martyres qui præcipiunt Cælum ingenti agmine; utpote qui simul occisi, simul in Beata immortalitate visuntur & in possessione Cæli.

2. In eo prælio **NON PRÆVALUERUNT DRACO ET ANGELI EJUS: NEQUE LOCUS INVENTUS EST EORUM AMPLIUS IN COELO**. Sicut olim in Emphyreo, sic neque in Ecclesia ille eorum locus amplius universæ seductioni Gentilium: propterea quòd in Gentibus inceperit oriri Christus & efflorescere semen Ecclesiæ, tanto jam initio dato propagandi Christianismum, & agi cœpto triumpho de Satana per animas Martyrum victrices & præmissas ad Beatitudinem. Procul his animabus sanctis (v. 9.) **PROJECTUS EST DRACO, ET ANGELI EJUS CUM ILLO**, velut de sublimi possessione **IN TERRAM**: id est, ut explicant S. Aug. & alii Pates, in eos qui perstiterint terrena sapere, nec nisi terram spectare ac diligere, cùm fuerit Cælum ipsis annuntiatum, atque ad e-

Locus
Draco-
nis, terra.

terra nominari & esse, juxta illud S. Augustini tract. 2. in ep. S. Joannis: *talis est quisque, qualis ejus dilectio est; terram diligis! terra eris.*

Locus
Marty-
rum,
Cœlum.

Super hac victoria fit applausus utriusque *Cœli*, triumphantis & militantis (v. 10. & c.) voce magnâ gratulantium de *Regno & potestate* CHRISTI, de projici cœpto seductore communi eodemque *accusatore* atque improperatore in faciem DEO Christo sine intermissione: ac de triumpho Christianorum parto per SANGUINEM AGNI, ET per SUUM martyrium seu TESTIMONIUM, USQUE AD odium sanctum animarum suarum in hoc mundo, & ad MORTEM pro fide in DEUM perpeſſam. Magna materia plausus: quod postquam seduxisset Diabolus multis retrò sæculis universum orbem, ostensum sit posse eum vinci ab his qui nolint esse terra: moveâtque ille quidem prælia, sed debelletur à cohortibus Martyrum.

Draco-
nis ira.

3. Qui ut vidit se repulsum in terram, ac longè ab animabus raptis ad DEUM & jam cœlestibus incolis, descendere coactum: adhuc contra mortales spirat IRAM MAGNAM & VÆ, quod impendet TERRÆ ET MARI: ideò, quia sperat se posse sarcire damnum, & obtinere saltem cæ-

teros quos inveniet faciétve habitatores in terreno & immerſos in mari hujus sæculi. *Væ terra & mari*, ait Auctor homiliarum suprà citatus, *id est qui Cœlum non estis.*

Tum verò hoc maximè solatur sese ac nititur, quòd etiam post vires diminutas & injecta sibi suisque vincula quibus ligatam sentit potestatem nocendi, seu tamen repositum se divinitus habere MODICUM TEMPUS libertatis amplioris ac potestatis ultimæ sibi indultæ; certus eâ saltem extremâ suâ caudâ non minùs ex Ecclesia detrahete quàm è cœlo quondam partem Stellarum.

Sed dum illud interim tempus nondum advénit, nequaquam interea cessaturus ab ira, *persequitur* MULIEREM aliis viis: irritatissimus quòd pepererit masculum raptum in Cœlos. Veruntamen dum talia molitur Draco, Mulier curæ est DEO: à quo proregitur & fortitudo ei datur avolandi, prout jam dicetur.

* * *
* * *

TRACTA-

TRACTATUS XVII.

IN RELIQUA CAPITIS XII.

Visionem inceptam de Muliere, sanctâ & forti, prosequitur Joannes in reliquo Capite. cujus uno in versu 14. multa & involutè dicuntur, ac diligenter evolvenda sunt in proximis duobus §§. de alis Mulieris & volatu: de loco deserto ubi alitur: & de tempore decretorio certorum annorum. Cæteri quatuor Versus Capituli absolventur in §. 3.

VERBA APOCALYPSEOS.

(Capit. 12. Versus 14.) *Et data sunt mulieri ala dua aquila magna, ut volaret in desertum in locum suum, ubi alitur per tempus & tempora & dimidium temporis, à facie serpentis. (v. 15.) Et misit serpens ex ore suo post mulierem, aquam tanquam flumen, ut eam faceret trahi à flumine. (v. 16.) Et adjuvit terra mulierem, & aperuit terra os suum, & absorbit flumen, quod misit draco de ore suo. (v. 17.) Et iratus est draco in Mulierem, & abiit facere prælium cum reliquis de semine ejus, qui custodiunt mandata Dei, & habent testimonium Iesu Christi. (v. 18.) Et stetit super arenam maris.*

§. I.

De alis & volatu Mulieris.

Extollamus DEUM & demus gloriam ei, quia prophetavit ea quæ impleta sunt: & id quod restat expectemus implendum.

Aquila magna. 1. **M**anifestum est in Scripturis, Aquilam significare Imperium: & alas dilationem. Ita Daniel cap. 7. in Visione quatuor Bestiarum, quæ sunt totidem Imperia mundi seu Monarchiæ, de prima quæ fuit Chaldæorum sub Nabuchodonosore v. 4. *alas, inquit, habebat*

bebat ut Aquila : aspiciebam donec evol-
sa sunt ala eius. Ezech. 17. de Rege Ba-
bylonis dicitur v. 3. Aquila grandis, ma-
gnarum alarum. Et de Rege Ægypti,
v. 7. Aquila altera grandis, magnis alis.
Jer. 48. de vastatione Moabitarum per
Regem Babylonis, v. 40. quasi Aquila
volabit & extendet alas suas ad
Moab.

2. Ecce quâ formâ prævidit S. Jo-
annes Mulierem Ecclesiam, & in quo
statu tranquillitatis in quem effugit li-
beratâ & superior facta persecutione
quam & Judæi dudum & Gentes mo-
verunt.

duæ alæ: DATÆ SUNT, inquit, MU-
LIERI ALÆ DUÆ, AQUILÆ
MAGNÆ. Magna Aquila & biceps
est Imperium Romanum : cujus am-
bas alas prædicit Joannes datum iri Ec-
clesiæ militanti, quam Draco persequi-
tur. Duæ alæ sunt Imperium Occi-
dentale & Orientale : quorum alterius
est sedes Vetus Roma, alterius Nova
Roma seu Constantinopolis.

Data ut volaret: 3. Alæ illæ duæ datæ sunt, ad volan-
dum : excelsio & felici volatu qui est ex-
altatio ac propägatio Religionis Chri-

stianæ. quæ acceptis alis, sibi datis à
DEO ut esset expeditior à persecutio-
ne, provolat & penetrat ulterius IN
DESERTUM, id est in nationem
Gentilium de qua Isaias fusè sub simi-
litudine deserti, cap. 35. v. 1. & 2. *Læ-*
tabitur DESERTA & invia, & exulta-
bit SOLITUDO, & florebit quasi lili-um :
germinans germinabit, & exultabit læ-
tabunda & laudans gloria, inquit, Li-
bani data est ei, decus Carmeli & Saron :
ipsi (Gentiles) videbunt gloriam Do-
mini (lucem fidei Christianæ) & deco-
rem DEI nostri.

Hoc illud est desertum, & hæc Soli-
tudo, in quam fugit Mulier id est evasit
à persecutione: quando ipsa potius oc-
cupavit Gentes & amplexa est sub alis
suis. Quippe adventu Mulieris efflo-
ruit illa Solitudo : & gloria, quæ fue-
rat Libani ac decor qui fuerat Car-
meli, eò ex Judæa translata sunt cum
sceptro ac Majestate Imperii Chri-
stiani.

Et dici potest, hanc evasionem æ-
quivalere Silentio illi seu quieti, de
qua in prima Parte Apocalypsis initio
Capitis octavi.

S. II.

De loco in quo pascitur à facie Serpentis : & ad
quæ usque tempora.

In locū suum: 1. **D**icitur hoc desertum esse LO-
CUS Mulieri SUUS, in
quem debuit evolare. Quoniam is ei

proprius locus, assignatus est à Pro-
phetis, jamque præparatus per marty-
ria & prædicationem inceptam : locus
Neo-

Neophytarum Gentium, quæ fuerant omnino infideles & desertæ à fide ac desolata à DEO.

Ubi aliter:

In eo loco tam suo & vasto est futura tutior Ecclesia cum his alis: & remotior, tanquam volatu sublimiore, A FACIE SERPENTIS dejecti in terram. Ubi, quæ DEI est providentia, non tantum secunda præcedentes effugit persecutiones: sed oportet eam ali & vegetari atque excrecere: depassâ passim superstitione, & idolis demolitis in Oriente & Occidente: quoad humanum genus totum imbutum sit famâ Evangelii; penetraturâ usque ad Indias procul & propediem in novum orbem.

Per tempus &c.

2. Jam quod additur, PER TEMPUS ET TEMPORA ET DIMIDIUM TEMPORIS, hoc præsignificat perseverantiam Mulieris usque ad extrema tempora, de quibus præpotens & præ omnialio tempore fuit commemoranda protectio futura: & quod aletur etiam tunc, per illam usque exodum temporum. Absit enim opinio, quasi tunc primum ei datæ sint alæ, vel ut pro novissimo tantum trium & dimidii annorum, aut eo fine ut lateat: immò non potest latere Mulier illa (civitas supra montem, & lucerna non sub modio, Matth. 5. v. 14. & 15.) nec istâ quidem morâ temporis ultimâ & exiguâ: quando namque persecutio futura est toto orbe, quomodo non toto etiam orbe Mulier? & verò aletur patiendo. Quamobrem nequam ille est sensus, & causa alarum ista, & usus tam humilis ac brevis alatum tantarum, utpote aquilæ magnæ,

Pars II.

& duarum celebrium: sed est sensus quem jam dicemus.

3. Exprimuntur hoc tam fecundo versu 14. & paucis perstringuntur hæc tria: primò, alæ datæ duæ, Orientem versus & Occidentem. Secundò, ad quem locum & in quem terminum volatus ejus: videlicet, quâ patet desertum qui est locus Mulieris ut inibi alatur & illum impleat. Tertiò, ad quod usque tempus perseveratura sit, ac perrecturus illam alere DEUS: videlicet, per totum illud spatium temporum, quæ secutura sunt, usque ad novissima & specialiter per hanc Apocalypsin prophetata tria tempora & dimidium, illa tam brevia quàm ardua: Nec solum, uti diximus, usque ad illa; sed etiam, uti dicit Apocalypsis, PER illa prorsus, & eventu oprato ac victorioso adversus Serpentem.

Juxta quam expositionem facile est Lectori significationem pervidere particulæ UT in hoc loco Apocalypseo tum in hoc Versu 14. quo dicitur: UT VOLARET IN DESERTUM IN LOCUM SUUM UBI ALITUR &c. tum in v. 6. sup. in quo dicitur Mulier fugisse IN SOLITUDINEM UBI HABEBAT LOCUM PARATUM A DEO, UT IBI PASCANT EAM &c. Nempe tò UT habet plenissimum suum significatum: nam præterquam quod indicet causam propter quam alatur, significat præterea & præmonstrat eventum futurum, illum memorabilem in novissimo temporum, quasi dicat: Continget tandem, & eum demum exitum habebit opera & effectus ali-

C

monia

Expositio intergra versus 14.

Et particulæ UT;

Cui duplex significatum;

monia impertita: & partus exhibiti hic erit fructus; etiam in illa postrema persecutione (celebri & brevi trium ac dimidii annorum) perseverare Mulierem, & inveniri vegetam confortatamque spiritu ac numero fortissimo Martyrum, & prævalere. Nam quod Ob quæ finem; & particula UT recipiat hunc sensum in Scripturis, & habeat pro sua germana interpretatione non solum causam finalem, quem simul sensum hic retinet; sed eventum futurum: nimium quantum patet in exemplis ei qui vel modicè versatus est in sacris paginis.

quo memorabili eventu. (Maldonatus in illud S. Lucæ cap. 2. v. 35. UT revelentur &c. particulam, inquit, UT, non causam sed eventum & consequentiam significare, innumeris iam locis ostendimus.)

Summa sensus est, quam diximus: data sunt Mulieri alæ hunc in finem à DEO, ut expedita esset ad pervolandam nationem Gentilium, locum sibi præparatum & præostensum: Eousque &

in hunc finem alæ & officium illarum. Ibi in illo loco suo proprio, tantopere sub Judæis deserto & tam his procul, pascetur & vegetabitur toto illo spatio quo implebuntur tempora nationum & prædicatio ac salus Gentibus: quando superventura sunt illa nominatissima tempus & tempora & dimidium temporis, qui erit periodi rerum exitus, à quo propè tunc aberit consummatio mundi. Dicamus sine omni ænigmatate: Ecclesia liberabitur à persecutione Imperatorum, & evehetur in Imperium orbis Romani per Orientem & Occidentem: qui est finis alarum. Curæ autem erit DEO, & proficiet in Gentibus totâ illâ duratione cui præfinitus terminus erit tempus & tempora & dimidium temporis, celebrer à persecutione novissima prædictâ, & à reversione Judæorum, & à consummatione vicinâ temporum omnium futurorum: qui est eventus Apocalypseos extremus.

S. III.

De flumine quod post illam expuitur: & de nova ira Draconis.

1. **R** Ingi Satanas interim, quod viderit avolantem Mulierem, quæ modo jam dicto effugerit vim & se dilataverit: ipse verò cogatur experiri se debilitatum projectione factâ & serpere super terram, quò non valeat eam deprimere. Ergo frustratur spe devorandi partum ejus dudum, & illam nunc assequendi, expuit instar ceti

(sic enim appellatur Isa. 27. v. 1.) EX ORE SUO POST MULIEREM Flumen AQUAM; populos hæreticos, & spumam oris Diaboli seductores Hæresiarum, alios ex aliis, successione TAN- nis: QUAM FLUMEN, cujus rapiditate ac vi faciat retrò TRAHI Mulierem & mergi.

Sed enim ADJUVIT TERRA MU-

Abfor-
betur à
terra.

S. Augu-
stino flu-
men sunt
hærefes:
apud
quæ &

apud S.
Prospe-
rum ab-
forben-
tur à ter-
ra.

Conatus

MULIEREM : quia pleræque Hæ-
reses ex toto catalogo eorum quas re-
censuerunt in primis sæculis Epipha-
nius, Philastrius, Augustinus (quorum
hic enumerat 88.) fuerunt parvæ dura-
tionis : nam ut erat brevis vitæ seu Hæ-
relia archa quisque seu protectores hæ-
resum, mox ut APERUIT tellus OS
SUUM sepulturæ istorum, ABSOR-
BUIT ET FLUMEN; aded ut hæ-
reses ipsæ vel defecerint vel certè po-
tentia earum exaruerit. sicut scitè S.
Augustinus in illud psalmi 57. v. 8. tan-
quam aqua decurrens : *Non vos ter-
reant, ait, fratres, quidam fluvii qui di-
cuntur torrentes, decurrit aqua, ad tem-
pus perstrepit, mox cessabit : diu stare non
possunt. Multæ hæreses iam emortuæ
sunt : cucurrerunt in rivis suis quantum
potuerunt, decurrerunt : succati sunt rivus,
vix eorum memoria reperitur.* Tali

sepulturâ absorptæ Hæresi Pelagia-
næ, quæ nata fuerat ex Nestoriana,
posuit Epitaphium S. Prosper inquit:

————— sepulchrum,
Intrat & inferni, carceris ima subit.

2. Dum hæc non sat ex voto mo-

litur, irasci Draco magis magisque in
Mulierem : & abire ad antiqua confi-
lia : reparare velle Imperium pristi-
num, & in eo seductionem simul &
persecutionem adversus reliquos DE
SEMINE EJUS : deleturus omne
femen Christianorum propediem, &
reducturus Infidelitatem æmulam Pa-
ganismo veteri, ab illo diversam aut illo
etiam potioem.

3. Eâ intentione, reducendæ in
mundum Infidelitatis & Imperii
ethnici, figit pedem ad mare : unde
ascendere faciet Bestiam, illam è dua-
bus in Apocalypsi priorem.

STETIT igitur, inquit, SU-
PRA ARENAM MARIS, quod
est littus Ponti & Propontidis : &
in illis maris faucibus sibi designavit
Sedem novam belli & Imperii, de quo
Capite sequente.

Ac proinde secunda Visio (quæ
Capitis erit 13. & 14.) velut conti-
nuatio est quædam aut connexio pri-
mæ Visionis : utpote de persecutione
Draconis contra semen Mulieris
quam frustra conatus fuit extinguere.

alius dra-
conis :

Statio.
super lit-
tus ma-
ris.

TRACTATUS XVIII.

IN PARTEM PRIMAM CAPITIS XIII.

Hoc Caput est de duabus Bestiis : quarum altera non sine
causa nominatur prior v. 12. De hac in prima parte Capitis,
& in hoc Tractatu. Hæc ascendit de mari, & est multò prior
tempore : altera posterior ascendit de terra, & in fine sæculo-
rum conjungit se priori. & sicut olim conveniet inter am-
bas, ita conjunguntur in unum hoc Caput Apocalypsis.

VERBA APOCALYPSEOS.

(Cap. 13. Verf. 1.) Et vidi de mari bestiam ascendentem, habentem
 , capita septem, & cornua decem & super cornua ejus decem diademata,
 , & super capita ejus nomina blasphemia. (v. 2.) Et bestia quam vidi, si-
 , milis erat pardo, & pedes ejus sicut pedes ursi, & os ejus sicut os leonis.
 , Et dedit illi Draco virtutem suam, & potestatem magnam. (v. 3.) Et
 , vidi unum de capitibus suis quasi occisum in mortem: & plaga mortis
 , ejus curata est, & admirata est universa terra post bestiam. (v. 4.) Et
 , adoraverunt draconem, qui dedit potestatem bestia: & adoraverunt
 , bestiam, dicentes: Quis similis bestia? & quis poterit pugnare cum ea?
 , (v. 5.) Et datum est ei os loquens magna, & blasphemias: & data est ei
 , potestas facere menses quadraginta duos. (v. 6.) Et aperuit os suum in
 , blasphemias ad Deum, blasphemare nomen ejus, & tabernaculum ejus,
 , & eos qui in cælo habitant. (v. 7.) Et est datum illi bellum facere cum
 , sanctis, & vincere eos; Et data est illi potestas in omnem tribum, &
 , populum, & linguam, & gentem: (v. 8.) Et adoraverunt eam omnes,
 , qui inhabitant terram: quorum non sunt scripta nomina in libro vitæ
 , agni, qui occisus est ab origine mundi. (v. 9.) Si quis habet aurem, au-
 , diat: (v. 10.) qui in captivitatem duxerit, in captivitatem vadet: qui
 , in gladio occiderit, oportet eum gladio occidi. hic est patientia, & fides
 , Sanctorum.

J. I.

De Bestia priore.

Impossibile est, ut S. Joannes revelationem scribens motuum futurorum in Ecclesia, & nominatim in Ecclesiis Asiaticis, non meminerit tantæ mutationis ibi factæ, mahometani Imperii: immò ut non graphicè illud depinxerit. fecit verò, ut apparebit luculenter ex hoc Capite.

S. Augu-
 stini sen-
 tentia de
 Bestia.

Magni faciamus auctorita-
 tem S. Augustini, & liben-
 ter audiamus interpreta-
 tionem ejus quam affert in proposita
 materia, libro 20. de Civ. cap. 9. ubi ex
 professo agit de Apocalypsi & tractat
 de

de hoc Capite 13. Apocalypseos. *Quæ sit porro, inquit, ista BESTIA, quamvis sit diligentius inquirendum; non tamen abhorret à recta fide, ut ipsa impia Civitas intelligatur & populus infidelium, contrarius populo fideli & Civitati DEI.* Addit de Imagine ejus, de qua postea videbimus, hæc verba: *IMAGO verò ejus, simulatio ejus mihi videtur, in eis videlicet hominibus qui velut fidem profiterentur & infideliter vivunt: fingunt enim se esse quod non sunt, vocanturque non veraci effigie sed fallaci imagine Christiani.* Ita vilium est illi tanto Doctore & interpreti cujus explicationem sic venerationem & accipiamus in genere datam: ut meminerimus admonitionis quam inseruit illis verbis; quòd sit diligentius inquirendum in particularia seu Bestiæ infidelis, seu Imaginis, id est, Simulationis: & addamus, ad illam ejus expositionem elucidandam, ea quæ verosimiliter fuerat additurus Augustinus si vixisset usque ad nostra sæcula; cum obierit anno Christi 433. sed ante omnia ponamus fundamentum ex S. Scriptura.

Bestia est Imperium infidelium;

In libris sanctis prophetis nomine Bestiæ significari constat Imperium infidele: ut videre est maximè in Daniele; ad cujus prophetiam peculiariter respicit hic Apocalypsis: apud quem Bestiæ quatuor significant Imperia totidem ethnica usque ad Christum & Imperium Christianum. Sic enim habet Dan. 7. v. 3. *quatuor Bestiæ grandes ascendebant de mari, diversa inter se.* Audiatque interpretationem v. 17. *Hæc quatuor Bestiæ magnæ 4. sunt Regna (Imperialia) quæ consurgent de terra: &*

sunt bruta, quia sine cultu veri DEI; ideò Bestiæ. Ergo similiter & in Apocalypsi nostrâ: *VIDI, ait, DE MARI BESTIAM ASCENDENTEM,* id est Imperium brutum, infidele novum, exortum horribili mutatione quæ facta est Constantinopoli, sede Imperiali celeberrimâ: nempe Mahometanum: cujus Secta est omnis retrò infidelitatis colluvies & erroris Paganorum. Vidit illud ascendisse: quia ex humi emerserat & excreverat sensim in Saracenorum aliquod dominium & Regnum: at processu sæculorum in Imperium Constantinopolitanum quod est novæ Romæ sitæ ad mare: cceptum in Mahomete ejus nominis Ido. qui primus Imperator, anno Christi 1453. Valet hæc annotatio S. Hieronymi in Dan. cap. 7. *Notandum inquit, quòd Regnorum feritas, atque crudelitas, Bestiarum nomine demonstratur.*

novum: Christiano no ever- so.

Septiceps.

2. Vidit Bestiam habere CAPITA SEPTEM: quia de illo etiam Imperio verum est id quod S. Hieronymus Dan. 7. agnoscebat in Romano Gentili: *in uno, ait, Imperio Romanorum (ethnico) omnia simul Regna cognoscimus quæ prius fuerant separata.* Similiter dicamus: in uno Imperio Mahometano sunt omnia simul Imperia infidelium collecta. Quæ sunt numero septem: Assyrium, quod fuit primum; & adhæret sectæ jam & sceptro Mahometano: Chaldæorum seu Babylo-niorum, quod secundum: Medorum, quod tertium: Persarum, quod attractis ad se Medis est quartum; nam etiam illud est ejusdem sectæ, sibi jus ad

illud vendicat idem Imperator: Græcorum, quod fuit quintum ordine: Romanorum ethnicum, quod sextum: & jam ipsum Mahometanum, quod septimum. En Imperium Gentile, in quo omnia simul Regna Imperialia, quæ prius fuerant separata.

Decem
cornū.

Vidit esse Bestiæ CORNUA DECEM ET SUPER CORNUA EJUS DECEM DIADEMATA. Retineamus interpretationem quam S. Hieronymus vetustissimâ tradit auctoritate pollere, dum sic scribit in Caput citatum Danielis: *Dicamus quod omnes Scriptores Ecclesiastici tradiderunt, in consummatione mundi, quando Regnū destruendum est Romanorum, decem futuros Reges qui orbem Romanum inter se dividant.* At Orientale Romanum Imperium, & in Asia, penitus est destructum: ita ut vix nomen sit super; sicut superest adhuc nomen Occidentalis Imperii qualecunque: nec dubiū, quin propiūs absit, quàm olim, Consummatio mundi. Neque difficile est numerare decem Reges ac diademata in quæ divisum sit jam nunc Imperium Orientis, quondam Christiani & Romani: quorum sit subjectio & supremus dominatus penes sceptrum Mahometanum. E. C. Africa, ubi Tunetum sedes Regni: Arabia: Libya, Ægyptus, & pars Æthiopiæ: Melopotamia: Media: Syria ubi sedes Regni Damascus: Armenia: Asia minor, ubi Imperium Trapezuntinum: Macedonia: unâ cum Thracia & vicinis regionibus Europæis: Insulæ Rhodus, Cyprus, & nuper Creta seu Candia. Sed pergat S. Hieronymus cætera, de

illa Traditione Doctorum Ecclesiasticorum, quam continuat his verbis: *Et undecimum surrecturum esse Regem parvulum, qui tres Reges de decem Regibus superaturus sit; id est Ægyptiorum Regem, & Africa (hoc est, ut alibi ait, Libya,) & Æthiopiæ, quibus interfectus etiam septem alii Reges victori colla submittent.* Ita S. Hieronymus testis antiquæ interpretationis. Nam quæ adjecit de undecimo Rege surrecturo, pertinent ad eam, quam etiam surrecturam subjicit Apocalypsis, Bestiam secundam de qua postea.

Cornua igitur Bestiæ Mahometanæ sunt decem Regna seu vasalli Reges, cum suis diadematis illi Monarchiæ & Imperio Mahometano insertis. Dicuntur Cornua: quia his impetit, & in his robur ejus quod more S. Scripturæ dicitur cornu: & speciatim vult S. Hieronymus in Commentario in Zachariam (cap. i. v. 19.) per cornua in Scriptura significari regna. verba S. Hieron. l. c. sunt hæc: *rectissime pro Regnis cornua posuit, hanc habente Scripturâ sanctâ consuetudinem, ut regnum semper interpretetur in cornibus: ut est illud; Et exaltavit cornu Christi sui (1. Reg. 2. v. 10.) Et in alio loco; Et erexit cornu salutis nobis in domo David pueri sui (Luc. 1. v. 69.) Et (quod est proprium hujus loci,) decem cornua in ultimo regnatura idem Daniel prophetate statur (Dan. 7. v. 24.) cornua decem ipsius Regni, decem Reges erant.*

Addit Apocalypsis: ET SUPER CAPITA EJUS NOMINA BLASPHEMIÆ; contra divinitatem Christi, & fidem divinam,

Cornuū
signifi-
catio in
Scriptu-
ra.

3. Vifa

Corpus,
pedes, os
Bestiæ.

3. Visã est Bestia SIMILIS esse PARDUS ET PEDES EJUS SICUT PEDES URSI, ET OS EJUS SICUT OS LEONIS. Quis neget hæc convenire Mahometano Imperio? cujus Secta est varia ut pardus: habet enim à Judæis Circumcisionem; à Christianis Baptismum, et si frequentem singulorum; à Paganis alia & diversa. Pedibus refert ursum: quia sacra omnia, immò & profana procalcat. Præfert os leonis, efferum super omnes feras & Rægna quotquot fuerunt aut sunt. Præter illa quæ S. Hieron. Dan. 7. considerat in Urso &

Pardo: De illo: *ob duritiam, ait, & ferocitatem Urso comparatur.* De isto: *Pardo, Bestia velocissima & oppunitur comparatur quæ præcepit fertur ad sanguinem, & saltu in mortem ruu.* Ita Turcæ ex institutione suæ Sectæ ruunt in mortem quæ in bello oppetitur tantquam beatam.

ET DEDIT, inquit, ILLI DRACO VIRTUTEM SUAM, quantum interim potuit ligatus, ET POTESTATEM MAGNAM Diabolicam: denique affixit ei tota sua stemmata seu insignia quæ vidimus in effigie Draconis Capite præcedente v. 3.

Draco-
nis in-
signia.

§. II.

De Capite quasi occiso: & de potestate novissima Bestiæ.

1. **P**ergit Apocalypsis de illa Bestia priore: ET VIDI, ait, UNUM DE CAPITIBUS SUI QUASI OCCISUM IN MORTEM: ET PLAGA MORTIS EJUS CURATA EST. unde sequitur: ET ADMIRATA EST UNIVERSA TERRA POST BESTIAM. Septem Capita ejus recentuimus in §. præcedente: horum *unum quasi occisum*, id est Imperium urbis Romæ Gentile, quod postquam crederetur penitus extinctum, revixit in Mahometano: nempe Orientale novæ Romæ; quam occupârunt Mahometani. Hujus tantum Capitis in Bestia, quæ est Imperium infidele, *plaga mortis curata* ra-

puit universam terram in admirationem quâ prolecuti sunt, & in deditio- nem qua trahi se passi sunt *post Bestiam*, superbientem nova successione suscitacioneque Romani Imperii post Christianismum redivivi in infidelitate: jamque Sede conspicuâ novâ, quam olim fundâssent Imperator Christianus occisor ethnicismi Romanorum imperitantis: atque in undecim sæcula tenuissent Imperatores Romani!

In his quæ diximus de Bestia, sumusque dicturi, semper sit ob oculos expositio quam initio hujus §. amplexi sumus ex S. Augustino. Nam hæc quidem Bestia in particulari, de qua agimus in hoc loco, est Imperium Ma-

vivi-
vū Con-
stanti-
nopolis;

Caput
unum
quasi oc-
cisum.

hometanum : at Bestiam generatim & hac antiquiorem audiimus à Magno Augustino esse populum infidelium : in cuius sententiam vivimus generalem ; testati nos addituros ea quæ sunt particularia & posteriora ætate S. Augustini.

Ubi Sedes Romanorum Imperatorum.

Cæterum Orientales eos, qui relederunt Constantinopoli fuisse cognominatos Romanos Imperatores, proditum est omnibus annalibus, & indubitatum : adeò ut anno Christi post nongentesimum octavo & sexagesimo Nicephorus Imperator Orientalis unà cum aula sua fuerit offensus inscriptione literarum & Legatione Ottonis Imperatoris Occidentalis (quod ipse narrat Legatus, Luitprandus Episcopus Cremonensis) tanquam vili: eò quòd inscripisset Otto, in super & Papa qui addiderat epistolam quâ commendabat Ottonem; Nicephoro Imperatori Græcorum: scribere enim debuisse; *Imperatori Romano*; enimverò se insigniri illo titulo, reputari que Romanos, ac præcipuè; ad quos Româ Constantinus Magnus, palàm Christianorum Imperatorum primus, transtulerit insignia Imperii Romani, & omnem nobilitatem ac militiam, Constantinopolim; Romæ verò tantum fœcembis reliquerit. Ita ille. Immo recentior Solimannus Turcarum Imperator mordicus se Romani Imperii gessit successorem: adeò, ut de illo scribatur in Chronico Turcico ad annum 1566. (per Jo. Rosinum) *sæpius dicere solitum, Romæ ac totius Occidentis Imperium ad se pertinere, propterea quòd ipse Imperatoris Constantini, qui Impe-*

rium Byzantium transtulit, successor sit.

ET ADORAVERUNT, inquit Apocalypsis, DRACONEM QUI DEDIT POTESTATEM BËSTIÆ, ET ADORAVERUNT BËSTIAM; simul dum adoratur Bestia, adoratur Draco, qui, ut etiam dicebatur v. 2, *dedit illi virtutem suam & potestatem*: ac dum hanc exaltant, magnificant & Draconem, dicendo: QUIS SIMILIS BËSTIÆ, ET QUIS POTERIT PUGNARE CUM EA!

2. ET DATUM EST EI OS LOQUENS MAGNA ET BLASPHEMIAS; ET DATA EST EI POTESTAS FACERE MENSES QUADRAGINTA DUOS &c. Dictum fuerat jam supra v. 1, quòd super Capita Bestiæ sunt nomina blasphemiarum: quid sibi vultigitur quod hic dicitur esse datum ei os magniloquum & blasphemum: & connectitur cum mensibus quadraginta duobus potestas blasphemandi nomen DEI & Tabernaculum ejus Ecclesiam sanctam & Cœlites: ac faciendi bellum cum sanctis eòsque vincendi: & potestas in omnem tribum, populum, linguam, & gentem: & adoraturos eam omnes, qui inhabitant terram, non inscriptos in libro Agni? Quid hoc aliud est quàm prophetia novæ potestatis quæ superaddetur huic Bestiæ? continget enim illam quam esse diximus Imperium & superstitionem infidelium, & ut nunc est Mahometanorum, evehi ad majus culmen infidelitatis ac potentiae ad tempus quadraginta mensium.

Novissima potestas danda Bestiæ.

Hoc

Hoc jam eget explicatione; quam accipe: Paganismus & Secta quæ nunc est Imperii Asiatici ac Sedem suam habet Imperialem Constantinopoli, accipiet successorem Antichristum & usurpatorem urbis ac ditionum atque Imperii quibus nunc potiuntur Mahometani, transibit tota gens ac Secta Turcarum ad Antichristum, & retinebitur coram DEO forma Bestiæ præcedentis, id est infidelis populi (prout Bestiam appellavit S. Augustinus:) veruntamen cum augmento infidelitatis novo quod persuadebunt Antichristi eloquentia & stupenda signa: quasi verò ipse sit qui ulterius evehat Imperium Asiaticum ac magnificentius reddat additione sui sceptri & Regni quod significatur per Bestiam posteriorem, ita, ut prior Bestia, Imperium illud infidele, maneat porro: & accedat jungaturque ei Bestia posterior, quæ conciliet priori majorem auctoritatem & testimonium præbeat illius defectioni justæ à Christo. Insuper addet adversus Christum implacabile odium & execrationes illius nominis: cum novissima & omnium retrò efficacissima persecutione Christianorum everfionéque orbis Christiani. Atque hoc est quod Joannes dixit v. 7. de potestate data IN OMNEM TRIBUM ET POPULUM ET LINGUAM ET GENTEM: nempe, de consensu eorum qui se Imperio subjicient Asiatico & doctrinæ ac testimonio Antichristiano, quod accumulabit Infidelitatem Bestiæ prioris ac Majestatem atque adorationem,

Menses
41.

3: Hæc accessio & hoc culmen potestatis
Pars II.

restatis ad Bestiam priorem, majorisq; magniloquentiæ, & blasphemiarum novi odii ac seductionis differtur usque ad tempus continuationis cum posteriore Bestia.

Dicitur hæc EI tunc POTESTAS DATA, id est præfinita & permessa, ita ut sit circumscribenda certo spatio mensium: *facere*, inquit, quidquid suggeret fraus & tyrannis infidelis, *menses quadraginta duos*, ultra quos non proficiet: hoc est tribus & dimidio annis, ut retulimus supra in Caput xi. ex communi Traditione. S. Thomas Doctor Angelicus pro figura istorum 42. mensium accipit 42. mansiones Israëlitarum, de quibus Num. 33. *Sicut*, inquit, *populus Israël per 42. mansiones pervenit ad terram promissionis, & illis mansionibus multa mala prius sustinuit ab hostibus: ita Ecclesia per persecutiones, quas in istis 42. mensibus sustinebit, perveniet ad terram viventium: omnia enim in figura contigerunt illis.*

Cur autem hoc loco numeretur illud spatium temporis per menses potius quàm aliter, est inde quòd S. Joannes locutus fuerit de Imperio Mahometano: constat autem quòd Mahometani habeant in veneratione Lunam, quæ describit menses; sicut Sol describit annos: ut diximus in prima Parte Apocalypseos cap. 9. de cruciata locustarum: quo etiam calculo Lunari utetur Antichristus Judaizans. Veruntamen, quod etiam monuimus in Caput undecimum Tract. 15. §. 1. abbreviata erit Lunatio Antichristiana 42. mensium computi communis:

D

& bre-

& brevior quàm erat quinquarius Luna-
tionum Imperii Turcici (cap. 9. v. 5.)

qui erat alterius ordinis & secretioris
computi.

§. III.

De præmonitione cautela.

Hic Apocalypsis factura tran-
situm ad alteram Bestiam, &
connexura utramque: patheticè, ut de
re gravissima, præmittit admonitio-
nem: **SI QUIS**, inquit, **HABET**
AUREM, **AUDIAT**. Præmonet
autem audienda hæc duo; *Captivita-
tem, & gladium*. Et captivitas ponitur
primo loco: quis enim nesciat Maho-
metano Imperio proprium esse, quòd
abducat in captivitatem Christianos?
finit enim eos, dummodò ut captivos,
ut tributarios, & ut sub jugum suum
missos, vivere. Gladius verò qui secun-
do loco ponitur, id est trucidatio Chri-
stianorum longè latèque, ut nemini
parcatur nisi abneganti fidem in Chri-
stum, & illa horrenda persecutio dif-
fertur in definitum tempus triennii &
anni dimidii: quo tempore in ascensu
posterioris simul Bestiæ sæviet non
jam captivitas sed gladius Imperii Asia-
tici quæsiturus ad necem per totum
orbem vel animas Christianas vel cer-
tè corpora.

2. Et utrique quidem Bestiæ non
futurum impune, prædicat his verbis:
**QUI IN CAPTIVITATEM DU-
XERIT, IN CAPTIVITATEM**
VADET: QUI IN GLADIO
OCCIDERIT, OPORTET EUM
GLADIO OCCIDI. id est: finis
Imperii Turcici, & captivitatis quam

inferunt, erit ipsorummet abductio
sub Antichristo successore, qui ad se ra-
piet gentem illam totam, & auferet Se-
dem Constantinopoli Hierosolymam:
finis autem Imperii Antichristiani gla-
dius Domini quo & interficietur ipse
& Regnum ejus corruet.

3. Cui prædictioni additur ad Chri-
stianos etiam cautela: ut præmuniant
se ac præparent tum ad exhibendam
patientiam, tum ad fidem constanter
confitentiam: **HIC EST**, inquit, **PA-
TIENTIA, ET FIDES SANCTO-
RUM**. juxta illud Christi de patientia,
Matth. 10. v. 28, *nolite timere eos qui oc-
cidunt corpus, animam autem non possunt
occidere: sed potius timere eum qui potest
et animam et corpus perdere in gehem-
nam*. De Confessione autem fidei l. c.
v. 32. *Omnis ergo qui confitebitur me
coram hominibus, confitebor et ego eum
coram Patre meo qui in Cælis est: qui au-
tem negaverit me coram hominibus, ne-
gabo et ego eum coram Patre meo*.

Hanc triplicem præmonitionem is
qui habet aurem (est enim fides ex audi-
tu, Rom. 10. v. 17. ex Isai. 53. v. 1.) audiat
tempori, & præparet animam suam ad
tentationem (Eccli. 2. v. 1.) superventu-
ram orbi Christiano. quasi dicat: Cave-
te ô Christiani captivitatem potius sub
Diabolo: & illum gladium qui perse-
cutores sequetur æternus.

TRA-

De ca-
ptivitate.

De gla-
dio.

De pati-
entia &
fide.

Quid sit
habere
aurem.

TRACTATUS XIX.

IN CAPITIS XIII. VERSUM XI.

Anti-
christus
proprie
dictus.

Cohæret Visioni Bestiæ prædictæ narratio de Bestia posteriore: quæ crescenti atque invalescenti Mahometano Imperio tandem succedet: ipsa Imperium omnium brutissimum & bestialissimum Antichristianum. Loquitur autem de Antichristo prout dicitur proprie eo nomine ac velut substantivo: nam adjectivè & appellativè dicuntur multi: quæ utraque acceptio nominis habetur 1. Joan. 2. v. 18.

VERBA APOCALYPSEOS.

(Cap. 13. Vers. 11.) *Et vidi aliam Bestiam ascendentem de terra: & habebat cornua duo similia Agni: & loquebatur sicut Draco.*

Jecimus fundamentum ex Scriptura in Tractatu præcedente, §. 1. quòd per Bestias significetur Imperium infidele, vel Imperator utpote qui repræsentat Imperium: ad eum modum quo in Visione Statuæ ethnicae grandis, Dan. 2. Regnum Nabuchodonosoris & ipse Nabuchodonosor pro eodem explicatur; ut videre est v. 37. de Capite aureo statuæ seu primo ex illis Regnis. sic igitur, & Antichristianum Regnum, appellatur Bestia hæc secunda, & ipse Antichristus, apud SS. Patres.

fa est à priori, & illi superventura. Ergo hæc jam posterior Bestia, id est cum suo Antichristus cum suo Imperio, ascendet DE TERRA: nam prior Bestia *de mari*. Dicamus de hujus Bestiæ posterioris descriptione, juxta prophetiam hujus versus undecimi; super quo tria erunt dicenda: Primò, ex qua terra ascendat. Secundò, quid commune habeat cum Dracone: siquidem loquetur sicut Draco. Tertio, quæ sint cornua quæ habiturus est similia Agni.

Alia Be- Dicitur Bestia ALIA: quia diver-

XIX 2 U J. A. T. A. R. T.

Ex qua terra ascendat.

Cum simus dicturi Antichristum exoriturum in terra Babylo-
niæ inter Judæos: supponamus illam præcipuè regionem &
circumvicinas à Judæis inhabitari.

Judæi
disperfi.

I. **C**onstat eos, ex prophetia psal-
mi 58. esse *disperfos* per univer-
sum mundum: quod eo consilio fa-
ctum est, ut Christianæ veritatis sint
testes vel invitj; dum Codices prophe-
ticos; ex quibus probamus Christum,
evidenter nobis præferunt. Unde il-
los sæpè nominat S. Augustinus Chri-
stianorum librarios, caplarios, latura-
rios: *quomodo solent, inquit, servi post
Dominos, Codices ferre (adeò) ut illi
portando deficiant, illi legendo proficiant.*
in psalmum 56. Vide eundem in psal.
40. 58. & alibi.

Cum quo etiam S. Doctore illud
rectè perpendimus, fuisse divinæ pro-
videntiæ, non solum non occidi eos; hoc
enim habet psalmus: sed neque ita di-
spergi in alias nationes, ut desinant suis
legibus vivere. *Judæi sunt, ait, (in psal.
85. v. 12.) nec destiterunt esse quod erant;
id est, gens ista non ita cessit in iura Roma-
norum (aliorumve à quibus sunt ab-
ducti) ut omiserint formam Judæorum.*
Disperio hæc tam fuit procul Hiero-
solyinis, ut, teste Eusebio lib. 4. histor.
Eccl. cap. 6. sub Hadriano Imperatore
prohibiti sint non modò pedem eò re-
ferre, sed ne vel ex edito loco paternum
solum oculis aliquando aspicerent. De

his Christus Luc. 21. v. 24. *Captivi du-
centur in omnes gentes, & Jerusalem cal-
cabitur à Gentibus, donec impleantur
tempora nationum.*

De eadem dispersione Josephus
scriptor rerum Judaicarum sub Vespasi-
ano, lib. 7. de bello Judaico cap. 21. sic
scribit: *Judæorum namque gens multum
quidem totius orbis indigenis asserminata
est. & lib. undecimo antiquit. Judai-
carum cap. quinto, originem dispersio-
nis repetit à captivitate Babylonica: de
qua finientè cum memorasset Esdras
adeptis ab Rege literis libertatis (quas
etiam recitat Esdras lib. 1. cap. 17.)
convocasse filios Israël qui apud Baby-
lonem degebant, atque insuper exem-
plar epistolæ Regiæ misisse in Mediam,
ad omnes suæ gentis homines, unde exciti
multi cum ipso reverterint Jerosoly-
mam: adjungit: reliqua Israëlitarum
multitudo assuetum jam domicilium no-
luit relinquere. narrat inhabitasse illæ*

Judæo-
rū præci-
pua ha-
bitatio:

cincta

in cuncta fluentis Euphratis & firmissimis mœnibus: eidem flumini est & Nisibis apposta. Hæc Josephus, & S. Hieronymus meminit disperforum ex Judæis incolarum *in montibus passim & urbibus Medorum.* in Ezech. cap. 23. id quod sæpè alibi repetit (in Ezechielis caput 16. & 37. & in Joëlis caput tertium.

Academiarum:

Est illius Næardæ multa mentio in Thalmud Babylonico, quod illâ in urbe conflatum est annis circiter quingentis post Christum: & cognominatur urbs, à Rabbinis, fluvius scientiæ ob Academias scientiarum Judaicarum: quarum, non quidem ille flos Academiæ, sed tamen doctrina conservatur etiamnum in Babylonia & vicinis latè regionibus, in quibus se propagant bonâ Regum Babylonicorum veniâ, quam magno pretio emunt: & de quorum indulgentiâ retinent illîc speciem Reip. & successiõnem ejus quem vocant suum Principem aut Caput, ex familia, quod putant, Davidis, de quo Origines lib. 4. Periarehon cap. 1. *Dicunt, inquit, permanere adhuc Principem ex genere Judæ, istum videlicet qui est gentis eorum Princeps, quem nominant Patriarcham: nec deficere posse de semine ejus qui permaneat usque ad adventum Christi quem sibi ipsi describunt:* quos refutat ibidem Origines ex illo Oseæ 3. v. 4. *dies multos sedebunt filii Israel sine Rege, sine Principe.* Extant in Jure Civili rescripta Imperatorum Constantini, Theodosii & Valentiniiani, quæ meminerant istius Patriarchæ seu Principis. Codice: de Judæis (is est Titulus no-

Et successio, scilicet, Principum.

nus) l. tertiâ & decimâ septimâ.

Cæterum Josephus lib. 11. cap. 5. eos qui per Romanas ditiones sunt dispersi, ut qui ex duabus tantum tribubus fuerunt abducti Hierosolymâ, paucos ait esse comparatè ad eos qui habitant apud Babylonè. *Dua, inquit, tantum Tribus per Asiam & Europam sub Romano degunt Imperio: decem autem Tribus nunc quoque ultra Euphratem sunt, insinua hominum millia quæ vix est numero comprehendere.*

Ad Euphratè, infinita millia.

2. Atque hæc ideò sint commemorata, ut superstrui possit istâ in regione Babyloniæ nativitas aut educatio Antichristi. Ita habet communis sententia, nasciturum in Babylonia: de qua S. Hieronymus in Danielis caput undecimum: *Nostri autem, ait, hæc omnia (à versu Danielis 21.) de Antichristo prophetari arbitrantur &c. qui nasciturus est de populo Judæorum & de Babylone venturus.* Et convenit admirabiliter cum illa Visione Zachariæ cap. 5. v. 7. & seqq. *Ecce talentum plumbi portabatur; & ecce Mulier una sedens in medio amphoræ; & dixit, Hæc est impietas. & ecce duæ mulieres egredientes, & spiritus in alis earum, & habebant alas quasi alas milvi, & levaverunt amphoram inter terram & Cælum. Et dixi ad Angelum qui loquebatur in me: quò ista deferunt amphoram. Et dixit ad me: ut edificetur ei domus in terra Sennaar & stabiliatur & ponatur ibi super basem suam.* Sensus historicus & prophetia est, Judam & Israëlẽm duas mulieres deferre Impietatem in terram Sennaar (ibi est urbs Babylon, Gen. 11. v. 2.) & ædificare domum

Ibi patria Antichristi.

suam in confusione, atque habere illic basem habitationis suæ usque ad con summationem mundi. Audi S. Hieronymum in hunc locum Zachariæ: *Dua enim Mulieres, quæ egrediuntur, haud dubium quin de terra Judæa, accipiendæ sunt decem & duatribus. Ac postquam dixisset in alis earum fuisse spiritum, id est potestatem Diaboli, adjungit reliqua hujus prophetiæ: Convenit, inquit, istis mulieribus Judæa & Israël, quæ propter peccata potentia traditæ sunt demonum potestati & ab eis ductæ sunt in captivitatem. Tuleruntque amphoram sive mensuram in qua clausa tenebatur Impietas, massâ plumbi desuper positâ ne possit exire; & pondus gravissimum omnium peccatorum, per aërem inter terram & Cælum elevantes. Observat interrogationem Prophetæ: non interrogat quæ sint istæ Mulieres; patebat enim spiritui prophetali: nec quid portent; de quo supra fuerat eruditus: sed quò portent. Qui respondit: ut adificetur ei domus in terra Sennaar: pro quo LXX. transtulerunt, in terra Babylonis. Sennaar enim campus est Chaldaeorum: in quo hi qui moverant ab Oriente pedes suos, & in DEI servitute stare non poterant, adificaverunt turrim superbie: unde & civitas ipsa appellata est Babylon, id est Confusio. Impietas ergo defertur ab istis Mulieribus in Babylonem: ut ibi adificetur domus eius, & stabiliatur, & ponatur super basem suam, & aternâ statione requiescat. Verè enim in Babylone SEDES EST IMPIETATIS, & juxta historiam, & juxta mysticos intellectus.*

3. Summa: S. Joannes vidit ascendente Bestiam de terra inter Judæos

qui frequentissimi in regione atque in conterminis Babyloniæ: immò, præter suos ritus ac formam vivendi, retinent illic Magistratus emptitios & distinctionem Tribuum.

Nascitur autem, verisimiliter, ex Ex qua matre quæ de tribuerit Judæ; ut inde Tribu. sibi arroget sceptrum: & ex occulto patre Danita (fornicatio, ut expressè inter alios sentit & bis eodem loco asserit S. Damascenus; lib. 4. de orth. fide cap. 27.) Quo pacto conciliari arbitramur utramque sententiam: & eam quæ oriturum docet Babylone; & eam quæ nasciturum de Tribu Dan, de qua pluribus diximus in Caput Apocalypsis septimum: nec non famam ortus ejus de Tribu Juda, quânam veritate illi tribuetur.

Jam & illud amplius innotescit tam commune SS. Patribus, haustum ex Sacra Scriptura: Babyloniæ esse Civitatem Diaboli, & opponi sanctæ Jerusalem DEI, metropolim omnis confusiois, & habitaculum convenientissimū dæmonum: à qua civitate sicut inde à Nemrod seu Belo cœpta est & propagata defectio mundi à veri DEI cultu: ita ab eadem incipiat ortus Antichristi, & Regnum ac fama invalescat prodigiorum ejus & potentia Messiæ. Quæ nimirum conveniunt ad amissim Babyloniæ Chaldaicæ, illi quam perluit Euphrates, is cujus sapientissimè fit mentio in Apocalypsi super hac materia Cap. 9. v. 14. & cap. 16. v. 12. potius quam urbis. nam de subversione antiquæ Babylonis, perinde factâ ut Sodomæ, præcesserunt & impleta sunt oracula Prophetarum Isai. 13.

Babylonia in Prophetis & PP. famosa.

Cur mētio Euphratis in Apoc. Ratio 1. potius quàm urbis. v. 19.

v.19. & seqq. ac Jer. 50. v.39. qui ait, *non inhabitabitur ultra in sempiternum nec extruetur*: & illud ipsum narrat S. Hieronymus. At contiguo in loco aliam constat ædificatam esse Babylonem prope veteris urbis ruinas, quarum & murorum Semiramidis & hortorum pensilium videre est monumenta. pro ut legere est apud Ortelium & alios Geographos, qui eam, quæ nunc Babylon aut Bagadat dicitur, prope ruinas antiquæ Babylonis exhibent. Ferè sicut ævo Christiano diruta illi Hierosolymæ, ut non relictus sit lapis super lapidem Luc.19. v.44. successit alia Hierosolyma hodierna, non eo nunc prorsus in loco ut observat S. Greg. hom. 39. in Evang. Illa autem ho-

die Babylon habetur; testimonio eorum qui sunt illuc peregrinati, esse amplissima earum, quæ in tota sunt Assyria, & subdita Mahometanis. Quam adhuc urbem, id quod ad Apocalypsin attinet, perfluit Euphrates, & jungit pons lapideus super eum impositus: qui fluvius à Tigri confluentem sic augetur, ut navigia majora perferat ad Oceanum Persicum.

Estque præterea fluminis Euphratis illa expressa mentio in Apocalypsi idcirco, ut admoneamur agi de Babylonem Chaldaicâ: non item de alia Ægyptia urbe, etiam amplâ, sitâ ad Nilum flumen, quam Arabes Babylonem nuncuparunt, vulgo Cairum quæ huc non pertinet.

Ratio. ad distinctionem alius urbis cognominis.

§. II.

De relatione ejus ad Draconem: quia loquetur sicut Draco.

1. **P**ræterquam quod Antichristus ex semine gignatur hominis, utpote verus homo, ut dicitur 2. Theff. 2. v.3. *homo peccati*: Draco tamen qui est Princeps omnium Diabolorum huic scætui prognerando formandoque suam omnem impendet artem. Existimamus cum magnis Doctoribus fore præter patrem hominem spurcissimum, aut simul & cum illo, incubum matri Archidæmonem (neque enim de incubis negari posse sentit Augustinus lib.15. de civ. cap. 13.) Is ut simius sit generationis Christi, superadveniet

illi scorto: & quia homo genitor erit occultus, sparget, id quod prædixisse de illo refertur Sancta Hildegardis Prophetissa, natum matre virgine. Certè Rabanus Episcopus pietate doctrinâque celebrer in opusculo de Antichristo: *Diabolus, inquit, in matrem Antichristi descendet, & totam eam replebit, ut quod natum fuerit, totum sit iniquum & perditum; unde dicitur homo peccati & filius perditionis.*

2. Et verò ille quodammodo plastes, Draco, efformabit hunc partum ab utero, tantâ ei procliyitate insitâ

Indoles; corpo-

corporis & dispositione ad omnia vitia quanta nemini fuit mortalium: & porrò à primo usu rationis suo se libero arbitrio dedicantem Diabolo instituet hic Magister imposturâ omni magicâ: & aliis præterea scientiis; etiam sacrarum Scripturarum; præcitate ingenii, memoriæ felicitate, facundia, peritiâ fallendi. *Eru sapientiâ*, inquit S. Anselmus in Elucidario, *Et eloquentiâ incredibili, Et omnes artes Et Scripturam naturaliter sciet.* His & humanis cæteris dotibus ab eodem diabolo, supra penè captum hominis, instructus diriget sese consiliis ejusdem: cui se devovit, & illi se Diabolus vicissim. Ita de illo monstro senserunt SS. Patres: quorum S. Irenæus lib. 5. adv. hæ. cap. 29. in *Bestia*, inquit, *veniente recapitulatio* (frequens est hæc Irenæo vox, id est coacervatio) *fit universæ iniquitatis Et omnis doli.* & cap. 25. *omnem suscipiens Diaboli virtutem.* S. Hieron. in Dan. 7. in quo totus *Satanas habitaturus fit corporaliter.* S. Damascenus lib. 4. de fid. c. 27. cum dixisset: *Non ipse igitur Diabolus fiet homo. absit enim: sed nascetur homo ex fornicatione;* adjungit: *Et suscipiet omnem operationem Satana:* nam præsciens Deus irrationabilitatem futuram ejus voluntatis, permittet ut illum inhabitet Diabolus. Oecumenius in ep. 1. Jo. *homo erit qui Satanam circumferet.* Meritò illum S. Hieronymus ep. 151. ad Algasiam quæst. 11. interpretatur ex Apostolo *non operatorem, sed ipsam operationem id est fontem erroris.* S. Chrysostomus hom. 3. in 2. Thess. 2. ipsam *Defectionem* seu verbo Apostolico *ἀποστασίαν.* Oracula

Sibyllina, lib. 2. ipsum Beliar, id est *Belial.* S. Paulus cum articulo emphatico; ille, inquit, homo peccati, ille filius perditionis, ille qui adversatur: *ὁ ἀθεράπευτος τῆς ἀμαρτίας: ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας: ὁ ἀντικείμενος:* ille iniquus, *ὁ ἀνομός,* cujus est adventus *secundum operationem Satana;* κατ' ἐνέργειαν τοῦ Σατανᾶ.

3. Atque hæc spectant ad expositionem ejus quod de Bestia posteriore dicit Apocalypsis: **LOQUEBATUR SICUT DRACO.** Non eo in sensu in quem prolapsus fuit S. Hippolytus martyr: fore ipsum Diabolum; qui *prodibit*, inquit, *sub forma hominis.* Ubi obiter ipse Hippolytus vindicandus est ab alio graviore errore, qui ei tribuitur, fore Diabolum incarnatum; hoc enim diserte negat, dum sic scribit: *sed Diabolus licet carnem assumat, hac opinione tantum* (id est, opinione hominum quibus illudet.) *quæ enim carnem ferret quam ipse non condidit sed oppugnat quotidie? hanc opinor, dilecti, carnis sue substantiam assumit organi vice.* Quæ opinio ejus refutatur à cæteris Patribus. Cautius S. Ephrem ser. de Antichristo vocat illum non inimicum ipsum Diabolum, sed perfecte illius Organum; quod græcè significat instrumentum. Et illi coævus S. Cyrillus Hieros. catech. 15. *Satanas illo ipso uetur Organo, suâ personâ per illum operans.* Planissime S. Augustinus lib. 20. de Civ. cap. 19. *Tunc enim solvetur Satanus, Et per illum ANTICHRISTUM in omni sua virtute* (verba sunt Pauli 2. Thess. 2. v. 9.) *mirabiliter quidem sed mendaciter operabitur.* Divinè Apocalypsis:

Non tamen Draco incarnatur.

Quod neq; sentit S. Hippolytus.

non Draco ipsa Bestia; sed loquebatur
SICUT Draco: utique qui totam e-
jus mentem & linguam obsidebit ac
reget, & persuasio ac doctrina tota erit
Draconis.

Ex quibus etiam modò dictis mi-
nus mitum efficitur, simul & aperitur
sensus in quo dicitur capite 9. Apoc. v.
14. alligatos fuisse quatuor Archidæ-
mones in flumine Euphrate; & cap. 12.
v. 14. in idem flumen Euphraten ef-
fundi postliminio phialam iræ sextam
& accelerati viam persecutioni: juxta
illud Scripturæ; *ab Aquilone pandetur*

Malum
ab Aquilone.

malum super omnes habitatores terræ,
Jer. 1. v. 14. quidni hoc gravissimum
malorum universalium habitatoribus
terræ? quoniam, ut diximus §. præce-
dente, ad eos maximè limites Euphra-
tis, quos constat regioni Judææ esse
Aquilonares, adstricta est qualiscunq;
potissima libertas & velut resp. Ju-
dæorum interim: donec temporibus
Antichristi solvantur illi dæmones,
præsides infidelissimæ sectæ Judæo-
rum, & per 4. terræ partes prævaleat
diabolicus pseudo-Judaismus & curā
per illum extinguendi Christianismi.

§. III.

De duobus Cornibus, quibus similis erit Agno.

I. **I**N Cornibus vires ejus eminebunt
ejusmodi, quibus simulet Agnum:
id quod aptè exprimit vox, SIMILIA;
& quæ græcè dicitur, *ὁμοία*. Primum
Cornu erit simulatio Sanctitatis: Erit
enim simulatissimis moribus, præfer-
tīm à prima ætate, atque initio sui am-
bitus; de quorum annorum numero
nihil constat; usque ad plenam obtentam
possessionem nominis Messiae ac
Monarchiam orbis, quam tenebit 3½.
annis persecutionis. De hac ejus simu-
latione morum tradunt SS. Patres: ac
fundant tūm in illo Geneseos 49. v. 17.
ubi comparatur *colubro & ceruisti* in via,
equitem aggredienti retrò: tūm in Da-
niele, variis in locis; nam & cap. 7. v.
8. & 20. Cornu *habebat oculos*, id est
prudentiam & astutiam: & cap. 8. v.
23. dicitur *Rex impudens facie & intel-*

Pars II.

ligens propositiones, id est, audaciā præ-
ditus & acie ingenii. & v. 25. *dirigetur*
dolus in manu ejus. & cap. 11. v. 21. *obti-*
nebit Regnum in fraudulentia. De primi-
mis quidem ejus annis ætatis S. Cyril-
lus Hieros. catech. 15. *temperantiam &*
humanitatem simulabit. S. Damasc.
lib. 4. de fid. orthod. cap. 27. *nascetur*
igitur ex fornicatione, ceu diximus: &
educabitur occultè: & repente insurget
& elevabit se & regnabit. Et in exordiis
Regni sui seu potius Tyrannidis simulabit
bonitatem. Quamobrem S. Greg. lib.
31. mor. cap. 17. eum cognominat *Hy-*
pocritarum omnium Caput.

Alterum Cornu è duobus similibus
Agni: erit imitatio altera, miraculo-
rum: de quibus 2. Thess. 2. v. 9. *in*
OMNI virtute & signis & prodigiis men-
dacibus: iisque propemodum conti-

E

nuis,

Similitudo
miraculorum.

Similitudo
sanctitatis.

nus, quacunq̄ue incesſerit : prout S. Gregorius lib. 34. mor. cap. 15. (in illud Job. 41. v. 23. *poſt Leviathan quippe ſemita lucere perhibetur, quia quaquã tranſit, admirationem nimiam ex miraculorum ſuorum claritate derelinquit.* Sed ejuſmodi, ut claritas illa ſit tranſfigurantis ſe in angelum lucis: quod præmonuit Apoſtolus I. c. qui tam diſertè dixit de ſignis & prodigiis mendacibus : ſic appellatis duplici ex cauſa : primùm quia falſa erunt miracula ſecondùm ſe ; nulla enim divina vel ſupernaturalia. Deinde ex fine propter quem ea faciet; qui eſt deceptio, & confirmatio felicitatis ſcilicet divinitus promiſſæ ; & ob effectum quem obtinebunt iſta prodigia ; qui eſt auctoritas Meſſiæ: quæ erunt mendaciſſima.

2. His duobus Cornibus exprimet effigiem in ſe Agni, & attrahet ad ſe Judæos qui in Babylonia & in vicinis vaſtis regionibus ad quas ſe receperunt ab everſa Hieroſolyma : eorũque geret ſeſe Meſſiam. Protinus penetrante famã de adventu Meſſiæ plebs Judæorum diſperſa per orbem reliquum à quatuor angulis terræ canet celeſtina, & exultabit ad excipiendum ſuæ gentis expectatum liberatorem ac Regem.

Opitula-
tio Dia-
boli.

Dum interea ſuã hypocriſi, atque auxilio præcipuo Diaboli, dementabit Iſmaëlitas & Saracenos, longè latè que Tartaros & Turcas, tanquã in quibus agnoſcat ſemen Abrahæ & Circumciſionem communem. Neque enim Antichriſtus *proſperabitur* & *faciet hoc viribus ſuis*, ut prænotavit Daniel cap. 8. v. 24. ſed Diaboli, cui jam

tum juſ eſt in Mahometanos & facultas eos ſectendi. Appellabit Regnum Mahometanum præcurſorem & armigerum ſuum contra ſectam Chriſtianam : ſimul territos potentiã, incantatoſque arte & perſuaſione Sanctitatis ac Prodigiorum ſuorum aggregabit in unam eandẽmque Legem ſuam adverſariam Chriſtianiſmo.

Conciliatis ſibi eo artificio Mahometanis, & ingreſſu in Conſtantinopolim ſoleni, quam accipiet vel dedititiam vel venerabundam, horum & omnium Orientalium ac per totius mundi plagas concurſu Judæorum atque acclamatione ſuccedet in Regnum Orientis; & in eam aſurget arrogantiam, ut omne quod ſuæ Sectæ & ſuo ſceptro adverſabitur, quæ jam erit ſola Religio Chriſtiana, velit everſum. Quod ſi quid tribuendum fabulæ Turcarum, aut ſaltem juvet audire narrationem antiqui præſagii; *adnotavere Turci* (ait hiſtoricus Leunclavius) *ſcriptum apud ſe reperiri Sapientum in libris, ac præſertim in eo cui nomen ſit Meſſia-bib: futurum, ut prius quã exeat Deg-nal Lam, hoc eſt, Antichriſtus improbus & edictus, bis Conſtantinopolis occupetur. Primùm gladio capiendam eſſe. Deinde Judicii tempore appetente, filios Iſhaci, non gladio ſed per invocationem divini nominis eam capturos. Priorena vaticinii partem, de occupanda bellicis armis urbe, jam impletam fatentur* (armis primi ſui Imperatoris Mahometis) *Alterius occupationis eventum, & quoniam illi ſint Iſhacida, qui precibus & hymnis eã potituri dicuntur, ipſe dies dabit.* Hæc hiſtor. Turc. lib. 15. verbotenus

nus

nus Leunclavius. Non est impossibile prædictum fuisse, vel à dæmone, fore ut per Hebræos Isaacidas communi accursu & occursum usque Constantiopolim suo Pseudo-prophetæ, cum hymnis & præstigiis diaboli, aperiretur aditus eam in urbem, & auspiciis Imperii Orientalis.

Ferocia. Existimant graves Patres, simulac in altum euectus fuerit Monarchiæ illiusque securus, abjecturum esse larvam humanitatis & omnem exerturum ferociam: quam innuit Daniel cap. 8. v. 24. *supra quam credi potest, inquit, universa vastabit.* Ad eò, ut putent in ipsos Judæos etiam fore atrocem: ut scribit S. Ephrem ser. de Antichristo: *non amplius velut pius ac religiosus, neque amplius ut pauperum amator, neque ut hilaris, sicut antea: verum contra prorsus; per omnia austerus, durus, iracundus & excandescens, & vultu instabilis, terribilis, inflexibilis ac renebricosus, odibilis & abominabilis, immitis, improbus, superbus, scelestus, & impudens &c.* S. Jo. Damasc. l. 4. de fid. cap. 27. *Cum verò Dominator factus fuerit, manifestabit omnem malitiam suam.* S. Cyrill. Hier. cat. 15. *Decipiet Judæos, tanquam is esset Christus ab illis expectatus: deceptos verò deinceps omnis generis inhumanitatis & iniquitatis malis omnes circumscribet: ita ut omnes qui ante illum improbi & impii fuerant excellat malitia. Mentemque habebit homicidiariam, præfractam, immisericordem, & variam.* & infra: à principio enim simulabit humanitatem, deinceps verò inhumanitatem ostendet, & maxime erga Sanctos DEI. Nam quod ad Judæos attinet, certè quidem

in illos Judæorum exeret intolerabilem ferociam, qui ad prædicationem duorum Testium deserere volent impostorem & se Christo aggregare. Quin etiam exacerbatus miraculis veris quæ patrabuntur per eosdem duos Testes, ut prædicitur Apoc. 11. v. 6. *inhibitâ pluviâ & aquis conversis in sanguinem, & omni plagâ qua percutient, quotiescunq; voluerint terram Antichristianorum (sicut Moyses & Aaron cum Magis decertârunt Aegyptiis) ferocior insurget erga suosmet qui ad ipsum recurrent; cumque non sit impuro illi, ait S. Ephrem, quod dare eis possit, ad eos pariter omnes magna cum severitate ac ira responsurus est.*

3. Ut ut erit; ante hæc omnia, ex oraculo Apocalypseos illis Cornibus præsentabit se Agnum; & geret *Ductem sœderis*, ut eum appellat Daniel cap. 11. v. 22. hoc est, ut ait S. Hieronymus, *Legis & Testamenti Divini.* Veruntamen cum his Cornibus & simulatione Agni non desinet esse fera Bestia, is qui non solo astu & persuasione, sed vi & armis ad delendum anhelabit nomen Christianum: freudentibus sub suo Imperatore Judæis præ odio in suos oppressores, Christianos, contra quos non sola arma sed & dentes ad vindictam præparabunt. Utetur operâ Regum decem quos adjiciet suo Imperio: tribus eorum oppressis, quorum in locum substituet alios sibi vicarios: cæteris sponte suâ dedititiis & Vasallis: habet hoc Traditio Ecclesiastica vetus ex S. Hieron. in Dan. 7. quem citavimus supra Tract. 18. §. 1. Horum conspiratione & armis perse-

Violentia:

quetur Christianismum: auferet per eos Romani Imperii memoriam reliquam, & abolebit omnia vestigia illius, ipsamque urbem Constantinopolim tùm in odium olim Principatus Romani: tùm fatagentibus Judæis & exosis jugum ejus urbis; ut est illorum in ea jam nunc frequens habitatio & Synagogæ amplius triginta:

quid ergo cùm adventaverit tota multitudo Judæorum & Judaizantium? tùm maximè ut Regiam suam stabiliat in urbe Hierosolyma, in qua residebit, sibi & pseudo-Judaismo asserturus soli dominatum orbis terrarum, & successionem in Templo, de qua jam jam sumus dicturi in Tractatu sequente.

TRACTATUS XX.

IN RELIQUA CAPITIS XIII. usque ad v.18.

Sequitur de adjunctione Bestiæ posterioris ad priorem, & consensu.

VERBA APOCALYPSEOS.

(Cap. 13. Vers. 12. & c.) *Et potestatem prioris bestia omnem faciebat, in conspectu ejus: & fecit terram, & habitantes in ea, adorare bestiam, primam cujus curata est plaga mortis. (v. 13.) Et fecit signa magna, ut, etiam ignem faceret de cælo descendere in terram in conspectu hominum. (v. 14.) Et seducit habitantes in terra, propter signa, quæ data sunt illi facere in conspectu bestia, dicens habitantibus in terra, ut faciant imaginem bestia, quæ habet plagam gladii, & vixit. (v. 15.) Et datum est illi, ut daret spiritum imagini bestia: & ut loquatur imago bestia, & faciat, ut quicumque non adoraverint imaginem bestia, occidantur. (v. 16.) Et faciet omnes pusillos, & magnos, & divites, & pauperes, & liberos, & servos habere characterem in dextera manu sua, aut in frontibus suis. (v. 17.) Et ne quis possit emere, aut vendere, nisi qui habet characterem, aut nomen bestia, aut numerum nominis ejus.*

Anacephalæosis hujus Capitis.

Dinguendum est hoc Caput Apocalypseos accuratè: Primò. In quatuor primis versibus

hujus Capitis prophetavit ortum Bestiæ de mari, & ejus progressum; usque ad admirationem quam concitavit,

tavit universæ terræ; & adorationem ejusmodi quæ communis est cum Dracone adoratio infamis & informis. Hanc partem prophetiæ videmus oculis nostris in Imperio Mahometano impleri & perdurare nostro ævo.

Secundò, à versu quinto usque ad undecimum prophetat de eadem Bestia, dandum ei os aliud magniloquum, & blasphemum, ac potestatem 42. mensium ad bellum, ac victoriam contra Sanctos, & potentiam in omnem tribum & gentem. Hæc pars prophetiæ ad eandem quidem pertinet Bestiam, at pro venturis temporibus Antichristianis: inde à v. 5. inquam, usque ad 11. quando ei se conjunget Bestia posterior, à qua prior illa immutabitur in aliam formam & imaginem venerabilem adoratione non jam quasi Draconis sed velut Numinis.

Sic enim Visio porrigitur usque ad postrema Bestiæ visæ & usque ad patientiam Sanctorum.

Tertiò, Versu undecimo producit posteriorem Bestiam de terra, cujus auspiciis hoc geretur, successuram & conjuncturam se illi priori: prout expressè continetur in v. 12. relatio prioris ad posteriorem, & connexio inter utramque. Hæc posterior erit Antichristus: qui partim similitudine ut Agnus, partim loquela ut Draco, abutetur præitione Bestiæ prioris ad conflandum suum Regnum: & totum se impendet conjunctioni cum priore, ac reformationi illius in aliam diviniorem speciem aut formam.

Igitur hoc undecimo versu exposito, sequuntur cætera: Dicitur primò usus Potestate ejus: secundò Imagine quam ei addet venerationis ergò: tertiò Coactione: de quibus tribus ordine: usque ad versum postremum; nam is indiget peculiari Tractatu.

§. I.

De potestate quam faciet prioris Bestiæ.

Succedet in potestatem Bestiæ prioris.

1. Incidet Antichristus in tempora ultima Imperii Mahometani, quod est Bestia prior. Prima machina, qua utetur, erit Potestas quam invenit penes præcursores, Bestiam, Imperium Mahometicum; introductum per Draconem, & stabilitum aliquot sæculis, eo consilio, ut sibi Antichristo muniretur via ad potestatem illam continuandam, brevi tempore,

augendamque usque in summum apicem Infidelitatis.

Volet ergo POTESTATEM OMNEM illius BESTIÆ factam tactam: & adorationem ejus eatenus ratam, quatenus ipsa est Imperium infidele: hoc est enim cordi cum Draconem Antichristo, atque hic apparatus utriusque, & consensus cum Bestia priore: præterquam quòd ipse Antichri-

tichristus coronidem addet omnis infidelitatis & perfidiæ atque apostasiæ à Deo; quod erit Imperium Antichristi omnium brevissimum & novissimum.

Juvet Lectorem meminisse explanationis generalis quam addit S. Augustinus de Bestia: cui expositioni insistimus, addendo particularia.

Palàm
illà :

2. FACIET Antichristus Potestatem illam IN CONSPECTU EJUS-met Bestiæ PRIORIS: id est (quod dicebamus in Tractatu præcedente §. de Cornibus) in conspectu & approbatione Mahometanorum & Tartarorum ac cæterorum infidelium, quos attrahet ad Judæos, callidissimè incantans: quasi finis ac scopus Mahometani fuerit præcurrere, donec una & eadem Lex sit quæ Judæorum, & una eadèmq; detestatio ac persecutio adversus Christianos.

3. Denique hanc totam potestatem diriget eum in finem, ut *adoretur* Be-

stia PRIMA, illa CUJUS CURATA EST PLAGA MORTIS. Quod nihil est aliud quàm, ut universa terra ET HABITANTES IN EA (nam quorum est conversatio per Spem & habitatio fixa in Cœlis, cavebunt) subdant sese Imperio ethnico, illi septem Caputum & collectioni omnis ethnicismi; sicut olim Imperium Gentile Romanum collegerat in se omnem summam superstitionis, quod interim extinctum revixit in Mahometano Imperio novæ Gentilisque Romæ.

Utetur
ejus Infi-
delitate,

Breviter: huc spectabit posterior Bestia, ut omnes subjiciantur Imperio & subdantur superstitioni infideli. & quia invenit Mahometanum infidele, illo suum in finem utetur ad se pertracto atque incorporato in unum idèmq; suum Imperium: occultato & mutato nomine Infidelitatis, ut jam videbimus.

§. II.

De Imagine quam addet priori Bestiæ.

Imaginẽ
addet
sanctam: I. **N**Eque enim solâ id potestate assequetur: sed *Imagine Bestiæ* prioris: quæ est altera Machina procurandi adorationem multò quàm antea diviniorem. Apponet priori infirmi Bestiæ alium cœlestem colorem: & artificio hujusmodi ejus effigiem depinget, ut proponatur sub specie & auctoritate Numinis supremi: hæc enim est Imago, sive Simulatio, quam affin-

get Bestiæ; lineamenta Divinitatis: & hanc IMAGINEM, scilicet sacrosanctam, curabit exponi passim & adorari pro Divina. Id est: Imperium & Sectam infidelem septem Caputum (eam quam invenit penes Mahometismum) sic reformabit, ut venerationem addat Testamenti sancti, & reductionem veteri Judaismi & existimationem Legis cultusque divini. Idque efficiet, ut dixi-

diximus, ingeniosissimâ calliditate, allec-
turus simulatione Numinis & colo-
re simulachri divini: cum sit reipsa
vultus Bestiæ.

Olim S. Augustinus, quem supra
citavimus in Tract. 18. §. 1. per Imagi-
nem Bestiæ vidit intelligi aliquam pro-
fitentium fidem & infideliter viventium
Simulationem: quod hic Doctor dixit
in genere, voluitque amplius inquiri,
hoc nos dicimus speciatim: Imaginem
Bestiæ fore Simulationem Judaismi,
quam addet Regno infideli quod præ-
cucurrit.

Cum Si-
gnis:

2. Fabricam Imaginis comitabuntur
SIGNA magna (v. 13.) quæ promo-
vebunt illam venerationem adoratio-
nemque Bestiæ & Imaginis ejus. De
his Signis diximus Tract. præced. §. 3.
tanquam de altero Cornu Antichristi.
Erunt MAGNA in æstimatione ho-
minum, & stupore: cum alioqui præ-
stentur partim per secretam artem Ma-
gicam, partim per præstigias & fascina-
tionem Diabolicam: unde & hîc di-
cuntur fieri IN CONSPECTU
HOMINUM, hoc est, pleraque ap-
parenter coram hominibus: interque
alia commemoratur facturus IGNEM
DE COELO DESCENDERE; propterea quod hoc sit Signum Judai-
cum quod æstimabant & postulabant,
Matth. 16. v. 1. Et subjicit Apoca-
lypsis v. seq. effectum istorum Signo-
rum consecuturum: *seducentur enim*
propter illa Signa *inhabitantes terram,*
& inducentur ad Imaginis adoratio-
nem.

Ecce colorabit Imperium suum
tanquam divinum: cum sit verè Infi-

dele ac Bestia ipsa prior, ac per addi-
tionem facta deterior. Hoc est, in-
quam, (est enim sæpè dicendum) addi
Imaginem Bestiæ priori: simulatione
Messiæ conciliari sanctitatem & vendi-
cari cultum suo Imperio tanquam Di-
vino: cum sit eadem potestas bruta
quæ prioris Bestiæ, sed addita sit vene-
ratio ac Majestas sacra profanæque in
altissimum evecta fastigium Majestatis
& adorationis.

3. Ad eandem venerationem per-
tinet, quod sequitur v. 15. ET DA-
TUM EST ILLI à Dracone æmu-
latores Christi & irrisores: UT DA-
RET SPIRITUM IMAGINI BE-
STIÆ, non Spiritum sanctum sed dia-
bolicum: ET UT LOQUATUR
IMAGO BESTIÆ. Nam illa Si-
mulatione divinissimi Judaismi seu illud
Figmentum (ut etiam appellat S. Au-
gustinus) ex quo alio Spiritu loquetur,
& quæ alia magnalia quam Satanae?
prædicabit enim adventum admirandi
Judæorum Prophetæ, præconia Legis
de Cælo, & Pseudoprophetiam pro-
missionum, quibus plena est litera ve-
tus, felicitatis, opum, honorum, seminis
longævi, & omnis abundantia ac do-
minationis mundanae. Eam prophe-
tiam auspicabitur ipse per semet Anti-
christus fultam adjunctis prodigiis:
agétque *Prophetam* cujus propagabitur
vox in omnem terram: non quemcun-
que, sed illum quem Moyses per anto-
nomasiam eo nomine appellavit pro-
missum Deut. 18. v. 15. & Judæorum
turba Joan. 6. v. 14.

Unde & in Apoc. cap. 19. v. 20. no-
men ei datur *Pseudopropheta*: non quasi
alius

Et Spi-
ritu:

Locutu-
ram:

Pseudo-
prophe-
ticè,

alius sit quispiam ab Antichristo diversus qui hoc nomen gerat, sed ut ibidem additur idem ipse QUI FECIT SIGNA, qui est Antichristus ex 2. Theff. 2. v. 9, Ita, ut idem sit Pseudopropheta quod Pseudo-Messias: sicut Christo idem fuit & Prophetam dici magnum, & Messiam, & DEUM. Im-

pleturus illud Apostoli I. c. v. 4. *qui adversatur & extollitur super omne quod dicitur DEUS aut quod colitur, ita ut in Templo quod à prima origine sua fuerat DEI sedeat, ostendens se tanquam sit DEUS.* qui ecce est grandis Spiritus & prædicatio Imaginis Bestialis loquentis.

S. III.

De Coactione ad Imaginem adorandam.

i. **I**Nter hæc Sede fixâ Hierosolymis, atque Imperii titulo illuc translato, everti patietur Constantinopolim & cæteras Regias Sedes, ut solus obtineat. Jamque duabus præcedentibus machinis, Potestati Bestiæ prioris, & Imagini loquenti (de quibus in duobus §§. præcedentibus) admovebit ultimum Colophonem, tertiam præpotentem Machinam, quæ est Persecutio refractariorum & Coactio vi omni armorum & tormentorum, de qua pergit Apocalypsis v. 16. & 17.

Coget
persecu-
tione:

Genera-
li:

Sævâ:

Ea erit primò tam generalis, ut se extendat ad OMNES æquè PUSILLOS ET MAGNOS, DIVITES ET PAUPERES, LIBEROS ET SERVOS: id est, omnis conditionis homines. Erit secundò tam sæva, ut cogat accipere singulos CHARACTEREM IN DEXTERA MANU SUA, AUT IN FRONTIBUS SUIS: qui character erit abnegatio Crucis: ut *locus non sit* (inquit S. Ephrem & alii) signo Christianorum quod formatur dexterâ & apprimitur

fronti, compellentur Cruci renuntiare per *professionem*, quæ est *nota criminis in fronte*, ait S. Aug. (lib. 20. de Civ. cap. 9.) & per *operationem* qui est character in manu. Adeò severè, NE QUIS POSSIT EMERE AUT VENDERE, nec commercio uti hujus vitæ, NISI QUI HABET CHARACTEREM, AUT NOMEN BESTIÆ, AUT NUMERUM NOMINIS EJUS: id est: nisi hunc afferat *characterem* quo abdicet crucem Christi; aut *nomen* edat & confessionem Pseudo-Messia; aut relatus fuerit in *numerum* & in *matriculam nominis ejus*. Erit tertio facilis ei hæc Persecutio per Judæos orbis jam dominos insolentissimos: de quibus S. Hieronymus in Dan. 11. *nullus enim Judæorum absque Antichristo in toto unquam orbe regnavit.* Quorum animi per tot sæcula efferati suam iram & odium effundent in totum populum Christianum sub quo fuere dispersi, oppressi, & spreti, jam cum se viderint exaltatos per suum Messiam; freti

Expedi-
tâ.

ejus

Cujus
Typus
Antio-
chus E-
pipha-
nes :

ejus potentia, simul & sanctitate ac signis; ut divinitus promissi, pertinacissimè expectatae tandem dati.

2. Non est omittendus hujus Coactionis & Imperii Antichristiani Typus celebris, qui praecessit in Antiocho Epiphane, illo persecutore apud Danielelem & in libris Machab: quorum lib. 1. cap. 1. sanciebatur, (v. 52.) *quicunque non fecissent secundum verbum Regis Antiochi morerentur.* & v. sequente *secundum omnia verba haec scripsit omni Regno suo, & praeposuit Principes populo qui hac fieri cogere.* Similiter atque in hoc loco Apocalypseo v. 15. **UT, QUICUNQUE NON ADORAVERINT IMAGINEM BESTIAE, OCCIDANTUR.** &c.

Apertè S. Hieronymus, de toto eo quod Daniel prophetat cap. 11. inde à versu 21. usque ad finem Capitis, ex interpretatione non suà tantum sed & ante se interpretum Christianorum: *typum eum, inquit, volunt esse Antichristi; & quae in illo ex parte praecesserint, in Antichristo ex toto esse complenda.* Illumque addit esse *morem Scripturae sanctae.* & E. C. adducto psalmo 71. qui inscribitur Salomoni & impletur denique in Christo; subjungit: *Sicut igitur Salvator habet & Salomonem & ceteros Sanctos in Typum adventus sui: sic & Antichristus pessimum Regem Antiochum, qui Sanctos persecutus est, Templumque violavit, rectè Typum sui habuisse credendus est.* Brevius ante Hieronymum S. Cyprianus lib. de exhort. Mart. cap. 11. *In Antiocho Antichristus expressus.*

3. Quin & Imaginis adoratio, de
Pars II.

qua diximus §. precedente, id est Judaeis regnantis: & sessio Antichristi in Templo consentiunt cum inter se, tum cum eodem Typo, abominatione illà quam Antiochus posuit in Templo Hierosolymitano; *Jovis Olympii simulacrum,* ait S. Hieronymus, *& Antiochi statuas* (ex lib. 1. Mach. cap. 1. v. 57. & 2. Mach. 6. v. 2.) *quas nunc abominationem desolationis vocat: qua univèrsa in Typo Antichristi (Scriptores) Nostri praecessisse contendunt; qui sessurus est in Templo DEI & se facturus ut DEUM.* Est enim Antichristus abominatio, si minus ea de qua Dan. 9. v. 26. & 27. quam citavit Christus Matth. 24. v. 15. at ea de qua Dan. 11. v. 31. quae est de Antiocho: & ea de qua Dan. 12. v. 11. ubi non tam de Antiocho quam de Antichristo prophetatur, & quidem historico ipso in sensu: prout testatur S. Hieronymus quaest. 4. ad Algasiam: *quando abominatio desolationis steterit in loco sancto: quod quidem iuxta literam de adventu Antichristi praedicati nulli dubium est.* Immo S. Hilarius (cujus scripta mirificè laudat S. Hieronymus) etiam illam abominationem desolationis stantem in loco sancto, de qua Christus Matth. l. c. interpretatur ex mente Christi esse Antichristum: & explicans singula ex illis tribus quae illuc dicuntur sic scribit (canone 25. in Matth.) *De Antichristi enim temporibus ista locutus est. Abominatio ex eo dictus, quod adversus DEUM veniens honorem sibi DEI vindicet: Desolationis autem abominatio; quia bellis & cadibus terram cum piaculo desolaturus sit: Atque ob id à Judaeis susceptus loco sanctificationis insistet;*

Et Sessio
onis in
templo:

ut ubi Sanctorum precibus DEUS invocabatur, illic ab infidelibus receptus DEI honore venerabilis sit.

Quod autem diximus de Sessione in Templo DEI: de qua S. Augustinus lib. 20. de Civ. cap. 19. *Nulli dubium est, cum (Apostolum 2. Thess. 2.) de Antichristo ista dixisse: communior est sententia SS. Patrum, fore ut sedeat in Templo Hierosolymitano.* ita S. Irenæus lib. 5. cap. 25. de Apostolo: *quoniam Hierosolymis Templum per dispositionem veri DEI factum est, Templum illud dixit DEI.* S. Cyrillus Hier. cat. 15. *ut ipse in Templo DEI sedeat: quale autem Templum dicit? In Templo quod reliquum est Judæorum. si enim tanquam Christus ad Judæos veniet, à Judæis sanè adorari volet, ut illos maxime decipiat: Studiosissimum se esse ostendet illius Templi, ut ipse de progenie David esse videatur, qui Templum à Salomone olim exstructum ipse sit rædificaturus.* S. Ambrosius in Luc. 21. *abominatio enim, ait, desolationis, execrabilis adventus Antichristi est sedens juxta historiam in Templo.* S. Damascenus lib. 4. de fid. cap. 27. *ita ut in Templo DEI sedeat, demonstrans seipsum quòd sit DEUS; in Templo quidem DEI, non nostro, sed veteri Judaico: non enim nobis, sed Judæis veniet.*

Unique existimatione Messie apud illos acquisitâ sumpsit sibi instaurandam splendidissimè & citissimè Hierosolymam cum Templo; collaborantibus non solis Judæis sed & Diabolis: tradiditque Judæis incolendam: quando ipso sedente in Templo DEI complebitur unanimi adoratione illud

Christi quod prædixit Joan. 5. v. 43. *si alius venerit in nomine suo (non legitime missus) illum accipietis: alium,* inquit S. Irenæus (lib. 5. cap. 25.) *dicens Antichristum.*

Ibi tunc & Potestas imperandi, & Imago simulata, & Persecutionis coactio, hæ omnes machinæ simul operabuntur totis 42. mensibus.

Quo tempore resistent duo Testes, Adver- de quibus in prima Parte Apoc. cap. 11. qui & Potestatem suam divinam opponent Potestati: & veram DEI Legem Imagini confictæ; & tolerantiam Persecutioni: eâ denique mutatione dexteræ Excelsi & eventus; quem post imposturam & ærumnas trium annorum & dimidii tradunt ex Prophetis & Apostolo SS. Patres omnes de reliqua gente Judæorum. S. Hieron. in psal. 20. *per Eliam & Enoch credituri sunt in finem.* Et S. Aug. lib. 20. de Civ. cap. 28. S. Greg. l. 11. mor. cap. 9. *Eliam veniente promittitur ut reducat corda filiorum ad Patres eorum (Malach. 4. v. 6.) quando hoc intelligere de Domino cœperint filii quod predicaverunt patres.* & hom. 12. in Ezech. *in fine mundi Judæi ad fidem redeunt.*

Cætera de Antichristi exercitu: & genere prælii; partim prædicatione & seductione animarum, partim persecutione corporum: ejusdemque clade & interfectione locus erit tractandi Apoc. 19. ubi dicemus, quòd Christiani non se illi opponent prælio materiali; sed præparatione ad Martyrium: nec istud Enoch & Elias agent ut fiat; sed erunt prælii spiritualis Duces.

Hacten-

Hierosolymitano.

Adver-
santibus
ei 2. Te-
stibus:

Quibus
reservatur
redu-
ctio Ju-
dæorum.

Hactenus in hoc Capite Historia prophetica de Bestia posteriore: & narratio plena de utraque Bestia. Sequitur Index in tempora hujus prophetiæ; Versus 18.

TRACTATUS XXI.

IN CAPITIS XIII. Versum postremum.

Postquam de utraque dixit Bestia, indicat unde possit dignoscitur tempus quando hæc incipient.

VERBA APOCALYPSEOS.

(Cap. 13. Vers. 18.) *Hic sapientia est. Qui habet intellectum, computet numerum bestia. Numerus enim hominis est, & numerus ejus sexcenti sexaginta sex.*

S. I.

De illis verbis: Hic sapientia est.

Sapientia est: Primò scire utriusnam Bestiæ numerus afferatur è duabus. Secundò, quo consilio is numerus reveletur. Tertiò, cur hujus potiùs Bestiæ quàm alterius.

Numerus est prioris Bestiæ:

I. Tenim duplex Bestia descripta est in hoc Capite: & admirabilis est Apocalypsis, quæ relinquere videtur Lectorem suspensum in medio, utrius Bestiæ sit numerus de quo agit: ejusne quæ est prior & cujus faciet posterior potestatem, an verò ipsius posterioris. Sed qui revolverit diligenter hoc Caput Apocalypseos, & ponderaverit ea quæ dicuntur de admiratione illius quæ est BESTIA PRIMA, & ejus CUIUS CURATA

EST PLAGA MORTIS, & QUÆ HABET PLAGAM GLADII ET VIXIT, quòdque in illius CONSPECTU (utpotè alterius) facturus sit alius SIGNA, & quod illius sit futura IMAGO & simulatio quæ loquatur, & cui ab altera Bestia imperetur cultus seu adoratio: is ex verbis Joannis illud arbitrabitur, sine ulla dubitatione describi numerum primæ Bestiæ.

2. Et hoc eo consilio pernecessario: Fuit is

F 2

ut

necessa-
riò præ-
nuntian-
dus.

ut agnoscendo primam Bestiam, quæ est Imperium infidele, animadvertant Christiani secururam esse posteriorem Bestiam quæ est Antichristus cum suo Regno. Maximè, quòd prima Bestia sit longæva : & sit ea ipsa quâ utetur Antichristus & quam traducet in suum Imperium, addito colore Legis DEI ac præsentia Messia.

3. His enim ad eum modum prophetatis, optabilissimum fuit ut Apocalypsis detegeret certo indicio illud tempus primæ Bestiæ : quoniam hac exortâ nulla supererit præstolatio sapientibus, præterquam ut superadveniat trium & dimidii annorum Bestia Imperium Antichristianum.

Potius
quàm
Posterio-
ris.

HIC, inquit S. Joannes, SAPIENTIA EST : & ad hujus animadversionem nominis & computum numeri provocat : QUI HABET, inquit,

INTELLECTUM, COMPUTET NUMERUM BESTIÆ : videlicet primæ ; cujus de mari ascensus erit sapientibus in toto orbe terrarum prodromus manifestus advenientis secundæ, & imminētis, ac prævidendæ iis qui habuerint intellectum ; nempe Antichristiani Imperii cui præcurret. Nam ipsa secunda Bestia prodet se abundè orbi terrarum suâ additione Imaginis, & suo nomine Messia, & concursu ad illum Judæorum, & ædificatione Templi, & exultatione istorum & immanitate persecutionis, cujus solatium erit tempus per breve, quod non egeat novo indicio.

Quæritur igitur, quis sit numerus prioris Bestiæ : de qua tanta dicta sunt, & cum qua necantur cætera breviora.

S. II.

De illis verbis : Computet numerum.

Computatio est notarum Græcarum :

1. Nemo dubitat quin hæc supputatio debeat esse notarum Græcarum : quia eo idiomate Apocalypsis est scripta : & ipse numerus est per notas Græcas adscriptus. Unde S. Irenæus, contiguus Apostolorum temporum, scriptum reliquit lib. 5. cap. 30. eos qui S. Joannem viderunt, testimonium perhibere, quòd numerus Bestiæ sit secundum Græcorum computationem (κατὰ τὴν τῶν Ἑλλήνων ὑπόθεσιν) per literas quibus nomen constabit. Et in eadem Apo-

calypsi in cap. 7. ubi agitur de numero Signatorum, ea etiam numeratio non exprimitur secus quàm per Græcas notas : dum enim dicitur, centum quadraginta quatuor millia, græcè habetur *μυδ' κιλιάδες* ; & ex omni tribu duodecim millia, græcè habetur *ιβ' κιλιάδες*.

2. Mos enim est Græcis per literas sui Alphabeti numerare : sicut etiam in sua lingua Hebræi per suas numerant literas : & Latini per suarum aliquas, videlicet per *M, D, C, L, X, V, I,*

In

In Græcorum quidem Alphabero
 α, quæ est prima illorum litera, signi-
 ficat unitatem : β significat binarium:
 γ ternarium : δ quaternarium : ε qui-
 narium : signum deinde ς, quod in-
 terponitur in medio numerationis
 inter ε & ζ, senarium : ζ septenarium:
 η numerum octavum : θ nonum:
 litera iota (ι) decimum : κ xii vi-
 gesimum : λ tricesimum : μ quadra-
 gesimum : ν quinquagesimum : ξ se-
 xagesimum : ο septuagesimum : π o-
 ctogesimalium : ρ vel ς inter π & ρ,
 nonagesimum : ρ centesimum : τūm
 deinde σ ducentesimalium : τ trecent-
 esimum : υ quadringentesimum : &
 sic deinceps.

3. Computetur ergo numerus, ex-
 hortante Apocalypsi: qui si manifestè
 deprehendatur esse numerus hominis
 à quo Bestia habeat appellationem, &
 numerus sit 666. hoc numero inven-
 to is qui fidem habet Apocalypsi &
intellectum, ne dubitet agnoscere Be-
 stiam.

Ter se-
 narii.

Nec vacat, quòd Numerus sit Se-
 narius, qui est figura hujus tantum-

modò temporis & corruptionis: in-
 faustus, peccato deformatus proto-
 platorum, & ater, hujus mundi cujus
 principatum sibi violenter arripuit
 Diabolus: sicut è contrario nomen **At Jesus**
 Ιησους apud eosdem Græcos numerum est ter
 habet 888. qui est Symbolum æterni-
 tatis & salutis perpetuæ, pro hac enim
 obtinenda inscribuntur psalms quo-
 rum titulus est pro octava, hoc est pro
 æternitate Beata & immortalitate.
 Juxta expositionem S. Augustini in
 psal. 11. *pro octava: pro aeterno seculo,*
inquit, quod post hoc tempus, quod se-
ptem diebus voluitur, dabitur San-
ctis.

est ter
 octona-
 rii.

Jam si habeamus intellectum, ex
 eo quod prædictum est in Apocalypsi,
 & ex eo quod ob oculos totius mun-
 di cernitur adimpleri, computemus
 numerum. debet enim esse NUME-
 RUS BESTIÆ, id est, ut demonstra-
 vimus dudum ex Scriptura, infidelis
 Imperii: debet esse NUMERUS
 HOMINIS, qui sederit primus in eo
 Imperio: & debet Græcis literis nec mi-
 nus nec plus inesse *numeri* quàm 666.

§. III.

De illis verbis: Numerus hominis est: 666.

Nume-
 rus est
 Maho-
 metani
 Impetii:

1. **H**is positis manifestum est sapi-
 enti; quòd Bestia prima, Im-
 perium Mahometanum, primò sit Im-
 perium infidele, atque adeò Bestia:
 secundò quòd inchoatum ab homine,
 inter Imperatores ejus gentis primo
 invasore Orientalis Imperii, cujus no-

men græcè Μαχόμετις: sic enim Histo-
 rici Græci nobis hoc nomen reliquere
 scriptum (& est apud Græcos Gram-
 maticos formæ seu declinationis ejus-
 dem cujus est nomen proprium viri
 Πάρις Πάριδος:) tertio æquè au-
 tem manifestum, quòd in Græca

F 3 lin-

lingua nomen *Μαομέτις* constituat numerum 666.

Nam numerus μ est 40, α est unitas: \omicron est 70, μ iterum 40, ϵ numerus est quinarius: τ est 300, jota est 10, σ figura est 200, quod etsi in fine vocabulorum apud Græcos scribatur suo modo, nihil aliud tamen est quam Sigma; ut novit quisquis vel modicè tinctus est illâ linguâ, & in numero *Ιησοῦς* supra evidens est.

Jam additio arithmetica horum numerorum, pueris nota est: sicut & numeri ipsi noti sunt pueris qui græcè discunt:

M	—————	40
A	—————	1
O	—————	70
M	—————	40
E	—————	5
T	—————	300
I	—————	10
Σ	—————	200

Summa numeri: omnino 666. græcè $\kappa\zeta\varsigma'$.

Cui succedet Antichristus. Hæc est prima Bestia. Transferamus huc verba S. Irenæi lib. 5. cap. 30. *Hunc autem numerum nominis ostendit, ut caveamus venientem scientes quis est.* Est enim Antichristus is qui succedet huic Bestiæ priori: hanc consecratione & colore Imaginis superinducto faciet adorari: huic additâ infidelitate & superstitione multò majore ac speciosiore, rapiet Imperium ad se, & in illo elatus ostendet se geretque ut DEUS.

2. Si quis ex Patribus hunc ipsum numerum tribuere videtur Antichri-

sto, meretur defendi. Primò, quia Patres antiqui non ita distinxerunt inter has Bestias; eò quòd viderint à longè & confusè inter se Bestiam utramque: sed expressè Apocalypsis distinguit: & nos tot decursu annorum propiùs videmus ac discernimus. Secundò. Et ita tamen est ut rectè possit attribui: tempore enim Antichristi erit illamet Bestia ipsūmet Imperium Antichristi unum atque idem, solo novo tectorio incrustatum, ut sæpè diximus.

3. In hoc computo procul absumus ab opinione quæ Mahometem illum antiquum, veteratorem, illum tantummodò Arabum Ducem & prædatorem quoad vixit, neque unquam Imperatorem Romanum, dixerit esse Antichristum: vel Sectam ejus Mahometanam: imò nec eam prout nunc est. Oportet enim ut maneat substantia quidem ejus Imperii quatenus est Infidèle: sed non est illud Antichristianum, propriè sumendo hanc appellationem Antichristi, ut supra monuimus: non est, inquam; Antichristianum sine pseudo-Messia venturo & quoad infideli Regno fucus addatur ac lenocinium sanctæ Imaginis. Hoc nostris temporibus advenisse non dicimus, sed negamus.

Placeat Lectori attento expendere quid afferamus. Ecce dicimus primò id quod oculis omnium cernitur hominum: dari Bestiam quæ sit Imperium Mahometanum. Dicimus secundò illam esse Bestiam priorem: & convenire illi numerum nominis hominis; primus enim Imperator nomen habuit

Proinde & Antichristiani Imperii successuri.

Nihil nobis cū Mahomete nõ Imperatore.

Fundamentū est in Apocalypsi:

habuit Mahometis qui expugnavit Imperium Constantinopolitanum anno Christi 1453. & retinet in suis successoribus: id quod æquè est evidens & ob oculos. At tertio distinguimus illam priorem Bestiam à posteriore, neque confundimus: sicut nec S. Joannes confudit sed distinxit, hanc dicimus, cum S. Joanne, securam, & fore ALIAM (v.11.) verum ita, ut, cum advenerit, potestatem faciat omnem ejusdem prioris Bestiæ; nam revera & coram DEO tam erit ac plus infidele Regnum ejus, & tam ac plus multo potens quam illa Bestia prior: ac fore ut illi addat Imaginem, Simulationem Messiæ & Signorum ejus. hoc enim dicimus facturam esse posteriorem Bestiam, Antichristum cum suo Regno Judaico quod superveniet priori Bestiæ.

Denique si quis voluerit divinare, aliud præterea nomen ejusdem numeri futurum ipsi Antichristo aut Bestiæ secundæ (sicut de Antichristo suspicatus fuit S. Irenæus l. c. esse ei nomen posse TEITAN aut æquivalens

quod græcis literis, eundem denotet numerum:) hoc non repugnat iis quæ à nobis sunt dicta. Veruntamen eò discrimine: quòd de Bestia priore jam factum sit; de posteriore expectandum, & videlicet in fine sæculorum. Neque hoc Apocalypsis determinat: nomen autem primæ determinasse operæ pretium potius fuit, ac temporis: primo quia, ut paulò ante indicavi- De Be-
mus, dies Bestiæ primæ erunt longio- stia prio-
res; at Bestiæ secundæ seu Imperii An- re.
tichristiani erunt perbreves. Secundò, quia ipse Antichristus est successurus in potestatem illius prioris, utpote cui Ipse addet Imaginem & divinitatem; cum sit cætera idem Imperium utriusque, id est Infidele & à Dracone institutum. Tertio, hic enim finis præcipuè spectatur: quia qui Bestiam primam viderint tenere culmen Imperii, nam hic est Sapiencia, intelligent Præcursores adeste Antichristi: & qui habet intellectum, cavebit atque in expectatione erit Antichristi, illud Imperium è vestigio haud multis post sæculis secuturi.

TRACTATUS XXII.

IN CAPUT XIV.

Recensentur Sancti illustriores qui triumphabunt his temporibus. Et respondet hoc Caput primæ Parti Apocalypseos Capiti 7. de recensitione Signatorum: consentit utrobique numerus 144. millium, id est duodecies duodecim millium, numerus selectus.

VERBA

VERBA APOCALYPSEOS.

(Cap. 14. Versu 1. & seqq.) Et vidi, & ecce Agnus stabat supra montem Sion, & cum eo centum quadraginta quatuor millia, habentes nomen ejus, & nomen Patris ejus scriptum in frontibus suis. (v. 2.) Et audiui vocem de cælo, tanquam vocem aquarum multarum, & tanquam vocem tonitruum magni: & vocem, quam audiui, sicut citharadorum citharizantium in citharis suis. (v. 3.) Et cantabant quasi canticum novum, ante sedem, & ante quatuor animalia, & seniores, & nemo poterat dicere canticum, nisi illa centum quadraginta quatuor millia, qui empti sunt de terra. (v. 4.) Hi sunt qui cum mulieribus non sunt coinquinati: Virgines enim sunt. Hi sequuntur agnum quocumque ierit. Hi empti sunt ex hominibus primitia Deo, & Agno: (v. 5.) Et in ore eorum non est inventum mendacium: sine macula enim sunt ante thronum Dei. (v. 6.) Et vidi alterum Angelum volantem per medium cæli, habentem Evangelium æternum, ut evangelizaret sedentibus super terram, & super omnem gentem, & tribum & linguam & populum. (v. 7.) Dicens magna voce: timete Dominum, & date illi honorem, quia venit hora Iudicii ejus: & adorare eum, qui fecit cælum & terram, mare, & fontes aquarum. (v. 8.) Et alius Angelus secutus est dicens. Cecidit, cecidit Babylon illa magna: qua à vino ira fornicationis sua potavit omnes gentes. (v. 9.) Et tertius Angelus secutus est illos, dicens Voce magna: Si quis adoraverit bestiam & imaginem ejus & acceperit characterem in fronte sua aut in manu sua. (v. 10.) Et hic bibet de vino ira Dei, quod mistum est mero in calice ira ipsius, & cruciabitur igne & sulphure in conspectu Angelorum sanctorum, & ante conspectum agni. (v. 11.) Et fumus tormentorum eorum ascendet in sæcula sæculorum: Nec habent requiem die ac nocte, qui adoraverunt bestiam & imaginem ejus, & si quis acceperit characterem nominis ejus. (v. 12.) Hic patientia Sanctorum est, qui custodiunt mandata Dei, & fidem Iesu. (v. 13.) Et audiui vocem de cælo, dicentem mihi: Scribe: Beati mortui, qui in Domino moriuntur. Amodo jam dicit spiritus, ut requiescant à laboribus suis, opera enim illorum sequuntur illos. (v. 14.) Et vidi, & ecce nubem candidam: & super nubem sedentem, similem filio hominis, habentem in capite suo coronam auream, & in manu sua

falces

falcem acutam. (v. 15.) Et alius Angelus exiit de templo, clamans voce magna ad sedentem super nubem: Mitte falcem tuam, & mete, quia venit hora ut metatur, quoniam aruit messis terra. (v. 16.) Et misit, qui sedebat super nubem, falcem suam in terram, & demessa est terra. (v. 17.) Et alius Angelus exiit de templo, quod est in caelo, habens & ipse falcem acutam. (v. 18.) Et alius Angelus exiit de altari, qui habebat potestatem supra ignem: & clamavit voce magna ad eum qui habebat falcem acutam, dicens: Mitte falcem tuam acutam, & vindemia botros vinea terra: quoniam matura sunt uvae ejus. (v. 19.) Et misit Angelus falcem suam acutam in terram, & vindemiavit vineam terra, & misit in lacum ira Dei magnum: (v. 20.) & calcatus est lacus extra civitatem, & exiit sanguis de lacu usque ad frænos equorum per stadia mille sexcenta.

S. I.

De aureola Virginum.

Conne-
xio Vifi-
onum 2.
præce-
dentiū.

i. **A**bsolvit S. Joannes in hoc Capite 14. secundam hujus alterius Partis Apocalyplicæ Visionem: cujus & præcedentis hic erit ordo & connexio. Primò de Muliere & Dracone, de commissò contra illam prælio, victricibus primitiis Martyrum, de Mulieris exaltatione post raptas easdem primitias: & de flumine quod ex ore Draconis egestum absorbit terra. Secundò de eo quòd Draco innovaturus prælium cum reliquo femine Mulieris designaverit apud se Bestiam priorem, quæ de mari: & posteriorem aliam Bestiam quæ de terra sit ascensura: quibus duabus Bestiis S. Joannes totum perstrinxit conatum Draconis reliquum usque ad tempus Judicii extremi. In quo antequam finem imponat his duabus Visionibus,

Pars II.

describitur Triumphus Sanctorum post persecutionem: quorum prima & illustris portio Virgines.

2. Neque enim deerit in omnibus his persecutionibus Ecclesiæ numerus Virginum in primis. Hic est Chorus eorum quibuscum stat AGNUS omnium conjunctissimis SUPRA MONTEM SION, in Beatitudine: quorum IN FRONTIBUS NOMEN EJUS ET PATRIS EJUS. VOX eorum DE COELO TANQUAM AQUARUM MULTARUM, id est ex populis multis selectorum: & vox TANQUAM TONITRUI MAGNI perfringentis nubem ignitam, fomitem concupiscentiæ carnalis: & concentus SICUT CITHAROEDORUM, quorum cithara tota compages corporis illibati

Trium-
phus Vir-
ginum:

G edit

edit sonoram melodiam : & simul cantant QUASI CANTICUM NOVUM ore virgineo : ANTE SĒDEM, id est coram DEO; ET ANTE 4. ANIMALIA, id est juxta consilium Evangelicum; & ante SENIORES, tanquàm pars illustrissima status Ecclesiastici. Dicitur Novum: tum quia non ex usu veteris Legis, sed novæ: tum quia novum ipsum & singulare quod NEMO poterit discere aut DICERE inquinatus cum muliere.

Numerabiliū. 3. Horum numerus est 144. MILLIA; numerabiles enim: Matth. 19. v. 11. *non omnes capiunt verbum istud, sed quibus datum est.* HI (v. 4.) SEQUUNTUR AGNUM in vestigijs ejus omnibus QUOCUNQUE præ-IERIT, qui pascitur inter lilia. *Quid est, ait in hunc locum S. Augustinus (lib. de sancta Virginitate, cap. 27.) eum sequi nisi imitari? multa in illo ad imitandum omnibus proponuntur: Virginitas autem carnis non omnibus;*

Sequentium Agnum. &c.

non enim habent quid faciant ut virgines sint, in quibus jam factum est ut virgines non sint! (& cap. 28. pergit) sequantur itaque Agnum ceteri fideles qui virginitatem corporis amiserunt: non quocunque ille ierit, sed quousque ipsi poterint: possunt autem ubique, præter cum in decore virginitatis incedit. HI, ait Apocalypsis, singulariter EMPTI SUNT pretio magno de terra & de contagio terreno, ut essent æquales Angelis, Luc. 20. v. 36. & Matth. 22. v. 30. eò quòd glorificaverint DEUM in corporibus suis sicut IN CITHARIS; quæ illum retinent cœlestem sonum in æternitate & recreant ceteros Beatos. Maximè si non solum Virgines carne, verum etiam mente semper quæ nullo doli ambitu (ut S. Ambrosius loquitur ad Virgines) sincerum adulterarum affectum, nullo mendacio vel aliâ MACULA noxæ mortalis: & ut S. Aug. l. c. *ilibata virginitatis in corpore, inviolata veritatis in corde.*

Compellemus non sine suspitio Augustiniano, & gratulemur sequentibus Agnum quocunque ierit. *quò ire putamus (hæc est apostrophe S. Augustini) hunc Agnum, quò nemo eum sequi vel audeat vel valeat nisi vos? quò putamus eum ire? in quos saltus aut prata? (respondet:) ubi, credo, sunt grandia gaudia, nec gaudia qualia in ipso Regno DEI ceteris non virginibus erunt, sed à ceterorum omnium gaudiorum sorte distincta. Nam sunt alia alia, sed NULLIS TALIA! Hæc Augustinus. Quæ insania prostituisse ita temerè Virginitatem: lenticulâ vendidisse jus primogenituræ: primitias deliciarum cum Agno!*

§. II.

De aureola Doctorum: & Martyrum.

HAbebit inter Sanctos, ut videntiam suam; de qua Christus Matth. 19. v. 12. *qui potest capere, capiat.*

1. Ha-

Triumphus
Docto-
rum.

1. Habeant deinde suam etiam præcellentiam Sancti Doctores & Præpositi, de quorum fulgore Daniel c. 12. v. 3. Horum est dignitas fuisse officio Angelos, id est nuntios Altissimi. Ergo pro his representandis veniant in Apocalypsi & sibi invicem succedant tres Angeli: propterea quòd tria sint munera Præfulum & Doctorum Ecclesiasticorum. primum est annuntiare EVANGELIUM salutis ÆTERNUM: pervolando PER MEDIUM Ecclesiæ, ut fiat in omnem TERRAM ET POPULUM sonus eorum: atque exhortari MAGNA VOCE, cujus hæc sit materia; (v. 7.) timor, honor, cultus seu adoratio Creatoris qui vicinus immineat Judex. Alterum eorum officium & priori connexum est, dehortari ab illecebra *Babylonis* & poculo quod propinat omnibus gentibus, jam jam casuræ. Tertium, & his postremis temporibus apprime necessarium, animare ad constantiam & ad generosum potius martyrium quàm ut admittant cultum *Bestie* & *Imaginis*, aut CHARACTEREM; sub interminatione calicis IRÆ DEI æternæ ac vindictæ per Angelos sanctos & *Agnum* sumendæ, in cruciatu ignis & sulphuris ac tormentorum

fumantium sine fine sine requie, sine intermissione. Hæc omnia Apocalypsis.

2. HIC, inquit, PATIENTIA SANCTORUM EST, & custodia mandatorum ac fides JESU: quæ est tertia prærogativa Martyrum: de quibus *Vox DE COELO*, digna cedro: SCRIBE, inquit; BEATI MORTUI QUI IN DOMINO, & verò etiam pro Domino, MORIUNTUR: his JAM loquitur Consolator SPIRITUS de requie A LABORIBUS, & fructu operum; quorum sicut illud fuit maximum (Joan. 13. v. 13.) posuisse animam pro DEO, ita semel impensum sequitur gloria operis æterna.

3. Hactenus representatio Sanctorum: & inter illos eorum qui illustriores cum suis aureolis, Virginum, Doctorum, Martyrum, quòd etiam reducitur Confessorum chorus: quia & hi in patientia sua possederunt animas suas & in Domino defuncti sunt per beatam mortem. qui est exitus utriusque Visionis & persecutionis continuatæ per Draconem & utramque Bestiam: auxisse & illustrasse numerum Sanctorum in Cælo.

Triumphus
Martyrum:

Cæterorumque
beatorum:

§. III.

De messe, & de vindemia terræ.

x. ESSE autem hunc finem præcedentium Visionum patet ex eo quòd productæ sint usque ad Judicium

novissimum; de quo sunt cætera Capituli: Primò *vidisse* (v. 14.) SIMILEM FILIO HOMINIS, Regem specta-

Filius
hominis

G 2

bilem

cū falce messoria.

Angelus cū falce vindemiatoria.

Messis enim est electorum:

bilem coronā aureā & SUPER NUBEM; cum potestate quā FALCE messoria IN MANU SUA, quam acuerit ad demetendam terram. Cui potestati testimonium præbet antebulo Angelus: & promulgat *venisse horam* præstitutam, & *aruisse messem*, id est, esse tempus summæ maturitatis; Matth. 13. v. 39. *messis verò consummatio seculi est.* Secundò, vidisse (v. 17.) *alium Angelum* qui ET IPSE habebat FALCEM ACUTAM *vindemiariam*: & ad proclamationem similiter alterius Angeli, cui potestas erat commissa SUPRA IGNEM in quem mittendi sint reprobi (juxta illud Domini de Angelis, Matth. 13. v. 49. *mittent eos in caminum ignis;*) jubetur vindemiare BOTROS VINEÆ TERRÆ, Isa. 5. v. 7. domus Israël: QUONIAM MATURE SUNT UVÆ EJUS.

2. Et Messis quidem est salvandorum: quam magis decet attribui Filio hominis ipsimet ad quem pertineat: Vindemia verò reproborum, quæ fiat per Angelos administratos, est vindictæ: Matth. 1. c. *exibunt Angeli & separabunt malos*, quod dictum est in parabola de semine: in qua illud ipsum discrimen inter Christum & Angelos observat S. Chrysostomus hom. 48. in Matth. *Ad beneficiendum quidem, ait, pronus est: à desiderio autem puniendi alienus. nam quando seminat, per seipsum id peragit: supplicia verò per alios infert: mittet enim, inquit, Angelos suos.* Hæc Chrysost. quod maximè convenit huic loco: Nam Messis accipitur ferè in bonam partem: ut Joan. 4. v. 35. ubi

regiones dicuntur *alba jam ad messem*: & Matth. 3. v. 12. ac Luc. 3. v. 17. *congregabit triticum in horreum suum.* E contrario Vindemia plerumque sumitur in malam partem à Scriptura: ut psal. 99. v. 13. *& vindemiant eam omnes* (malum) *qui prætergrediuntur viam.* & Thren. 1. v. 12. *Vindemiavit me ut locutus est Dominus in die ira furoris sui.* De utroque etiam Joël; qui æquè distinguit cap. 3. postquam enim dixisset de Judicio extremo v. 12. *Consurgant & ascendant gentes in vallem Josaphat, quia ibi sedebo ut judicem omnes gentes in circuitu;* discernit messem à vindemia, v. 13. nam de messe, *mittite, inquit, falces quoniam maturuit messis:* de vindemia autem; *venite & descendite, plenum est torcular* (sanguine, qui sanguinem tetigit) *exuberant torcularia, quia, inquit, multiplicata est malitia eorum.*

3. Quòd autem omnes hi Angeli exire dicantur DE TEMPLO, hic v. 15. & DE TEMPLO QUOD EST IN COELO, utique in Ecclesia sancta, v. 17. & exire DE ALTARI v. 18. non caret admonitione I. Pet. 4. v. 17. *fore ut incipiat judicium à domo DEI,* & ab intimis domus qui sunt Ecclesiastici: & Ezech. 9. v. 6. *à Sanctuario meo incipite.* Væ malis: quia, v. 19. hujus Capitis Apocalyptici, VINDEMIAVIT VINEAM TERRÆ; Ecclesiam quæ illis credita est colenda: ET MISIT botros turgidos sanguine uvæ, viros sanguinum, IN LACUM IRÆ DEI MAGNUM, quod est *torcular vini furoris iræ DEI,* ut dicitur Apoc. 19. v. 15. ET CALCATUS

Vindemia est malorū.

Deremplo & de Altari.

CATUS EST LACUS : pressi sunt botri & proculcati, detecta malitiâ eorum & effusâ EXTRA CIVITATEM sanctam inter reprobos.

Sanguis Ibi EXIVIT SANGUIS, qui est usque ad reatus scelerum expressus in Iudicio, frænos. exuberatione copiosissimâ: etenim altitudine cumulatâ, qualis est USQUE AD FRÆNOS EQUORUM calcantis Christi & Equitum victoriosorum alborum; ut habetur Apoc. l. c. v. 14. Amplitudine verò & spatio tanto quantum est PER STADIA MILLE SEXCENTA : græcæ utique mensuræ, quorum stadiorum decem constituunt milliare Italicum quod sunt mille passus. fuit autem, teste S. Hieronymo ad Dardanum in ep. 129. terræ promissæ tota longitudo, à Dan usque Bersabee, centum sexaginta milliarium, id est stadiorum mille

Per stadia 1600.

sexcentorum: quo significatur per totam longitudinem Ecclesiæ non defuturum sanguinem reprobum qui exprimitur & extra eam conculcetur; iñ DEI, & abominatione Sanctorum civium, sempiternâ.

Quid si (ut quidam commentantur) etiam lacus iræ DEI magnus, id est Infernus (Isai. 14. v. 15.) describatur esse stadiotum mille sexcentorum longitudinis, totidem verò & latitudinis, ac totidem profunditatis? quæ est capacitas secundum singulas ex his tribus dimensionibus, centum sexaginta milliarium Italicorum, quorum unumquodque est mille passuum. Calcari autem rectè dicitur in Torculari, propter pressuram loci: sicut contrà locus Beatorum, de quo cap. 21. est sine comparatione amplior; quamvis lacus damnatorum superet multitudine.

TRACTATUS XXIII.

IN CAPUT XV.

Incipit Visio, 7. Angelorum cum 7. plagis.

VERBA APOCALYPSEOS.

(Cap. 15. Vers. 1. & seqq.) *Et vidi aliud signum in cælo magnum, & mirabile, Angelos septem, habentes plagas septem novissimas: Quoniam in illis consummata est ira Dei. (v. 2.) Et vidi tanquam mare vitreum mistum igne, & eos, qui vicerunt bestiam, & imaginem ejus, & numerum nominis ejus, stantes supra mare vitreum, habentes Cytharas Dei: (v. 3.) & cantantes canticum Moysi servi Dei, & canticum agni, dicentes: Magna & mirabilia sunt opera tua Domine Deus Om-*

, nipotens: *justa & vera sunt viae tuae, Rex saeculorum. (v. 4.)* Quis non
 , timebit te Domine, & magnificabit nomen tuum? quia solus pius es;
 , quoniam omnes gentes venient, & adorabunt in conspectu tuo, quo-
 , niam iudicia tua manifesta sunt. (v. 5.) Et post hac vidi, & ecce aper-
 , tum est templum tabernaculi testimonii in caelo. (v. 6.) Et exierunt
 , septem Angeli habentes septem plagas de templo, vestiti lino mundo &
 , candido, & praecincti circa pectora Zonis aureis. (v. 7.) Et unum de
 , quatuor animalibus, dedit septem Angelis septem phialas aureas, plenas
 , iracundia Dei viventis in saecula saeculorum. (v. 8.) & impletum est
 , templum fumo à Majestate Dei, & de virtute ejus: & nemo poterat
 , introire in templum, donec consummarentur septem plaga septem
 , Angelorum.

S. I.

De Signo 7. plagarum in genere.

1. **V**IDI, ait, ALIUD SIGNUM
 IN COELO MAGNUM
 ET MIRABILE. Quibus
 verbis satis ostendit esse hanc aliam
 materiam videndi: quam appellavimus
 Visionem tertiam: in qua declaratur
 quis sit futurus novissimus status re-
 rum Ecclesiasticarum circa tempus
 Antichristi.

Vidit ANGELOS SEPTEM,
 HABENTES PLAGAS SEPTEM
 NOVISSIMAS: & addit: QUO-
 NIAM IN ILLIS CONSUM-
 MATA EST IRA DEI. Patet esse
 bonos Angelos: tum quia *vestiti lino*
mundo (v. 6.) tum ex eo quod *unus* eo-
 rum cap. 17. abstulit Joannem in spi-
 ritu, & ostendit damnationem Baby-
 lonis.

mirabile! 2. Dicitur primò Visu *mirabile*:
 nempe Angelos *in Caelo*, eos qui vident

faciem Patris qui in Caelis est, 7. illos
 Praefides & Tutores Ecclesiarum (ii-
 dem enim qui cap. 8. v. 2. in conspectu
 DEI cum Tubis: immò & qui inde à
 cap. 1. v. 4. septem Spiritus in conspectu
 Throni) praefici debere plagis & eos
 effundere super suas Ecclesias! quod
 significat affectum Praefulum & Epi-
 scoporum sanctorum in terris, plenum
 Zelo salutis quo tabescunt in malitia
 populi obdurati & incorrigibilis; simul
 & ultione divini honoris laesi, quam-
 obrem agnoscunt justè deserui eum à
 DEO. Simile quid in Angelis mira-
 bile, de amaritudine & Zelo eorum
 praevitit Isaias cap. 33. v. 7, *Angeli pacis*
amarè flebunt.

Additur proinde: fuisse *signum ma-*
gnum seu indicium publicæ calamita-
 tis: etenim ideò per *septem Angelos*,
 quia communis omnibus Ecclesiis
 tum

Signum
 Angelo-
 rum se-
 ptem.

tum Asia, tum universalis per illas re-
praesentata.

Inten-
tantium
plagas:

Ecclesia,
sticæ:

3. Dicuntur secundò *Plagæ*: quia sunt verbera & vulnera Ecclesiarum coram DEO & Angelis Beatis. Undè datur intelligi non has esse præcipuè plagas quæ sunt corporum, sed quæ animarum: seductionem videlicet atque apostasiam plurimorum: adeò, ut quæ olim persecutio in primis Ecclesiæ sæculis illata corporibus & parturiti-
tio erat plerumque Martyrum, comparatè ad hæc tempora non fuerint appellandæ plagæ Ecclesiasticæ, sed vi-

etoriæ & palmæ. Quamquam hæc etiam plagæ futuræ sunt in hoc similes illis Ægyptiacis; ad quas hîc respicitur (de quibus nomen plagarum, Exod. 9. v. 14. *mittam omnes plagas meas*:) quòd non lædatur iis sed erudiat & confirmetur numerus animarum à DEO electarum.

Dicuntur tertio *novissima*: quia circa ultimum tempus Ecclesiæ, Antichristianum. de quo additur: fore ut *in* & cum *illis consummata* sit ira DEI: propter proximam consummationem mundi & iræ in Judicio.

Novissi-
mas,

§. II.

De stantibus super mare vitreum.

1. **D**Um hæc ad plagas fit dispositio juxta divinam providentiam: fit nihilominus è Cælo præparatio etiam constantiæ pro electis; ut, sicut sunt permissæ ad vindictam impiorum, sint ad salutem proborum. Simulac igitur mentio facta est de plagis, prævidet statim S. Joannes non defuturos qui pertranseant illæsi per has plagas.

Mare vi-
treum
mistum
igne.

VIDI, ait, TANQUAM MARE VITREUM: quod in Cap. 4. v. 6. esse diximus Congregationem aquarum, id est populorum, Ecclesiam in terris: vidi quòd MISTUM esset IGNE tentationis qua uritur propter BESTIAM ET IMAGINEM EJUS ET NUMERUM NOMINIS EJUS: ET EOS QUI VICERUNT illam tentationem Bestiæ prævidi,

ait, habitu in Cælo Beatorum, qui est hujusmodi:

2. *Stabant SUPER MARE VITREUM*: id est ostendebant constantiam suam super omne quod fuit fragile in Ecclesia hujus sæculi: cum *citharis*: & cum *cantu* super operibus & judiciis DEI: eratque harmonia una & eadem utriusque *Cantic*, ejus quod in veteri Testamento MOYSES DEI SERVUS cum Israëlitis trans mare cecinit in figura; & ejus quod in Novo canit AGNUS cum suis qui evadunt trans mare rubrum.

Victores
stantes
super
illud.

Canticū
Moyfis
& Agni:

3. Utrumque est Epinicion, hoc est, Canticum victoriæ: cujus hæc est epitome. Primò canunt MAGNA ET MIRABILIA esse OPERA DEI quæ ipsis fecit pertranseuntibus: & est materia gratiarum actionis. Secundò

Synopsis
cantic

justa

justa esse JUDICIA & *veras esse vias,* sicut præminatus est; per quas laneo veniens pede conterit impios: & est materia venerationis debita Regi SÆCULORUM. Unde illud interciunt intercalare sancti timoris, ex Jeremia cap. 10. v. 7. QUIS NON TIMEBIT TE, *ô Rex gentium!* Tertiò optant *magnificari* NOMEN ejus utroque titulo: tum QUIA PIUS sit

seu clemens, & quidem SOLUS; eo sensu quo Dominus Luc. 18. v. 19. *ne- mo bonus nisi solus* DEUS; & Apollolus Rom. 16. v. 27. *soli,* ait, *sapienti* DEO honor; & 1. Tim. 6. v. 15. *solus potens;* & v. 16. *qui solus habet immortalitatem:* tum quia justus in judiciis; prout manifestum erit (ita psallunt) omnibus gentibus mox venturis & adoraturis IN CONSPECTU Judicis.

S. III.

De Templo Tabernaculi.

1. POST HÆC, id est, post prævisionem & prædestinationem, quæ ante omnia DEO cordi est, eorum qui super mare vitreum stabant triumphaturi ut victores: VIDI, ait (v. 5.) *aperiri mihi* TEMPLUM TABERNACULI TESTIMONII IN COELO. Sensus est: Visus sum introspicere in Cælo ad aperto, quis cultus divinus exhiberetur in interioribus Ecclesiæ; in ea *Templi* parte sacratiore quæ dicitur Sancta, & huic contigua Sancta Sanctorum, inaccessa non initiatis. Ibi perspexi ego Joannes quid generetur in illo sancto adyto: statum, meritum ac mores Ecclesiasticorum; quibus credita est custodia *Tabernaculi Testimonii,* id est Tabularum Legis Evangelicæ & depositum Sacramentorum.

Repræsentatio ANGELI *exire:* & repræsentare quid de illo Sacratio exoriatur. Hi Præsides Angelorum: pro eo quòd VESTITI LI-

NO MUNDO ET CANDIDO, ET PRÆCINCTI ZONIS AUREIS protestentur se venisse ad quærendum byssinum candidum quòd sint justificationes sanctorum (Apoc. 19. v. 8.) quibus cuperent fideles in Ecclesiis suis indutos eosdemque præcinctos CIRCA PECTORA Zonis aureæ charitatis: inveniunt pro justificationibus iniquitatem, & pro Zona divisionem, hæreses, & schismata! maximè in Asiaticis: aded ut videantur minari inde (v. 6.) ulterio-rem exitum, & velle dicere suum illud; *migremus hinc:* de quo S. Hieronymus in Ezech. cap. 47. citat Josephum lib. 2. de bello Judaico cap. 12. quòd, *postquam crucifixus fuit Dominus, audita sit vox, in adytis Templi, virtutum Cælestium, Transcamus ex his sedibus.*

Quid quòd provocatores iræ & occasio plagarum ipsi plerique sint Sacerdotes ejus temporis! hoc enim etiam

etiam repræsentatur per hoc quod Angeli habentes 7. plagas cernantur prodire ex intimis Templi, & quod vestiti lino suo mundo quæ vestis est sacerdotum, Exod. 29. v. 8. Magnum Signum, mirabile (ut dixit v. 11.) & funestum: quod hi auctores fuerint culpæ qui consecrati erant adytis Tabernaculi ad ministerium Ecclesiasticum: & quod hi fuerint inceptores iræ divinæ qui debuerant fieri deprecatores & in tempore iracundia reconciliatio, Eccli. 44. v. 17!

Et annuntiationis plagarum;

Æquè mirum & triste: quod Evangelium (UNUM DE QUATUOR ANIMALIBUS; vice totius Evangelicæ quadrigæ,) eatenus dictum bonus nuntius, conversum sit in nuntium malum: etenim ipsum est quod phialas aureas, illas quæ assueverunt odoramentis in Tabernaculo & cultu DEI dedit Angelis plenas non jam incensi divini sed IRACUNDIÆ DEI: hanc enim etiam Evangelia continent; & quidem iram quam Deus *in*feret (verbum est Apostoli, Rom. 3. v. 5.) quoad *vivet* IN SÆCULA SÆCULORUM.

ex Evangelio.

Potest dici unum illud Animalium, quod dat phialas, esse illorum primum, quod est symbolum Evangelii S. Matthæi: hoc enim præ cæteris evangelizat mala ultima (cap. 24.) mentione etiam factâ prophetiæ Danielis, & tribulationem magnam describit: postquam statim (v. 29.) consummatio mundi & Judicium extremum.

3. Irato DEO impletur TEMPLUM FUMO, A MAJESTATE DEI (græcè, à gloria) læsâ, ET DE VIRTUTE (græcè potentia) EJUS læcessitâ. sicut è contrario à placato DEO & in signum propitiationis, Exod. 40. v. 32. & 33. *operuit nubes tabernaculum testimonii; nec poterat, præ gloria Domini, Moyses ingredi tectum fœderis; nube operiente omnia, & Majestate Domini coruscante quia cuncta nubes operuerat.* & 3. Reg. 8. v. 10. 11. 12. *nebula implevit domum Domini: & non poterant Sacerdotes stare & ministrare propter nebulam; impleverat enim gloria Domini domum Domini: tunc aut Salomon, Dominus dixit ut habitaret in nebula.* Valdè igitur diversa sunt impletum fuisse Templum nube; quæ in bonam partem accipitur, consequenter & nebula & caligo (2. Par. 6. v. 1.) quæ idem illud significant quod nubes: aliud verò impletum esse fumo, qui in malam partem. Similiter aliud est quod ad modicum tempus non possit intrari propter splendorem: aliud quod inexorabili statuto, DONEC CONSUMMARENTUR SEPTEM PLAGÆ.

Cæterum seu à nube illi, seu hinc à fumo, utrobique se prodit *Majestas & gloria DEI*, etiam in plagis & irâ.

* * *

In Templo fumus:

usque ad consummationem plagarum.

TRACTATUS XXIV.

IN CAPUT XVI.

Continuatio est Visionis de 7. plagis: nam in Capite præcedente mentio earum fit generatim: hîc in specie enumerantur.

VERBA APOCALYPSEOS.

(Cap. 16. Verf. 1. & seqq.) Et audiui vocem magnam de templo, dicentem septem Angelis: Ite & effundite septem phialas ira Dei in terram: (v. 2.) Et abiit primus, & effudit phialam suam in terram: & factum est vulnus sævum & pessimum in homines, qui habebant charaeterem bestia; & in eos, qui adoraverunt imaginem eius. (v. 3.) Et secundus Angelus effudit phialam suam in mare, & factus est sanguis tanquam mortui: & omnis anima vivens mortua est in mari. (v. 4.) Et tertius effudit phialam suam super flumina, & super fontes aquarum, & factus est sanguis. (v. 5.) Et audiui Angelum quartum dicentem: justus es Domine, qui es, & qui eras sanctus, qui hæc judicasti. (v. 6.) Quia sanguinem Sanctorum & Prophetarum effuderunt, & sanguinem eis dedisti bibere: digni enim sunt. (v. 7.) Et audiui alterum ab altari dicentem: Etiam Domine Deus Omnipotens, vera & justa judicia tua. (v. 8.) Et quartus Angelus effudit phialam suam in solem & datum est illi æstu affligere homines & igni: (v. 9.) Et æstuaverunt homines æstu magno, & blasphemaverunt nomen Dei habentis potestatem super has plagas, neque egerunt pœnitentiam ut darent illi gloriam. (v. 10.) Et quintus Angelus effudit phialam suam super sedem bestia, & factum est regnum ejus tenebrosum, & manducaverunt linguas suas præ dolore: (v. 11.) Et blasphemaverunt Deum cœli, præ doloribus & vulneribus suis, & non egerunt pœnitentiam ex operibus suis. (v. 12.) Et sextus Angelus effudit phialam suam in flumen illud magnum Euphraten: Et siccarvit aquam ejus, ut prepararetur Via Regibus ab ortu solis. (v. 13.) Et vidi de ore pseudopropheta spiritus tres immundos in modum ranarum.

narum. (v.14.) Sunt enim spiritus demoniorum facientes signa, & procedunt ad Reges totius terræ congregare illos in prælum ad diem magnum Omnipotentis Dei. (v.15.) Ecce venio sicut fur. Beatus qui vigilat, & custodit vestimenta sua, ne nudus ambulet, & videant turpitudinem ejus. (v.16.) Et congregabit illos in locum, qui vocatur Hebraice Armageddon. (v.17.) Et septimus Angelus effudit phialam suam, in aërem & exivit vox magna de templo à throno, dicens: Factum est. (v.18.) Et facta sunt fulgura, & voces, & tonitrua, & terra motus factus est magnus, qualis nunquam fuit, ex quo homines fuerunt super terram, talis terra-motus, sic magnus. (v.19.) Et facta est Civitas magna in tres partes: & Civitates Gentium ceciderunt, & Babylon magna venit in memortiam ante Deum dare illi calicem vini indignationis iræ ejus. (v.20.) Et omnis insula fugit, & montes non sunt inventi. (v.21.) Et grando magna sicut talentum descendit de cælo in homines: & blasphemaverunt Deum homines propter plagam grandinis: quoniam magna facta est vehementer.

S. I.

De voce audita è Templo.

AD VOCEM MAGNAM DE TEMPLO editam, effunduntur phiala suo ordine à SEPTEM ANGELIS. Etenim sicut in prima Parte Apocalypseos iidem 7. Præsides Angeli accipiebant Tubas quibus præmonerent ad cautelam: ita in hac Secunda Parte, postquam malitia jam obstinata fuit ac remedium desperatum, accipiunt quas effundant Plagas ad vindictam. Sicutque ex intentione quidem Angelorum Præsidium sicut illis Tubæ, ita hinc Plagæ, salutare & in correctionem electorum,

quæ nu- Sic enim se res habet: Æquivalet

in plerisque hæc Visio hujus Secundæ per Tubæ: jam
Partis illi Primæ: & altera alteram elucidat: quod sine dubio vidit S. Augustinus quem in præmio secundæ Partis Apocalypseos citavimus, dum ait, in Apocalypsi eadem repeti, nec esse alia quæ dicuntur, sed aliter. Et in præsentem materia evidens erit expediti diligenter Lectori, atque inter se conferenti Tubas cum Plagis. Hoc discrimine (præterquam quod perpaucas quædam adjuncta variantur:) quod illa quæ ibi fuerunt nuntiata de inchoatione & parturitione mali, hinc dicuntur de statu radicatione eorundem aut simillimorum malorum in futuris nominibus:

H 2 viffimis

vissimis temporibus Antichristianis: ita ut quod ibi cœptum fuit geri, cernatur hîc inveteratum aut consummatum. quod discrimen (& relatio seu respectus usque ad Antichristum) est notatu dignum & proprium hujus secundæ Partis.

Effusæ :

2. Hinc est quòd in prima Parte Apocalypseos vocentur Tubæ, cum hæc mala inciperent : ad excitandos vigiles Ecclesiæ. in hac verò Secunda Parte Apocalypseos jam vocantur Plagæ; quia invaluerunt : & quidem dicuntur *effundi*; quia usque ad novissimum malorum ac temporum. Hinc etiam est quòd in narratione de Tubis non fiat mentio nominis Bestiæ: at hoc Capite 16. de Plagis, statim v. 2. de prima plaga dicitur : **FACTUM EST VULNUS SÆVUM ET PESSIMUM IN HOMINES QUI HABEBANT CHARACTEREM BESTIÆ, ET IN EOS QUI ADORAVERUNT IMAGINEM EJUS.** & v. 10. **QUINTUS ANGELUS EFFUDIT PHIALAM SUAM SUPER SEDEM BESTIÆ.** Ex quibus appâret, quòd ea quæ in hac secunda Parte Apocalypseos videntur, spectent ad tempora usque novissimæ persecutionis Antichristianæ, quò diriguntur. Durabit enim schisma & Sedes prioris Bestiæ, Imperium infidele Orientale usque ad Antichristum: & erit dispositio opportuna defectioni ad eundem. Quam-

obrem hoc Cap. 16. v. 2. & 10. citato, perinde est ac si dicatur : perseverabunt Schismatici usque in finem, & multi Schismaticorum deficient ad Bestiam ultimis temporibus atque ad venientem Antichristum seu pseudo-Judaismum, desertâ penitus fide Christiana: quod est sævum vulnus. Atque ob eandem causam non est mentio Stellæ in phiala tertia; sicut facta est in Tuba tertia ubi canebatur initium Schismaticis, quod in phiala habetur pro diuturna plaga.

3. Nimirum hæc materia valdè fuit inculcanda & iterum prophetanda; non sine amaritudine ventris ructantis; prout S. Joannes est jussus proximè finem Tubæ sextæ & Diphtheræ, cap. 10. v. 10. & 11.

Utrobique autem indicatur cœpisse à Templo malum: dum & illîc dicitur Angelus implèssè thuribulum de igne Altaris & misissè in terram (cap. 8. v. 5.) & hîc è Templo (v. 1.) egressa esse vox de phialis effundendis in terram. Illîc de *Thuribulo* quod ex instrumento placationis assumitur inter utensilia comburendi ac nocendi: hîc de *Phialis* quæ serviant ad effundendam iram

à DEO, pro eo quod fuerint

odoramentorum ad

DEUM cap. 5.

v. 8.

S. II.

§. II.

De effusione sex primarum phialarum.

Plagæ ultimo-
rū tem-
porum. 1. **H**Oc posito, Summa seu epi-
tome Plagarum & hujusmodi:
quæ prædicatur futura in temporibus
istis ultimis.

Plaga 1. Erunt primò reliquiæ Arianorum,
per seve- & aliæ Hæreses ex eadem propagine:
rantia uti est hodieque Soncinianorum, &
mali cæteræ cognatæ Arianis. Quod est
quod **VULNUS** in eos **HOMINES QUI**
prænun- **HABEBANT CHARACTEREM**
tium **BESTIÆ ET ADORAVERUNT**
fuerat **IMAGINEM EJUS**: id est, qui censi
perturbā sunt inter æquè infideles, & pares Eth-
primam nicis Matth. 18. v. 17. Atque hoc ma-
ximè vulnus & prima plaga in populis
est mediteraneis.

Plaga 2. Erunt secundò Nestoriani & Euty-
longa chiani, quibus conspersus est Oriens
continu passim: & maximè in populis qui
atio mali adiacent ad MARE, ubi Nestorius &
de quo Eutyches infecerunt oras maritimas
2. Tuba. tanquàm sanguine mortifero, qui *omni*
anima Christianæ inde se sustentanti &
viventi causam præbuit *mortis*, nec
non aliæ alibi mortiferæ doctrinæ, de
quibus Apostolus 1. Cor. 11. v. 19. *opor-*
tet & hæreses esse: quarum fax duæ istæ
in Oriente, Arianismus & Nestoria-
nismus.

Plaga 3. Erit tertio, horrendum illud Schif-
obdura- ma & diuturnum illorum populorum,
tio in malo de quorum **FLUMINA** integra **ET**
quo Tu- cum primis ipsi auctores schismatis,
ba 3. olim limpidissimi **FONTES** versi fue-

runt in sanguinem. De quibus An-
gelus **AQUARUM**, is est particula-
ris custos istorum populorum exclam-
at: **JUSTUS ES DOMINE, QUI**
ES ET QUI ERAS SANCTUS,
QUI HÆC JUDICASTI: id est:
Tu qui & præsens es atque intueris
horum schisma, & eras atque intueba-
ris quando patres eorum illud cœpe-
runt, non sine Conciliabulis sanguino-
lentis ac persecutione orthodoxorum,
& cæde contrà *prophetantium* seu do-
centium; & verò cum occisione my-
riadis animarum; cujus hi occisionis
participes permanent: ecce Tu sanctus
& absque ulla iniquitate, justus & re-
ctus, Deut. 32. v. 4. & 5. *peccaverunt* ti-
bi: qui merito suo **EIS DEDISTI**
BIBERE de sanguinibus: & pro a-
qua doctrinæ salubris haurire de schif-
mate quod fecerunt ipsi & patres ipso-
rum: **DIGNI ENIM SUNT.**

Alter huic consentiens Angelus **AB**
ALTARI approbat **JUDICIA DEI**:
quoniam, ut identidem exprobrat A-
pocalypsis, omnis hæc lerna Schismatis
ac malorum sumpsit suam originem à
Templo & ab ipso Altari: cujus mini-
stri suam retinuerunt pertinaciam, &
ab illis fluxerunt hæc mala in cæterum
vulgus.

Erit quartò, quæ illud Schisma infe-
cuta fuit defectio Ecclesiarum Asiati-
carum à doctrina orthodoxa: Sole ve-
ritatis

Plaga 4^a
invete-
ratio ma

li de quo
Tuba 4. ritatis non iis, ut olim, benignè lucen-
te: sed, quæ est intemperies hominum
ipsorum, affligente *estruantes* invidia,
& urente eos excommunicatione cum qua
perseverant in *blasphemis* sui erroris.

Haecenus Plagæ 4. quæ respondent
4. Tubis Capitis 8. quæ fuerant de ter-
ra, de mari, de fontibus, & Sole.

Plaga 5.
prolon-
gatio
mali de
quo Tu-
bas, Erit quinta Plaga SUPER SE-
DEM BESTIÆ: & REGNUM
BESTIÆ TENEBROSUM: quæ
plaga responder Tubæ quintæ, de pu-
teo abyssi & fumo ex quo Locustæ cum
sua potestate cruciandi, suâ bellandi li-
bidine, suo Rege & Regno: quod est
primum Væ de tribus in Capite 9. fa-
ctum est enim Imperium Constanti-
nopolitanum ex Christiano Sedes Be-
stia: cui subditæ animæ quid aliud
quàm COMMANDUCAVE-
RUNT LINGUAS SUAS PRÆ
DOLORE? illas linguas, quibus lo-
quebantur orthodoxe, commorden-
do & expuendo in Cælum: dum ad-
huc in VULNERIBUS & cruciati-
bus SUIS BLASPHEMAVE-
RUNT DEUM COELI, in im-
pœnitentia sua! v. 11. sedente interim
assiduè Bestia & potiente Imperio
suo.

Plaga 6.
Anti-
christus
de quo
Tuba 6. Erit sexta plaga, cujus phiala effun-
ditur in EUPHRATEN: & con-
currit cum sexta Tuba Capitis noni,
quod fuit Væ secundum. Ibi ad Eu-
phratem solvitur Draco cum tribus suis
antesignanis Diabolis: quæ solutio si-
gnificat suam iis majorem relinqui li-
bertatem & licentiam nocendi. Ibi
per hos dæmones subornatio & insti-
tutio plenissima Pseudopphetiæ ad

Solutio
Archi-
demonū

omnem seductionem facti: cui os elo-
quens ut Draconi, & præparatio Im-
perii re ipsa ejusdem quod Bestiæ. Di-
citur *exiccatio* Euphratis eò spectasse,
UT PRÆPARARETUR VIA
REGIBUS & accursui ex partibus
Orientalibus: ad operam suam locan-
dam Antichristo, transituro ab Eu-
phrate, magnâ cum famâ festinantis in
Palæstinam & reducturi Judæos: quo-
rum & suo nomine capturus sit posses-
sionem habitationis avitæ ac sceptri:
cum assertionem debellationis hostium
omnium ac triumphum quem acturus de
Christianis.

Sic olim, ut est in historiis, Cyro &
Dario Medo siccatus fuit idem Eu-
phrates; ut præpararetur via illis & ad-
itus ad Babylonem, cujus invasio con-
tingit Dan. 5. v. 31.

2. Ad hanc propagandam famam
mittunt DE ORE *Draco* & de ore
simul suo *Bestia* & *Pseudoppheta*
TRES SPIRITUS IMMUNDOS:
loquaces quaquaversum IN MO-
DUM RANARUM; coaxantium
doctrinam & pollicitationem haustam
ex cloaca Principis hujus mundi: ex
qua persuadent & exaggerant Super-
biam vitæ, quæ est coaxatio propria e-
jus spiritus qui ex ORE DRACO-
NIS: voluptatem brutam qui est spiri-
tus BESTIÆ: & opes ac regnum ter-
renum, quod est promissio PSEU-
DOPROPHETÆ. Sed hæc ita, ut
ista eorum doctrina per se sæda aut
vana vestiatur aliâ specie sanctiore, ex-
altetur facundiâ plus quàm humanâ, &
prodigiis protegatur.

SUNT ENIM, inquit, SPIRI-
TUS

Siccatio
Euphra-
tis:

via Pseu-
dopro-
pheta,

Loqua-
citas im-
munda:

Firmata
prodi-
giis.

TUIS DÆMONIORUM FACI-
 ENTES SIGNA per suos satellites;
 Hi operâ & spiritu istorum trium dæ-
 moniorum, cum hac eloquentia ob-
 streperâ & his promissis simul & hac
 editione Signorum PROCEDUNT
 celeritate diabolicâ, missi circumqua;
 AD REGES TOTIUS TERRÆ:
 quos admittentur pertrahere in unam
 & eandem sententiam & fœdus cum
 Antichristo; ac, n̄ persuaserint, cogere
 minis & armis præparatis; ad perfe-
 quendam undique Ecclesiam jussu An-
 tichristi Monarchæ totius mundi.

Et horum quidem hæc erit omnium
 simul intentio: convocatio mutua &
 consensus ad oppugnandum DEUM
 Christianorum per universam terram;
 at ex intentione DEI, cujus providen-
 tia attingit à fine impiorum ad finem su-
 um divinum fortiter, nihil hoc erit al-
 iud quàm CONGREGARE IL-
 LOS IN PRÆLIUM & ad exitum
 reproborum universale, qui erit interi-
 tus pertinacium, AD DIEM OM-
 NIPOTENTIS MAGNUM: &
 ad LOCUM vindictæ divinæ.

Cui loco prophetat Apocalypsis
 dandam (ut mos est Scripturæ in assi-
 gnandis ab eventu nominibus locorum).
 appellationem ἀρμαγεδδών.
 Quod cum sit nomen *Hebræum* origi-
 ne, componitur ex voce *Horma* quod
 est anathema, ut explicatur Num. 21.
 v. 3. & Judic. 1. v. 17. & ex verbo *gadad*
 quod dicitur de congregatione mili-
 tati: ita ut hæc sit inscriptio loci illius
 & hoc vaticinium: *anathema collectio-
 ni rebellium*, siquidem in illo die magno
 DEI, & illo in loco judicabuntur An-

tichristus & simul quotquot conspira-
 vetunt ad militandum contra DEUM
 & Ecclesiam ejus.

3. Atque hæc est series plagæ sextæ,
 seu phialæ effusæ in Euphraten: cui ad
 amissim omnia respondent in sexta
 Tuba Capite 9. v. 14. & seqq. solutio
 Archidæmonum 4. alligatorum in flu-
 mine Euphrate: exercitus undique
 congregatorum (cum suis Regibus):
 equi & de ore equorum illa tria spiri-
 tuum immundorum, ignis, fumus, &
 sulphur, quibus tertia pars hominum
 interiit. Ubi de numero equestri, de
 armatura equorum & caudis capitatis:
 quæ est paucorum quorundam adjun-
 ctorum varietas in significatione hie-
 roglyphica ejusdem rei.

Habes, Lector, epitomen; & com-
 pârationem, atque consensum Tubæ-
 rum cum plagis: & sicut post illas Tu-
 bas prophetatur septima, sic post has
 plagas septima; quæ utraque est Judicii
 extremi.

Denique dixerat S. Joannes de die
 magno Omnipotentis DEI: quâ oc-
 casione interponitur admonitio ad
 Timorem sanctum: ECCE VENIO
 SICUT FUR: BEATUS QUI
 VIGILAT tanquàm ad lucem illius
 diei; ET qui CUSTODIT VESTI-
 MENTA SUA, gratiam acceptam
 in baptismo; NE NUDUS AMBU-
 LET sed *honestè* (Rom. 13. v. 13.) *sicut*
 in die Domini advenientis, ET ne VI-
 DEANT TURPITUDINEM E-
 JUS. Nam & in Capite 9. in fine
 Tubæ sextæ declamavit contra
 impœnitentiam; v.

20. & 21.

§. III.

Consensu
 sus pla-
 garum &
 tubarum.

Convo-
 catio ex-
 ercituū :

In loco
 Arma-
 geddon.

§. III.

De Phiala septima.

Plaga 7. i. Sicut in prima Parte, septima Tu-
eadem eadem quæ Tu-
ba 7. **S**icut in prima Parte, septima Tu-
ba erat Judicii : ita septima *phia-*
lira : quæ proinde (v.17.) effunditur
IN AEREM, unde apparebit Judex.
ET EXIUIT, inquit, VOX MA-
GNA DE TEMPLO A THRO-
NO DICENS : FACTUM EST :
quo verbo intelligitur consummatio
mundi. Sûntque eadem ipsæ voces
quæ in septima Tuba cap.11.v.15.fue-
runt auditæ in Cælo, *Factum est.* &
sicut illic v.19. commemorata sunt ful-
gura & voces & terræmotus: ita planè
hoc loco sequitur. ET FACTA
SUNT, inquit, FULGURA, ET
VOCES, ET TONITRUA, ET
TERRÆMOTUS : aliæque illa de
quibus Christus Luc.21. v.25. & seqq.
Erunt Signa in Sole & Luna & stellis,
& in terris pressura &c. arescentibus ho-
minibus præ timore & expectatione &c.
& tunc videbunt, ait, *Filium hominis*
venientem in nube. De terræmotu au-
tem illo dicitur, esse diversus ab omni-
bus retrò qui contigerunt: talis enim
hic novissimus mundi, QUALIS, in-
quit, NUNQUAM FUIT EX
QUO HOMINES FUERUNT
SUPER TERRAM.

Tres partes fi-
delium, 2. ET FACTA EST CIVITAS
MAGNA IN TRES PARTES :
non ista magna in malam partem, Cap.
11. v.8. quæ spiritualiter Sodoma, cu-
jus dicitur tertia pars concidisse terræ-

motu præcedente in ascensu duorum
Testium, de quo ante 7. Tubam ibid.
v.13. & occisa fuisse 7. millia: neque
alia tota impia; nam de Civitatibus
Gentium sequitur: sed illa magna sim-
pliciter & coram Deo, cujus magni-
tudo ad laudem; Ecclesia seu congre-
gatio fidelium omnium inde ab initio
mundi. Hæc enim in die Judicii di-
videtur in tres sui partes: quarum una
pars erit confessorum & judicantium
cum Christo & cum 24. Senioribus,
juxta Scripturam & SS. Patres: altera
judicandorum ad dexteram; tertia hæ-
dorum ad sinistram. Has tres partes
Civitatis Jerusalem agnoscit S. Augu-
stinus in psalmum 121. ubi postquam
allegasset dictum Christi Matth.19. v.
28. *judicantes 12. tribus Israël,* confor-
me Isaïæ cap.3. v.14. sic scribit: *Veniet*
enim in judicium cum Senioribus populi,
ait Esaias. alii sunt ergo, qui cum illo ju-
dicabunt, alii qui ab illo judicabuntur.
& hos subdividit in duas partes; ad
dextram & ad sinistram.

CIVITATES autem seu cætus
GENTIUM, infidelium, CECI-
DERUNT, inquit, Apocalypsis, om-
nes ruinâ eâdem æternâ: ubi nomina-
tissima inter illas BABYLON, sedu-
ctrix & Imperium infidele, recipiet vi-
cem calicis sui quem propinabat: ine-
brianda vino IRÆ DEI.

3. Erit dicere: OMNIS INSULA
FU-

FUGIT, ET MONTES NON
SUNT INVENTI: quia mare, in
quo insulae; & terra, in qua montes;
aliaque elementa calore solvantur 2. Pet.
3. v. 10.

ET GRANDIO MAGNA *scilicet*
Talentum descendit de Caelo IN HO-
MINES. Grando illa est obstinatio
suprema reprobarum animarum: pla-
ga est quae DESCENDIT DE
COELO per iustam subtractionem
ulterioris temporis poenitendi homini-
bus obstinatis quotquot noluerunt
tempori converti ad DEUM. & est
SICUT TALENTUM plumbi
(Zach. 5. v. 7.) pondus irremissibilis
iniquitatis. Unde sequitur: ET

Blasphemia propter gratiam.

BLASPHEMAVERUNT DEUM.
HOMINES PROPTER PLA-
GAM GRANDINIS: id est: erunt
tunc aeternae damnandorum blasphemiae, propter hanc septimam & magnam vehementer plagam grandinis, indurationem & impoenitentiam in spatio mortali quod praeteriit.

Haecenus hujus secundae Partis Apocalypseos Visio tertia: vi cuius S. Joannes pervidit consequenter totum id quod est de plagis: adeoque potterit se Visio in hac etiam materia, perinde ut priores & aliae proximè sequentes in suis materiis, usque in finem qui est Judicium.

TRACTATUS XXV.

IN PRIMAM PARTEM CAPITIS XVII.

Ostensis 7. plagis, finitâque hac Visione, unus Angelorum qui habuerant 7. phialas, ostendit Statum & novissima Mulieris, meretricis omnium Regum, sedentis super aquas multas. Species ejus describitur Capite 17. damnatio vero ejus, seu Vae, Capite 18. quae est Visio quarta in hac Parte Apocalypseos: & de nova materia, itidem pervidentâ usque ad finem.

VERBA APOCALYPSEOS.

(Cap. 17. Vers. 1. & seqq.) *Et venit unus de septem Angelis, qui habebant septem phialas, & locutus est mecum, dicens: Veni, ostendam tibi, damnationem meretricis magnae, quae sedet super aquas multas; (v. 2.) cum qua fornicati sunt Reges terrae, & inebriati sunt, qui inhabitant terram de vino prostitutionis ejus. (v. 3.) Et abstulit me in*

Pars II.

1

Spiritu

, spiritu in desertum. Et vidi mulierem sedentem super bestiam coccineam, plenam nominibus blasphemia, habentem capita septem, & cornua decem. (v. 4.) Et mulier erat circumdata purpura, & coccino, & inaurata auro, & lapide pretioso, & margaritis, habens poculum aureum in manu sua, plenum abominatione, & immunditia fornicationis ejus: (v. 5.) Et in fronte ejus nomen scriptum: *Mysterium: Babylon magna, mater fornicationum, & abominationum terre:* (v. 6.) Et vidi mulierem ebriam de sanguine Sanctorum, & de sanguine Martyrum Iesu, & miratus sum cum vidissem illam admiratione magna.

S. I.

De Muliere Civitate infideli.

Babylon
mystica: I.

DE hac Muliere S. Joanni magnopere admiranti revelat Angelus, quod sit (v. 18.) CIVITAS MAGNA, quæ per MYSTERIUM id est in sensu spirituali appelletur ac sit BABYLON, quæ insideat ac velut inequiter Bestia, & habeat REGNUM SUPER REGES TERRÆ. Bis admonet Angelus *Mysterii*, v. 5. & v. 7. & hinc maxime verum est quod ex S. Hieronymo (ep. 103. ad Paulinum) attulimus in Prolegomeno: in verbis multiplicem latere intelligentiam. Age, nemini potest esse dubium, quin significatio Mulieris Babylonis cadat mysticè; primò super urbem Romanam antiquam. Secundò super Novam, ut nunc est, quæ est Constantinopolis. Addo neminem etiam iturum inficias, quod in his duabus repræsentetur, id quod est tertium, scilicet magna Civitas quæ est Congregatio reproborum omnium.

Ista multiplex intelligentia una cum illa sua connexionem atque ordine, quem proferemus, admirabilem ostendet energiam Apocalypseos in hoc Capite: & conciliabit sententias Patrum de hac Civitate, subordinatas invicem & aptissimè inter se nexas.

2. De prima id est de antiqua Roma ethnica dixit S. Hieronymus (ep. ad Algasiam quæst. 11.) *secundum Apocalypsin Joannis in fronte purpurata Meretricis scriptum est nomen blasphemia, id est, Roma aterna.* Nam de Roma jam Christiana idem S. Hieronymus aliter multò lib. 2. contra Jovin. *scriptam in fronte blasphemiam, Christi confessione, delicti urbs Apostoli voce laudata.* Et S. Augustinus lib. 18. de civ. cap. 22. *Condita est Roma, velut altera Babylon.* Et S. Petrus, ep. 1. in fine: *Salutat vos Ecclesia quæ est in Babylone coëlecta:* id est; ea quæ in urbe est Roma, particeps divinæ electionis vestræ.

Roma
vetus
ethnica.

Ubi

Ubi valdè distinguendum est, etiam tempore Apostolorum, inter urbem Romam & inter Ecclesiam Romanam: Urbs enim erat Babylon: sed Romanæ Ecclesiæ fides, electio, & laus annuntiabatur in universo mundo.

Roma
nova a-
postatrix

De secunda id est Nova Roma, dum hæc scribimus, est videre oculis Civitatem: quæ cum fuerit sancta & desponsa Christo, facta est spiritualiter Babylon, meretrix, & mater fornicationum, hoc est superstitionum; insidens Bestiæ, id est Imperio infideli. Non potuit in prophetia de rebus Ecclesiasticis qui est liber Apocalypseos, tacere de urbe Constantinopoli, & de defectione execranda Imperii Romani Orientalis à Christiano ad ethnicum, quod est sectæ Mahometanæ.

Univer-
sa civitas
reproba.

De tertia est SS. Patrum appellatio mystica Babylonis: qui hanc Mulierem Civitatem esse dicunt collectionem omnium impiorum; utpote qui censentur omnes subdi Bestiæ, à qua portatur tota Civitas mulier. Sic enim S. Augustinus in psal. 26. enarr. 2. *Est quadam Civitas que Babylonia dicitur: Civitas ista societas est omnium impiorum*

ab Oriente usque in Occidentem: ipsa habet Regnum terrenum. dicit nos fuisse cives in ea natos: *Hæc prima fuit mater nostra, in hac nati sumus. & addit: Cognovimus aliam matrem Hierusalem cœlestem, quæ est sancta Ecclesia; cuius portio peregrinatur in terra: reliquimus Babyloniæ.* Et S. Prosper discipulus S. Augustini (in dimidio temporis cap. 7.) *nec eam uno in loco existimes Civitatem, quæ tota est sparsa in orbe.* Nempè sic una Congregatio seu Civitas Diaboli: sicut una est opposita Civitas DEI, toto interim orbe civibus sparsis, Hierusalem sancta, sponsa Agni.

3. His ita constitutis meritò ingeminatur, MYSTERIUM esse quod cernitur: cuius hæc est summa; eaque ordinatissima: habuit S. Joannes, in revelatione hujus Capitis, ob oculos suos duas urbes particulares, eodem simul obtutu mentis, Romam veterem & Romam novam: quarum utraque, altera post alteram infederit Bestiæ; obnoxios pari damnationi: & illas duas vidit esse partem unius tertiæ Civitatis magnæ mysticæ.

mysteriū
trifor-
me.

§. II.

De meretrice hinc prophetatâ.

R Evocet in memoriam attentus Lector; quodd, ut diximus in Cap. 12. steterit Draco super littus maris; & iratus super crescente Christianismo & idolis dirutis, conceperit ideam Sedis & Regni infidelis novi:

dejecturus inde Christianum Imperium, in Oriente imprimis; & sensim licentiâ majore acceptâ (nam adhuc ligatæ potestatis erat) funditus deleturus nomen omne Imperii Christiani. Ergo quemadmodum olim habuerat

Civitas
insidens
Bestiæ:

Draco Civitatem Romanam insidentem Bestiæ, id est, imperitantem & tyrannizantem adversus Christianos; usque eò Gentilem, ut S. Leo postea illius Urbis sed Christianæ Antistes dixerit de ea (ser. in festo SS. Petri & Pauli) *omnium Gentium serviebat erroribus, & magnam sibi videbatur assumpsisse Religionem quia nullam respuebat falsitatem*: Ita, illâ sibi urbe & Gentilismo ejus erepro, figuravit mente Civitatem novam, infessuram Bestiæ iterum, æmulam antiquæ & quæ illam infidelitate referat aut propediem superet.

Hæc est urbs Constantino-polis, ex Christiana infidelis: & hic est sensus primarius ac prophetia, ut in Apocalypsi, præcipuè revelatu digna illis Ecclesiis. De hac urbe prævidetur in hoc Capite: & acutissimè super eâ discurretur in hunc modum, quem dicam.

Gemina
veteris
Romanae:

2. Introducitur Urbs Constantino-polis (pro eo statu in quo reposita est à Turcis) in schemate antiquæ & Gentilis Romæ, cui tunc nomen Babylon adhuc superstite S. Joanne: sedentis super Bestiam, id est super Imperium infidele & adversarium Christianis.

De qua Bestia seu Imperio Gentili S. Joannes v. 8. & II, ERAT, inquit,

ET NON EST: *Erat* in urbe Roma adhuc ethnicâ avo S. Joannis: & *non est* quia spiritu prævideo abolitam ea in urbe: at ASCENSUM EST, inquit, DE ABYSSO, emerfura iterum è mari in eodem schemate; in quo sedebit alia urbs gemina Romæ priori, immò ipso etiam nomine altera Roma & Imperatrix, ac deserto Christianismo adultera, prout Prophetæ appellitant lapsam ad Ethnicismum, & fornicaria cum Regibus terræ.

3. Nihil accuratius hoc vaticinandi modo Apocalypico. Dum enim hæc prædicat Joannes, simul habet oculis imaginationis præsentem antiquam Romam, ex qua fuerat relegatus in Patmum, adhuc Gentilem, Imperatoriam, & persecutricem Christianorum: simul habet ante oculos propheticos istam Novam Romam; quæ postquam illa vetus fuerit abolita penitus & mutata in Christianam ipsa & Imperium ejus, exurget è mari; Civitas quam Diabolus denique evellet à Christo, suffossam dudum per cuniculos schismatis & erroribus irretitam, Fiet Sedes Bestiæ, qualem Draco sibi figuraverat animo; & mutabitur ex Roma Nova Christiana in Romam antiquam Infidelitate, Imperio, Namine.

Et Urbis
& Imperii.

S. III.

De iis quæ adscribuntur Civitati meretrici.

Septi-
collis.

1. **S**itus Civitatis describitur evidenter, dum dicitur: SEPTEM

MONTES esse SUPER QUOS MULIER SEDET. Nam & Constanti-

stantino-polis habet septem montes, super quos sita est: ut videre licet apud Geographos peritos & audire ab advenis. Produco Geographum Gallum, exactum & brevem, qui in descriptione urbis Constantinopolis, postquam narraffet à Turcis appellari Stamboul, hæc addit de opportunitate loci:

La situation est la plus avantageuse, se qu'on peut souhaiter pour le Siege d'un grand Empire Elle a sept montagnes aussi bien que Rome: & elle commande aux deux mers Blanche & Noire: avec un Port tel, qu'on ne peut rien s'imaginer de plus agreable. Constantin, & les autres Empereurs depuis luy, l'ont enrichie de ce que l'Italie avoit de plus beau, nommant la nouvelle Rome.

Quæ Latinè sic verbotenus redduntur: Situs urbis est multò præcellentissimus qui exoptari possit pro Sede magni Imperii. Urbs est septem montium æquè ac Roma: duorum marium Domina, Albi & Nigri: cum ejusmodi portu, nihil ut possit illo cogitari acceptius. Constantinus & hunc secuti Imperatores illam ditârunt omni eo quod habuit Italia pulchrum, & appellârunt Novam Romam.

Sedes Imperatorum: 2. Hic est Constantinus Magnus, Imperatorum publicè Christianorum primus: qui oppidum tunc neglectum dictum Bizantium (divinitus edoctus ut eum locum præligeret, prout refert Sozomenus lib. 2. hist. Eccl. cap. 2.) restituit, auxit, amplissimis muris circumdedit (quibus postea novis communit Theodosius junior per Præfectum Cyrum:) nuncuparique Novam Ro-

man Constantinopolitanam lege sancxit: quæ Lex incisa in columna lapidea & palàm apud Prætorium propè Constantiniani statuam equestrem proposita fuit. Urbs divisa est sub eodem Constantino, perinde ut antiqua Roma, in quatuordecim regiones. Triangula est: septem omnino Collium & accuratè: quoniam singuli dividuntur ab invicem per valles alternas ac spatiosas: omnes conspicti navigantibus Sinum maritimum. Collem primum efficit urbis angulus Orientalis, inchoans promontorium Bosphorium: & porrigitur in Ortum Solstitialem ad claudendum Sinum: Secundus & tertius recedunt interiùs versus meridiem: reliqui eminent in Septentrionem: ita sensim & ordine locati, ut alter alterius non auferat aspectum, quin uno eodemque intuitu collium omnium sit videre duo latera: cum sit primus aliquanto humilior secundò, & hic tertio, cæteri vel editiores paulò quàm tertius vel humiliores. Incolæ tùm ex omnibus collibus habent peramcenum prospectum, tùm multò amœnissimum Imperator qui in primo colle habitat laxissimè (fuitque in eodem illo, veterum quoque Byzantium Acropolis:) palatium illius partim est in clivo, partim in planitie ejusdem collis: in qua etiam sita sunt Templum, quod olim divinæ Sophiæ, & Hippodromus illud visendum hodieque parietibus marmore incrustatis, & concameratione octo columnarum, opere perelegantique artificioso: iste latitudine unius stadii, longitudine amplius duorum,

minè
Roma;

Secundus Collis est altus mille passus communes: & celebris Columna Purpurea (ex Porphyrite lapide;) illa quondam, in cuius apice statua Eudoxiæ Augustæ argentea, & circa eam saltatorum & histrionum spectacula; quæ fuit occasio S. Chrysofostomo concionis, cuius est initium, rursus Herodias insanit, rursus saltat; atque exilii. In aliis Collibus est videre Mausolea diversorum Imperatorum: ut in tertio sepulchrum, ædes, & xenodochia Solimanni; in quarto, Mausoleum Mahometis primi Imperatoris, ejus qui cepit Constantinopolim; unâ cum ampla æde Mahometana, Xenodochiis, ac Thermis: in quinto colle Mausoleum & xenodochia Selimi. In sexto Templum illud fuit, quod nomine DEI genetricis adversus Nestorium extruxerat Pulcheria Imperatrix, & instauraverat Justinianus, nobilitatum complurium scriptis, cui nomen Blachernæum & Triclinium ejusdem nominis. In septimo Columna olim Arcadii. Hic collis septimus tertiam partem urbis continet: sex cæteri duas alias partes.

Ecce Constantinopolim septicollem, seu Civitatem super 7. Montes: de qua dicimus Apocalypsin prophetasse.

Meretrix.

3. Cætera quoque, quæ in hoc Capite dicuntur de Civitate, conveniunt illi urbi. ut: quod MERETRIX MAGNA, Christo infida: quod *sedes* SUPER AQUAS MULTAS, id est super populos quibus imperat, Europæ, Asiæ, Africæ, v. 1. quod cum ea defecerint à Chri-

sto REGES regionum; illius vasalli: quod INEBRIATI ac dementati, QUI INHABITANT TERRAM, DE VINO PROSTITUTIONIS EJUS. v. 2. quod eam viderit Joannes IN SPIRITU, eò quod solo spiritu prævideri posset nondum orta: quodque IN DESERTO eam viderit, nempe quia fidem Christi deseruerit, & vicissim à Christo deserta sit juxta illud Matth. 23. v. 38. *relinquetur vobis domus vestra deserta*: quod pro Sede habeat Bestiale Imperium Paganum: v. 3. quod CIRCUMDATA PURPURA ET COCCINO, ET INAURATA AURO ET LAPIDE PRETIOSO ET MARGARITIS quæ fert Oriens: quod POCULUM AUREUM IN MANU, delitiæ & pompa quibus invitat. v. 4.

De poculo, cur dicatur aureum; S. Ambrosius lib. de Elia & jejuniis, cap. 15. *auro*, inquit, *sejacet & pretio*. & mox: *quærit illecebram, ut specie saltem pretiosa ad bibendum aliquos possit illucere*. Et S. Greg. lib. 34. mor. cap. 13. *auro nomine nitor gloria temporalis exprimitur, sicut per Prophetam dicitur (Jer. 51. v. 7.) Calix aureus Babylon, quæ calix aureus dicitur, quia dum pulchra esse temporalia ostentat, stultas mentes in sua concupiscentia deebriat*. Et altius repetens exemplum: *Hoc, ait, aureo calice prima, sponte sua, Eva deebriata est*.

Sequitur, id quod illi apertissimè convenit civitati, professione suæ doctrinæ esse meram & MAGNAM BABYLONEM, id est confusionem

Prævisa
spiritu;
Deser-
trix.

Cum
poculo
aureo;

Babylon
magna:
mater
supersti-
tionum,

erro-

errorum: ac publicam, ut in fronte, MATREM superstitionum. v. 5. quas propagavit in variis tertis: ipsa intra muros suos pro iis exercendis aperuit ædes superbas ter centum ac plures, omnes plumbo tectas & columnis ac marmore præfulgidas (heu!) ex spoliis Christianorum Templorum, quorum numero sexcenta vel evertit vel commutavit in cultum abominandum.

Temulenta sanguine.

Postremò, quòd SANGUINE Christiano EBRIA v. 6. verum est non de solis bellis, quibus insatiabiliter hausit sanguinem Christianorum; sed & supplicis Martyrum, ut legere est in Martyrologio Romano. etsi enim Turcæ potius & apertius bella profiteantur & captivitatem, tamen vel ex sævitia & odio Religionis, vel ex occasione, aut ob multitudinem captivorum quos abducere ulterius non liberat quamvis in medio itinere atque inermium, quanta millia contrucidave-

runt! Multò autem maximè tunc inebriabitur Constantinopolis effuso sanguine, quando Antichristus eà potiri incipiet initio statim sui Regni, & excindet reliquias Christianorum primum in toto Oriente, quod erit tempus MARTYRUM JESU: deinde aut simul per suos ministros (dispersas gentes Magog) grassabitur reliquum totum in orbem: dum illicò ac plenissimè Monarcha mundi effectus, excisà per suos vasallos etiam ipsà Constantinopoli, transferet sedem Regni sui Hierosolymam.

Principium Monarchiæ Antichristi.

Atque hæc de Civitate Constantinopoli. de qua versu 7. EGO DICAM TIBI SACRAMENTUM MULIERIS. & v. 18. MULIER QUAM VIDISTI EST CIVITAS MAGNA &c. De hac enim prædicat, & hanc primariò spectat Apocalypsis hujus Capitis: ex quo reliqua, quia referuntur ad Bestiam cui Mulier insidet, exponemus in Tractatu sequente.

TRACTATUS XXVI.

IN RELIQUA CAPITIS XVII.

VERBA APOCALYPSEOS.

(Cap. 17. Vers. 7. & seqq.) *Et dixit mihi Angelus: Quare miraris? Ego dicam tibi Sacramentum Mulieris, & bestia que portat eam, que habet capita septem, & cornua decem. (v. 8.) Bestia, quam vidisti, fuit, & non est, & ascensura est de abyssu, & in interitum ibit, & mirabuntur inhabitantes terram (quorum non sunt scripta nomina*

in libro vite à constitutione mundi) videntes bestiam, quæ erat, & non est. Et hic est sensus, qui habet sapientiam, septem capita, septem montes sunt, super quos mulier sedet, & Reges septem sunt. (v. 10.) Quinque ceciderunt, unus est, & alius nondum venit: & cum venerit, oportet illum breve tempus manere. (v. 11.) Et bestia, quæ erat, & non est, & ipsa octava est: & de septem est, & in interitum vadit. (v. 12.) Et decem cornua, quæ vidisti, decem Reges sunt, qui Regnum nondum acceperunt, sed potestatem tanquam Reges una hora accipient post bestiam. (v. 13.) Hi unum consilium habent, & virtutem & potestatem suam bestia tradent. (v. 14.) Hi cum agno pugnabunt, & agnus vincet illos: quoniam Dominus Dominorum est, & Rex Regum, & qui cum illo sunt, vocati, electi, & fideles. (v. 15.) Et dixit mihi: Aqua, quas vidisti ubi meretrix sedet, populi sunt, & gentes, & lingua. (v. 16.) Et decem cornua, quæ vidisti in bestia: hi odient fornicariam, & desolatam facient illam & nudam, & carnes ejus manducabunt, & ipsam igni concremabunt. (v. 17.) Deus enim dedit in corda eorum, ut faciant quod placitum est illi: ut dent Regnum suum bestia donec consummentur verba Dei. (v. 18.) Et mulier, quam vidisti est Civitas magna, quæ habet regnum super Reges terræ.

§. I.

De Capitibus Bestie super quam Civitas meretrix.

PAtet ex Græco, ad Bestiam pertinere quæ de Capitibus 7. & Cornibus 10. dicuntur. sic enim habet: *μυστήριον τῆς θηρίας τῆς ἔχουσας τὰς ἑπτὰ κεφαλὰς καὶ τὰ δέκα κέρατα.*

Sæpè diximus nomine *Bestia* in sacris Scripturis significari Imperium, non quodlibet sed Gentile. Verba illa, Fuit & non est, etiam explanavimus Tract. præcedente, §. 2. FUIT, cum antiqua Roma ei insideret: ET NON EST, quia extinctus est Gentilissimus

pro ea differentia temporis (vox est Scholarum) de qua ego Angelus prophetizo; jamque urbem Romam præmonstro Christianam & sanctam: sed ASCENSURA EST illa Bestia DE ASCEN-
ABYSSO iterum, ET IN INTERITUM IBIT, postquam in eundem involverit multos qui eam admirati fuerint indigenæ terrenis affixi, Cujus
QUORUM NON SUNT IN LIBRO finis in-
SCRIPTA NOMINA IN LIBRO teritus,
VITÆ prædestinatorum (Eph. 1. v. 6.)
ante mundi constitutionem,

Fuit, &
non est.

2. Pro-

Bestia
septi-
ceps:

2. Prosequitur Angelus expositionem Bestiæ, fecundam SENSUS & (v.9.) SAPIENTIÆ utrimque. SEPTEM enim CAPITA BESTIÆ duplicem habent, inquit, significationem : quarum prima, SEPTEM MONTES SUPER QUOS MULIER SEDET : quod sicut de antiqua Roma verum esse sic de Constan-

tinopoli, quam ei geminam describit, æquè sitâ in 7. montibus, dictum est Tractatu præcedente, §. 3. opportunitate situs etiam majore & aptiore ad Imperium terræ, marium, orbis.

Montes
7.

Altera est significatio septem Capitorum in Bestia : REGES SEPTEM SUNT, Gentiles unâ cum suis Imperiis Gentilibus:

Reges
seu Im-
peria 7.]

Quorum Regum QUINQUE CECIDERUNT:

- Assyrius:
- Chaldæus seu Babylonius :
- Medus:
- Persa :
- Græcus:

UNUS EST, dum hæc Joannes scribit :

videlicet Romanus Gentilis:

ET ALIUS NONDUM VENIT: ET CUM VENERIT, OPORTET ILLUM aliquamdiu, aliquot sæculis, MANERE ; quod experimur : donec succedat Antichristus.

Mahometanus. ET CUM VENERIT, OPORTET ILLUM aliquamdiu, aliquot sæculis, MANERE ;

3. Pergit Apocalypsis : ET BESTIA, quod ERAT Imperium infidele, ET NON EST amplius sed iterum erit, nimirum Novæ infidelis Romæ : ET IPSA OCTAVA EST ; eadem ipsa in designatione, est Regnum Antichristianum quod est

octavum Monarchiarum infidelium. ET DE SEPTEM EST ; quia de omnibus simul possidet, & imperat omnibus : cum sit septiceps, habeatque Imperia simul & aggregationem cunctorum septem Regnorum ac Regum:

Et de 7.

Ipsa octavum:

- Assyriæ :
- Chaldææ :
- Mediæ :
- Persiæ :
- Græciæ :
- Ditionum olim subjectarum Romæ veteri :
- Constantino-poleos.

ET IN INTERITUM VADIT (jam secundo hoc dicitur : v. 8. & 11.) cum excidii temporalis cum spiritualis & æterni. quamobrem DAMNA-

TIONEM ejus TIBI VENI ostendere : quæ verba erant Angeli v. 1. Hæc de Bestiæ Capibus.

Pars II.

K

§. II.

I. II.

De Cornibus Bestiæ, à quibus vastabitur Civitas.

Reges
simul 10.Cornua
Bestiæ:In me-
dio eorū
undeci-
mū cor-
nu, Anti-
christus
oriturus.

I. **ET DECEM**, inquit, **COR-
NUA**, QUÆ VIDISTI,
DECEM REGES SUNT : QUI
REGNUM NONDUM ACCE-
PERUNT : alii enim ab iis qui retrò;
neque ipsi Christiani : SED instru-
menta infidelis Bestiæ, & POTE-
STATEM TANQUAM REGES
UNA HORA, id est eodem tempo-
re, ACCIPIENT POST BESTI-
AM quæ eos attrahet *post se*. Non er-
go tunc absolutè Reges, sed TAN-
QUAM Reges : vasalli Turcis, ac
deinde Antichristo, Præfecti Provin-
ciarum seu vi domiti seu sponte sub-
jecti.

Horum Regum ut Cornuum me-
minit etiam Daniel cap. 7. in Bestia
quarta, illa quam esse viderat Impe-
rium Gentile ultimum, ante Christia-
nismum qui erat finis desideriorum
Danielis. Adhuc autem vidit nasci
malum novissimum ex illa Bestia : illo
ejus Capite, quod Joannes dixit acce-
pisse dudum plagam mortis, redivivo;
id est eâ parte quæ Romani fuerat Im-
perii : ex qua repullulavit Gentilismus.

De hujus novissimis Propheta Daniel
v. 8. & 9. *Considerabam cornua* (illa
*decem, quæ ut dicit v. 20. habebat in Ca-
pite:*) *Et ecce cornu aliud parvulum or-
tum est de medio eorum : & tria de cor-
nibus primis evulsa sunt à facie eius. ad-
dit de Cornu illo parvulo : & repetit*

v. 20. *habebat oculos, & os loquens gran-
dia, & (ex parvulo) majus erat ceteris.
Aspiciebam, & ecce Cornu illud faciebat
bellum adversus sanctos, & prævalebat
eis: donec venit Antiquus dierum & ju-
dicium dedit sanctis Excelsi, & tempus
advénit, & Regnum obtinuerunt
Sancti.*

De hujus vaticinii expositione ex Discer-
sententia communi suæ ætatis S. Hie-
ronymus pronuntiat (in Dan. l.c.) cu-
jus verba citavimus ex parte in Tract. Roma-
num.
18. §. 1. *decem futuros Reges qui orbem
Romanum inter se dividant : & undeci-
mum surrecturum esse Regem parvulum,
qui tres Reges de decem Regibus supera-
turus sit, id est Ægyptiorum Regem &
Africa & Æthiopia, quibus interfectis
etiam septem alii Reges victori colla sub-
mittent.* Juxta hanc ergo traditio-
nem Scriptorum Ecclesiasticorum, hi
decem Reges, Cornua illa Bestiæ, nata
in Capite illius, Orientale Romanum
Imperium dividunt inter se ac possi-
dent : donec successor, undecimum
Cornu in medio eorum, surgat Rex
initio parvulus, Antichristus : qui re-
pente super illos potentior, & omni-
bus major, funditus Romani vestigia
Imperii & nomen illius auferet muta-
bitque in suum Antichristianum &
Hierosolymitanum.

2. HI REGES UNUM CONSI-
LIUM HABENT, utpote infide-
les,

Pugna- bunt cū Agno. les, Christianæ Ecclesiæ perniciosum: ET VIRTUTEM (græcè δύναμιν) ET POTESTATEM SUAM BESTIÆ TRADENT: id est, contribuent sua consilia & vires; uniti quippe ac subditi Imperio Constantino-politano, & mox successori ac supergressori omnium Antichristo. Hi erunt Cornua & robur Bestiæ: & ex omni loco mundi, in quem erunt ab Antichristo dispersi, op- PUGNABUNT Ecclesiam, quod est pugnare CUM AGNO, ultimum. Etenim AGNUS VINCET ILLOS; DOMINUS DOMINORUM, ET REX REGUM, quem titulum gerit in femore suo, Apoc. 19. v. 16. ipse victor per se ET per eos QUI CUM ILLO SUNT; VOCATI ab ipso, ut multi; ELECTI ut pauci; ET FIDELIS, ut permanfuri cum illo in tentationibus usque ad finem.

3. Expositionem adjungit Aquarum, cujus frequens usus in Apocalypsi Ipse met evertent civitatē: AQUE, QUAS VIDISTI UBI MERETRIX SEDET, POPULI SUNT IN GENTES ET LINGUÆ. Sed illa ejus Sedes destruetur ab ipsis aquis: futurum est enim mirabili judicio DAT, de quo Prov. 21. v. 1. sicut divisiones aquarum, ita cor Regis in manu Domini: ut Reguli horum populorum; DECEM CORNUA Bestiæ, alienatione ab illa Civitate & odio in eam concepto DESOLATAM FACIANT Constantino-polim, exspolient NUDAM, devorent, & concrement IGNI ut solo æquetur: nutu videlicet Antichristi, hoc agentis ut transferatur inde Imperium & Sedes in urbem Hiero-solymitanam ab se magnificentissimè instauratam cum Templo & amplificatam, ut prædiximus supra.

Hæc autem omnia DEUS moderabitur, inquit: cujus est inclinare (secretò) CORDA horum Regum ad finem ipsi PLACITUM, divinum, quamvis occultum: permittendo ut REGNUM SUUM omne DENT BESTIÆ, ita ut sit unum Imperium infidele & Antichristianum: DONEC CONSUMMENTUR VERBA DEI & prædictio ejus infallibilis, & donec proximè absit consummatio mundi.

Disposi- tione se- cretâ di- vinâ.

§. III.

De Idea: & de Figurato illius vastitatis.

1. Hæc sunt illa duo, quæ præter Constantino-polim ipsam diximus fuisse ob oculos S. Joanni super eâ vaticinanti: & hinc operæ pretium est repeti; postquam egimus de Cornibus Summa: quæ prophetantur dirutura illâ urbem.

Omnino tria igitur sunt obversata menti S. Joannis in destructione, quam vidit, hujus Civitatis.

Vatici-

2. Ex his tribus primum est Constantinopolis ipsa; de qua prophetat, de Nova id est, de urbe, incolis, & Imperio eò Roma;

K 2 loci:

loci : cui prædicitur clades, tanquam vindicta quæ divinitus sumetur de Meretrice Apostaticâ.

Idea vaticinantis est vetus Roma:

Secundum est Roma vetus ethnica: hæc enim instar est Ideæ, secundum quam concipit & in cuius schemate introducit Constantinopolim ut illi geminam tum crimine tum supplicio. Nam & vetus Roma fuit Babylon mater omnis idololatriæ & propagatrix per orbem terrarum : & divinitus accidit tunc ut inclinaretur cor Regum ad eam perdendam. Præterquam

Lib. 8. Orac. *O erectâ cervice Roma.*

Sibyll.

Flectes cervicem prima : (quidni sub Christo)

Terra allidêris : (humiliaberis)

Ignis te totam absomet : (quem Christus venit mittere)

Et tunc eris deserta : (ab omni cultore idolorum)

Ac si nunquam fuisses.

Et tu triumphus eris mundo & opprobrium omnium.

Hæc vera sunt de Roma ethnica. Taceo quod etiam postea sit urbs incensa per variarum nationum Reges qui eam oderant : Deo illos impellente, ut legimus de Alarico, ad devastationem urbis : Gothos, Vandalos, Herulos, Hunnos, Longobardos &c. perinde ac si de muris & saxis DEUS sumperit vindictam idololatriæ commissæ illic antea & dilatatæ per orbem terrarum.

Jam hinc elucet, inquam, esse miram Oeconomiam Apocalypseos in hoc loco, & multiplicis intelligentiæ plenam : quod S. Joannes prophetaverit de Roma nova futura cum similitudine atque ad Ideam antiquæ Romæ : nec non figuraverit animo id quod sequitur.

enim quod redacta est in cineres, inde à Nerone, ab ipsis ethnicis Imperatoribus : scimus extinctum esse sensim cum habitatoribus gentilibus Imperium ethnicum mutatumque ut nihil ejus superfit. Adeo ut illa carmina Sibyllarum, quæ circumferuntur, impleta sint in vetere, prout tunc erat, idololatræ Roma, cujus recordatio nuda est super. Quæ quidem oracula mihi videntur altiore digna interpretatione.

Tertium enim & postremum illorum trium est hoc : Dum hæc Joannes de duabus urbibus, habet simul ante oculos Collectionem omnium reproborum : qui est cæsus seu civitas de qua SS. Patres citati in §. 1. Tractatus præcedentis. Hujus enim figura Meretricis Civitatis fuit illa tam vetus Romana quam Nova, utraque reprobæ & harum duarum incendium, quod de Sodoma & finitimis civitatibus dixit S. Judas v. 71. fuit *exemplum ignis* seu incendii *aterni*, vastitatisque omnium ultimò prophetandæ, quam hinc egregiè præfiguratur divinus Scriptor.

3. Is cum tanta scripserit de Civitate; & de Bestia cui infidet, Imperio infideli : nihil de Roma nostra dixit apostaturâ; quæ nonnullorum fuit re-

Præfiguratum, est civitas æterna reprobata.

De urbe Romana, ut nunc est centio-

nihil cō-
stat ex
Apo.

centiorum interpretum suspicio, nullo
nixa fundamento sacrae Scripturae.
Quam suspensionem apage de urbe im-
muni ab infidelitate atque ab Imperio
infideli, de Cathedra Apostolica, &
Principatu Ecclesiae sanctae.

De qua tamen urbe & de Imperio
Christiano non repugnamus fore, ut
ab Antichristo ejusve instrumentis
(cornibus Bestiae) etiam illa, & omnis
appellatio deleatur Romani Imperii,
cujus sola memoria erit reliqua non
Imperium ipsam.

De Im-
perio
Roma-
no :

Nam de hoc quidem, id est de Im-
perio Romano vetus est opinio SS. Pa-
trum, & potissima explicatio verborum
Apostoli 2. Thess. 2. v. 7. non apparitu-
rum Antichristum, donec omne Ro-
manum Imperium auferatur è medio;
quidnā etiam Occidentale omne om-
nino? S. Augustinus relinquit expli-
cationem dubiam illius loci Apostoli-
ci, lib. 20. de Civ. cap. 19. ubi sic scribit:

*Quid est, iam enim mysterium iniquita-
tis operatur; Tantum qui modo tenet te-
neat, donec de medio fiat; Et tunc revela-
bitur ille iniquus! Ego prorsus, quid di-
xerit, me fateor ignorare.* Et paulo post

Explica-
tio Apo-
stoli, 2.
ad Thess.
2.

propendet in communiorem senten-
tiam: *Illud tamen quod ait Apostolus,
Tantum qui modo tenet teneat, donec de
medio fiat; non absurdè de ipso Romano
Imperio creditur dictum: tanquam di-
ctum sit; Tantum qui modo imperat, im-
peret: donec de medio fiat, id est de medio
sollatur. Et tunc revelabitur iniquus;
quem significari Antichristum, nullus
ambigit.*

Ad hanc igitur explicationem & o-
pinionem de omni tandem Imperio

Romano desolando, & penitus abo-
lenda electione aut successione Impe-
rii Romani, & tunc revelando Anti-
christo, consequitur conjectura verifi-
milis admodum de hodierna urbe
ipsa Romā: facile erit Judaeis Anti-
christianis ad apparitionem sui Mo-
narchae cupidissimè hanc etiam ur-
bem, in odium Christianae fidei & pri-
matus Apostolici evertere. Quan-
do fortitudo Martyrum eminebit, &
Antistes urbis inter eos postremus
quos recensuisse fertur S. Malachias
Episcopus (ille S. Bernardo familiaris)
reget Ecclesiam Romanam in tribu-
latione, temporibus Antichristi, de
quo Malachia piè id creditur: ita ta-
men ut dicatur plures ei non fuisse o-
stenfos, non autem negetur successu-
ros fortassis: ut etiam tunc maneant
incerta dies & hora vel annus interitus
mundi. Erit autem aliud prorsus,
urbem Romanam everti propter no-
men Christi: aliud everti aut perire Ec-
clesiam; contra quam non praevalen-
t bunt omnes portae inferi.

Quod verò Apostolus praemisit:
Mysterium iam operatur iniquitatis:
græcè, *μυστήριον ἡδὲ ἐνεργῶν*, habet
hunc sensum: Antichristus, ille filius
perditionis jam non est, sed futurus est
(v. 6.) in suo tempore, *Et tunc* (v. 8.)
revelabitur: mysterium verò *iniquita-
tis* ejus agitur (etiam ipsis temporibus
Apostoli: per deceptiones pseudoapo-
stolorum & persecutiones tyranno-
rum) in operantibus iam nunc & prae-
cuntibus illi iniquo, qui erit *Caput*
omnium persecutorum, immò *iniquo-
rum omnium*, ut Antichristum ap-

K 3 *pellat*

pellat S. Gregorius lib. 15. mor. cap. 36. & S. Thomas 3. p. q. 8. a. 8. docet esse appellandum *Caput omnium malorum propter malitia perfectionem*: additque, quod facit ad intelligentiam Apostoli: *omnes alii mali qui praece-*

runt sunt quasi quadam figura Antichristi, secundum illud 2. ad Thess. 2. mysterium iam operatur iniquitatis. Addimus ex S. Augulino l. c. non ad Christum, sed (omnes) ad illum novissimum Antichristum pertinebunt.

TRACTATUS XXVII.

IN CAPUT XVIII.

Continuatio est Visionis de Civitate infideli: Descriptio interitus ejus.

VERBA APOCALYPSEOS.

(Cap. 18. Versu 1. & seqq.) *Et post hæc vidi alium Angelum descendentem de cælo, habentem potestatem magnam, & terra illuminata est à gloria ejus. (v. 2.) Et exclamavit in fortitudine dicens: Cecidit, cecidit Babylon magna: & facta est habitatio demoniorum, & custodia omnis spiritus immundi, & custodia omnis volucris immunda, & odibilis. (v. 3.) Quia de vino ira fornicationis ejus biberunt omnes gentes: & Reges terræ cum illa fornicati sunt, & mercatores terræ de virtute deliciarum ejus divites facti sunt. (v. 4.) Et audivi aliam vocem de cælo dicentem: Exite de illa populus meus, ut ne participes sitis delictorum ejus, & de plagis ejus non accipiatis. (v. 5.) Quoniam pervenerunt peccata ejus usque ad cælum, & recordatus est Dominus iniquitatum ejus. (v. 6.) Reddite illi, sicut & ipsa reddidit vobis: & duplicate duplicia secundum opera ejus: in poculo, quo miscuit, miscete illi duplum. (v. 7.) Quantum glorificavit se, & in deliciis fuit; tantum date illi tormentum & luctum: quia in corde suo dicit: sedeo Regina: & vidua non sum: & luctum non videbo. (v. 8.) Ideo in una die venient plaga ejus, mors, & luctus, & fames, & igne comburetur: quia fortis est Deus, quia judicabit illam. (v. 9.) Et flebunt & plangent se super illam Reges terræ, qui cum illa fornicati sunt, & in deliciis vixerunt,*

cum

, cum viderint fumum incendii ejus: (v. 10.) longè stantes propter ti-
 , morem tormentorum ejus, dicentes: *Va, va* Civitas illa magna Baby-
 , lon civitas illa fortis: quoniam una hora venit iudicium tuum. (v. 11.)
 , Et negotiatores terræ flebunt, & lugebunt super illam, quoniam merces
 , eorum nemo emet amplius; (v. 12.) Merces auri & argenti, & lapides
 , pretiosi & margarita, & byssi, & purpura, & serici, & cocci (& omne
 , lignum thyinum, & omnia vasa eboris, & omnia vasa de lapide pre-
 , tioso, & aramento, & ferro, & marmore; (v. 13.) & cinnamomum) &
 , ordoramentorum, & unguenti, & thuris, & vini, & olei, & simile
 , & tritici, & jumentorum, & ovium, & equorum, & rhedarum, &
 , mancipiorum, & animarum hominum. (v. 14.) Et poma desiderii ani-
 , mæ tuæ discesserunt à te, & omnia pinguia & præclara perierunt à te, &
 , amplius illa jam non invenient. (v. 15.) Mercatores horum, qui divites
 , facti sunt, ab ea longè stabunt propter timorem tormentorum ejus, flen-
 , tes ac lugentes, (v. 16.) & dicentes: *Va, va* civitas illa magna, quæ ami-
 , cta erat bysso, & purpura, & cocco, & deaurata erat auro, & lapide pre-
 , tioso, & margaritis: (v. 17.) Quoniam una hora destituta sunt tanta
 , divitiæ. Et omnis Gubernator, & omnis qui in lacum navigat, & nau-
 , ta, & qui in mari operantur, longè steterunt. (v. 18.) Et clamaverunt
 , videntes locum incendii ejus, dicentes: *Quæ similis Civitati huic ma-
 , gnæ?* (v. 19.) Et miserunt pulverem super capita sua, & clamaverunt
 , flentes & lugentes, dicentes: *Va, va* Civitas illa magna, in qua divites
 , facti sunt omnes, qui habebant naves in mari, de pretiis ejus: quoniam
 , una hora desolata est. (v. 20.) Exulta super eam cælum, & sancti Apo-
 , stoli, & Propheta, quoniam iudicavit Deus, iudicium vestrum de illa.
 , (v. 21.) Et sustulit unus Angelus fortis lapidem quasi molarem ma-
 , gnum, & misit in mare dicens, Hoc impetu mittetur Babylon Civitas
 , illa magna, & ultra jam non invenientur. (v. 22.) Et vox citharædorum,
 , & musicorum, & tibia carentium, & tuba non audietur in te amplius:
 , & omnis artifex omnis artis non invenientur in te amplius, & vox mo-
 , la non audietur in te amplius: (v. 23.) Et lux lucerna non lucebit in te
 , amplius: & vox sponsi & sponsa non audietur adhuc in te: quia merca-
 , tores tui erant principes terræ, quia in veneficiis tuis erraverunt omnes
 , gentes. (v. 24.) Et in ea sanguis Prophetarum & sanctorum inventus
 , est, & omnium qui interfecti sunt in terra.

S. I.

Prophetia de lapsu Babylonis.

1. **P**OST HÆC, id est, postquam implēssēt illa Civitas mensuram scelerum suorum: **VIDI**, inquit, **ALIUM** ab his septem, *Angelum*, **DESCENDENTEM DE COELO**: qui repræsentabat **POTESTATEM** ipsius **DEI MAGNAM**, tūm ad ulciscendam se de hac Civitate damnandā, tūm ad *illuminandum* populum suum ut ex illa exeat & *gloriam* annuntiandum. Ferè sicut Gen. 18. dictum fuit de Angelo descendente contra Civitatem Sodomam: qui cūm repræsentaret personam Domini, aiebat v. 20. & 21. *Clamor Sodomorum & Gomorrha multiplicatus est, & peccatum eorum aggravatum est nimis: descendam & videbo, &c.* Cui pro fine erat tūm ut Sodoma deleteretur, tūm ut Lot cum suis salvaretur.

Clamor
contra
Civita-
tem.

Igitur noster ille Angelus velut clamori hujus alterius Sodomæ reddit reciprocum *clamorem fortem*, **CECIDIT, CECIDIT**: qua eadem formulā usus est Isaias cap. 21. v. 9. *Cecidit, cecidit Babylon*: verbis præteritis, quod commune est Prophetis sic eventura cernentibus ac si jam viderent evenisse: mox enim annectit hinc verba futuri temporis, v. 8. & seqq. **VENIENT PLAGÆ EJUS &c.**

2. Bis dicitur, *Cecidit*: quia, ut explicatur v. 6. recipiet duplicia: & sua quæ patravit, & aliena ad quæ seduxit.

ET FACTA EST, inquit, **HABITATIO DÆMONIORUM**, propter superstitionem quam luet; **ET CUSTODIA OMNIS SPIRITUS IMMUNDI**, propter vitia polygamix atque impudicitix; **ET OMNIS VOLUCRIS IMMUNDÆ ET ODIBILIS**; propter superbiam & rapinas execrabiles. Vah! cujus malitiæ propinata, simul & vini **IRÆ DEI** (eādē phrasi qua Apoc. 14. v. 8. & in psal. 77. dicitur *DEUS v. 65. tanquam potens crapulatus à vino*, id est quasi ebrius & nimium satur scelerum perpetratorum) consortes effectæ sunt **GENTES, REGES TERRÆ, ET MERCATORES TERREORUM DE VIRTUTE DELICTARUM EJUS DIVITES FACTI.**

Hæc de Cælo Vox Angeli & clamor præfagus damnationis.

3. *Alia* verò multò, & benigna *Vox*, *Vox: ex-* etiam **DE COELO**, salutifera pro *ite.* illuminandis electis & educendis; **EXITE DE ILLA POPULUS MEUS: UT NE PARTICIPES SITIS** sicut **DELICTORUM EJUS**, sic vindictæ. Verba sunt Prophetarum: Isā. 52. v. 1. *Exite de medio ejus.* & Jer. 50. v. 8. *recedite de medio Babylonis: & cap. 51. v. 6. fugite de medio Babylonis, & salvet unusquisque animam suam.* Quæ in Apocalypsi dicuntur hoc

hoc sensu: Vos qui de populo meo vultis esse, eripite vos mature de cohabitatione ejus, de conversatione, de contagione, de communione vel infidelitatis ejus vel schismatis in regione illa. QUONIAM, inquit, PERVENERUNT PECCATA EJUS USQUE AD COELUM, coram quo clamor invaluit peccatorum: ET RECORDATUS EST DOMINUS INIQUITATUM EJUS quas dissimulaverat diu velut oblitus.

Reddite illi;

Quin immò vos REDDITE ILLI: prævídete cur ego affligam: dum enim vestro nomine & causâ ego reddam, vos censébimini reddere. *Nolite*, ait Jeremias l. c. *tacere iniquitatem ejus*. Dicit recta esse Judicia DEI, pro eo quòd & ipsa scelestâ fuit apostatrix, & vos conata est aut pellicere aut opprimere: DUPLICATE illi DUPLICIA SECUNDUM OPERA EJUS; sua, & aliena, quorum rea est. Comprobate Justitiam DEI & pœnam duplicem; cum hujus temporis, tum æternam. *Quoniam*, ut pergit Jeremias l. c. *tempus ultionis est Domino; vicissitu-*

Duplicia.

dinem ipse retribuet ei. IN POCULO, inquit Apocalypsis, QUO MISCUIT, MISCETE ILLI DUPLUM. Hæc est enim vicissitudo: quòd illud ejus poculû aureû in manu sua (cap. præcedente v. 4.) illud splendoris ac pretii Imperialis, illa speciosa illecebra, ut vocat hoc poculum S. Ambrosius (lib. de Elia cap. 15.) fiat in manu DEI poculum fletus ac luctus, ipsi & complicitibus ejus: cum mensura æquali tormenti & doloris ad id quo GLORIFICAVIT SE ET INDELICHS FUIT; ipsi & gentibus quas potavit propinatrix. sic enim, de hujus poculi ac mensuræ vice reddendâ loquitur Jeremias, in figura quæ præcessit devastatæ Babylonis olim per Cyrum & Persas, DEO vindice tyrannidis in captivos: *Calix*, ait cap. 51. v. 7. *aureus Babylon in manu Domini, inebrians omnem terram; de vino ejus biberunt gentes, & idèò commotæ sunt*: vel, ut habet codex Arabicus, *biberunt omnes populi, & Babylonizati sunt*, id est, in eandem confusionem mutati.

§. II.

Planctus super eam terrestrium.

Nescit se viduam!

Miseram, quæ IN CORDE SUO sibi intus canit & DICIT; SEDEO REGINA! immerita presentibus delitiis & gloriabunda Sede & Imperio Bestiæ: ET, oblitâ Sedis atque Imperii antiqui, dicit; VIDUA NON SUM: quasi verò non

Pars II.

fit notoriè vidua Christo, quem deseruit, suo quondam Sponso, cui juraverat, & quem amplexa erat inde à primâ sui amplificatione, & sceptro & nomine acceptis per Constantinum Magnum in tanto splendore & tam diuturno; translatis ad infideles ac de-

L

nique

nique devolvendis ad Antichristum; quo tempore, digno se præmio, everteretur ac redigeretur in cineres, adeò ut obstupescant qui VIDERINT FUMUM INCENDII EJUS. IN UNA enim DIE VENIENT PLAGÆ EJUS, simul MORS ET LUCTUS ET FAMES, ET IGNE COMBURETUR: QUIA FORTIS EST DEUS QUI potenter potenter JUDICABIT ILLAM & ulciscetur.

Retrospevit Apocalypsis ad verba Babylonis, Isa. 47. v. 8. *quæ dicit in corde tuo: non sedebo vidua.*

planctus
terre-
strium.

2. Erunt tunc qui SUPER ILLAM PLANGENT, non tam illam quam SE & suammet jacturam, homines triplicis generis terrenorum amatores, Primò (v. 9. & 10.) REGES TERRÆ: tùm ii ipsi qui operam suam collocaverunt (secreto DEI impulsu, ut vidimus cap. 17. v. 17.) in illa subvertenda: tùm alii Reges cum ea versati nuper in delitiis regis. Hi non sine *statu & timore* ob horrorem talis de ea judicii ac vicissitudinis TORMENTORUM contemplantur cineres tantæ fortitudinis ac potentæ regiæ: VÆ, VÆ, inquit, CIVITAS ILLA FORTIS! Sed enim fortior est DEUS à quo VENIT JUDICIUM TUUM.

Secundò (v. 11. & seqq.) NEGOTIATORES TERRÆ qui in illud emporium convehant MERCES *aureas, lapides pretiosos, margaritas, byssum & coccum*, ac rara cætera ex toto Oriente: inter quæ OMNE LIGNUM THYINUM; sive eonome significetur odoratum lignum o-

mnis generis (græcè *θύρον*;) sive certum genus arboris thya, quæ Constantinopoli in pretio & usu est in contignationibus: de qua arbore Plinius lib. 13. cap. 16. *Trogete*, inquit, *vocatur, ab alius Thya*: & citat Theophrastum, qui *huic arbori magnum*, inquit, *honorem tribuit quandamque immortalitatem materie in tectis contra omnia vitia incorrupta* Hæc Plinius. Addit Apocalypsis plura his, ac nominatim *odora-menta, unguenta, thus &c.* demum & *mancia*: & quod fuit luctuosissimum, atque emphaticè dicitur (v. 13.) *animas hominum venales!* Jam illæ delitiæ, *POMA tua desiderabilia*, exquisitorum omne genus fructuum, OMNIA PINGUIA ET PRÆCLARA, PERIERUNT A TE; ET AMPLIUS ILLA JAM NON INVENIENT penes te. Similiter MERCATORES HORUM, multitudo propolarum illius urbis ac ditionis: qui inferri illuc solita coëmebant & vanum iterum exponebant in tabernis ac popinis, mercatu suo DIVITES in ea FACTI. Etiam hi AB EA LONGE STABUNT, & *dicent* cum terrore & lamentis: VÆ, VÆ, QUONIAM UNA HORA DESTITUTÆ SUNT TANTÆ DIVITIÆ!

Tertium genus plangentium (v. 17. & duobus seqq.) maritimi: OMNIS GUBERNATOR classum, ET OMNIS QUI IN LACUM NAVIGAT, Bosphorum & Propontidem & Pontium: ET QUI IN MARI OPERANTUR, Archipelago, quod alluit: hi MISERUNT PULVEREM SUPER CAPITA SUA:

VÆ,

VÆ, VÆ. ob sublatam navigationem & amœnitatem atque opportunitatem portus, & commercium ex hac Civitate maritimum, IN QUA DIVITES FACTI SUNT OMNES QUI HABEBANT NAVES IN MARI.

3. Planctus similis describitur fusè Ezech. 27. super Tyro, per Negotiatores, nautas, gubernatores maris, habitatores insularum & Reges perculos.

In hoc planctu Apocalyptico ter dicitur de repentina ejus clade: *quoniam UNA HORA*, inquit Reges (v. 10.) *venit iudicium tuum*, (sicut paulò antè Angelus v. 18. *in una die venient plaga.*) & Mercatores (v. 17.) *quoniam UNA HORA destituta divitia.* & Navales (v. 19.) *quoniam UNA HORA desolata est!* Ergo Eccli. 11. v. 29. *Malitia hora oblivionem facit luxuria magna* (luxus magni & pompæ); *Et in fine hominis* (& quantæcunque civitatis hominum) *denudatio operum illius.*

Exultatio cœlitum.

Solum COELUM, cui non fuit hoc repentinum sed prævisum, jubetur (v. 20.) *exultare SUPER EAM; ET SANCTI APOSTOLI ET PROPHETÆ* ad quos dicitur; *JUDICAVIT DEUS JUDICIUM VESTRUM DE ILLA*: tùm quia vindicavit abnegatam & proculcatam doctrinam quam vos prædicastis: tùm quia sanguinis vestri & persecutionis, contra vos, in posteris vestris se participem fecit.

COROLLARIUM.

Atque ex his, in hoc §. dictis, magis liquet prophetari de Constantinopoli.

NAM, ut taceam primò ad Regum 1. Planctum pertinere *fortitudinem* eius Regum: urbem (v. 10.) & munimenta terrestria maritimæque in utroque littore Europæo & Asiatico: amplitudinem urbis, & circuitum portarum trium & viginti: ipsumque in primis incomparabilem ac planè Regium situm in faucibus Europæ atque Asiæ, quo præ se fert arcem ac Principatum maris & terrarum: Tum deinde Basilicas, ac Purpuratorum habitationes, atque opera publica perquam magnifica (nam privatum vulgus in humiliorem formam immutavit ædificia sua:) inter quæ sunt Thermæ centum, & ex his quinquaginta majores & geminæ, ut altera sit pars pro viris altera pro mulieribus: nec non Hospitia publica in quorum illustrioribus aquæ saliant in atrii arca media, ductæ ex suburbanis regali magnificentia. De Thermis Leunclavius lib. 17. historiæ Muselmannæ *Balnea*, inquit, *multa quibus similia nullus in orbe terrarum conspexit.*

Secundò, ut præteream ea quæ spectat planctus Mercatorum: commercium & vecturam facilem ex utroque mari: & quæ dicuntur de opulencia *mercium* (v. 12.) & *fructibus desiderabilibus* v. 14. quibus omnigenis, omnis temporis, fota sunt plena: de campo frumentario Thracio quaquaversum

L 2 am-

ampliore quàm sit septidui, alicubi viginti & eò amplius dierum itinere: præter Asiam contiguam, ubertate agrorum frumentariorum & pastu propinquem. De lignorum, quoniam & hæc commemorantur in Apocalypsi (v. 12.) abundantia: sylvis vastissimis, perennibus, longis itinere plus quàm quadraginta dierum, continuatis à Propontide ad Colchos ac multò ulterius: ut non modò sibi ac vicinis, verùm etiam longinquis, atque adeò ipsi Ægypto, Sinui Arabico, atque Africa materiam suppeditet in ædium naviumque fabricam; solaque ex maximis urbibus sit Constantinopolis quæ nunquàm incidere posse videatur in lignorum penuriam. De vini exundantia, scilicet Turcis prohibiti: quod fert ipsa habetque oram Bosphori, Propontidis, & Helleponti confitam vinetis (ita ut Menander comicus scriptum reliquerit: *Omnes Mercatores temulentos facit Byzantium*) & compendio navigationis propè infinita genera habere potest illius aliarumque deliciarum, *odorum mentorum* Arabiæ ac rerum pretiosarum totius Orientis.

Maritimorum. Ut hæc igitur omittam: Certè is qui est tertius planctus (v. 17.) *nautarum & qui in mari operantur*, maxime propriè cadit in Constantinopolim: quæ peninsula est; & mari, undique portuoso, cingitur ex tribus partibus; à meridie quidem Propontide, ab Oriente Bosphori freto, ab Aquilone Sinu seu lacu maris, cui nomen Ceratinus, omnium portuosissimo, trajectuque prompto in Europam & Asiam.

Cujus vastitatem Civitatis & navigationis jacturam necesse est magni causam fore clamoris: ac nominatim eorum de quibus dicitur v. 19. *in quodivites facti sunt omnes qui habebant naves in mari.*

Nam quòd cum stupore planguntur, v. 17. *desituta tanta divitiis*: auctor est Sozomenus lib. 2. hist. Eccl. cap. 2. jam tum suo ævo tantum crevisse, ut *tum frequentiam hominum, tum pecuniam & divitiarum abundantiam, Romam omnium consensu longè superaret.* Scriptor verò historiae Mulemannæ supra laudatus, de Mahomete illo primo Imperatore Turcarum addit etiam amplificasse: *Constantinopolim, inquit, totam renovavit, incolarumque numero & copiis auxit, ut in universi hujus orbis terrarum finibus NULLAM URBEM huic PAREM posse reperiri plerique testentur.* Hac Leunclavius l. c. Nempe hoc ipsum suis verbis dicunt in Apocalypsi nostra, v. 18. *QUÆ SIMILIS CIVITATI HUIC MAGNÆ?* & quinquies hoc cognomine appellatur (cap. 17. v. 18. & cap. 18. v. 10. & 18. 21.)

Pars utique Apocalypseos magna tantò ante prophetata! Sedes Imperii Bestialis: & descriptio evidens ac tam fusè (totis duobus Capitibus utque in tertium: ut proinde nobis etiam licuerit esse longioribus) Civitatis quæ apostatavit à Christo, & pro eo quòd fuit sacri Romani Imperii, facta est Turcica metrix.

§. III.

S. III.

Representatio ejus ruinæ.

Profundi-
dū sup-
plicii.

1. Commodum exultante Cælo
CUNUS ex *Angelis* accedit,
(v. 21.) representaturus excidium pro-
phetatum. Is pro sua *fortitudine* ap-
prehendit LAPIDEM QUASI
MOLAREM MAGNUM, & inji-
ciens *mari*: HOC IMPETU, ait,
MITTETUR BABYLON CIVI-
TAS ILLA MAGNA: submerge-
tur in profundo malorum æterno; eo
pondere & gravitate calamitatis; eâ
celeritate ac vehementiâ lapsus; eâ rui-
nâ irrecuperabili, quæ est quasi mola-
ris lapidis; eâ subita contritione &
comminutione tanquam à forti An-
gelo, de qua Jer. 51. v. 8. *Subitò cecidit
Babylon & contrita est*: eâ jacturâ sem-
piterna, de qua S. Joannes addit; ET
ULTRA JAM NON INVENIE-
TUR.

Despe-
ratum:

2. Ex hoc desperatio omnis *cantus*
in toga, omnis *tuba* in sago: cessabit
artifex: desinet opus MOLÆ, seu
operæ mancipiorum: nullum lumen
LUCERNÆ, nedum splendor Im-
perii: *sponsalia*, voluptas, & pompa
nulla. Commemoratio horum est ini-
tium luctus æterni: *Transferunt omnia
illa tanquam umbra*, & cætera cantici
lugubris infernalis quod habetur de-
scriptum Sap. 5. v. 9. & seqq. *Talia
dixerunt in Inferno hi qui peccave-
runt.*

Jam enim sæpè diximus, hæc ita

prophetari de excidio urbis Constan-
tino-politanæ temporibus Antichri-
sti: ut simul excidium antiquæ Romæ
sit in mente pro Idea futuri: simul fi-
guretur interitus Collectionis omnium
reproborum quæ est Civitas & Impe-
rium infidele Principis mundi. Unde
fit, ut cum hæc tria sint ob oculos pro-
phetanti, quædam obiter attingat quæ
videantur apertius convenire Ideæ;
ut, de sanguine effuso Prophetarum &
Apostolorum, quod potius convenit
antiquæ Romæ ut prototypo: quæ-
dam verò quæ expressius in Collectio-
nem cadant reproborum; ut, quan-
do loquitur de tormentis Civitatis e-
versæ, & de incendio fumante in sæcula
æterna.

3. Denuntiatur Civitati, hæc omnia ei eventura in pœnam criminum,
Justum?
quæ tria recensentur: primum super-
bia, QUIA Principes habuerit pro
Mercatoribus: MERCATORES
TUI, ait, ERANT PRINCIPES
TERRÆ. Secundum superstitio
qua incantavit Orientem: IN VE-
NEFICIIS TUIS ERRAVE-
RUNT OMNES GENTES. Ter-
tium odium & bella injusta in Chri-
stianos: adscribetur tibi SANGUIS
PROPHETARUM ET SAN-
CTORUM tanquam in te INVEN-
TUS, quæ imitata es persecutores il-
lorum: ET sanguis OMNIUM

L 3 QUI

QUI INTERFECTI SUNT IN TERRA : eâdem ferè phraſi , qua Chriſtus de Jerofolyma ; cujus etiã excidii olim præteriti quædam fit inſinuatio & cum illa comparatio : Matth.

23. v. 35. *ut veniat ſuper vos omnis ſanguis juſtus, qui effuſus eſt ſuper terram à ſanguine Abel juſti.*

Hactenus quarta Viſio, in hac ſeconda Parte Apocalypſeos.

TRACTATUS XXVIII.

IN PARTEM CAPITIS XIX.

Continetur hoc Capite Viſio quæ eſt quinta ordine : præparatoria Nuptiæ, quæ & ipſa habet nomen militantis : & ſolemnis apparitio militaris ; Chriſti cum ſuo exercitu venientis pro ea contra Antichriſtum.

VERBA APOCALYPSEOS.

(Cap. 19. Verſu 1. & ſeqq.) *Post hac audivi quaſi vocem turbarum multarum in cælo dicentium: Alleluja: ſalus, & gloria, & virtus Deo noſtro eſt. (v. 2.) Quia vera & juſta judicia ſunt ejus, qui judicavit de meretrice magna, que corrupit terram in prostitutione ſua, & vindicavit ſanguinem ſervorum ſuorum de manibus ejus. (v. 3.) Et iterum dixerunt: Alleluja. Et fumus ejus aſcendit in ſæcula ſæculorum. (v. 4.) Et ceciderunt ſeniores viginti quatuor & quatuor animalia, & adoraverunt Deum ſedentem ſuper thronum dicentes: Amen: alleluja! (v. 5.) Et vox de throno exivit, dicens: laudem dicite Deo noſtro omnes ſervi ejus: & qui timetis eum, puſilli & magni. (v. 6.) Et audivi quaſi vocem turbe magna, & ſicut vocem aquarum multarum, & ſicut vocem tonitruorum magnorum, dicentium: Alleluja. Quoniam regnavit Dominus Deus noſter Omnipotens. (v. 7.) Gaudeamus & exultemus, & demus gloriam ei: quia venerunt nuptiæ agni, & uxor ejus præparavit ſe. (v. 8.) Et datum eſt illi, ut cooperiat ſe byſſino ſplendenti & candido. Byſſinum enim juſtificationes ſunt Sanctorum. (v. 9.) Et dixit mihi: Scribe: Beati, qui ad cœnam nuptiarum agni vocati ſunt, & dicit mihi: Hac verba Dei vera ſunt. (v. 10.) Et cecidi ante pedes ejus, ut adorarem eum. Et dicit mihi: vide ne feceris: conſervus*

3 servus tuus sum, & fratrum tuorum habentium testimonium Iesu.
 4 Deum adora; Testimonium enim Iesu, est spiritus prophetia. (v. 11.)
 5 Et vidi cælum apertum, & ecce equus albus, & qui sedebat super eum,
 6 vocabatur fidelis, & verax, & cum iustitia iudicat & pugnat. (v. 12.)
 7 Oculi autem ejus sicut flamma ignis, & in capite ejus diademata multa,
 8 habens nomen scriptum, quod nemo novit nisi ipse. (v. 13.) Et vestitus
 9 erat veste aspersa sanguine, & vocatur nomen ejus verbum Dei. (v. 14.)
 10 Et Exercitus qui sunt in cælo, sequebantur eum in equis albis, vestiti
 11 byssino albo & mundo. (v. 15.) Et de ore ejus procedit gladius ex utra-
 12 que parte acutus: ut in ipso percutiat gentes. Et ipse reget eas in virga
 13 ferrea: & ipse calcat torcular vini furoris iræ Dei Omnipotentis.
 14 (v. 16.) Et habet in vestimento & in femore suo scriptum: Rex Regum,
 15 & Dominus dominantium. (v. 17.) Et vidi unum Angelum stantem
 16 in sole, & clamavit voce magna, dicens omnibus avibus, quæ volabant
 17 per medium cæli: Venite, & congregamini ad cœnam magnam Dei;
 18 (v. 18.) Et manducetis carnes Regum, & carnes tribunorum, & car-
 19 nes fortium, & carnes equorum, & sedentium in ipsis, & carnes om-
 20 nium liberorum, & servorum, & pusillorum, & magnorum.

S. I.

Applausus Regno & Nuptiis Agni.

1. **C**onsonat initium hujus Ca-
 pitis ei quod dicebatur in Ca-
 pite præcedente, v. 20. *Ex-
 ulta Cælum.*

Nempè Justitia DEI, materia est
 exultationis sicut DEO ipsi, sic Beatis
 ejus: quorum urbi canticum proprium
 est illud de quo Tobias cap. 13. v. 22.
per vicos ejus alleluja cantabunt. Un-
 de hîc in Apocalypsi multiplex inge-
 minatio Allelu-ja (Hebraicè: laudate
 DEUM.) Primùm de sententia dam-
 nationis lata adversus *Meretricem*
QUÆ CORRUPIT TERRAM,

coram qua palàm *prostravit se*, auctor
 ad amplectendam Infidelitatem. *Di-
 cunt turba omnes quæ IN COELO*
 sunt, verè & iustè iudicatum esse: AL-
 LELUJA, inquit, SALUS ET
 GLORIA ET VIRTUS DEO
 NOSTRO EST: Salus ab illo; glo-
 ria illi; virtus penes illum sicut salvan-
 di sic & damnandi. Addunt de *vin-
 dicta* sumptâ de sanguine **SERVO-
 RUM DEI**; quod est **ITERUM**
ALLELUJA. Nec non de pœna
 inflicta Meretrici, igne ac fumo æterno;
 tertium **ALLELUJA**; quod dicitur

Alleluja
 super
 vindicta;

cum

cum asseveratione, AMEN, 24. *Seniorum Ecclesia* & 4. *Animalium* quæ repræsentant Evangelia & Doctores ejus, *adorantium* DEUM veridicum & justum.

Cui orthodoxorum non est manifestum, hæc nequaquam convenire hodiernæ Romæ? quæ à prima sui conversione nunquam descivit à fide Christi, & de qua tantæ laudes Patrum; ad quam, teste S. Cypriano, *perfidia habere non possit accessum*, (ep. 55. ad Cornel.)

2. Tum verò (v. 5.) DE THRONO VOX & invitatio omnium ad gratulationem super causa exultationis aliâ: & obeditio TURBÆ MAGNÆ SICUT AQUARUM MULTARUM, ET TONITRORUM resonantium LAUDEM, ALLELUJA novum: propter adventum Regni DEI, & adventum *Nuptiarum Agni*, ac *preparationem* Sponsæ. QUONIAM REGNAVIT, inquit, DOMINUS DEUS NOSTER OMNIPOTENS: & QUIA VENERUNT NUPTIÆ AGNI, ET UXOR EJUS PRÆPARAVIT SE: illa de qua S. Augustinus in psalmum 127. *Uxor ejus, Ecclesia ejus*.

Ea præparatio dicitur esse quod *cooperuerit* SE BYSSINO NITENTI ET CANDIDO, quæ Byssus consistit in *sanctitate & justitia* (Luc. 1. v. 75.) coram ipso Sponso, à quo *data* fuerat gratis, ac deinde ornata cumulatâque operibus majoris *justificationis*, ac præcipuè patientiâ in persecutionibus; tanquam linum (hoc est enim byssus, pretiosissimum veteribus) à

multa tunctione & carminatione purius ac splendidius, græcè καθαρόν καὶ λαμπρόν.

3. Occasione Nuptiarum, audit Joannes mandantem: SCRIBE; BEATI QUI AD COENAM NUPTIARUM AGNI VOCATI SUNT. Dicitur *Cœna*: quia in mundi vespere, in Beatitudine, de qua sermo est Luc. 14. v. 15. nam *prandium* nuptiale Matth. 22. v. 4. celebratur in desponsatione in terris; in quo etiam qui comparuerit, vocatus, potest ejici; at non è cœna Beatorum.

Hic cum adderetur, VERBA HÆC esse DEI: *cecidit* adoraturus DEO soli latria, ut expressè hunc locum explicat S. Doctor Augustinus lib. 1. quæst. super Gen. q. 61. ubi cum distinxisset inter quamlibet adorationem & inter eam quam Græci vocant λατρεύειν, docet Angelum prohibuisse adorari se isto modo qui non nisi DEO deberur: *Talis enim, inquit, apparuerat Angelus, ut pro DEO posset adorari: Et ideo fuerat corrigendus Auditor.*

Quamobrem manifestans se Angelum esse: VIDE, ait, NE FECE- RIS: DEUM ADORA: nam, CONSERVUS TUUS SUM qui TESTIMONIUM exhibeo DEO, prophetando apud te (hanc Apocalypsin JESU CHRISTI ad quod missus sum ab illo Apoc. 1. v. 1. & 2.) quò & tu exhibeas pat testimonium apud genus humanum. SPIRITUS ENIM PROPHETIÆ omnis EST TESTIMONIUM JESU: & quicumque perhibent illud, tu & fratres tui, mecum servi sunt JESU.

§. II.

Alleluja
super ad-
ventu
nuptia-
rum.
Præpa-
ratio
nuptæ.

S. II.

Christus cum exercitu.

Aperi-
untur a-
cies cœ-
lestes:

Auxilia-
res Ec-
clesiæ.

Christus
Dux.

1. **H**IS auditis, VIDI, ait, COE-
LUM APERTUM & in
illo instructam aciem: Christo Equite
albo præeunte, laturo auxilium & con-
stantiam Christianis contra Antichri-
stum. Neque enim in illa immani per-
secutione, temporibus Antichristianis,
destituet Christus Ecclesiam: ne sit di-
cere quod puer Elisei dicebat, oculis
nondum apertis, 4. Reg. 6. v. 15. *Heu,
heu Domine mi, quid faciemus?* sed pro
magnitudine tentationis multiplicabit
auxilia, & dabit proventum turmis
Martyrum, quæ hîc repræsentantur,
trahendis gratiâ & exemplo Christi
atque intercessione Beatorum.

2. Præit igitur Christus, ille idem
Sessor *Equi albi*, qui exibat vincens ut
vinceret, in prima Parte Apocalypseos
Capite 6. v. 2. Assignantur ei hoc in
loco nomina quatuor: quorum pri-
mum & postremum ei conveniunt ut
homini, ob naturam humanam hypo-
staticè assumptam: in primò exerit
se (v. 16.) officium *Judicis*, quod accep-
pit quia Filius hominis est, (qui possit
videri ab omnibus pro tribunali.) Jo-
an. 5. v. 27. cujus propriè est *fidelem* esse
in protegendis & remunerandis elec-
tis, & *veracem* in persequendis &
condemnandis reprobis. In postremo
titulus *Regis* (v. 16.) ipsa est Sedes Da-
vid patris ejus, Luc. 1. v. 32. quæ ei con-
venit nato de femore Patriarcharum,

Pars II.

Gen. 24. v. 3. & cap. 47. v. 29. Unde
hunc titulum HABET IN VESTI-
MENTO (*habitu quo indutus est ut
homo*) ET IN FEMORE SUO
SCRIPTUM; REX REGUM
ET DOMINUS DOMINAN-
TIUM. Alia duo nomina ei con-
veniunt ut DEO: quorum alterum est
essentiale, alterum personale: illud
(v. 12.) commune tribus Personis,
quod intellectu obscurum mortalibus
& ineffabile (describitur Exod. 3. v. 14.
QUI EST) comprehensibile soli DEO,
QUOD NEMO NOVIT, inquit,
NISI IPSE: istud singulare Personæ
ejus, (v. 13.) VERBUM DEI, æquè
incomprehensibile, sed manifestius ex
quo caro factum. Hæc de nomine E-
quitis: sequitur descriptio ejusdem:

OCULI AUTEM EJUS SICUT
FLAMMA IGNIS: tum ad illumi-
nandum & accendendum electos mi-
lites suos amore divino (quò spectabat
Capite 1. Apocalypseos v. 14.) juxta
psalmum 43. v. 4. *dexteratua & bra-
chium tuum, & illuminatio vultus tui:*
tum ad perterrefaciendum hostes &
ulciscendum, psal. 33. v. 17. *vultus au-
tem Domini super facientes mala.*

IN CAPITE EJUS DIADE-
MATA conglobata è *multis*: quia
Rex Regum & Regnorum est. Et à
diadematis, ut Regi simul & Pontifici,
pendula inscriptio nominis Sacro-
sancti.

M

sancti.

sancti. VESTE ASPERSA SANGUINE : ut in illa secum ferat notas & ostendat, cum propitias, tum ultrices sanguinis sui suorumque effusi.

DE ORE EJUS PROCEDIT GLADIUS EX UTRAQUE PARTE ACUTUS : gladius spiritus verbi sui & imperii : UT IPSO PERCUTIAT GENTES , Ultravis ex parte; cum ad propugnationem suorum & salutem, tum ad oppugnationem hostium & condemnationem:

Reverturus EAS IN VIRGA FERREA : id est, ait S. Augustinus in psalmum 2. *in inflexibili justitia.*

IPSE sicut calcaverat torcular in passione sua, ut exprimeretur vinum novum quod bibent Electi ejus in regno DEI (Matth. 26. v. 29.) idem is QUI CALCAT TORCULAR adversus reprobos VINI FURORIS, IRÆ DEI (de quo bibent omnes peccatores terræ (psal. 74. v. 9.) omnipotenter exundantis.

3. Sic descripta præeuntis Equitis premit vestigia reliquus Equitatus : v. 14. ET EXERCITUS, ait, QUI SUNT IN COELO, SEQUEBANTUR EUM IN EQUIS similiter ALBIS : omnes VESTITI BYSSINO ALBO ET MUNDO.

Hi sunt exercitus Christi : quorum pars est in Cælo triumphante; pars in Cælo militante. Illi secuti dudum & beati victoriâ partâ post Christum. Isti adhuc eundem sequuntur spe victoriæ; Christiani certaturi contra Antichristum : præside S. Michaële (Dan. 12. v. 1.) & SS. Angelis : toto Cælo protectore, inspectore pugnæ, & hortatore : semper supremo moderatore Christo, Capite corporis sui. Vestiverunt se byssino, de quo paulò ante v. 8. *splendenti & candido*, quod exposuit esse *Justificationes Sanctorum*, & præparationem esse nuptiæ militantis : omnis Equitatus albus, quod est omen felicitis prælii & tessera imitationis Christi.

Equitatus Christi.

§. III.

Præfagium victoriæ de exercitibus adversariis.

Prænum-
tius vi-
ctoriæ: 1. **D**Um adversus Sessorem Equi albi & Exercitum ejus opponit se *Bestia* unâ cum suis Copiis AD committendum PRÆLIUM, ut dicitur v. 19. appâret *Angelus* prodromus victoriæ; *stans* IN SOLE, annuntiaturus eam in oculis totius mundi : (v. 17.) Typus Antistitis & præconum Evangelicorum, qui non deerunt hoc tempore prælii & sustinendæ persecu-

tionis, in terris; Ducibus Enoch & E-lia, de quibus sup. cap. 11. & rursum inferius Tract. seq. §. 2.

2. CLAMAVIT Angelus VOCE AVIUM MAGNA, exhortator & nuntius OMNIBUS AVIBUS QUÆ VOLABANT PER MEDIUM COELI sui. Juvat (quod erit hujus solius loci Apocalypses) per has aves intelligere fideles illius temporis. Nam &

S. Gre-

S. Gregor. alicubi per volucres in Scriptura intellexit pios Christianos. *Volucres*, inquit, (lib. 19. mor. cap. 1.) *id est, sancta anima quæ quibusdam virtutum pennis à terrena cogitatione se sublevant.* His pennis librabant se quotquot in tanta persecutione & periculo, sublimes in fide, volitabant per medium Cœli inferioris, quod est Ecclesia, non sine sancta trepidatione ac fuga dispersi. Quibus Angelus, Episcopus tunc pervigil Ecclesiæ universalis, præsto erit suâ suorûmque prædicatione & consolatione prænuntiâ oraculorum temporis abbreviati, & imminentis interneccionis Antichristo, quam expectare debeant & ad catastrophem hujus belli videndam anhelare, convolando intrepidè ac plaudendo alis.

Respicit Apocalypsis ad prophetiam Ezechielis, cap. 39. de his iisdem hostibus quos vocat Gog & Magog; v. 1. *Ecce ego super te Gog & v. 4. cades tu & agmina tua, & populi tui qui sunt tecum: feris, avibus, omnique volatili & bestis terræ dedit te ad devorandum.* Et v. 17. *DEUS ad Ezechielem: dic omni voluceri & universis avibus cunctisque bestis agri, convenite, properate, concurrite undique &c.* Similibus verbis hic Angelus: neque enim necessariò simili undequaque sensu verborum (siquidem feras, aves & bestias Ezechielis in partem sinistriorem exposituri sumus) invitat omnes aves; sciant se congregari **AD COENAM MAGNAM DEI**: Ezechiel habet v. 17.

ad victimam meam. Angelus: **UT MANDUCETIS**, inquit, **CARNES REGUM, TRIBUNORUM, FORTIUM, ET CARNES EQUORUM ET SEDENTIVM IN IPSIS, &c.** Ezechiel habet v. 18. *carnes fortium comedetis & sanguinem Principum terræ bibetis.* & v. 20. *saturabimini super mensam meam (quam vobis in inferno) de equo & equite forti, & de universis viris bellatoribus, aut Dominus DEUS.*

3. Responditque eventus: prout videmus in v. 21. Tractatu 30. §. 3. **Et vaticinium**

Neque potuit melius describi fatalitas justæ vindictæ, & plenitudo victoriæ, quæ est devorasse hostes DEI & suos. **de fatalitate.**

Modus autem, quo illa elades præliantis Antichristi, & illa salus Israël contingent, eruendus est ex paucis verbis quæ inferuntur in Apocalypsi hic v. 20. & 21. & in Cap. sequente ubi mentio fit Gog, v. 7. & seqq. simul conjunctis cum Prophetia Danielis & Ezechielis, ad quam Scripturas respicit & non obscurè se refert narratio hujus loci Apocalypseos. De qua tota re quid tradatur, dicemus breviter in Tractatu sequente; cui hoc peculiariter reservavimus: De Ezechiele autem alii quoque Tractatui qui erit 32us ubi aliam ex S. Hieronymo adjiciemus interpretationem, multò diversam, de volucris & feris Ezechielis in exitio Gog.

TRACTATUS XXIX.

IN DUOS PENULTIMOS VERSUS CAPITIS XIX.

Versamur in Visione quinta secundæ Partis Apocal.

VERBA APOCALYPSEOS.

(Cap. 19. Vers. 19. & 20.) *Et vidi bestiam, & Reges terræ, & exercitus eorum congregatos, ad faciendum prælium cum illo qui sedebat in equo & cum exercitu ejus. (v. 20.) Et apprehensa est bestia, & cum eo pseudopropheta: qui fecit signa coram ipso, quibus seduxit eos, qui acceperunt characterem bestia, & qui adoraverunt imaginem ejus. Vini missi sunt hi duo in stagnum ignis ardentis sulphure.*

§. I.

Exercitus Antichristianus.

Copie Antichristiana: **V**iderat Joannes ex una parte militiam sanctam Christianorum: ex parte altera videt copias hostiles impias ad atrocissimum illis bellum inferendum: *Bestiam* imprimis & *Pseudopropheta* qui **CUM EA** conjungitur v. 20. **REGES** quoque **TERRÆ**, quos traxerunt *Bestia* & *Antichristus* in suas partes: **ET EXERCITUS EORUM CONGREGATOS**. Quæ singula brevi explanatione indigent.

Exposuimus, per *Bestiam* designari Imperium infidele: quod hîc jam est pseudo-Judaicum. Unâ **CUM Bestia** est *Antichristus*, **PSEUDOPRO-**

PHETA ille singularis & magnus qui Messias falforum Judæorum, re enim ipsâ infidelium: is **QUI FECIT SIGNA magna**, quod de *Antichristo* dictum fuit cap. 13. v. 13. ipse quoque ibidem cognominatus *Bestia alia*, quia cum suis Judæis constituit speciem novi Imperii, cum revera tantum addiderit priori *Bestiæ*, Imperio Mahometano, colorem & imaginem novam, prout sæpius diximus. *Reges terræ* sunt ii, quos *Antichristus* sibi devinxit vel subjecit, unâ cum regionibus quas attraxit. **EXERCITUS** sunt illa tota ex quatuor angulis terræ, ut dicitur Capite sequente v. 7. multitudo; cum Judæo-

Judæorum; exasperatissima contra Christianos, tum eorum qui se his adjunxerunt & Judaizantis orbis terræ.

Congregatio earum:

2. Quod dicitur, vidisse CONGREGATOS: non est accipiendum de loco; quasi in eundem omnes campum sint descensuri ad pugnam: sed in eo sensu, quo Ecclesia est & dicitur Congregatio: diffusi enim erunt per orbem terrarum; perinde ut illa militans, quam oppugnant, est diffusa: consensu autem & odio atque armis persecutionis erunt iidem inter se, id quod sapientissimè observavit S. Augustinus lib. 20. de Civ. cap. 11. cujus verba libet proferre in medium:

Hæc enim; ait, erit novissima persecutio, novissimo imminente iudicio, quam sancta Ecclesia toto terrarum orbe patietur: universa scilicet Civitas Christi ab universa Diaboli Civitate, quantacunque erit utraque super terram. Gentes quippe ista, quas appellat Gog & Magog, non sic sunt accipiende, tanquam sint aliqui in aliqua parte terrarum barbari constituti. Toto namque orbe terrarum significati sunt isti esse, cum dictum est: nationes quæ sunt in quatuor angulis terræ. Et paulò post in Apoc. 20. versum 8. Quod verò ait: Et ascenderunt super terram latitudinem, & cinxerunt castra Sanctorum & dilectam Civitatem: non utique ad unum locum venisse vel venturi esse significati sunt; quasi aliquo uno loco futura sint castra Sanctorum & dilecta Civitas: cum hæc non sit nisi Christi Ecclesia toto terrarum orbe diffusa. Ac per hoc ubicunque tunc erit, quæ in omnibus gentibus erit; quod significatum est no-

mine latitudinis terra: ibi erunt castra Sanctorum: ibi erit dilecta DEO Civitas ejus: ibi ab omnibus inimicis suis, quia & ipsi in omnibus gentibus cum illa erunt, persecutionis illius immanitate cingetur; hoc est, in angustiis tribulationis ardebitur, urgebitur, concludetur: nec militiam suam deseret, quæ vocabulo est appellata castrorum. Hæc Augustinus.

3. Similiter autem & genus PRÆLII intelligendum est præcipuè spirituale quo animæ impugnabuntur: nam in perniciem animarum omnis reliqua exquisitissima & acerrima persecutio sæviet in corpora. Neque enim arbitramur ex parte Christianorum futuros, qui tum demum exercitibus coactis obviam eant Antichristo ut resistant ferro & machinis bellicis ei qui regnorum omnium & orbis ab se domiti Monarchiam acquisierit, & in toto jam orbe regnet, ut citavimus Tract. 20. §. 3. ex S. Hieronymo in Daniele.

Enimverò hæc erunt arma Christianis: scutum fidei; & omnis armatura de qua Apostolus Ephes. 6. galea salutis, & gladius spiritus: constantia in confessione Christi: despicientia terrenorum & magnanimitas: fuga interim salutaris, & latebræ honestæ: præparatio ad martyrium sub vexillo Equitis albi cui vestis aspersa sanguine (sup. v. 13.) Aliis armis, ut habet axioma Theologorum, martyr non pugnat. Quamobrem toto Cælo Apocalypseos errant, si qui aliud interpretantur bellum utrimque & arma: aut alium modum vincendi quem teneat Equitatus Christi: sicut qui & alias coronas vel

Genus armaturæ.

M 3

lau-

laureas. Neque profectò Duces à Deo missi Enoch & Elias alio genere pugnae præituri sunt, quando *Bestia*, ut dictum est Apoc. II. v. 7. *faciet adversum eos bellum.*

Antichristiana verò arma hæc erunt: primùm omnis generis blanditiæ, alle-

ctamenta, illecebræ, pollicitationes: deinde insidiæ, fraus, perfidia: postremò minæ, furor, atrocitas tormentorum, & ubi contra animam nihil profecerint, internecio corporum: quorum specimen aliquod videbimus in sequente §.

§. II.

De novissimo conflictu.

Prælium
extremū
Hierosolymis.

I. **M**oddò expositum bellum, & ejus gerendi methodus; id est, hæc persecutio & hæc patientia Martyrum implebit totum mundum, temporibus pseudo-Messia. Sed erit theatrum belli singulare & extremus conflictus Hierosolymis. nam etsi, ut monuimus in §. præcedente, non omnes eodem in loco militabunt Antichristo; cujus seductio pervagabitur orbem terrarum; tamen cultissima erit id temporis Palæstina, & multò maximè urbs Hierosolyma: ad quam erit confluxus ex omnibus partibus mundi, tanquam ad Regiam in qua residebit Antichristus; & velut ad castra prætoria totius per mundum dispersi exercitus qui militat contra Christianos. Erit amplitudo urbis ingens, & pomerio ejus verisimiliter inclusi montes vicini: ac palatia suburbana: & circum undique omnia munita muris ac turribus & præsidio militari: in ipsa verò urbe Arx omnium superbissima, atque in Templo contiguo Sedes posita ejus, id est Antichristi, divinitati. Jam vetuit adorari aliud Nymen quàm

se: immani fastu quem tegunt simulata sanctitas & prodigia. Stipabitur, ultrò citròque commeaturus, satellitio Regum & Principum per quos sibi subjecit terras ac maria: quorum pars confluent, & erunt anteambulones ejus ac pedisequi. Cujus totius apparatus ei auctor erit Princeps hujus mundi & Rex superbiæ.

2. Sub hæc tempora illuc, Hierosolymam, convenient duo celebratissimi Testes Enoch & Elias, de quibus dictum est Capite II. expectatissimi reminiscens Scripturas: missi à Deo, ille ex Gentibus, iste ex tribubus Israël: qui se opponent Antichristianis, gladio spiritus. Neque enim, quod in §. præcedente sumus præfati, concitabunt Christianos ad vim aliter prohibendam, aut ad aliud genus prælii quàm ad constantiam testimonii pro Christo, & ad generosè pro eo dandum sanguinem.

Hi confutabunt nequissimum impostorem, à tempore assumpti nominis Messia: cùm in aliis orbis partibus, in quas excurrent aut ad quas exhibit

Duo testes. Duce Christianorum,

sonus

Tonus eorum: tùm præsertim in Palestina & in urbe Jerosolyma: ubi jungent hi ambo Prædicatores ad retrahendos Israëlitæ à cultu Antichristiano; ipsi cum suis affeclis, quos unà secum tuebuntur divinis prodigiis. De his illud S. Hieronymi quæst. 111. ad Algal. *quomodo virga Moysi devoravit virgas eorum* (Exod. 7. v. 12.) *ita mendacium Antichristi, Christi veritas devorabit.* etenim falsa miracula veris suis destruent, & indefesso zelo per se suosque testimonium Deo vero, circumferent, ac potenti Scripturarum sacrarum oppositione pseudo-propheetiam ejus expugnabunt.

Hoc est novissimum prælium: in quo utrimque arma expediuntur, ducibus hinc Antichristo, illinc duobus Testibus: ex parte illius seductio, prodigia mendacia, intentata vis: ex parte horum doctrina Legis & Prophetarum, miracula vera, patientia, & omnis cataphractura, ut dicebamus ex Ephes.

6. Apostolica qua hi duo sese & Christianos armabunt. Eo eventu quem S. Scriptura promittit, fore ut convertatur cor filiorum ad patres eorum, & restituantur aut instaurentur omnia.

3. Donec ipsi magni Testes Christi, sic enim dicti sunt per antonomasiam, & Testium Duces, unà cum aliis multis, testimonium prædicationis suæ finiant testimonio sanguinis, quem fundent ad extinguendum simul Antichristum.

Erit tunc tripudium brevissimum & triumphus Antichristianorum, aded ut duorum occisa corpora exponant in plateis ad ludibrium & ad exemplum. Sed enim eos moriendo vicisse manifestum fiet, quando post dies tres & dimidium suscitati divinitus assumentur in Cælum: prout dictum est Apocalypseos 11. non sine fremitu & amulâ subito id temporis machinatione Antichristi; de qua §. sequente.

Et per
martyri-
um vi-
ctores,

§. III.

De clade Antichristiana.

Anti-
christus
post Te-
stes duos
ascen-
det.

1. **D**iximus in Caput 11. Tractatu 12. fore ut resurrectionem prædictorum Testium vocet in invidiam Antichristus ac damnet ceu fallacem & magicam. Ipse verò irritatus instituet suummet ascensum palam omnibus in Cælum, utpotè Dominus Cæli in quod se recipiat ut suum, & ascendat descendatque quoties collibuerit. Omitto quod existimâruat

quidam, simulaturum fuisse mortem & resurrectionem: pro quibus S. Gregorius lib. 11. epist. 3. obiter, & dum alia tractat, hoc solum dicit: *mori se & resurgere simulat.* Ut ut est: elatus superbiâ & impatiens moræ, fremens invidiâ, detestatus admirationem communem super duobus Testibus, implebit illud quod Daniel in fine Capituli undecimi prædixit, ex ortho-
xorum

xorum apud S. Hieronymum, quem citabimus inferius, expositione de Antichristo: fore ut figat *solum suum* (hæc est enim interpretatio vocabuli *Apadno*) in monte Oliveti, æmulus Christi, Illic inter acclamationes suorum, qui ad illam accurrent solennitatem, præstigiosissimè cinctus ministerio scilicet Angelico, attolletur à dæmonibus in sublime.

Peribit Sed incipienti evehi occurret S. Mi-
dejectus: *chæil* cuius mentio sequitur Dan. 12. v. 1. *Princeps magnus*, fugabitque dæmones, & erit nemo ex suis qui auxiliabitur ei. Destitutus auxilio deturbabitur ictu fulminis: dehiscente ei terrâ, sicut Core & familiæ ejus Num. 16. v. 33. atque, ut isti, vivus id est repente in descensu occisus, eodem temporis momento deglutietur abysso inferorum: & cum eo Bestia, Regnum totum infidele, præcipitabitur atque immergetur in abyssum. Tota enim simul

Iple & Bestia in Infernū. *Bestia* seu collectio infidelium reproborum accipitur hoc loco instar unius: & pronuntiatur de ea, eadem vel simili phrasi qua in Capite 20. v. 14. dicitur; *Infernus & Mors missi sunt in stagnum ignis*; in quod v. 9. & 10. dixerat præmissos *Bestiam & Pseudo-prophetam*. Congruit huic Bestiæ illud S. Irenæi lib. 5. cap. 29. *ut in ea confluens & conclusa omnis virtus apostatica in caminum mittatur ignis*.

Ergo APPREHENSÆ EST, ait Apocalypsis v. 20. BESTIA ET CUM EA PSEUDOPROPHETA. Et: VIVI MISSI SUNT HI DUO IN STAGNUM IGNIS ARDENTIS SULPHURE. Quia

& iste percussus divinitus interibit: & extinguetur Regnum infidelitatis, Antefignanis illius & Patronis relegatis in gehennam.

Juvet jam audire de Antichristi illo sine Daniele cap. 11. v. 45. *Et figet tabernaculum suum Apadno, inter maria, super montem inclitum & sanctum: & veniet usque ad summitatem eius: & nemo auxiliabitur ei*. In quem locum S. Hieronymus, expulso Porphyrio qui omnia de Antiocho Epiphane nitabatur exponere, ita scribit: *Nostri autem extremum Visionis hujus Capitulum super Antichristo sic exponunt: Et cum fixerit Tabernaculum suum inter duo maria mare mortuum & mare magnum: Tunc veniet usque ad verticem montis Oliveti, qui inclitus vocatur, quia ex eo Dominus atque Salvator ascendit ad Patrem. & nullus Antichristo poterit auxiliari, contra se Domino sciente. Et asserunt ibi Antichristum esse periturum, unde Dominus ascendit ad Cælos. Apadno verbum compositum est: quod si dividas, intelligi potest ὁ πῶς αὐτῶν, soli sui. Et est sensus: Et figet Tabernaculum suum & thronum suum inter maria, super montem inclitum & sanctum. Hæc Hieronymus ex prophetia Danielis.*

3. Fient hæc, postquam præfuerit illi suo Regno Monarcha absolutissimus & Pseudo-Christus, mensibus 42. qui sunt anni tres & dimidius; seu dies 1260. Post hanc computationem temporis tam ordinatam, tam & diligentem & facilem ac planam, quorsum illa opinio recentiorum quorundam, qui supervicturū putant Antichristum

Danielis
vaticinium.

dies

Dies triginta ascensui duorum Testi-
um; Etenim reductionem Judæorum,
quam perurserant hi Testes, & ad quam
disposuerant animos plebis, intricant,
ac periculo exponunt tamdiu super-
stitis Antichristi; nullo Scripturæ aut
Traditionis fundamento. Nam Da-
nielis cap. 12. v. 11. & 12. alius est sensus;
de quo alibi. (Tract. seq. §. 3.)

Explica-
tur locus
Aposto-
li;
De inter-
fectione
spiritu
oris,

Et illu-
stratione
adven-
tus.

Porrò quod apud Apostolum 2.
Theff. 2. v. 8. dicitur de Antichristo :
Dominus JESUS interficiet spiritu oris sui
(vel ut Isa. 11. v. 4.) *Spiritu labiorum*
suorum; & *destruet illustratione adven-*
tus sui eum cujus est adventus secundum
operationem Satanae : hanc recipit expo-
sitionem, interficietur Antichristus
spiritu id est jussu oris & imperio labio-
rum Christi: (cui jussisse fecisse est,
ait S. Hieron.) & contra eum, cujus
fuit adventus secundum operationem
Satanae, prævalebit adventus illustra-
tionis & operationis gratiæ qua destru-
cturus est tenebras Antichristiani Re-
gni & illuminaturus gentem tamdiu
cæcam, de qua idem S. Apostolus
Rom. 11. v. 25. *cæcitas ex parte contigit*
in Israël; donec &c. veniet ex Sion qui
eripiat. Adde, quòd de adventu Do-

mini possit eo in loco explicari Apo-
stolus ex S. Augustino lib. 20. de Civ.
cap. 5. sicut multa alia quæ de ultimo
iudicio dici videntur, pertinentia (in-
quit) ad eum Salvatoris adventum quæ
per totum hoc tempus in Ecclesia sua
venit.

Postremò tò adventus sui facillimè
exponitur ac si dicat: tunc quando illi
veniet. Venit enim unicuique quando
adest finis vitæ ejus, & monet vigilare
ac paratum inveniri quando veniet.
Antichristo autem venturus est illu-
stior & celebrior modo ac vindictâ.
Cæterùm adventus Domini ad judi-
cium nondum erit: sed tamen indi-
cium erit luculentum propinquan-
tis.

De interitu autem per fulmen, ceci-
nit etiam Sibylla l. 3. Orac. *Potestas*
ardens & inundans in terram veniet, &
Beliar incendet. Quòd si quidam e-
normiter impii divinjtus sunt percussi,
ut inter alios Julianus apostata cælesti
telo de quo videre licet Theodoret.
lib. 3. hist. cap. 20.) quanto id magis
convenit Antichristo. unà cum perti-
nacibus iis qui fuerunt præcipua instru-
menta seductionis.

TRACTATUS XXX.

IN VERSUM ULTIMUM CAPITIS XIX.

Nihilne divina Apocalypsis habeat de præcipua re futura, quæ
est conversio Judæorum? habet verò: sed suâ phrasi subli-
mi & in mysterio verborum sequentium.

Pars II.

N

VERBA

VERBA APOCALYPSEOS.

(Cap. 19. Vers. 21.) *Et ceteri occisi sunt in gladio, sedentis super Equum, qui procedit de ore ipsius: & omnes aves saturatae sunt carnibus eorum.*

S. I.

De Occisione per gladium.

Occisio
salubris:

Aliud est Bestiam, Imperium infidelium, & Pseudopphetam missos esse in stagnum ignis: aliud ceteros esse occisos gladio Equitis albi, cui finis est propositus vincere, & salutem afferre gladio suo iis quorum ferit animas efficaciam verbi sui & sternit. Etenim S. Joannes post narrationem de damnatione istorum duorum, Bestiæ & cum ea Pseudopphetæ in stagnum ignis ardentis sulphure: de pleraque multitudine aliorum mutat, & ait: **CÆTERI OCCISI SUNT IN GLADIO, SEDENTIS SUPER EQUUM; QUI PROCEDIT DE ORE IPSIUS**: utique sermone Domini qui salubriter occidit quorum è medio tollit errorem, & scelera, & corrigit in terris.

Gladio:

2. Hanc occisionem, & hunc gladium. ancipitem oris Domini, describit S. Doctor Augustinus in psalmum 149. *Sermo DEI, ait, gladius bis acutus. Unde bis acutus? &c. Venit ergo Dominus noster ferens gladium bis acutum; promittens aeterna, implens temporalia.*

Duo Testamenta ad gladium bis acutum pertinent: vetus Testamentum terrena promittit; Novum aeterna: In utroque sermo DEI verax inventus est ut gladius bis acutus. Post pauca describit phalanges illo DEI termone armatas, & stragem quam edunt: quod est hujus maximè loci. Jam, fratres, videtis Sanctos armatos: attendite strages: attendite gloriosa praelia. Attendite quomodo cesa sunt gentes Babylonia. Dicamus nos, Antichristianæ: Nam de Paganis idololatræ ibidem Augustinus profequitur: Quomodo, inquit, Pagani occiduntur? querimus nos quomodo occisi sint gladio sancto Judæi, qui modò Antichristiani. Respondet: Quomodo, nisi cum Christiani fiunt? Quero Paganum, & non invenio: Christianus est; ergo mortuus est Paganus. Fundat hanc occisionem in Scriptura: Nam si non occiduntur, unde dictum est Petro, Macta & manduca? (Act. 10. v. 13, & Act. 11. v. 7. nostra vulgata versio habet: occide & manduca.) Et adducit exemplum occisi, Act. 9. Unde ipse Paulus occisus est persecutor, & Paulus erectus est

est predicator? quæro Paulum persecutorem & non invenio: occisus est: Unde? de framea bis acuta. sed quia occisus est in se, & vivificatus in Christo, ideo confitens & confidens dicit: Vivo autem jam non ego. (Gal. 2.) vivit verò in me Christus.

Etigne. Habemus astipulantem S. Augustinum: sed & S. Hieronymum: ecce Doctores duos maximos: prout videbimus in Cap. seq. in versiculum nonum: ubi in eandem sententiam ex illis duobus Patribus explicabimus igne à Deo de Cælo qui devoravit eos: ad quem locum huic connexum &

expositionem ejus differimus Lectorem.

3. Hoc planè est quod sup. Cap. ii. ante septimam Tubam, & in fine Væ secundi, quod erat persecutio Antichristiana, dictum fuit; & huc spectat ad finem prælii Antichristiani: reliquis ajebat v. 13. in timorem sunt missi, & dederunt gloriam Deo Cæli.

Tantundem enim est quod hinc dicitur de cæteris; occisos esse gladio sedentis super Equum: quantum id quod illic de reliquis; missos esse in timorem DEI & dedisse gloriam Deo Cæli, ac tetendisse victas manus.

Quæ expositio fit manifesta ex Apoc. ii. v. 13.

S. II.

De ipsis occisis.

Victoria de Judæis:

1. Occisio igitur illa est conversio nationis Judæorum ad Christum, & de iis victoria: materia in Cælo ejus gaudii, quod erat quartum Alleluja initio hujus Capituli, super Regno DEI ut omnipotentis, & nuptiis Agni vicinis, ac splendore atque apparatu nuptæ: scopus ad quem missio collimaverat duorum Testium, eorumque prædicatio: effectus gladii, Christi, potenter vibrati; & mutatio dexteræ Excelsi: Sessori Equi albi & gladio oris ejus gloriosissimum genus occisionis ac stragis.

De quo S. Chrysostomus ad laudem Apostolorum hom. 34. in Matth. ubi hunc vocat novum quendam atque inauditum bellandi modum, ac mirabilem hanc aciem militum, & addit: Ma-

ius certè atque admirabilis est mentem adversariorum commutare & animum in diversum transferre, quàm illos occidere. Dicamus nos de SS. Apostolis, quòd simili gladio armati, missique contra lupos, non aliter eos occiderint, quàm ut quod lupinum erat delerent, & caninos in suam ovium naturam mutarent. Quod tunc de populis Gentium, hoc de populis nunc etiam Judæorum accinatur Regi victori ex epithalamio suo, quod est psalmus 44. populi sub te cadent. ubi S. Augustinus: occisus est inimicus Christi, ut vivat discipulus Christi: cecidit Saulus, (populus persecutor) ut esset Paulus (populus obsecutor.)

2. Nempè ibi natio Judæorum, Execratiõ convicta verbo Scripturarum & ob-

N 2

ruta

Ho-Ju-
daismi,

ruta multitudine atque efficaciam divi-
norum evidenter prodigiorum, con-
vulnerari communibus animis: sentire
randem aliquando, ac manifestè, se de-
lusam ab Antichristo: & perculsa DEI
timore, vi prædicationis & ascensus
duorum Testium, atque exturbationis
horrendæ Antichristi præcipitati, agno-
scere palam errorem, & execrari suum
pseudo-Judaismum, ac manus dare
Christo. Sic profus, ut (Rom. II. v.
26.) cum plenitudo Gentium intraverit
dudum, jam omnis Israël salvus fiat.

Unanimiter proinde, qui Antichri-
sto & cum eo fulminatis superstites e-
runt, convertentur ad Christum: &
abolitâ penitus Bestiâ, (Regno infide-
li) aggregabuntur Ecclesiæ DEI: vi-
vet nomen & exaltatio Christi in Ju-
dæorum ore; inclamantium Baptis-
mum & instructionem Christianam
in vero DEI & Salvatoris sui cultu.

Prodi-
giofa sal-
vatio!

Super hoc genere occisorum ad sa-
lutem, & obstupescenda erga eos pro-
videntiâ, exclamandum est cum Apo-
stolo; Rom. II. v. 33. *O altitudo, græcè
τὸ βάθος id est ô profunda abyssus, di-
vitiarum Sapientie & scientie DEI!
quàm incomprehensibilia sunt judicia ejus
ac modus vindicandi se, & in-vestiga-
biles via ejus quas prævidit facienda
vindictam, & edendi stragem adver-
sarios fuorum! qui est vincere Bo-
nitate suâ malum. præcessit causa ex-
clamandi & specimen divitiarum sapi-
entie ac præscientie DEI; v. 32. Con-
clusit enim, ait, omnia in incredulitate; eo
suo divinissimo consilio & eo eventu
ac fine, ut omnium miseretur!*

Prædi-

3. Adducit Apostolus I. c. Isaiam

prophetantem de hoc eventu, cap. 59.
20. *Veniet ex Sion qui eripiat & aver-
tat impietatem à Jacob.* Et est promif-
sus aliis in locis Scripturarum: atque
ex iis celebratissimus apud SS. Patres.
Quorum S. Ambrosius in caput 13.
Lucæ, v. 6. & seqq. nationem Judai-
cam assimilat arbori ficus: & adjun-
git locum Matth. 24. v. 31. ubi Domi-
nus *ex teneritudine arboris hujus & fo-
liis commemorat conjici solere astatu ad-
ventum: utroque significans, inquit Am-
brosius, & Judæa plebis inanem quam
pretendebat gloriam velut florem adven-
tu Domini decidisse, quia ab operibus in-
fructuosa durabat: & Judicii diem velut
astatis adventum, quo adulti fructus ter-
rarum omnium reconduntur, ex pleni-
tudine Ecclesiæ, in quam Judæi quoque
credidurifunt, esse metiendum.*

S. Hieronymus in Caput 3. Osee
v. 4. *Hi sunt ergo multi dies, quibus in-
felix Synagoga sedet contracta, quia cum
Christo stare non potest: sine Rege &c.
Hac est cecitas qua ex parte accidit Israël-
li, ut subintraret plenitudo Gentium, &
tunc omnis Israël salvus fieret: & multo
post tempore (Osee v. 5.) revertentur &
quærent Dominum.* Addit ex commu-
ni interpretatione, cur post dies tam
multos! *Qua sit causa tam grandis of-
fense ut tanto tempore relictis sint, maxi-
mè cum idola non colant, præter interse-
ctionem Salvatoris, aliam non valent in-
venire.* Et in Jeremiæ caput 18. v. 17.
*dies autem perditionis judæicæ, omne tem-
pus est post passionem Salvatoris usque
ad finem sæculi: ut postquam subintravit
plenitudo Gentium, tunc omnis Israël
salvus fiat.* Et in illud Ezech. 17. v. 24.

Et in S.
Scriptu-
ra:

sicca.

ficcavi lignum viride, & frondere feci lignum aridum: postquam explicasset de ligno viridi Judæorum & de ligno arido Nationum: addit aliorum expositionem: utrumque, ait, referunt ad Israël, quod primo Adventu humiliatus sit & arefactus, & secundo restituatur in pristinum statum. Tunc, inquit in Ezech. 36. v. 26. auferetur de corde Judaico omnis duritia quæ lapidi comparatur, ut pro lapideo corde sit cor carneum, molle, & tenerum quod Spiritum DEI in se possit recipere.

Et in SS.
Patri-
bus.

S. Augustinus in locum præfatum Ose. 3. in suo de Civit. lib. 18. c. 28. Istos autem carnales Israëlitas, qui nunc nolunt credere in Christum, postea credituros; id est filios eorum, nam utique isti in suum locum moriendo transibunt; idem Propheta testatur dicens: Quoniam diebus multis sedebunt filii Israel sine Rege, sine Principe, sine sacrificio, sine altari, sine sacerdotio, sine manifestationibus. Quis non videat, nunc sic esse Judæos? sed quid adiungat, audiamus: Et postea, inquit,

revertentur filii Israel, & inquirent Dominum DEUM suum; & David Regem suum: & stupefcent in Domino & in bonis ipsius, in novissimis diebus. NIHIL est ista prophetia manifestius: quia David Regis nomine significatus intelligitur Christus; qui factus est. sicut dicit Apostolus ex semine David secundum carnem. Et lib. 20. cap. 29. in Malachia 4. v. 5. Per hunc Heliam magnum mirabilemque Prophetam exposita sibi lege, ultimo tempore ante iudicium, Judæos in Christum verum, id est in Christum nostrum, esse credituros; celeberrimum est in sermonibus cordibusque fidelium. &c. Sic enim cor Patrum (Malach. v. 6.) convertetur ad filios, cum intelligentia Patrum perducetur ad intelligentiam filiorum: & cor filiorum ad Patres eorum, dum in id quod senserunt illi, consentient & isti.

S. Gregorius hom. 12. in Ezech. in fine mundi, Judæi ad fidem redeunt. &c. & alibi sæpe.

S. III.

De saturitate avium.

1. **I**ndicavimus in Tractatu 28. v. 3. rectè per has aves intelligi Christianos. iustæ fuerunt per Angelum convolare posito metu: præsertim aves Ecclesiasticæ, Sacerdotes & cæteri de Clero, quarum est maximè regio Cælum, & esca spiritualis: invitata ad patrum. De his dicitur v. 21. ET OM-

NES AVES SATURATÆ SUNT CARNIBUS EORUM.

Necessè autem fuit, ut occisio præcederet manducationem: & qualis illa, talis ista, id est, utraque spiritualis. Occidit eos gladio suo Christus: restat, ut per catechesin & per initiationem Baptismatis incorporerentur Eccle-

Utraq;
mirabi-
lis!

N 3 hæ;

fiæ; quod est manducari & trajici in Corpus Christi: estque Ecclesiasticorum & Cleri officium ac pastus velut avium Cœli. In hanc sententiam S. Augustinus in psalmum 30. conc. 2. Eos ait, quos Domino lucratur, quodammodo manducat Ecclesia. quid est, manducat? in corpus suum trajicit: quid quidem enim manducamus, in corpus nostrum trajicimus. Hoc agit Ecclesia per sanctos: esurit quos lucrari vult, & quos lucrata fuerit aliquo modo, manducat quodam modo. Fundat se more suo in Scriptura, & pergit: Cuius personam gerebat Petrus, quando ei de Cœlo submissus est discus plenus omnibus animalibus. Pæfigurabat Dominus Ecclesiam, quod omnes gentes erat transfiguratura & in corpus suum conversura: & ait Petro, macta & manduca. O Ecclesia, hoc est Petro, quia super hanc petram edificabo Ecclesiam meam, macta & manduca: prius macta; & sic manduca. Sæpius alibi Augustinus allêgat illud Petro præceptum de manducandis mactatis: id est, inquit in psalmum 3. occidendo in gentibus quod erant, & transmutando in id quod ipse esset. Et in psalmum 128. quia in Ecclesia corpus nemo intrat, nisi prius occisus: moritur quod fuit, ut sit quod non fuit.

Ecce habemus ex Augustino utrumque: & occisionem, quæ prior ac solo fit gladio Christi: & manducationem, quæ est Ecclesiæ & Cleri cooperatio. Quàm illuc promptus & avidus erit ad illud epulum Ecclesiasticum concursus avium: tam erit in illa frequentia Judæorum omnibus avibus sua plena saturitas; non sine plausu alarum & gratulatione.

O admirabilem Apocalypsin & in ea gladium Christi: manducationem avium: saturitatem manducantium & convertentium in se ut in membra Christi & in Corpus ejus Judæos spiritualiter occisos & reversos ad Christum!

2. Ad harum avium festum, & ad diffeminationem famæ per Ecclesiam universam potest spectare spatium temporis illud breve quod Daniel hîc Capite 12. v. 11. numerat de ablatione jugis sacrificii publici (eam enim omnes eo loco Patres intelligunt, quam Antichristus invexerat abominationem) duraturâ dies 1290. qui numerus computum dierum 1260. id est, persecutionis Antichristianæ & oppugnationis duorum Testium, de quibus Apoc. 11. v. 4. excedit diebus 30. Tum verò addit Daniel v. 12. Beatus qui expectat, & pervenit usque ad dies mille trecentos triginta quinque, id est, alium præterea sesquimensum dierum. Dicamus ergo quod Daniel usque ad famæ universalis profeminationem, & redintegrationem publicæ Liturgiæ requisierit mensem unum; hoc est 30. dies quibus Luna emetitur Zodiacum (his enim mensibus lunaribus assueverant Hebræi ad quos Daniel, & Græci ad quos Joannes.) tum verò adjecerit alium sesquimensum pro integrâ restitutione rerum Ecclesiasticarum; Beatus qui pervenit ad dies 1335.

Tunc enim poterunt prodire passim omnes procul latebris, ii qui effugerunt persecutionem; tunc congregari cætus Ecclesiastici: instaurari templa: restitui Patriarchatus Hierosolymæ;

Calculus dierum Danielis.

lymæ, & refflorere Antiochena, Alexandrina, cæteræque Ecclesiæ, & Sedi Apostolicæ subordinari. Felix qui ex illa persecutione saluam eoufque uiderit Ecclesiam ac dilatatam: illud iterum & cumulatiffimè unum ouile: auctos duos parietes, qui in unum de diuerso uenientes (ait Augustin. in psal. 86.) sibi inuicem connexi in una fide, unâ spe, unâ charitate!

Implebitur, S. Hieronymo interprete, id quod de Palæstina prædixit Ezechiel capite 36. v. 33. & seqq. *Hæc dicit Dominus Deus: In die qua mundauero uos ex omnibus inquinamentis uestris, & inhabitari fecero urbes, & instaurauero ruinosas, & terra deserta fuerit exculta qua quondam erat desolata in oculis omnis uiatoris, dicent: Terra illa inculta, facta est ut hortus voluptatis: & civitates deserta & destituta atque suffossa, munita sederunt. Et scient Gentes quæcumque derelicta fuerint in circuitu uestro, quia ego Dominus edificavi dissipata, plantavi que inculta; ego Dominus locutus sum & fecerim.* Hæc omnia Deus per Prophetam. in quæ uerba hæc est paraphrasis S. Hieronymi in l. c. *Postquam autem mundauerit credentium ex Iudeis populum ab iniquitatibus suis, & habitari fecerit urbes Ecclesiæ, & instaurauerit ruinosas qua in Synagogis conciderant: & terra confessionis fuerit exculta caremonis DEI, qua quondam uisa est desolata omnibus sanctis qui terrena conversationis opera prætereunt: Tunc omnes dicent: quomodo terra Iudea, qua quondam fuerat inculta, nunc habet similitudinem paradisi DEI (Ezech. v. 35, facta est ut hortus*

voluptatis: & civitates Iudeæ, qua deserta fuerant & destituta, & suâ incredulitate suffosse, nunc erecta & munita sunt in confessione & nomine Domini Salvatoris! ita ut omnis creatura cognoscat, & multitudines Angelorum qua terram ambiunt Israel, quod Dominus dissipatas edificauerit civitates, & incultas plantauerit regiones: & quod pollicitus fuerat per Prophetas, opere compleuerit.

3. Neque plura nobis innotuerunt tunc gerenda in mundo: neque quam propè dies Iudicii sit abfuturus, quantumvis uicinus. Nam pace S. Hieronymi; cui existimanda est occurrisse suspicio dubitabundo, quam deinde alii nonnulli sunt securi; nequaquam assentimur, post illos dies quos Daniel addidit cap. 12. v. 12. fore Iudicii diem. Verba quæ Sancto Hieronymo exciderunt, sunt: *Beatus, inquit, (Daniel) qui inter seculo Antichristo dies supra numerum præfinitum, quadraginta quinque præstolatur: quibus est Dominus atque Saluator in sua Majestate uenturus.* Et si pro S. Hieronymo dici potest: non aliud definitum quam superfore istos dies, & incertum reliquisse quid præterea superfuturum sit temporis. Sequimur S. Augustinum qui in psalmum 6. cum citasset illud Christi responsum, Act. 1. v. 7. non est uestrum nôsse tempora: & Matth. 24. v. 36. de die autem illa & hora nemo scit: & 1. Theff. 5. v. 4. tanquam furem uenire diem Domini: *satis, inquit, apertè ostendit, neminem sibi oportere arrogare scientiam illius temporis computatione aliqua annorum.* Et cum addidisset; nescire Filium hunc diem: *quod utique ideò dicitur*

Adhuc
Iudicii
tempus
incertum.

Etiam

Etum est, quia per Filium homines hoc non discunt: & mox: non quòd nesciat, sed quòd nescire faciat: concludit; Nos igitur, quòd nescire nos Dominus voluit, libenter nesciamus. Sanè ipse S. Hieronymus in Ose. 3. expressè: Quantum temporis resideat usque ad diem Judicii, nec Angeli noverunt, nec Filius: quòd ignorare se dicit quia nobis non expedit discere. Non ergo sibi ipsi contrarius est putandus in illa computatione Danielis. Rectissimè Augustinus in libro 18. de Civ. cap. 13. Omnium autem de hac re calculantium digitos resolvit, & quiescere jubet ille qui dixit, Non est vestrum nòsse tempora quæ Pater posuit in sua potestate.

Dicendum quòd adhuc vigeant & instructio multitudinis Catechume-

norum, & Evangelii per universum mundum explicatio plenissima. Quin etiam, quæ est instabilitas humana & diluvium oblivionis processu dierum revalescet corruptio morum in hominibus: & cum multiplicatione populorum, simul & zizaniorum cum bona semente, ac paleæ cum tritico, subrepet magnæ Christianorum parti incuria sui & susceptæ fidei quæ per charitatem operetur: adeò, ut mundo vitiis obruto repente dies illa & hora sint superventura tanquam laqueus, Luc. 21. v. 35. prout diximus in Tractatu 15. ante septimam Tubam, Capitis 11.

Definit hîc quinta Visio; producta usque ad Judicium, cujus tempus relinquatur incertum.

Inopi-
num:

Sicut in
diebus
Noë.

TRACTATUS XXXI.

IN CAPUT XX.

Hæc est Visio sexta in hac secunda Parte Apocalypseos. & est materia videndi tragica atque ordine postrema funestiarum: de Diabolo: ligatione ejus, solutione, seductione, usque in finem. Cujus Visionis ista est Summa: Draco diabolus, ille ab initio seductor mundi, postquam omnia incoluit infidelitate, ligatus est per annos mille, & clausus in abyfso. Dum interim animæ sanctæ Martyrum cæterorumque illo tempore mille annorum translatae sunt in statum Beatitudinis qui dicitur Resurrectio prima. Post mille verò istos annos solvitur & seducit orbem: & denique addicitur etiam ipse stagno ignis in consummatione mundi & Judicio.

VERBA

VERBA APOCALYPSEOS.

(Cap. 20. Versu 1. & seqq.) *Et vidi Angelum descendentem de cælo, habentem clavem abyssi & catenam magnam in manu sua. (v. 2.) Et apprehendit draconem serpentem antiquum, qui est Diabolus & satanas, & ligavit eum per annos mille: (v. 3.) & misit eum in abyssum, & clausit, & signavit super illum, ut non seducat amplius Gentes, donec consummentur mille anni: & post hæc oportet illum solvi modico tempore. (v. 4.) Et vidi sedes, & sederunt super eas, & iudicium datum est illis: & animas decollatorum propter testimonium Iesu, & propter verbum Dei, & qui non adoraverunt bestiam, neque imaginem eius, nec acceperunt characterem eius in frontibus aut in manibus suis, & vixerunt, & regnaverunt cum Christo mille annis. (v. 5.) Cateri mortuorum non vixerunt, donec consummentur mille anni. Hæc est resurrectio prima. (v. 6.) Beatus, & sanctus, qui habet partem in resurrectione prima: in his secunda mors non habet potestatem: sederunt sacerdotes Dei & Christi, & regnabunt cum illo mille annis. (v. 7.) Et cum consummati fuerint mille anni, solvetur satanas de carcere suo, & exiit, & seducet Gentes, quæ sunt super quatuor angulos terræ, Gog, & Magog, & congregabit eos in prælium, quorum numerus est sicut arena maris. (v. 8.) Et ascenderunt super latitudinem terræ, & circuierunt castra sanctorum, & Civitatem dilectam. (v. 9.) Et descendit ignis à Deo de cælo, & devoravit eos: & Diabolus, qui seducebat eos, missus est in stagnum ignis & sulphuris, ubi & bestia: (v. 10.) & pseudopropheta cruciabantur die ac nocte in secula seculorum. (v. 11.) Et vidi thronum magnum candidum, & sedentem super eum, à cuius conspectu fugit terra & cælum, & locus non est inventus eis. (v. 12.) Et vidi mortuos, magnos & pusillos, stantes in conspectu throni, & libri aperti sunt, & alius liber apertus est qui est vita: & iudicati sunt mortui ex his quæ scripta erant in libris, secundum opera ipsorum. (v. 13.) Et dedit mare mortuos qui in eo erant: & mors & infernus dederunt mortuos suos, qui in ipsis erant: & iudicatum est de singulis secundum opera ipsorum. (v. 14.) Et infernus & mors missi sunt in stagnum ignis. Hæc est mors secunda. (v. 15.) Et qui non inventus est in libro Vita scriptus, missus est in stagnum ignis.*

Pars II.

O

S. I.

S. I.

De alligatione Diaboli per mille annos.

VIDI, ait, ANGELUM DESCENDENTEM DE COELO: is repræsentat Christum & descensum ejus usque in inferiores partes terræ, Eph. 4. v. 9. cui *clavis* est ABYSSI, ut dictum fuit Cap. 1. v. 18. ubi Christus se primum esse & novissimum, fuisse mortuum & vivere; & habeo, inquit, *claves mortis & inferni*. In suo primo adventu LIGAVIT *fortem*, Matth. 12. v. 29. potestate ejus restrictâ, UT NON SEDUCAT AMPLIUS ac possideat GENTES; id est, ut non possit ultra orbem terrarum retinere in infidelitate, sed ut convertantur Gentes, & Christiana fides locum occupet Ethnicorum. *Alligavit eum*, ait S. Augustinus, (lib. 20. de Civ. cap. 7.) *mille annis; hoc est, ejus potestatem ab eis seducendis ac possidendis, qui fuerant liberandi, cohibuit atque frenavit.*

Quâdo: & quid sit ligafse:
Ante adventum enim Christi (ait idem S. Doctor ser. 197. de temp.) *fratres charissimi, solutus erat Diabolus: veniens Christus fecit de eò quod in Evangelio dictum est; nemo potest intrare in domum fortis & vasa ejus diripere nisi prius alligaverit fortem: venit ergo Christus, & alligavit Diabolum.* (videri potest quod diximus ad 6. Tubam Tract. 13. §. 1. ubi adduximus Apostolum ad Col. 2. v. 15 de expoliatione Principatum per Christum.

Igitur quòd LIGAVIT EUM, ac MISIT IN ABYSSUM, & incarceravit, ET CLAUSIT, ET obSIGNAVIT; hieroglyphicè significant impeditam ei vim & adstrictam: præscriptosque ei limites suæ potestatis intra quos sit conclusa: signatumque esse SUPER ILLUM quo-usque, neque ultra, extendi possit ejus licentia nocendi. *Alligatio Diaboli*, ait rursus S. Augustinus lib. 20. de Civ. cap. 8. *est non permitti exercere totam tentationem quam potest vel vi vel dolo ad seducendos homines, in partem suam cogendo violenter, fraudulentèrve fallendo. Quod si permitteretur in tam longo tempore, & tantâ infirmitate multorum; plurimos tales, quales Deus id perpeti non vult, & fideles dejiceret, & ne crederent impediret: quod ne faceret, alligatus est.*

Neque frustra dicitur in Apocalypsi de CATENA MAGNA & laxâ. Nam quamvis alligatus, habet tamen suos libertatis fines, intra quos *circuit querens quem devoret.* 1. Pet. 5. v. 8. inquietus, non inveniens requiem & certus reverti in atrium suum unde fuerat repulsus. De catena idem Augustinus sermone citato 197. *alligatus est enim tanquam innexus canis catenis: & neminem potest mordere, nisi eum qui se illi mortiferâ securitate conjunxerit.*

Dicitur (v. 2.) SERPENS: quia, ut S. Cyprianus lib. de unit. Ecclesiæ;

Cohibuit
 isse certis
 finibus:

per

per pacis imaginem fallens, occultis accensibus serpsit, unde & nomen serpentis accepit. Dicitur ANTIQUUS: quia ab initio talis, à paradiso: ubi maledictus est ut retineret nomen serpentis, cujus formam assumpserat.

2. Quod attinet ad millenarium annorum; apage errorem qui aliquos tiam antiquos Patres inscienter involvit, in quibus S. Irenæus eo imbutus, ut apparet, à Papiæ & aliis qui nondum se penitus abdicaverant traditionibus Hebræorum: fore ut post resurrectionem communem regnetur à Sanctis cum Christo annis mille in terra. De quo S. Hieronymus in Dan. 7. *Cesset ergo mille annorum fabula.*

Interea Regnū mille annorum. MILLE ANNI, numero absolute ex more Scripturæ, dictum est omne illud tempus quod fluit à morte Christi usque ad Antichristum. Quo spatio annorum inhibetur cursus Infidelitatis toti orbi communis, & Christiana Religio prævalet per orbem terrarum: juxta illud Christi ex occasione Gentilium qui cupiebant Jesum videre, Joan. 12. v. 31. *Nunc iudicium est mundi, nunc Princeps huius mundi ejicietur foras.* His mille annis exactis, OPORTET, quæ est infallibilis præscientia & iuxta permissio divina, SOLVI Dabolū MODICO TEMPORE, id est sub Antichristo: quem recuperatâ potestate adhibebit ut seducat mundum iterum, stabiliat denuò Regnum universale infidele, & Christianitatem redigat ad angustias, prout sequitur v. 7.

Interim, in hoc intervallo mille annorum, multiplicata est Ecclesia nu-

mero electorum. Quorum eminentior pars, Martyres, v. 4. cernuntur *sedere SUPER SEDES*, quod promissum fuit primitiis Martyrum SS. Apostolis Matth. 19. v. 28. Jam enim ab initio hujus Millenarii constat transcriptas fuisse Cælo multorum ANIMAS DECOLLATORUM PROPTER TESTIMONIUM quod perhibuerunt Christo JESU ET PROPTER VERBUM DEI: hæc describuntur occupare illas *Sedes assignatas iudicio* quod DATUM EST ILLIS, & *regnare CUM CHRISTO* interea. Non solas autem Martyrum, sed etiam cæterorum beatas animas eo temporis spatio defunctorum, regnare; observavit S. Augustinus lib. 20. de Civ. cap. 9. *Ideo tantummodo Martyrum animas commemoravit, quia ipsi præcipue regnant mortui, qui usque ad mortem pro veritate certaverunt: sed à parte totum, etiam cæteros mortuos intelligimus pertinentes ad Ecclesiam, quod est Regnum Christi.* Et quoniam supersunt Sedes occupandæ ab iis qui accedent post millenarium, OMNIBUS (Apoc. v. 4.) de quibus erit dicere NON ADORAVERUNT BESTIAM NEQUE IMAGINEM EJUS, NEC ACCEPERUNT CHARACTEREM EJUS IN FRONTIBUS AUT IN MANIBUS SUIS, in ultima persecutione: idcirco horum etiam numerus accensetur illis de quibus dicitur: VIXERUNT: videlicet vitâ animarum beatâ. HÆC, inquit, EST RESURRECTIO PRIMA: nondum resurrectio corporum, quæ erit resurrectio se-

O 2 cunda:

cunda: sed animarum. Ita sentit S. Augustinus l. c. cap. 6. sicut enim hæc suam habeat hæc mortem, de qua dicitur 2. Cor. 5. v. 14. *Omnes mortui sunt: sic habere possunt & transitum de quo Christus Joan. 5. v. 24. à morte in vitam.* in quo statu si permaneat anima usque ad dissolutionem à corpore, particeps est primæ Beatæ Resurrectionis: in qua sita est, inquit, v. 6. *Beatitudo & Sanctitas,* & immunitas à SECUNDA MORTE, atque in consortio DEI ET CHRISTI *Sacerdotium & Regnum mille annorum;* illud quo regnant animæ Beatorum, *nondum sibi* (ait Augustinus l. c.) *corporibus suis redditis.* Nam de reprobis addidit Apocalypsis, v. 5. **CÆTERI MORTUORUM NON VIXERUNT DONEC CONSUMMENTUR MILLE ANNI:** sensus est, *eo tempore non vixerunt quo vivere debuerunt; ad vitam scilicet de morte transeundo.* ita S. Aug. l. c. cap. 9. *donec enim finiantur mille anni id est, isto toto tempore quo agitur prima resurrectio.*

Quæ est animarū electarū.

In fine millenarii solutio Sathanae, & tempora Antichristiana. Cur de Antichristo

3. Hac velut parenthesi interposita de Regno Beatarum animarum: redit Joannes ad id quod versu tertio cœperat dicere: & continuans v. 7. ait: **CUM CONSUMMATI FUERINT MILLE ANNI, SOLVETUR SATANAS DE CARERE SUO:** id est, sua ei libertas incircumscripta permittetur ad seducendum.

Ubi quæri potest cum admiratione venerabundâ consiliorum inscrutabilium DEI: cur solutionem illam decreverit, & immane illud permiserit

periculum seductionis Antichristianæ tam horridæ. Cui quæstioni primum omnium opponendum est illud Apostoli, Rom. 9. v. 20. *O homo, tu quis es qui respondeas DEO?* Deinde triplex potest reddi causa: Prima, ut patefiat insatiabilis malitia & vis extrema fortis armati. Secunda, ut nihilominus innotescat illo fortior gratia Christi, & specimen novissimum Christianæ constantiæ contra omnes exertas vires seductoris ac persecutoris. simul & providentia DEI qui eum alligavit majore parte temporis; dedit autem & brevi tempore certamen forte suis electis ut vincerent. Has duas causas conjunxit S. Augustinus lib. 20. de Civ. cap. 8. his verbis: *Tales erunt, cum quibus ei belligerandum est, ut vincat tanto ejus impetu insidiisque non possint. Si autem nunquam solveretur, minus appareret ejus maligna potentia: minus sanctæ Civitatis fidelissima patientia probaretur: minus denique perspiceretur quam magno ejus malo tam benè fuerit usus Omnipotens DEUS: etenim post pauca: Et solvetur in fine; ut quam sortem adversarium, DEI Civitas superaverit, cum ingenti gloria sui Redemptoris, adiutoris, liberatoris aspiciat.* His dictis excurrit S. Doctor in laudem eorum qui constantiam tunc suam sunt probaturi: *In eorum sanè, ait, qui tunc futuri sunt. Sanctorum atq; fidelium comparatione quid sumus? quandoquidem ad illos probandos tantus solvetur inimicus, cum quo nos ligato tantis periculis dimicamus!* addit ad cohortationem nostri: *quamvis & hoc temporis intervallo quosdam milites Christi tam prudenter & fortes fuisse atque*

christo permiserit Deus!

Causæ tres.

Original
ms. 2019
1711

Atque esse non dubium est, ut etiam si tunc in ista mortalitate viverent quando ille solvetur, omnes insidias eius atque impetus & caverent prudentissimè, & patientissimè sustinerent.

Tertia est ratio permissionis hujus, (ea quam attigimus in Tract. 13. §. 1. ex S. Paulo) Justitia DEI, ad puniendos ultimò ad convincendos Judæos: ut qui noluerunt recipere veritatem, credant mendacio, 2. Theff. 2. v. 10. quam etiam rationem Paulus dat signorum & prodigiorum quæ permittentur Antichristo: de quibus S. Augustinus lib. 20. de Civ. cap. 19. seducuntur, ait, ejus signis atque prodigiis, qui seduci merebuntur; pro eo quod dilectionem veritatis, inquit, non receperunt ut salvi fierent. Et observat atque exponit phrasin Apostoli: fore ut mittat illis Deus operationem erroris: Nec dubitavit, ait, Apostolus addere, & dicere: Ideò mittet illis DEUS operationem erroris, ut cre-

dant mendacio. DEUS enim mittet: quia DEUS diabolum facere ista permittit; iusto ipse iudicio: quamvis faciat ille iniquo malignoque consilio. Ut regnet Antichristus super eos qui dixerunt de Christo Luc. 19. v. 14. Nolumus hunc regnare super nos. Donec evigilent sub hac ultima plaga, ut agnoscant errorem: ac diu flagellatum DEUS recipiat primogenitum filium suum, illum populum ex quibus Christus & qui ad Christum iterum. quæ est Bonitas DEI & Veritas: Justitia & miseratio!

Non quòd etiam interim exciderit verbum DEI (Rom. 9. v. 6.) qui implevit id quod in Evangelio dictum fuit DEUM posse, Matth. 3. v. 9. & Luc. 3. v. 5. filios Abrahæ, hos qui filii sint promissionis (ad Rom. h. c.) suscitare de lapidibus, id est de Gentilibus adoratoribus lapidum, iis de quibus scriptum est, similes illis fiant, psal. 113. v. 8.

§. II.

De congregatis ad-versus Civitatem dilectam.

Congregatio Satanæ:

1. **P**Rosequitur Apocalypsis de Diabolo jam soluto: EXIBIT, inquit, ET SEDUCET GENTES QUÆ SUNT SUPER 4. ANGULOS TERRÆ: GOG, ET MAGOG. Amplius cum non dicat de Gog & Magog, sine dubio de his nominibus non remittit ad Ezechielem qui fusè contra Gog se opponit. Et quidem ex S. Augustino diximus suprà (in Tract. 29. §. 1.) non fore

gentes certæ habitationi orbis affixas; sed perinde diffusas ut Ecclesia. Dicamus planissimè, & ex mente Ezechielis, Gog esse Antichristum, quo uteretur Satanæ seductore, quem constituit Caput cæterorum, unde & Ezech. 38. v. 3. Princeps Capitis appellatur. Magog verò esse, qui sub Gog vel ab Gog (hanc enim habet vim litera Mem apud Hebræos, una ex iis quas vocant Heemanticas; eandem quam præpositio

O 3 Lati-

Latina:) id est, omnes qui suberunt Antichristo seu stabunt à Gog: nationem Judæorum undique dispersam in primis; dein peræque cæteras ad Judaismum aggregatas ex Babylonia, Tartaria, Turcia nuperâ, sub eodem vexillo Antichristi: QUORUM simul omnium, ut hîc dicitur v.7. NUMERUS EST SICUT ARENA MARIS; sive ob multitudinem & dispersionem; sive quia velut arena sæculi projecta diu calcatâque pedibus fuit natio Judaica. Nec abludit etymon nominis: Gog enim Hebraicè significat *Tectum*, ut videre est apud S. Hieron. & S. Augustinum: quod convenit Antichristo; cum propter elevationem superbiæ, qua effertur super omne quod dicitur DEUS; tum propter simulationem ac tectâ nequitiam pseudoprophetiæ. Magog verò, iisdem interpretibus, idem est dicere, ac de tecto qui sunt, Antichristiani.

Plura ex Ezechiele transcribemus de Gog & Magog, commentatore S. Hieronymo, in Tractatu sequente: qui erit tractatus extravagans & proprius Ezechielis.

Dicitur de Satana: ET CONGREGABIT EOS IN PRÆLIUM. quæ congregatio accipienda est in eo sensu quem supra exposuimus: de consensu & conspiratione contra Christianos. Et nomine prælii est intelligenda persecutio ad pervertendas eorum animas: sin; ad excrucianos & tollendos è medio, atque abolendum communibus armis Christianismum: de cujus latitudine sequitur.

Super la. ET ASCENDERUNT SUPER

LATITUDINEM TERRÆ, quàm titudinẽ
latè ubique diffusus est fidelium cæ-
tus: ET CIRCUIERUNT CA-
STRA SANCTORUM, eos qui
militaverint propugnationi cultus di-
vini per orbem terrarum: ET pres-
ferunt CIVITATEM DILECTAM,
Ecclesiam Christi.

Felices Castrenses illi, viri fortes in fide, propugnatores triarii civium & domesticorum DEI!

2. ET DESCENDIT, inquit, (v.9.) IGNIS A DEO DE COELO, ET DEVORAVIT EOS. Sequimur hoc loco explicationem SS. Hieronymi & Augustini. quorum ille prophetiam hanc Ezechielis cap. 39. v. 6. *Et immittam ignem in Magog, & in his qui habitant in insulis confidenter, & scient, quia ego Dominus*, exponit his verbis: *Tunc mittetur ignis in Magog; in eos videlicet qui Gog suscepere doctrinam: Ille ignis de quo Dominus loquitur (Luc. 12. v. 49.) ignem veni mittere super terram, & quam volo ut ardeat!* Et in caput præcedens, Ezech. v. 18. in apostrophen DEI ad Gog: *Cum igitur veneris super terram Israël, ascendet indignatio mea in furore meo contra te, & in zelo meo pro populo meo:* Et in versum 19. *In igne ira mea locutus sum, qui omnia,* inquit Hieronymus, *vitorum ligna consumat.*

Eodem tendit expositio S. Augustini lib. 20. de Civ. cap. 12. de Apocalypsi: *Benè intelligitur iste ignis de Cælo, de firmitate sanctorum: firmitas enim est Cælum: cuius firmitate cruciabuntur peccatores ardentissimo zelo; quoniam non potuerunt*
aura-

Attrahere sanctos Christi in partes Antichristi.

Enimverò è contratio ipsi eodem igne conflagrabit, & ad salutem devorabuntur ab illo igne & consumentur, ut desinant esse Antichristiani: eâ phrasi desitionis, quæ est in psalmo 103. v. ult. *deficiant peccatores & iniqui ita ut non sint.*

Hunc eundem ignem exponit S. Augustinus in psalmo 96. v. 3. *Ignis ante eum præcedet, & inflammabit in circuitu inimicos ejus: Sunt, ait, qui salubriter arserunt: hodie fideles ejus sunt: inimici ejus erant, & nunc iam fideles ejus sunt. Queris inimicos? non sunt: consumpti sunt: arserunt: charitas consumpsit in eis quod persequabantur Christum.*

Hoc est pium votum sanctæ animæ: quod S. Augustinus, in psal. citatum 103. appellat *misericordiam savientem*, & addit: *quid est ergo quod dicit, deficiant peccatores à terra: planè deficiant: auferatur spiritus eorum & deficiant, ut emittat Spiritum suum & re-creentur. Deficiant peccatores à terra: & iniqui ita ut non sint: quid non sint nisi iniqui: ergo iustificentur ut non sint iniqui.* Et brevillimè in psal. 9. in illud (v. 6.) increpâsti gentes & perit impius: *quæ increpatione perit impius? quia iustificatus est impius, & factus est pius.* Mirabilis consumptio inimicorum: & liberatio Civitatis!

Simili modo quo in Caput 19. Apocalypseos diximus de strage illatâ per gradum sedentis super Equum. Phrasi verò *devoracionis* hîc eâdem illa, quâ scriptum est: *Zelus domus tuæ comedit*

me, eò quod zelus sit ignis à Deo sanctus, qui vim habeat comedendi seu devorandi.

Multùm, ab hoc modo exponendi SS. Patrum, aberraverunt quotquot in hac mystica Apocalypsi finxerunt sibi bellum & acies Hierosolymis committendas à Christianis: ac postremò clades immensas exercitus Antichristianorum, qui veluti *nubes operiet terram* (Ezech. 38. v. 16.) perinde quasi Dominus venerit perdere animas & non potius salvare: neque promissa sit Judæorum, qui sunt Antichristi exercitus, reductio novissima sed interitus.

3. Aliud est de ipomet Antichristo: de cujus damnatione aliter & expressè Scriptura: immò ejus de Cælo interfectio prodigiosa, sicut & prædictio atque ascensio duorum Testium, servient conversioni tandem aliquando sectariorum Antichristi. Hinc illa est Ezechielis prophetia tam singularis contra Gog; cap. 38. v. 3. *Ecce ego ad te Gog: ut dubium non sit esse Antichristum.* Sibylla quoque lib. 3. Orac. Væ sigillatim perorat contra Gog; *Væ tibi Gog: adjicit quidem illa; & omnibus deinceps cum Magog: veruntamen aliter Væ Gog; aliter Magog & iis quos Apocalypsis appellat nomine cæterorum.* Nam hi quidem cæteri igne propitio consumentur: Antichristus verò, quem dicimus esse Gog, omnium princeps impiorum, fulmine atque igne æterno: ad quem eundem ignem adjudicabitur tota Bestia; id est, quicumque infideles vel cum Antichristo vel ante illum omnibus retrò sæculis:

Gog autem in stagno sulphuris.

Et devoratur:

lis diem suum obierunt in oppugnanda pertinaciter Ecclesia DEI. ET post eos denique DIABOLUS, QUI SEDUCEBAT EOS, *mittitur* IN STAGNUM IGNIS ET SULPHURIS, ipsi paratum & Angelis ejus.

Hæc est Civitatis DEO dilectæ obsidio à portis inferi: sed non expugnatio: *pugnare*, ait S. Augustinus (lib. 1. de Symb. ad Cat. cap. 6.) *potest, expugnari tamen non potest, porta inferorum non vincunt eam,*

§. III.

De Judicio.

Thronus
Judicis.

I. **H**ic jam est cernere (v. 11. & seqq.) THRONUM MAGNUM CANDIDUM, utpote magni & sinceri Judicis: A CUJUS CONSPECTU FUGIT TERRA ET COELUM; id est, protinus post Judicium disparebit pristina terræ Cælique species, ac velut fugâ transibit in alium statum & formam. Sic enim S. Augustinus lib. 20. de Civ. cap. 14. qui accuratè perpendit quibus id verbis dixerit Joannes: *Non ait, vidi thronum magnum & candidum & sedentem super eum, ET AB EIUS facie fugit Cælum & terra: quoniam non tunc factum est, id est, antequam esset de vivis & mortuis judicatum: sed eum se vidisse dixit in throno sedentem, a Cuius facie fugit Cælum & terra, sed postea: peracto quippe Judicio, tunc esse desinet hoc Cælum & hæc terra, quando incipiet esse Cælum novum & terra nova. Et addit: Mutatione namque rerum, non omnimodo interitu, transibit hic mundus. Unde & Apostolus ait, præterit enim figura hujus mundi, volo vos sine sollicitudine esse: figura ergo præterit, non natura.*

2. Subitò exsuscitatio fit mortuo-

rum: & separatio per Angelos, Matth. 13. v. 49. & collocatio IN CONSPECTU THRONI seu quos DEDIT MARE; hoc sæculum (inquit S. August. lib. 20. de Civ. cap. 15.) superstites ad diem usque hunc novissimum mundi: seu quos MORS ET INFERNUS DEDERUNT; id est, quorum à morte corpora, ab inferno verò animæ repetitæ sunt: donec JUDICATUM sit DE SINGULIS, SECUNDUM OPERA IPSORUM.

In hunc finem, LIBRI conscientiarum uniuscujusque APERTI SUNT, EX quibus & QUÆ in iis SCRIPTA erant, judicentur. ALIUS quoque LIBER APERTUS EST QUI EST VITÆ beatæ; catalogus ad illam prædestinatorum. De istis prioribus Libris S. Hieronymus in illud Dan. 7. v. 10. *Judicium sedit & libri aperti sunt, sic scribit: Conscientia & opera singulorum in utramque partem, vel bona vel mala, omnibus revelantur. Distinguit inter bonos Libros, & malos ex quibus accuset Satanas: Bonus Liber ille est quem sæpè legimus, liber viventi-*

Mare,
Mors,
Infernus
dāt suos.

Libri
consci-
entia
uniuscu-
jusque.
Liber
Vitæ.

causa. Malus Liber, qui in accusatoris tenetur manu, qui est inimicus & vindex, de quo & in Apocalypsi legimus, accusator fratrum nostrorum: Liber iste terrenus est, de quo & Propheta dicit (Jer. 17. v. 13.) in terra scribantur. De iisdem S. Augustinus lib. 20. de Civ. cap. 14. Non ergo unus Liber erit omnium, sed singuli singulorum.

De postremo Libro idem S. Aug. l. c. cap. 15. *IPSA ejus præscientia (& prædestinatio) Liber est vitæ, in quo sunt scripti id est, ante præcogniti.*

3. Tunc INFERNUS (v. 14.) hoc est, ii qui pertinent ad infernum & ad eum condemnati sunt pro Tribunali, omnes simul: ET MORS, MISSI SUNT IN STAGNUM IGNIS; ut non sit morti locus deinceps usquam, nisi in inferno, ubi MORS SECUNDA, id est æterna; omni ei QUI NON INVENTUS EST IN LIBRO VITÆ SCRIPTUS. O felicitas immortalis eorum qui in illud Album relati recitabuntur!

Infernus & mors præcipitantur.

Nos, mi Lector interim, circumspiciamus nos, & non sine trepidatione sancta examinemus tempus ad quod devoluti sumus in hoc mundo. Sumus, juxta dicta, etiamnum dum hæc scribo, in mille annis istis (numero nobis indefinito) post 4. Tubas, quæ sonuerunt: sub quinta Tuba seu plagâ: dum in Thracia & Asia sedes est Bestiæ prioris & Regnum ejus tenebrosum, inter blasphemias cap. 16. v. 10. & 11. sub cruciatu illiæ seu captivitate Locustarum cap. 9. sub primo Væ; sub lunationibus, nondum Lunâ quintum evolutâ; sub Exterminatore: sub & expectatione secundi Væ, quod erit solutio Draconis cum suis Angelis ad breve tempus: cui imminet ac sequitur Væ tertium, quod est Judicii universalis. *Confige (psal. 118. v. 120.) timore tuo sancto, Deus carnes meas, ad tergemum Væ Apocalypticum.*

Cessat hîc Visio sexta: etiam ipsa, ut cæteræ, suam materiam pertractans usque ad Judicium.

TRACTATUS XXXII.

IN EZECHIELEM AD QUEM RESPICIT APOCALYPSIS.

Animi causa, & eâ occasione quod Apocalypsis mentionem faciat Gog & Magog: connectamus hunc Tractatum cum præcedente, vel potius illi adjiciamus: propterea quod Ezechiel de his plenius agat: & revelatio Apocalypseos affinis sit prophetiæ Ezechielis in qua sunt quædam quæ ad-

Pars II.

P

imitatio-

mirationem habent : eritque ferendum patienter , quòd repetantur quædam ex iis quæ fuerunt dicta.

Est autem etiam prophetia Ezechielis super Gog & Magog tota, æquè ut Apocalypseos , arcana & mystica : atque in verbis latet intelligentia recondita & mysterium dignum piâ attentione.

P R O O E M I U M.

De nominibus Gog & Magog.

Mentio
Magog.
in Gen.

Prima mentio Magog est in Scriptura, Genesios 10. v. 2. ubi de origine populorum & divisione post diluuium : quæ secundum literam est habitatio Scythica : quod etiam insinuare videtur Ezechiel cap. 38. v. 2. dum nominat *terram Magog*. Fuit is unus è septem filiis Japheth : *Fili Japheth*, ait Scriptura, *Gomer & Magog* : ubi quoque nominantur *Thubal & Mosoch*, quibus præesse Gog dicit Ezechiel. Japheth quidem habitasse in Scythia, auctor est S. Hieronymus in Traditionibus Hebraicis in Genesin : & Josephus lib. 1. antiq. cap. 11.

Gog &
Magog
in Ezech.

Secundò, de Gog & Magog integra sunt Capita duo Ezechielis fuscè, caput 38. & 39. ubi Gog appellat Principem capitis Mosoch & Thubal (cap. 38. v. 3.) Est autem terra Thubal Iberia, illa quæ vicina est Scythiæ, & est ad Aquilonem regioni Judææ : Mosoch verò est Cappadocia.

In Apoc.
hic.

Tertiò, Apocalypsis nostra meminit nominum Gog & Magog : de quibus velut remittit nos ad prophetiam Ezechielis tanquam plenam.

Quartò, S. Hieronymus commentar. in Ezechielem profitetur de Gog & Magog velle se afferre & asserere germanam expositionem Ecclesiasticam. *Nos, inquit, Ecclesiasticam explanationem affirmare conabimur.* Exponeit de persecutione Ecclesiæ per Hæreses : Et Gog quidem, quod significat græcè δῶμα, Latinè tectum, esse Principem hæresiarcharum : Magog verò, quod significat, de tecto, esse eos qui doctrinam Gog receperunt.

Expositio
S. Hieronymi

Quintò, S. Augustinus lib. 20. de Civ. cap. 11. cujus verba citavimus in Tract. 29. §. 1. definit sermonem esse de novissima persecutione contra Ecclesiam quæ per Gog & Magog oppugnabitur toto orbe terrarum per quem erunt isti & illa sparsi.

Affertio
S. Augustini.

Sequamur has tres Scripturas ; & super illis hos duos maximos Doctores Ecclesiæ : ita ut hæc omnia conciliemus inter se : & ex omni parte eruamus cum divino auxilio prophetiam Ezechielis integram de Gog & Magog.

§. I.

S. I.

Qui sint Gog & Magog.

Rectè S. Hieronymus in Ezechielem nos admonet ordinis servandi. *Primum, inquit, historiae fundamenta jacienda sunt: sciendumque quod ad Ezechielem prophetam iste extremus sermo sit Domini. Deinde observandum est, quod ponitur sive obfirmatur facies Prophetæ (Ezech. 38. v. 2.) contra Gog terram sive terram Magog: obfirmatione enim & multâ consideratione vultus opus est, ut quæ dicuntur nôsse possimus.*

1. Age, ex ipsorum penetratione fundamentorum Ezechielis & propheticæ ejus historiæ obfirmemus vultum ad considerandum Gog. Invenimus certissimò, id quod S. Augustinus l.c. asseverat, de Gog. & Magog, prophetiam esse persecutionis quam Antichristus movebit. Imprimis enim Ezechiel loquitur cum Gog de illa persecutione, quæ novissima erit, apertissimè: v. 16. *in novissimis, inquit, diebus eris.* in qua sua divina apostrophe ad Gog: venturum ait à lateribus Aquilonis, ipsum Gog & cum eo populos multos, exercitum vehementem, qui quasi nubes operiet terram (v. 15. & 16.) Id quod dixerat, in novissimis diebus; & v. 8. *post dies multos in novissimo annorum:* hoc Apocalypsis dixit: CUM CONSUMMATI FUERINT MILLE ANNI. Tum deinde totus ex fundamento petitus, Ezechielis in illis duobus Capitibus, hic est fen-

sus. Prophetaverat capite antecedente, quod est 37. ordine, de reductione Judæorum ex illa tunc captivitate: liberatis autem, & quando fuerint omnia pacata, novissimè prædicit persecutionem à Gog: sed hunc denique ipsum perdendum à Deo. prout evenit Judæis ab Antiocho Epiphane temporibus Machabæorum; qui movit persecutionem novissimam contra Judæos, & interit percussus à Deo. Itaque ad literam & primâ fronte visus est prænuntiasse de Epiphane, compellendo illum nomine Gog. Veruntamen quia hæc in figura contingebant, & Ezechiel typum gerebat Christi, Filii hominis, ut rectè observavit S. Hieronymus in illis verbis initio Capituli (33. v. 1.) *Fili hominis:* primaria ejus intentio & obfirmatio vultus ac significatio fertur ad prædicendam persecutionem Ecclesiæ per Antichristum.

2. Hunc igitur, planè hunc ducem Ezechiel & Principem & Coryphæum omnium & Daniel persecutorum Ecclesiæ Christi novissimum, dicendus est Ezechiel Propheeta transierunt ad Antichristum; *Propterea runt ad Antichristum; (ait S. Hieronymus) ô Propheeta Ezechiel qui in typo Christi appellaris Filius hominis, loquere ad Gog & dic ei: Hac dicit Dominus Deus: quando totius mundi errore sublato, populus meus Israel, qui mente cernit Deum, habuaverit in Ecclesia confidenter, sive in pace; tunc*

Sermo est de novissimis diebus.

sciet, siue confurges & venies de loco tuo. In novissimis diebus eris, quando Evangelica predicatio. Estque hæc transitio, à figura ad id quod præfiguratur, nequaquam insolens; immodò propria est Prophetarum: eademque sic est Ezechielis, sicut & Danielis de quo communiter omnes docent in prædicando typo, eodémque Epiphane, transisse ad Antichristum.

Parvi autem refert, & eodem recidit, siue Antichristum hoc cognomine appelleret tanquam suo proprio, siue eum sic vocitet à suo primario instrumento aliquo aut ministro, aut natione seu gente præcipuâ quæ sit Gog: sufficit nôsse & certum scire quòd ipse Antichristus ut auctor designetur ab Ezechiele, compellatione Gog.

Tum verò à Gog totus populus Antichristi appellatur Magog: eo modo quo tota gens Judæorum appellata fuit Jacob & Israël nomine desumpto à suo Patriarcha: qua similitudine usus S. Hieronymus ait: sic & à Principe Gog, omnes qui ei subditi sunt, Magog appellantur: quod supra dicebamus ex Hebræo idiomate.

3. Quòd si præterea ad interpretationem nominis advertamus, in quam etymologiam inquirunt uterque, S. Hieron. & S. Augustinus: Gog, quod æquè diximus superius, Hebræicè idem est quod tectum, Magog autem idem quod de tecto: Jam verò constat Tectum duò hæc indicare: locum sublimem; & dictum à regendo. ad quorum primam significationem attentus S. Hieronymus sic exponit: *Omnis igitur superbia & falsi nominis scientia, qua*

erigit se contra notitiã veritatis, his nominibus demonstratur. Ista sunt tecta de quibus Esaias loquitur in Visione contra vallẽ Sion: quid tibi factum est nunc, quoniam ascendisti omnes in tecta vana? Ita legit S. Hieron. ex 70. ubi vulgaris versio sic habet, Isa. 22. v. 1. quidnam quoque tibi est, quia ascendisti & tã omnis in tecta? Nam quòd idem S. Hieronymus hæc exponat de Hæreticis: Tectumque interpretabimur Hæreticorum principes, & de tecto eos qui illorum suscipere doctrinas: non est alienum à nostra interpretatione: cum utique omnium sit hæresum vertex & coronis, omniumque retrò Sectarum pessima hæresis seu secta Antichristiana: quosensu tota S. Hieronymi explicatio à nobis facit.

Sanctus verò Augustinus in alteram Tecti significationem: *Et Tectum, inquit (lib. 20. de Civ. cap. 11.) ipsa sunt (gentes illæ) quia in eis nunc includitur & quodammodo tegitur inimicus antiquus: & De tecto erunt (futuro tempore Antichristi) quando in apertum odium de aperto eruptura sunt.* Juxta quam sententiam S. Augustini etiam asseritur, Gog cum Magog esse Antichristum cum tota sua gente pseudo-Judæorum: ille enim populus Judæorum dudum Tectum est; quia tegunt odium, quo pleni sunt, & alta mente repòstum in Christianos abscondunt usque ad tempus & tempora & diuictum temporis: iidem verò, & unà cum iis, quotquot in suas partes traduxerit Antichristus in commune prælium contra Christianos, hi omnes Magog id est de Tecto; quia sub Antichristi-

Quid
nominis
Gog &
Magog.

Antichristo erupturi in odium publicum & persecutionem tantò acerbiorè quantò occultatam diuturniore dissimulatione: ipsi per totum orbem dispersi Judæi, & qui se junxerint Tartari, Turcæ, Scythæ, Hæretici, & ex Christianis Apostatæ; omnes simul, Ezech. 38. v. 15. *exercitus vehemens*; Apoc. 20. v. 7. SICUT ARENA MARIS.

Quo seductore. Dicitur autem Apocalypseos l. c. has gentes seducturus esse Satanas; non quod antea non seduxerit: sed quia, ut solutus, ducet eas in bellum apertum contra Ecclesiam Christianorum. *Ad hoc ergo, ait S. Aug. l. c. tunc seducet, ut in bellum trahat: nam & antea, modis quibus poterat, per mala multa & varia seducebat.* Et addit in illud verbulum Apocalypseos *Exibit*; quod dicitur de Satana soluto: *Exibit autem, dictum est: in apertam persecutionem de latebris erumpet odiorum.*

Jam ad ea quæ dicta sunt, etiam illa reducitur prima mentio Magog ex Genesi & ex Josepho aliisque de posteritate Japheth, populis Scythis, qui pro-

pè innumerabiles adhærebunt Antichristo: quem proinde meritò Ezechiel etiam secundum literam Geneseos appellet *Gog Principem capitis* (quod Chaldæus transtulit: *Princeps summus*) *Magoch & Thubal* vicinorum Scythiæ.

Atque ita conciliamus tres Scripturas de Gog & Magog: duosque eruditissimos Doctores Ecclesiæ quæ omnia loca & dicta congruunt aptissime Antichristo & ejus agminibus persecuturis Ecclesiam DEI.

Quò etiam spectat id quod addit Apocalypsis (hîc v. 7.) de *genibus QUÆ SUNT de QUATUOR ANGULIS TERRÆ*: tum quia per hos est dispersa natio Judæorum; tum quia, ut S. Hieronymus l. c. acutè super his angulis ait; *gentes mimica ad-versariaque Sanctorum egrediuntur ab angulis terra, rectam lineam relinquentes & dispositionem castrorum* (Judæis præscriptam) *quæ narratur in Nameris*; lib. 4. Moylis, cap. 2. v. 32. & cap. 9. v. 17. & seqq.

Conciliatio sententiarum de Gog & Magog: Super 4° angulos terræ.

S. II.

Vaticinium Ezechielis de Gog & Magog.

Magog in san-ctum timorem missi. 1. **A** Liter Ezechiel de gente Magog; prophetat, quàm de Gog: de Magog enim breviter admodum; his verbis cap. 39. v. 6. *Immittam ignem in Magog & scient quia ego Dominus: quæ citavimus & expositionem hujus loci ex S. Hieronymo adduximus in*

Tractatu præcedente: itémque S. Augustini in eundem sensum, de igne de quo Apocalypsis 20. v. 9. quàm sic diximus locutam de IGNE Christi; sicut de GLADIO Christi: & sic cap. 19. v. 21. dixisse; *CÆTERI OCCISI*; sicut Apocalypseos 11. v. 13. *RELI-*

QUI IN TIMOREM SUNT MISSI: occisione & igne propitiis & salutiferis. Unde & avium convocationem consequenter exposuimus salutarem ac dignam fieri ab Angelo & statione ejus in Sole.

Gog &
Bestia
reprobi.

At verò de Gog, multis Ezechiel, immò totis his Capitibus. Et sicut Apocalypsis conjunxit cum Antichristo & ejus damnatione Bestiam: ita Ezechiel cum Gog jungit multitudinem totam reproborum: atque ad eorum, quam vocat, carnem & sanguinem coruscet jussu DEI volucres ac bestias agri v. 17. & seqq. non ad cœnam magnam DEI, sicut in Apocalypsi sed ad victimam quam DEUS immolat feris bestiis ut saturentur. Quod solum restat in Ezechiele: est enim totus in descriptione cladis quam prophetat Antichristo & Bestiæ. eamque dicit primò fore tantam ut septennio sit opus ad combustionem armorum. Secundò, ut septem mensium sepulturâ. Tertiò futuros esse volucris (Harpyjis Luc. 8. v. 5. & 12.) & feris victimam.

Prosequamur breviter hæc tria Ezechielis admirabilia: quorum expositio est de magnitudine cladis æternæ & sepultura in inferno: ac pertinent ad victoriam & triumphum Ecclesiæ de Gog & reprobis. Utemur explanatione S. Hieronymi: cujus ferè solis verbis loquemur.

2. Definit Ezechiel judicium ultionis Gog Cap. 38. v. 22. quem sic citat S. Hieronymus: *Et judicabo, inquit, eum morte vel peste, & sanguine, & imbre vehementi, & lapidibus immensis sive grandinis.* His adjungit suam expo-

sitionem: *Judicatur autem Gog morte suâ (dicamus: quam ei intentârunt Enoch & Elias sempiternam;) & sanguine quem effudit (in persecutione; qui clamavit contra eum;) & imbre vehementi, sermonibus erudit & perfecti viri (utriusque & duobus Testibus;) & lapidibus immensis qui eum obruant, testimonii Scripturarum; sive grandinis, qui calorem illius (clibanum persecutionis) faciant refrigerare: omnes enim adulterantes, quasi clibanus corda eorum (Olea 7. v. 4.) Ignem, inquit (Ezech. l. c.) & sulphur pluam super eum: per qua demonstratur poena judicii sempiterni. Et non solum super eum qui auctor perversitatis fuit: sed & super omnem exercitum, & multitudinem ejus, & super populos multos qui sunt cum eo. Nempè comminatione æterni Judicii si contumaces decesserint è vivis: Non igitur visibili prælio vel igne aut clade visibili. Plures enim (pergit Hieronymus) habent Hæretici socios, immò Diabolus Princeps eorum infinitâ multitudine circumdatur. qui sunt omnes simul Hæresiarchæ & præcursores Antichristi, aut quotquot in ulla Secta (jam monuimus Antichristianam esse omnium hæreseon novissimam & pessimam) diem suum obierunt pertinaces: ac tota Bestia infidelium quæ nunc desinit regnare.*

De septennio Ezechiel cap. 39. v. 9. *Septennium & egredientur habitatores de Civitatibus Israël, & succendent & comburent arma &c. septem annis.* Ad quod exponendum S. Hieronymus sic ait: *Et egredientur habitatores urbium Israël, credentium populi: urbes autem Israël intelligimus*

Convincuntur
juxta S.
Hieron.

gimus Ecclesias recte fidei: Et succendent
 & comburent arma. Quodque sequitur,
 & succendent ea igni septē annis: de Exo-
 do & Levitico exponendum est: in quibus
 Lege precipitur, ut septimo anno promissio-
 nis, quando servis Hebraeis libertas red-
 diatur, & debita cuncta solvantur, & ad
 Dominos redit antiqua possessio, & quies
 terra tribuitur, & omnes fruges pauperi-
 bus condonantur: quò scilicet in SE-
 PTEM ANNIS, numero sacrato at-
 que perfecto, Hæreticorum armatura dis-
 pereat. Habent enim & ipsi ad impu-
 gnandam Ecclesiam Christi tela diversa,
 quæ ab eruditis hominibus IGNE S.
 SPIRITUS succidenda sunt, SERMONE
 videlicet Ecclesiastico. In die illa (E-
 zech. v. II.) in claro prædicationis lumine
 (verè die) dabo, inquit, Gog locum no-
 minatum, sepulchrum in Israël. De illo
 Ezechiel: obstupescere faciet prætereun-
 tes (quos nominat Viatores ad Orien-
 tē) & vocabitur vallis multitudinis Gog.
 Et S. Hieronymus: quis enim prætereun-
 tium, de quibus scriptum est: Et non
 dixerunt qui præteribant, benedictio Do-
 mini super vos, non admiratur & obstu-
 pescit. De septimestri verò sepultura:
 Ezechiel v. 12. Et sepelient eos domus
 Israël, ut mundent terram septem mensi-
 bus. quod item exponit S. Hierony-
 mus: Quo modo supra diximus per se-
 ptem annos adversariorum arma succen-
 di: sic per septem menses, sordibus Hæ-
 reticorum, terra mundabitur: usque ad se-
 ptimum mensem, quando Tabernacula
 figimus, (Levit. 23. v. 39. & 40.) & in-
 ter ceteras frondes palmarum quoque ra-
 mis protegimur: ut perfecta contra hostes
 victoria demonstretur.

Et in v. 14. Ezechielis de Viris qui
 post hos 7. menses constituti erunt lu-
 stratores terræ, ut emundent eum; sic
 Hieronymus: Post necem autem & in-
 terfectionem sive sepulchrum Gog. eligen-
 tur viri Ecclesiastici, qui hoc habeant stu-
 dii, ne quid in terra Israël maneat sordi-
 um, ne quid morticinum: qui lustrant
 terram & requirant mortuos (si qui for-
 tē reliqui) & sepeliant: ut videlicet mun-
 detur terra Ecclesia.

De nomine loci sepulcorum, & de
 memoria victricis Civitatis, Ezechiel
 v. 16. Nomen autem Civitatis, Amona,
 & mundabunt terram. Et ibidem S.
 Hieronymus: Nomen autem Civitatis,
 ubi servorum Domini victoria est, & ia-
 cent (sub illa, consepulti in valle infe-
 rorum) adversarii, & omnis inimicorum
 eius multitudo prostrata est, appellabitur
 Amona sive Polyandrium (ita LXX. tran-
 stulerunt, hoc est sepulchrum plurimæ
 multitudinis; ait paulò antè Hierony-
 mus:) ut finis omnium, restitutio puri-
 tatis sit.

3. De convocatione volucrum & Volu-
 bestiarum terræ, Ezechiel v. 17. Con-
 currite undiq; ad victimam meam quam
 ego immolo vobis ut comedatis carnem, &
 bibatis sanguinem. Expositioni, apud S.
 Hieronymum subscribimus ei, quam
 primam adducit patriam à Judæis æ-
 què & orthodoxis hoc loco Judaizan-
 tibus: quâ recitatâ ipse discedit ad tro-
 pologiam. Dixerant apud eundem
 Hieronymum, initio in caput 38. de
 Gog & teriâ Magog, gentes esse scythi-
 cas immanes (inquiunt) & innumera-
 biles, quæ trans Caucasum montem, &
 Maeotidem paludem, & prope Caspium
 mare

Polyan-
 drium
 seu A-
 mona E-
 zechie-
 lis.

Volu-
 cres &
 feræ E-
 zechie-
 lis.

mare ad Indiam usque tenduntur, & has post mille annorum regnum (illud de quo Apoc. 20. v. 7.) esse à diabolo commo- vendas: qua veniant in terram Israel ut pugnent contra sanctos, multis secum gen- tibus congregatis. Sequitur nunc verbis Hieronymi in Caput 39. eorundem Auctorum mens in versum 17. Eze- chielis & seqq. Omnia autem, à v. 17. usque ad finem Capitis & materiæ de Gog, hi quos supra diximus Judæi & Nostri, Judæizantes, ad ultimum tempus referunt: quod, carnibus Gog cunctique ejus exercitus, quasi pinguis hostiis, volucres bestieque saturanda sint: & re- stitatur Israel in pristinum statum. Quod dicitur de cunctis exercitibus Gog, id ita recipimus ut intelligamus,

totum populum reprobatorum: hi enim pertinent ad Gog, qui est Antichristus, eorum omnium Caput ut diximus Tract. 26. §. 3. in fine. Feras autem & aves Ezechielis has, secus quàm aves Apocalypticas; accipimus in partem efferatorem, ut dicemus in §. sequen- te. Claudamus cum promissione E- zechielis v. 25. & seqq. Nunc reducam captivitatem Jacob, & miserebor omnis domus Israel &c. Ubi S. Hieronymus: Tunc reducentur de populis & sanctifica- bitur Dominus in eis in conspectu gentium plurimarum; qua & ipsa creditura sunt Domino: finisque sit Beatitudinis, scire atque cognoscere quòd ipse sit Dominus Deus eorum.

§. III.

Epitome Prophetiæ contra Gog.

Sensum Ezechielis contra Gog operosius à S. Hieronymo eru- tum reddamus apertiorum & brevius: qui conferri possit cum nostra Apocalypsi.

i. **P**Rævident tam Ezechiel suum Gog, quàm Joannes in Apoca- lypsi suum Pseudo-Messiam; cum toto numero eorum qui seducti sunt à Sa- tana vel id temporis vel omni retrò sæ- culo: quos præsens occasione simul commemorant. Hæc differentiâ; quòd Joannes omnes reprobos, ad unum revocet Schema, & uno comprehen- dat corpore & nomine Bestiæ, velut congregando: Ezechiel verò velut se- gregatorum inter se contempletur ac

describat multitudinem. Quam enu- meraturus, ut ostendat aliter ineffabi- lem esse illorum numerum, accommo- dat se ad captum humanum: ac per si- militudinem loquitur v. 9. & 10. de se- ptennali combustione armorum: & v. 11. pro sepultura cadaverum de am- plissima valle, cui nomen adhæsurum sit multitudinis Gog: & v. 12. de labore sepeliendi septem mensium: ac v. 13. de celebratione victoriæ & festi seu diei nominatissimi. Hoc, inquam,

Per simi-
litudinē:
combustionis
armo-
rum:

totum

totum Ezechiel prædixit per parabolam, ut solet, ac per comparationem insignem cum materialicladē.

2. Significat enim tantam fore inter-
necionem adjudicandorum inferno &
illie sepeliendorum : ut humano more
calculandō de interfectione & pro-
stracione cadaverum, implenda esset
quamvis profunda vallis ac spatiosis-
sima : & opera sepeliendi duratura to-
tis septem mensibus : & annorum com-
bustio, clypeorum, hastarum, arcuum
&c. si anima quibus electos oppugna-
verunt forent materialia, sufficeret fo-
co totius septennii in humanis. Quæ
de Bestia & solis reprobis sunt accipi-
enda eo in sensu : nam occisio cætero-
rum, de qua Apocalypsis, facta gladio
spirituali, uti & ignis immissus in Ma-
gog à Deo erunt ad salutem, ut dixi-
mus.

Sepultu-
ræ cada-
verum:

Victoria
&c.

Quæ re-
ferenda
sunt ad
novissi-
mum an-
norum:
Ezech.
38. v. 8.

3. Facile erit nunc & Ezechielem
ipsum & expositionem S. Hieronymi
unā cum modò dictis applicare ac re-
ferre ad tempora Antichristiana. Vide-
licet: primò armorum combustio in se-
ptimum usque annum (cap. 39. v. 9.)
significat quietem à persecutione atque
Infidelitate : quemadmodum annus
septimus apud Hebræos erat *sabbatum*
seu *requies terræ*, Exod. 23. v. 11. & 12.
& Levit. 25. v. 4. itémque post septies
septem Jubilæus, Levit. 25. v. 8. & seqq.
Præfiguratur hic numerus septimus, pos-
sionem antiquam qua & Judæi ad
Salvatorem suum redeant, & Ecclesia

Judæos possideat : & liberationem seu
libertatem plenam : & Evangelizatio-
nem pauperibus, & Ili. æl.

Secundò, sepultura multitudinis
Gog, & emundatio terræ in septimum
mensem (v. 12.) significat sepulturam
errorum : & super restituta puritate
doctrinæ, festum victoriæ Ecclesiasti-
cæ atque palmarum; quod celebraba-
tur in septimo mense Levit. 23. v. 40.
& Polyandrii adversariorum æternā
oblivione consepulorum.

Tertiò, Volucres & feræ carnivoræ
(v. 17. & seqq. illæ tartaræ quarum ci-
bus est *caro & sanguis* quæ Regnum
DEI possidere non possunt 1. Cor. 15. v.
50. illæ celeres ad rapinam æternam &
crudeles, totam depascentur collectio-
nem Infidelium tot sæculis damnato-
rum, quam diximus significari nomine
BESTIÆ in Apocalypsi. Quæ est
mensa quam illis permisit DEUS, & *vi-
ctima*, in *gloriam* (v. 21. & seqq.) Ju-
stitiæ divinæ : & ad majorem agnitio-
nem ac timorem DEI pro Electis.

Denique celebrabitur reductio Ja-
cob & omnis domus Israël (v. 25. &
seqq.) in oculos & congratulatione
Gentium, & effusio Spiritus DEI super
omnem Domum Israël.

Hactenus prophetia Ezechielis : cu-
jus omnia evidentè cadunt in
tempus Anti-
christi.

* * *

Pars II.

Q TRACTA

TRACTATUS XXXIII.

IN I. PARTEM CAPITIS XXI.

Supereſt Viſio ſeptima & amœna: de Statu Beato Eccleſiæ triumphantis. Exhibetur in ſchemate Jeruſalem Civitatis elegantiffimæ; Sponſæ ſeu uxoris Agni: & pertractatur duobus ultimis Capitibus: quorum primum dividemus in Tractatus omnino quatuor.

VERBA APOCALYPSEOS.

(Cap. 21. Verſu 1. & ſeqq.) *Et vidi cælum novum, & terram novam. Primum enim cælum & prima terra abiit, & mare jam non eſt. (v. 2.) Et ego Ioannes vidi ſanctam Civitatem Jeruſalem novam, descendantem de cælo à Deo, paratam ſicut ſponſam ornatam viro ſuo. (v. 3.) Et audivi vocem magnam de throno dicentem: Ecce tabernaculum Dei cum hominibus, & habitabit cum eis. Et ipſi populus ejus erunt, & ipſe Deus cum eis erit eorum Deus. (v. 4.) Et abſterget Deus omnem lacrymam ab oculis eorum, & mors ultra non erit, neque luctus, neque clamor, neque dolor erit ultra, quia prima abierunt. (v. 5.) Et dixit qui ſedebat in throno. Ecce nova facio omnia. & dixit mihi: ſcribe, quia hæc verba fideliffima ſunt, & vera. (v. 6.) Et dixit mihi: factum eſt. Ego ſum a, & ω: initium, & finis. Ego ſitienti dabo de fonte aquæ vitæ, gratis. (v. 7.) Qui vicerit, poſſidebit hæc, & ero illi Deus, & ille erit mihi filius. (v. 8.) Timidis autem & incredulis, & execratis, & homicidis, & fornicatoribus, & veneficis, & idololatriſ, & omnibus mendacibus, pars illorum erit in ſtagno ardenti igne & ſulphure: quod eſt mors ſecunda. (v. 9.) Et venit unus de ſeptem Angelis habentibus phialas plenas ſeptem plagis noviſſimis, & locutus eſt mecum, dicens: Veni, & oſtendam tibi ſponſam uxorem Agni. (v. 10.) Et ſuſtulit me in ſpiritu in montem magnum & altum, & oſtendit mihi Civitatem ſanctam Jeruſalem descendantem de cælo à Deo; (v. 11.) habentem claritatem Dei: & lumen ejus ſimile lapidi, pretioſo tanquam lapidi*

pidi jaspidis, sicut crystallum. (v. 12.) Et habebat murum magnum & altum, habentem portas duodecim, & in portis angulos duodecim & nomina inscripta, quæ sunt nomina duodecim tribuum filiorum Israël. (v. 13.) Ab Oriente porta tres, & ab aquilone porta tres, & ab austro porta tres, & ab occasu porta tres. (v. 14.) Et murus Civitatis habens fundamenta duodecim, & in ipsis duodecim nomina duodecim Apostolorum Agni. (v. 15.) Et qui loquebatur mecum habebat mensuram arundineam auream, ut metiretur Civitatem, & portas ejus, & murum. (v. 16.) Et Civitas in quadro posita est, & longitudo ejus tanta est, quanta & latitudo; & mensus est Civitatem de arundine aurea per stadia duodecim millia, & longitudo & altitudo, & latitudo ejus equalia sunt. (v. 17.) Et mensus est murum ejus centum quadraginta quatuor cubitorum, mensura hominis, quæ est Angeli. (v. 18.) Et erat structura muri ejus ex lapide jaspide: ipsa verò Civitas, aurum mundum simile vitro mundo.

S. I.

De Beatæ Civitatis descensu.

AD finem Judicii videt Joannes figuram Cæli & terræ antiquæ præterisse; ac sublatum mare hujus sæculi. Fortasse, ait Augustinus lib. 20. de Civ. cap. 16. maris nomine intelligitur hoc sæculum turbulentum & procellosum.

COELUM autem ET TERRAM videt innovari: & DE COELO descendere SANCTAM CIVITATEM: JERUSALEM NOVAM: apparatu SICUT Sponsæ Cælitatis ad-ornata pro Sponso suo.

Videtur ex monte:

Sed ad illam propitiùs & distinctiùs contemplandam (v. 10.) SPIRITU tenus assumitur Joannes IN MONTEM MAGNUM, ET ALTUM supra nubes: ubi fit solennis occurus Sponsi ex nube cum toto comitatu ve-

nientium ex Judicio Sanctorum in corporibus resuscitatis & gloriosis: qui excipiuntur à SS. Angelis tanquam concives adscripti in Civitatem DEÏ viventis (ut dicitur Hebr. 12. v. 23. Jerusalem cælestem & multorum millium Angelorum frequentium. Hæc multa millia gratulantur sibi denovis civibus, quos excipiunt, ut & hi possessionem capiant Civitatis ad quã acceperunt jus per sententiam Judicis: Possidete, inquit (Matth. 25. v. 34.) paratum vobis Regnum à constitutione mundi; præparatum iis jam tunc, ut impleverint ruinas Angelorum lapsorum ab eodem mundi exordio.

Hæc est Civitas Angelorum & Hominum: & hic Sponsus humani generis gloriosi, qui illam ornavit SICUT

Q 2 SPON-

Sicut
Sponsa:

SPONSAM VIRO SUO, uxorem indissolubilem. de qua v. 9. OSTENDAM TIBI SPONSAM UXOREM AGNI: & cap. 19. v. 7. *Uxor eius preparavit se.* & S. Augustinus in psalmum 122. *Uxor facta est (ex ancilla:) sed, donec veniat ad amplexus illos spirituales ubi securè persfruatur eo quem dilexit & cui suspiravit in ista diuturna peregrinatione, Sponsa est; & accepit arrham magnam sanguinem Sponsi cui secura suspirat.* Addit, non ita esse Sponsam, sicut in hoc mundo: potest enim, ait, fieri ut alius sponset, & alius ducat uxorem. Solus ducet, quia solus talem arrham dedit.

Nec otiosè commemoratur (eodem v. 9.) quod Angelus qui Joannem assumit ostensurus, sit UNUS DE SEPTEM illis qui PHIALAS effuderant PLENAS 7. PLAGIS: ob duas causas. Primò, quia par erat ut qui annuntiaverat periculum & certamen, idem jam ostendat etiam locum æternæ requiæ ac præmii. Secundò, ut ille idem (unus de iisdem septem Cap. 17. v. 1.) qui ostenderat Mulierem meretricem & ejus damnationem, ostendat etiam Mulierem Sponsam uxorem & gloriam ejus.

Civitas
viva:

2. Ascendamus spiritu post Joannem, & contemplemur ea quæ modò fuerunt dicta de illa Civitate. Dicitur enim primò CIVITAS: ÆDIFICIUM VIVUM, ut nominat S. Augustinus l. c. & addit: *In istis Civitatibus (mundi hujus) alia est fabrica ædificiorum: alii sunt cives inhabitantes in fabrica. Illa Civitas in civibus suis ædificatur: ipsi ibi sunt lapides qui sunt cives:*

lapides enim sunt vivi, & vos inquit (S. Petrus ep. 1. cap. 2.) tanquam lapides vivi ædificamini in domum spiritualem. Quod igitur dicitur Civitas, hoc quidem maxime propriè dicitur, quamdiu absolutè ponitur: nam, ut rectè S. Augustinus in psal. 121. Civitas propriè in hominibus habitantibus intelligitur. Sicut autem in hominibus, sic & in Angelis: juxta quod idem S. Augustinus dicit in psalmum 126. ubi velut definitionem plenam tradit hujus Civitatis, his verbis: Omnis ergo numerus fidelium sanctorum ex hominibus commutandorum ut fiant æquales Angelis DEI, adjuncti etiam ipsis Angelis qui modo non peregrinantur sed expectant nos, quando à peregrinatione redeamus, omnes simul unam domum DEI faciunt, & unam Civitatem: ipsa est Jerusalem. Cæterùm si addatur, Civitatem ædificari, aut ejusmodi, ut postea in Apocalypsi, jam non propriè sed per similitudinem dicitur, æquè ac cætera Apocalypseos: prout eodem loco citato in psalmum 121 distinxit idem Doctor super illo versu psalmi, Jerusalem ædificatur ut Civitas. quare, inquit, non Civitas (ædificatur) sed UT Civitas: quia & illi, qui in eam intrant vivi, tanquam lapides sunt: non enim verè lapides sunt. sicut illi alii ut lapides, non lapides: sic illa ut Civitas, non Civitas, quia dixit, ædificatur. Idem ferè observavit S. Hieronymus in Ezech. 46. quando autem dicitur (Ezech. v. 2.) quasi ædificium Civitatis, non verè Civitas sed Civitatis similitudo monstratur, de qua scriptum est (pl. 68.) gloriosa dicta sunt Ec. & (pl. 121.) qua ædificatur UT Civitas.

Ex An-
gelis &
homi-
bus.

Addi-

Ad dicitur in autographo Apocalypseos (v. 10.) τὴν πόλιν, τὴν μεγάλην, τὴν ἁγίαν, id est, illam excellenter Civitatem, illam magnam, illam sanctam: quæ & formâ ac republica Civitatis, & magnitudine, & sanctitate omnibus antecellit. *Salve*, ait S. Bernardus ad milites, *Civitas sancta, quam ipse sanctificavit sibi Altissimus.*

Jerusalem:

Dicitur secundò JERUSALEM; passim in Scripturis: quia illic est *Visio* ac possessio *pacis* æternæ: cujus figura & umbra fuit terrena Hierosolyma. S. August. in psal. 64. *Civitas quidem illa, inquit, terrena cujusdam Civitatis æternæ, in cælis umbram gerebat.* Et in psal. 86. *Quomodo una Civitas sancta Hierusalem; una Civitas iniqua Babylon: omnes iniqui ad Babylonem pertinent; quomodo omnes sancti ad Jerusalem.* De utriusque etymo, in psal. 64. modò citato: *Videte nomina duarum istarum. Civitatum, Babylonis & Hierusalem: Babylon confusio interpretatur; Hierusalem Visio pacis.* Et in alium psal. *O pax illa & æqualitas Angelorum! ô illa Visio & spectaculum pulchrum!*

Habitatio cum DEO:

Dicitur tertio (v. 3.) TABERNACULUM DEI CUM HOMINIBUS, tunc quando militabatur DEO: at nunc deinceps Habitaculum, in quo IPSI perpetuò POPULUS EJUS, ET DEUS populi HABITABIT CUM EIS: prout adumbratum fuit consimilibus verbis Lev. 26. v. 12. & 2. Cor. 6. v. 16. *Distinctius accipitur* (ait S. Augustinus in psal. 131.) *Tabernaculum Ecclesia secundum hoc tempus: Domus autem (seu habitatio) Ecclesia cælestis Jerusalem, quò ibimus, Taberna-*

culum enim tanquam militantium & pugnantium in prociectu, in expeditione. Et S. Thomas 1. 2. q. 102. a. 4. ad 2. *Per Tabernaculum enim, quod est mutabile, significatur status presentis vite mutabilis: Per Templum verò, quod erat fixum & stans, significatur status future vite quæ omnino immutabilis est.*

Descendens de Cælo:

Dicitur quartò, DESCENDERE DE COELO. tum quia primum initium ædificationis fuit à descensu Architecti, qui est Unigenitus DEI fundator Civitatis: ex promisso Isaia 54. v. 11. *Ecce ego sternam per ordinem lapides tuos & fundabo te &c.* tum quia illa multorum millium civium Angelicorum frequentia illinc jam descendit; Christo, & his qui ad dexteram ejus erunt in Judicio, in occursum: *Est in Cælo*, ait S. Augustinus in psal. 121. *æterna Jerusalem, ubi sunt cives nostri Angeli; ab ipsis civibus nostris peregrinamur in terra.* tum eo sensu quo descendere significat sumpsisse originem: tota enim Beata Civitas habet originem suam de Cælo A DEO. Quam interpretationem affert S. Augustinus lib. 20. de Civ. cap. 17. *de Cælo inquit, descendere ista Civitas dicitur, quoniam cælestis est gratia quæ DEUS eam fecit.*

Dicitur quintò, NOVA. QUIA NOVA: PRIMA ABIERUNT: ABSTERGENT enim (v. 4.) DEUS OMNEM LACHRYMAM AB OCULIS EORUM: ubi neque MORS, neque ea quæ cum morte intraverunt in mundum, LUCTUS animi, CLAMOR oris, DOLOR corporis, quæ praterierunt. Concordant verba

Q 3 Isaia

Isaïæ cap. 25. v. 8. *præcipitabit mortem in sempiternum, & auferet Dominus Deus lachrymam ab omni facie.* Apertissimè is qui sedebat in Throno (v. 5.) **ECCE NOVA FACIO OMNIA: ut nulla,** inquit S. Augustinus l. c. *remaneant vetustatis vestigia.*

Mandat de se scribi: Sicut **HÆC VERBA** & promissa **FIDELISSIMA SUNT ET VERA**, sic & factum ipsum fore (v. 6.) Immodò, **FACTUM EST**, inquit, juxta illud axioma S. Augustini in psal. 125. *Omnia enim quæ futura sunt, Deo jam facta sunt.* Et ad eum cui dixerat, **SCRIBE: SUM**, inquit, **ET** ω hujus & cunctarum Scripturarum in promittenda Beatitudine: faciendique **EGO** sum **INITIUM** per gratiam datam, **ET FINIS** per gloriam dandam. Ille **EGO** qui **SITIENTI**, vitam quam polliceor, **DABO DE FONTE AQUÆ** vivæ: *quoniam*, ait psalmus 35. v. 30. *apud Te est fons vitæ: ubi Augustinus; quis est Fons vitæ nisi Christus?* Dabo igitur, inquit, & **GRATIS** dabo, quia ex mea gratia, potandum & possidendum fontem aquæ vitæ æternæ. Dummodò ut cum illa mea gratia sudaverit ac vicerit prout decet athletam & non degenerem *filium* **DEI**. Nam è contrario non fons aquæ vitæ, sed **STAGNUM ignis & sulphuris**, **QUOD EST MORS SECUNDA** (v. 8.) **PARS ERIT** sua **TIMIDIS**, reculantibus certamen, **ET IN CRE- DULIS** promissioni, aut his qui *execrabilis* erunt vitæ ac morum, **HOMICIDIS**, **FORNICATORIBUS** quos comparo cum **VENEFICIS**

ubi Fons
Vitæ.

Nam in
stagnò
mors se-
cunda.

ET IDOLOLATRIS: atque **OMNIBUS** *mentientibus* fidem in **DEUM**, quem (esto confiteantur se nōsse Tit. 1. v. 16.) *factis negant.*

3. Pergit Joannes ex monte, in quem raptus est per ecstasin. *Habet* (v. 11.) **Civitas Beata CLARITATEM DEI**, græcè *δὲξαρτὴ βιῆ*: quia **DEUS** se præbet ibi clarè & in sua gloria videndum *sicuti est*, 1. Joan. 3. v. 2. *Hæc est illa Claritas DEI*, de cujus Visione nil dici potest augustius, quàm quòd tanta ei vis insit ut assimilet, videntem & transformet in claritatem, hoc est, Beatitudinem & gloriam quâ similis sit **DEO**.

Quod enim Aristoteles tribuit Philosophus intellectioni naturali; animâ, intelligendo, fieri alia omnia; hoc multò sublimissimè Joannes Theologus noster asseruit l. c. de intellectione hac seu Visione **DEI** supernaturali ac Beatificâ: similes ei erimus quoniam videbimus eum sicuti est. & alius Apostolus, ille ex tertio Cælo, *revelatâ*, inquit, *facie gloriam Domini speculantes in eandem imaginem transformamur à claritate in claritatem*, 2. Cor. 3. v. 18. quem utrumque locum Scripturæ attigit S. Augustinus in libris de **TRIN.** quorum libro 12. cap. 16. *plena sit similitudo*, ait, *in ista imagine* (**DEI**, quæ est anima humana) *per Visionem DEI*. & lib. 15. c. 8. *transformamur*, ait, *de gloria quâ filii DEI sumus, in gloriam quâ similes ei erimus.* & deprædicat tam optabilis transformationis bonum.

Protinus ut Apocalypsis meminit clarè videndi **DEI** in illa Civitate, adjungit **LUMEN EJUS**, quod est græcè *φωσὺν*, id est *luminare*, illius Civitatis,

3m. 133
in opp.
3. 11. V
In ea
Claritas
DEI.

Et Lumen
quo fit
Visio e-
iusdem.

vitatis commune omnibus incolis eius: necessarium ad Visionem eliciendam & continuandam: à Theologis passim dictum Lumen gloriæ, vocabulo quo hinc præit Joannes Theologus; eò quòd officium eius sit Intellectum illuminare & evehere ad Visionem gloriosam tam sublimis Intelligibilis quod est Essentia divina. Facultas enim utriusque videndi DEI non competit intellectui creato secundum suam naturam quæ est insufficientis, sed competit per Lumen gloriæ, per quod fit potens ad intelligendum; eo modo quo habitus infusi conferunt vires potentiis cæteris.

Hoc lumen, inquit Apocalypsis est illud nobile donum oculo animæ: PRETIOSUM ut gemma quæ ornât intellectum, & reddit animam Deiformem id est similem DEO: virens ut JASPIIS: perspicuum SICUT CRYSTALLUS (græcè crystallizans; ut sunt jaspides apud Plinium lib. 37. cap.

8.) perfectio confortans aciem intellectualem: & augmentum virtutis intellectivæ. Quod rectè vocatur Lumen eiusdem, & dispositio supernaturalis vi cuius superadditæ penetrat anima, & dilucidè atque intuitivè videt & percipit DEUM, in cuius Visione ac fruitione consistit Beatitudo. *Istud*, inquit Doctor Angelicus 1. p. q. 12. a. 5. est Lumen de quo dicitur Apoc. 21. quòd Claritas DEI illuminabit eam, id est, Societatem Beatorum DEUM videntium. Sed hæc omnia mirabili brevitate cecinit Psaltes: *in lumine tuo videbimus lumen.* quibus verbis, psal. 35. v. 10. expressit hæc tria de Visione DEI: Lumen cum quo videtur; Visionem ipsam quæ videtur; & Lucem quæ videtur increatam, Claritatem DEI. Civitatis autem in qua videtur; & inhabitantium; & Beatitudinis mentionem facit psalmus 83. v. 5. *Beati qui habitant in domo tua Domine.*

S. II.

De Muro Civitatis: ejusque portis & fundamentis.

Murus.

1. EST Civitati sua circumvallatio (v. 12.) MURUS MAGNUS ET ALTUS: cuius STRUCTURA (v. 18.) EX LAPIDE JASPIDE. *Magnus* enim est; amplitudine circuitus: quia complectitur Civitatem quæ & Regnum. *Altus* est supernaturalitate fabricæ, quia transcendit omnem naturam. Ex gemma est *jaspide* rotus; æstimatione, ac firmitate: quia

pretii inæstimabilis; & immutabilitatis ac roboris est æterni. Additur in hoc loco Apocalypseo de hujus Muri Portis: & de Fundamentis accuratè.

Habere narrat PORTAS DUODECIM: totidemque IN PORTIS ANGELOS (ita græcè etiam, ἀγγέλους:) ET INSCRIPTA NOMINA DUODECIM TRIBUUM FILIORUM ISRAEL. Harum

In Portis
12. An-
geli, &
nomina.

rum portarum ternas esse à singulis mundi partibus (v.13.) *singulasque portas* EX SINGULIS esse MARGARITIS (v.21.)

In Fundamentis etiam nomina 12,

FUNDAMENTA ejusdem esse DUODECIM : horum unumquodque constare EX LAPIDE PRETIOSO : ET IN IPSIS NOMINA DUODECIM APOSTOLORUM AGNI (v.14.19.20.) Ex hoc numero & verbis habemus apertissimam mentionem duodecim Apostolorum; à quibus non oporteat discedere: Ceterum expositio integrè inquirenda est clarior & brevis.

Quæ portæ.

Murus, quo Civitas firmatur & ambitur, habet 12. Portas & 12. Fundamenta. Potestas *Apostolica* ligandi atque solvendi, quæ fuit penes Apostolos 12. & permanet in eorum successoribus, ipsæ sunt *portæ* : perinde enim est ac si dicas, Potestas aperiendi ac præcludendi. & singulæ instar sunt margaritarum quarum valor est Regni Cælorum. Fundamenta verò sunt *Doctrina Apostolorum*, comprehensa in 12. articulis Symboli Apostolici, qui sunt instar lapidum pretiosorum, quibus fundatus fuit & firmiter stabilitus murus Civitatis. Neque id dubium ex sacrosancto Concilio Tridentino, sessione tertia : in qua decernit *Symbolum fidei* esse tanquam *Fundamentum firmum & unicum contra quod portæ inseri non prevalebunt.* Æquè clarè S. Augustinus lib. 3. de Symbolo ad Catechum. cap. 1. *Sacramentum Symboli, quod accepistis memoræque mandatum pro vestra salute retinetis: noveritis hoc esse fidei Catholicæ Fundamentum, super quod, adifi-*

Quæ Fundamenta.

cium surrexit Ecclesia. Addit Rufinus lib. de Symbolo: esse *lapides pretiosos.* Hac diversâ consideratione iidem met Apostoli (quod etiam postea dicemus verbis S. Augustini) sunt & Portæ Civitatis & Fundamenta. Portæ, quæ cum sint pro Tribuum ingressu, & non intretur nisi per Apostolos; qui etiam ipsi sunt Angeli 12. annuntiatores salutis ad pandendum aditum : ideò Apostoli habent inscripta illa sua nomina tribuum; eorum qui verè *Israël* & Apostolici. Quia verò *accedentem oportet credere*, ac sine fide nullus dari potest ingressus; ideò Articuli eorumdem Apostolorum & doctrina Symboli, quam composuerunt, sunt pro Fundamentis muri.

Igitur in *Portis Angeli duodecim* id est, ipsi vigiles Apostoli, præditi eâ potestate & auctoritate aperiendi atque admittendi in Regnum: ipsi Nuntii cælestes (hoc est enim propriè Angelum esse) salutis, & duces Tribuum undique: quarum nomina habent inscripta, quoniam hoc introierunt ex toto orbe 12. Tribus, id est universitas Sanctorum, veri *Israëlitæ*. Et intratum est in nomine TRINITATIS (un-

Portæ ternæ ex omni parte mundi.

Hoc posito Apostoli eatenus & Portæ & Fundamenta: Portæ intuitu Potestatis; eaque totidem margaritæ lectissimæ ex mari hujus sæculi. Intuitu Doctrinæ sunt lapides pretiosi in hoc ædificium electi, & Fundamenta quibus

bus superædificatus est murus Civitatis ad quam intraverunt Cives Sanctorum & domestici DEI, Ephes. 2. v. 20. nam quod Paulus illuc addit, Fundamentum Prophetarum, idem adierit quia hi de Apostolorum prædicatione, doctrinâ, fundacione Ecclesiæ, prædixerunt.

Prophetia vetus de Portis & Fundamentis.

De his Fundamentis & Portis psalmus 86. hæc enim Fundamenta quibus Civitas murata innititur sunt *montes sancti*; v. 1. & hæc Portæ sunt *quas diligit Dominus*, v. 2. Juxta hunc sensum juvat audire verba S. Augustini in illum psalmum: ubi cum dixisset, *montesque Apostoli*, addit: *portantes fabricam Civitatis faciunt vivum quoddam ædificium*. Et mox: *Ne putetis, inquit, alia esse Fundamenta, alias Portas. Quare sunt Fundamenta? quia eorum auctoritas portat infirmitatem nostram. Quare sunt Portæ? quia per ipsos intramus ad Regnum DEI: prædicant enim nobis*. Nec aliud sensit S. Hieronymus: de Fundamentis quidem in Ezech. 28. ubi de Apocalypsi Joannis docet, in 12. lapidibus, Apostolorum numerum demonstrari: & subdit: *Isti sunt vivi lapides de quibus ædificatur Ecclesia*, citat Eph. 2. v. 20. & 21. *superædificati in fundamento Apostolorum & Prophetarum, ipso angulari lapide Christo IESU Domino nostro in quo omnis ædificatio crescit in templum sanctum in Domino. Hi sunt lapides de quibus & in alio loco (Zach. 9. v. 16.) legimus; Lapidem sancti voluntur (ita LXX. nam vulgata habet; elevabuntur) super terram instar rotarum paululum tangentes humum, & volubilitate sua ad cœlestia festinantes*. De Portis

Pars II.

autem idem S. Hieronymus in Ezech. 48. eas ait sub *Apostolicis nominibus* assignari: verba ejus cætera referemus inferius Tractatu 34. & 36.

Eandem interpretationem admittit, quod ex v. 19. & 20. citavimus de lapidibus pretiosis: tùm ut intelligatur esse doctrina ipsa duodecim articulorum Apostolicorum, qui sint totidem pretiosæ gemmæ illo ordine quo referuntur in Symbolo: tùm ut ipsi Apostoli sint Fundamenta ex lapidibus pretiosis singulis, ratione Doctrinæ Apostolicæ quam sanxerunt: sicut iidem sunt portæ ex singulis margaritis, suæ singulorum Potestatis Apostolicæ ad aperiendum. Idque illo, etiam ipsi, ordine quo recensentur in Evangelio S. Matthæi Cap. 10. v. 2. *Primus Simon*. & c. qui ordo & enumeratio nominum respondet ordini & enumerationi lapidum pretiosorum: de qua S. Hieronymus in Caput 10. Matthæi sic pronuntiat: *Ordinem Apostolorum & meritum uniuscujusque illius fuit distribuere, qui cordis arcanamatur*. Cæterùm ordo S. Scripturæ accuratissimè est apud Matthæum: nisi quòd, ut observat S. Hieronymus, post Thomam se ponit Matthæus uti & publicanum se appellat. *Ceteri Evangelistæ*, ait, *in conjunctione nominum primum ponunt Matthæum & postea Thomam, nec Publicani nomen adscribunt*.

3. Non est prætermittendum, quod Inscriptio est: num duodecim adjunxit Apocalypsis, esse nomina Apostolorum AGNI. Quoniam per hoc quòd ad Agnum referuntur, & per hoc quòd sunt

R

Agni,

Ordo sicut in Symbolo: sic in numero Apostolorum.

537m 287
-sup 279
1771

Agni, acceperunt ut sint Fundamenta. *Fundamentum*, inquit S. Augustinus l. c. *Christus est primum & maximum*: & citat I. Cor. 3. v. 11. *Fundamentum enim aliud nemo potest ponere prater id quod positum est quod est Christus* *7E-SVS*. *Quemadmodum aperte* (sine metaphora) *dicitur Sanctus Sanctorum, sic figuratè* (allegoricè) *Fundamentum fundamentorum*. Hæc Augustinus. Et sicut de Fundamentis, ita & de omniū: Portis: ut sit ipsa universalis Porta sicur & Porta: Sicut & Porta: *quod est Ostium ostiorum: sicut Fundamentum universale ipse summus est angularis & pretiosissimus lapis in quo tota super-ædificatio (Doctrina & meritum) ultimò fundatur. De portis al-*

legat Augustinus illud Christi Joani 10. *Ego sum janua: & admirabundus quomodo, inquit, ergo Tu omnia! quomodo per Te omnia!* Respondet huic admirationi paulò infra: *Cum dicuntur duodecim Porta Jerusalem, & una Porta Christus, & 12. Porta Christus; quia in duodecim Portis Christus*. Rationem antea dedit idem Doctor: corpora non posse simul hæc esse: at ait; *Divinitas, que ubique præsto est, totum potest esse in similitudinibus, quia nihil eorum est in proprietatibus*.

Sic ergo spiritualiter Apostoli & Fundamenta & Portæ simul: quatenus iis assistit Divinitas Agni,

sup ni
og oib
Utriusque simul; ut in mysticis.

S. III.

De mensura Civitatis.

mensura quid significet:
p. 117
1771

I. HABEBAT Angelus (v. 15.) **MENSURAM** ARUNDINEM AUREAM, qua METRETUR coram Joanne CIVITATEM, ET PORTAS EJUS, ET MURUM. Arundo illa mensoria, Græcè κάλαμος, constat, (ut dicit Ezechiel cap. 40. v. 5.) sex cubitis & palmo: accipiendo cubitos humanos: hac enim usum esse dicit (v. 17.) **MENSURA, HOMINIS QUÆ EST ANGELI**; ad eundem modum quo & staturâ ac specie hominis, in qua apparebat Angelus. Verùm illud, *hominis quæ & Angeli*, plus indicat: videlicet, intelligendam esse mensuram intellectualem; æstimantis hominis eo spiri-

tuali intellectu, quo æstimat Angelus. Nam Angeli ex quantitate meritorum apud Deum arbitrantur etiam ac veluti metiuntur, de quantitate gloriæ adipiscendæ: Eadè que opera datur intelligi, utrisque æquè hominibus ut Angelis in illa Beata Civitate gloriâ & præmium Beatitudinis responsurum meritis cujusque. Ita intellexit S. Hieronymus, qui in Commentario in Zachariæ 2. de Ecclesia: *quotidie, ait, edificatur ab eo qui novit mensuras & merita singulorum*. & in Ezech. 40. *Calamus autem mensura significat notam esse DEO conversationem nostram, & notam esse rationem operum singulorum*.

Jam sicut ipsa gloriosa Civitas dicitur

tur

ut esse aurea (v. 18.) cujus muri structura ex jaspide, & portarum ex margaritis: ita *monsuram* quæ assumitur (meritum, cui respondebit gloria) convenit dici AUREAM, quæ soliditate ac pretio congruat.

In quadroposita est. 2. Civitatis igitur hæc est dimensio. formæ est quadratæ: ἡ πόλις τετραγώνη; æquilatera versus quatuor mundi plagas (Ezech. 48. v. 16.) & in accuratum extructa *quadrum* geometricum: ita ut LONGITUDO, ALTITUDO quæ & profunditas continetur, ac LATITUDO sint EQUALLIA: quo exprimitur architectura omnibus numeris perfecta, & accommodata plenissimæ habitationi & commoditati civium à quatuor mundi partibus congregatorum.

Structura singulorum quadrata. Et lapides quidem, hujus quadri-etiam ipsi sunt quadrati singuli: tales enim sunt antea præparati ab artifice Architecto. De quibus S. Augustinus in psal. 86. *Non enim frustra etiam de lignis quadratis edificata est arca Noë quæ nihilo minus figuram gestabat Ecclesie. Quid est enim quadrari? attendite similitudinem quadrati lapidis: similis debet esse Christianus. In omni tentatione sua Christianus non cadit; & si impellitur & si quæ vertitur, non cadit. Nam quadratum lapidem quacunque verteris, stat. Allegat exemplum Martyrum: Cadere, ait, visi sunt Martyres, cum percuterentur. Et exhortans: Sic ergo conquadramini, ad omnes tentationis parati; quidquid impulerit, non vos evertat: stantem te inveniat omnis casus.* Hæc de singulis.

Et Civitas dicitur IN QUADRO POSITA, significatur perfectio Beatitudinis communis omnium Civium ex omni parte ac velut latere civitatis: utpote quam deceat *sanctiundo* & Beatitas in longitudinem dierum, psal. 92. v. 5. latitudinem possessionis omnium bonorum ad quam dilatatur & extenditur: altitudinem *supra modum in sublimitate* & profunditatem ponderis gloriæ, 2. Cor. 4. v. 17. incomprehensibilem mortalibus. Juxta Apostolum monentem ut adnitantur posse cum omnibus Sanctis comprehendere quæ sit illius Beatitudinis *latitudo, & longitudo, & sublimitas & profundum*; Eph. 3. v. 18. quasi dicat: omnium hoc esse & solorum Sanctorum, quibus inde apud Theologos nomen *Comprehensorum*; non quidem undequaque DEI quem vident, quia is est soli sibi propriè comprehensibilis; sed Beatitatis cœlestis & felicitatis cum qua DEUS videtur.

Huc pertinet, quòd sicut ædificio Civitatis in terris addit decorem, sic ubi omnes domus æquè sint longæ, latæ, & altæ: sic in illa cœlesti civitate in qua mansiones (ut dicitur Joan. 14. v. 2.) & velut domus multe sunt, singulis earum æqualis sit longitudo, latitudo, altitudo: id est, quòd familiæ domesticorum DEI cives singuli habeant Beatitudinem perpetuam; & singuli possideant bonum infinitum (*bonum omnis boni*, ut loquitur Augustinus;) & singulos reddat beatos idem summum ac sublime Bonum: quamvis eorundem sit mansio distincta, hoc est gradus diversi quibus illo eodem Bono, aliis

tas integra quadrata.

Cum proportione mansionum:

aliò beatiùs perfruitur particeps. quæ est doctrina S. Thomæ 1. 2. q. 5. a. 2. Ex quo mirificè augetur pulchritudo Civitatis cum varietate & proportione mirabili : insuper & illa perspicuitate mansionum, de qua Apocalypsis, appetibili omnium oculis & amcenissimâ, ad similitudinem vitri mundi; ut dicitur de tota Civitate v. 18. IPSA INQUIT, CIVITAS AURUM MUNDUM SIMILE VITRO MUNDO.

Et perspicuitate undique.

Dimensio quadr. duodecies millena stadia.

3. Mensura totius Civitatis quadratæ (v. 16.) STADIA DUODECIM MILLIA (quorum octo alibi meminimus constituere milliare Italicum :) ita ut singula sint latera trium millium stadiorum; ubi recurrit mentio TRINITATIS : estque ille numerus uterque, tam duodecim quam mille, usu Scripturæ sacræ absolutissimus, & significat admirandam Beatæ Civi-

tatis amplitudinem : quæ & Regnum dicitur omnium longè Regnorum amplissimum & populosissimum : ex omnibus retrò sæculis & plagis mundi collectam ; cujus unica portio, quæ Joanni ostensa fuit Capite 7. v. 9. visa est innumerabilis : Angelorum verò Beatorum etiam major est multitudo.

Denique de muro Civitatis, dicitur esse (v. 17.) CENTUM QUADRAGINTA QUATUOR CUBITORUM : qui numerus est duodenariorum omnium perfectissimus (nam duodecies duodecim sunt 144.) & significat summam celsitudinem muri, ac protectionem habitationis beatæ. Si enim duodenarius habetur in Scripturis numerus perfectus; quanto major perfectio, ubi is numerus in se ductus est per multiplicationem!

Celsitudo muri

TRACTATUS XXXIV.

IN CAPITIS XXI. VERSUS DUOS. 19. & 20.

Sequitur elogium Fundamentorum muri singularum: quod peculiaribus binis Tractatibus prosequemur. Et primum quidem generali de iis velut præcæmio præparandus est Lector.

VERBA APOCALYPSEOS.

(Cap. 21. Versu 19. & 20.) *Et fundamenta muri Civitatis omni, lapide pretioso ornata, Fundamentum primum Iaspis: secundum, saphirus: tertium, chalcedonius: quartum smaragdus: (v. 20.) Quin-*

tum

rum sardonix: sextum, sardius: septimum, chrysolithus: octavum,
Beryllus: nonum, topazius: decimum, chrysoprasus: undecimum, hya-
cintus: duodecimum, amethystus.

P R O O E M I U M.

In expositionem.

Lapides
pretiosi,
hierogly-
phica
cœlesti-
um.

Horum
funda-
mentales
12.

Gemma seu Lapides pretiosi, quos enumerat Apocalypsis, gignuntur in visceribus terræ ex Cœli & Stellarum influxu, quarum naturam referunt; velut stillæ de Cœlo concretæ, cuius lucem, nitorem, vim participant. Ac proinde idonea hieroglyphica sunt rerum cœlestium: ac præsertim fundamentorum in muro Civitatis cœlestis; quæ debeat utique constare ex lapidibus: at horum pretiosissimi sunt gemmæ. Et quoniam duodecim sunt Fundamenta, singula ex singulis gemmis hîc recensitis; ex harum duodecim gemmarum locatione & inter se coaptatione oritur ille decor, de quo dicitur, initio versus decimi noni: **FUNDAMENTA MURI esse OMNI LAPIDE PRETIOSO ORNATA** ordinatâque. S. Hieronymus in Isaiam: postquam citasset verba Prophetæ cap. 54. v. 11. *Ecce ego sternam per ordinem lapides tuos & fundabo te in sapphiris, & ponam iaspidem propugnacula tua; & portas tuas in lapides sculptos; & omnes terminos tuos lapides desiderabiles: Veniamus, ait, ad sensum: Loquitur ad Ecclesiam quod ipse veniat, ipse descendat, & ædificet in terris cœlestem Hierusalem, qua in Apocalypsi*

Joannis vocatur Sponsa & Uxor Agni, habes lumen simile lapidis pretiosi sicut iaspidis & Crystalli: & murum magnum: & portas 12. inscriptas nominibus tribuum Israël, quarum tres erant ab Oriente & tres ab Aquilone & tres ab Austro & tres ab Occasu Solis: murusque fultus 12. Fundamenti: cuius omnis ædificatio ex lapide iaspide: & singula Fundamenta murorum habebant singulos lapides; primum iaspidem, 2. Sapphirum, 3. Chalcedonium, 4. Smaragdum, 5. Sardonichum, 6. Sardium. 7. Chrysolithum, 8. Beryllum, 9. Topazium, 10. Chrysoprasum, 11. Hyacinthum, 12. Amethystum, quod legentes exclamamus illud, & dicimus: *O profundum sapientiæ & scientiæ DEI!* & infra: *De his lapidibus ædificat Christus Ecclesiam super petram, dicens in Evangelio, super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam. Quam Civitatem qui meruerit intrare, gaudens loquitur in Domino psal. 47. v. 9.) sicut audivimus ita vidimus in Civitate Domini virtutum, in Civitate DEI nostri, DEUS fundavit eam in æternum.*

De his duodecim Fundamentis diximus in Tractatu præcedente §. 2. ea esse veritates duodecim fundamentales ædificationis Apostolicæ, seu duo-

Symbolum Apostolicum: & ipsimet Apostoli.

decim articulos Symboli: ipsosque Auctores hujus doctrinæ, duodecim Apostolos. De quibus prophetasse censendus est Isaïas l. c. Quin etiam, præter hoc vaticinium Isaïæ, respici docet S. Hieronymus ad lapides pretiosos Exod. 28. v. 21. quos gerebat summus Pontifex in ornamento illo pectoris sui quod dicebatur Rationale: in quibus lapidibus erant insculpti duodecim Patriarchæ (seu nomina totidem Tribuum) qui figurabant Apostolos; hi enim sunt Patriarchæ fidelium. quos, ait S. Hieronymus in caput 28. Ezechielis, *verus Pontifex, de quo scriptum est, Tu es sacerdos in aeternum secundum ordinem Melchisedech, portat in pectore ut, inquit, in duodecim lapidibus Apostolorum numerum demonstrat.*

Quid de cõmentatione in singulos lapides senserit S. Hieronymus,

2. Porro poterat nobis, ac penè cœperat, videri supervacaneus labor aptare singulas gemmas velle singulis cum Apostolicis articulis, tum Apostolis Doctoribus. Sed S. Hieronymus nos permovit quando in Ezechielem l. c. de his lapidibus pretiosis, memor Apocalypseos imprimis, sic scribit: *quorum colores atque naturas & efficiencias singulorum non est hujus temporis differere, sed proprium volumen desiderant: ut aut in Ezechiele, & in Exodo, & in Apocalypsi, & in Isaïa (Ezech. 28. v. 13. Exod. 28. v. 17. & seqq. Isa. 54. v. 11. & 12.) sibi omnes lapides & lapidum ordines comparati magnam & legenti & differenti faciant questionem.* Hæc S. Hieronymus, qui, velut exhortando diligentem Lectorem, & intento digito in adjuutores hujus notitiæ, hæc

addit: *Super quibus & vir sanctus Epiphanius Episcopus proprium Volumen mihi præsens tradidit: & tricesimus septimus liber Plinii Secundi, naturalis historia, post multiplicem omnium rerum scientiam, de gemmis & lapidibus disputat: ad quorum notitiam diligens à nobis mittendus est Lector.*

Eadem ferè scribit in Isaïam cap. 54. *De natura autem, ait, duodecim lapidum atque gemmarum duos tantum nominabo: virum sanctæ & venerabilis memoria Episcopum Epiphanium, qui insigne nobis ingenii & eruditionis suæ reliquit volumen, quod inscripsit: περί λίθων: Et Plinium Secundum, in opere pulcherrimo naturalis historia &c.*

Tanto auctore S. Hieronymo, operæ pretium facturi, & ex illis scriptoribus quos suggestit, tanquàm ex fontibus, Deo juvante, exemplòque recentiorum quorundam qui diligenter in hanc materiam Apocalypseos sunt commentati; adaptabimus breviter & accuratè singulas gemmas in hoc quidem Tractatu præsentè singulis Articulis Apostolicis; tum in Tractatu sequente Apostolis ipsis quos per eos significari SS. Patres indicant. Inherēbimus potissimùm Plinio, quandoquidem ad hunc nos relegavit S. Hieronymus.

Eandem operam Lectori sacrae Scripturae necessariam duxit S. Augustinus in libris suis de doctrina Christiana, in quibus Lectorem Scripturarum instituit: qui lib. 2. cap. 16. sic ait E. c. *Nam & carbunculi notitia, quod lucet in tenebris, multa illuminat etiam obscura Librorum ubicunq; propter similitudinem*

poni-

ponitur: & ignorantia bergylli vel adamantis claudu plerumque intelligentia fores. Itaque huius studii nobis authores fuerunt hi duo maximi Doctores: & suo exemplo Sancti Hieronymus & Ambrosius aliquâ ex parte præierunt; ille in Isai. 54. istum verò suo loco adducemus.

Quid de
singulis
dixerit
inquire-
dum.

3. Hoc autem est quod de his Lapidibus singulis est inquirendum: applicandi sunt vel fidei eorum mysteriorum quæ Apostolici Doctores tenenda posuerunt in suo Symbolo: vel virtutibus, quibus iidem ipsi præluxerunt suis posteris. Ita de virtutibus docet S. Hieronymus in Isa. 54. his verbis: *Respondent amatores tantum occidentis litora &c. quæ sit ista cælestis Ierusalem, cui nunc dicitur: Ecce ego sternam per-*

ordinem lapides tuos: & sit in ea pax perpetua & adificatio iustitia (is est versus Isaiæ 14. & in iustitia fundaberis.) Ex quo perspicuum est; sub occasione iustitiæ, quod virtutis est nomen, etiam ceteras virtutes in adificationem Ecclesiæ debere nos querere.

Quod ad Symbolum fidei Apostolicum attinet, de quo in hoc Tractatu: prorsus relinquemus intactum ordinem ac divisionem totam Articulorum: quam venerationem debemus Traditioni Apostolicæ & sanctæ universæ Ecclesiæ sic distinguenti, ne, ut recentiores quidam, Symbolum ad nos traxisse videamur, sed ad Symbolum exigamus integram nostram expositionem.

S. I.

De primis 4. Lapidibus pretiosis Fundamentorum.

Symboli 1. **FUNDAMENTUM**, ait Apostolus in Apocalypsis, **PRIMUM**, **JASPIS**. firmissimus est: origine primus & antiquissimus omnium gemmarum; antiquitatis, inquit Plinius lib. 37. cap. 8. *gloriam retinens*. Addit initio capitis noni, certum jaspidis genus *pro amuleti habitum*: & S. Hieronymus (in Isai. cap. 54.) *quo omnia phantasmata fugari autumant. viret*, ait Plinius: & ea gemmarum jaspidium *optima* inquit, *quæ purpurea quidquam habet*, id est, maculas seu venulas purpureas colori viridi inspersas.

Quid firmitus primo articulo Symboli, qui est de omnipotentia Creato-

ris? quid antiquius creditu quam de opifice mundi, aut notius etiam Ethnicis? Christianis verò de Persona Patris quæ prima est origine? Quod amuletum præsentius & tam virens contra omnia adversa, quam confidere & inniti Omnipotentia? articulo asperso purpurâ per fiduciam Martyrum in DEO ut Omnipotente!

2. **Fundamentum SECUNDUM SAPPHIRUS**. Est colore Cæli sereni: & ut addit Plinius cap. 9. *aureis punctis colluget*. Apud Mangones gemmarum nomen habet Gemma sacra: eoque nomine magnâ semper in veneratione veteribus: symbolum (apud

Pie

Articu-
lus se-
cundus.

Pierium lib. 41. hierogl. cap. 38.) Imperii aut Sacerdotii summi. dictus auctore S. Hieronymo Saphir idiomate Hebræo, id est pulcher.

Quid pulchrius Filio DEI, de quo est 2. articulus? illo specioso in forma DEI? illo qui de Cælo cælestis, 1. Cor. 15. v. 47. illo Rege Regum & summo Sacerdote in æternum? quæ gemma tam sacrosancta: tam & aureæ punctis charitatis, quâ sic Deus dilexit mundum, coruscans quàm ille articulus symboli? S. Hieronymus l. c. in Isaiam: Ezechielis quoque, ait, Scriptura commemorat, quod locus, in quo Thronus DEI sit, Sapphiri habeat similitudinem; & gloria Domini in hoc colore consistat, qui portat imaginem supercælestis. Locus Ezechielis sic habet, Cap. 1. in descriptione 4. sacrorum animalium, v. 26. Et super firmamentum, quod erat imminens capiti eorum, quasi aspectus lapidis Sapphirini, similitudo Throni: & super similitudinem Throni, similitudo quasi aspectus hominis desuper; qui est homo Jesus Christus Filius Patris unicus, Dominus noster.

Articu-
lus ter-
tius.

3. *Fundamentum TERTIUM, CHALCEDONIUS.* sic dictus, tum quia similis est æri candenti; æs enim est græcè καλκός; unde apud Plinium cap. 11. etiam Chalciis dicitur gemma aris colore: tum quia celebris ab urbe Chalcedone, ubi eruitur, genus est Carbunculorum: qui hoc nomen habent à carbone ignito, sicut & apud Græcos αἰθραξ. Horum meminit S. Augustinus lib. 2. de doctr. Christ. cap. 16. in tenebris lucere, & splendescere magis interiorius quàm exteriorius; Et S. Isidorus lib.

16. cap. 13. Carbunculi fulgor nec nocte vincitur: colore ignitur ut carbo: lucet in tenebris. De his Plinius in fine capituli 6. atque initio 7. gemmarum, inquit, ardentium principatum habent Carbunculi, à similitudine ignium appellati: & paulo post: optimos verò (observant) amethystizontas, hoc est, quorum extremus igniculus in amethysti violam exeat. Et infra: ex eodem genere ardentium & alias invenio duas; unam qua purpurâ radiet, alteram qua cocco; à Sole excalfactas aut digitorum attritu, siliæ & paleas ad se rapere.

Quæ gemma tam etiam in tenebris lucet (Joan. 1. v. 5.) quàm Articulus tertius, de Conceptione Filii DEI & de nocte Nativitatis tam lucidâ? quis carbo tam ignitus (eâ comparatione utuntur S. Justinus ad orthodoxos: & S. Cyrillus lib. de Incarnatione VERBI) quàm Humanitas Divinitati unita per operam Spiritus sancti ex Virgine? quis igneus color tam in humilem violam desinens & ἀμειψίζων gratiosus? quæ conjunctio hæc aris candentis; duarum naturarum in una personâ! articulus definitur Chalcedone in Concilio celeberrimo, contra utrumque hæresiarcham Nestorium & Eutychetem: quorum paleas attraxit & subtraxit aræ Ecclesiasticæ, & discretivit à tritico (Matth. 3. v. 10.)

4. *Fundamentum QUARTUM, Articulus SMARAGDUS.* De hoc lapide Plinius cap. 5. nullius coloris aspectus jucundior est: nam herbas quoque virentes frondesque avidè spectamus: smaragdus verò tantò libentius; quoniam nihil omnino viridius, comparatum illis, viret
pra-

præterea soli gemmarum, contuitu, oculos implent, nec satiant: quin & ab intentione aliâ (id est alio intentiore intuitu) obscurata, aspectu Smaragdi recreatur acies: scalpentibusque gemmas non alia gratior oculorum refectio est, ita viridi lenitate lassitudinem mulcent. addit, aquis ipsis esse translucidiore: ad crassitudinem sui (id est præterquam quod crassi sint) facilitate translucidâ, quod etiam in aquis non fit. & servire pro speculo: Eadem, qua specula, ratione supini imagines rerum reddunt: Nero Princeps, gladiatorum pugnas spectabat Smaragdo. narrat de sepulchro in Cypro: ferunt in ea insulâ tumulo Reguli Hermia, juxta cæcarias, marmoreo Leoni fuisse indutos oculos ex smaragdis uaradiantibus etiam in gurgitem, ut territi instrumenta refugerent thyan, diu mirantibus novitatem

piscatoribus donec mutare oculos gemmas. Hæc Plinius. Observat S. Epiphanius saporem Smaragdis esse amarum & acerbum. alii, etiam affinitatem eis cum ære ac duritiam ob quam non lædatur; vel ut loquitur Plinius, nequean vulnerari. constat esse amuletum contra venena.

Quid æquè viret atque Articulo quartus, de Passione Domini, crucifixione, & morte? quid tam oculos contemplantium implet, nec satiat videndo? quod speculum translucentius penitentia pro humano genere, virtutum Christi, attributorum divinatorum? fortis ut mors, illa patientis dilectio, dura ut infernus æmulatio! quid tam amarum? & medium contra venena libidinis? æneo serpenti comparatum,

S. II.

De Lapidibus pretiosis 4. sequentium Fundamentorum.

Articulus quintus.

5. **F**undamentum QUINTUM, SARDONYX. Gemma sic dicta quod sit candida sicut Onyx, rubea sicut Sardius. Onychi nomen inde quod formam referat unguis humani: nobilissima verò species Onychis est Sardonyx. Hoc est quod Plinius cap. 6. Sardonychas appellatas fuisse scribit à candore in Sarda, hoc est, velut carnibus ungue hominis impresso, & utroque translucido. Innuat hanc gemmam pro sigillis adhibitam placuisse, quoniam, inquit, sola propè gemmarum scalpæ ceram non auferrent, id est, quod pro an-

Pars II.

nulo sigillari usurpatis non adhæreat ulla cera in signando. Meminit earum quæ excellunt, candore circuli præalucido in ipsis umbonibus (id est in medio gemmæ) nitente, præterea substrato nigerrimi coloris: superficies verò locustarum maris crustis rubentior. Ex his tot coloribus quandam illis tribuit similitudinem Iridis: quedam, inquit, in iis cælestis arcus anhelatio est. Subdit generatim de Onyche verba hæc: Sardines (Auctor) dicit in gemma esse candorem, unguis humani similitudine: item Chrysolithi colorem, & Sarda, & Iaspidis, Satyrus (etiam

S

Au-

Auctor) *veram autem Onychem pluri-
mas variasque cum lacteis Zonis habere
veras, omnium in transitu colore inenar-
rabili, & in unum redemte concentum
suavitate gratâ.*

Quid similius Sardonychi, quam
Articulus quintus, Descendit ad infe-
ros & resurrexit? instar est unguis ex
quo Christus deprehenditur homo in-
teger, qui & descenderit animâ tenus
& resurrexerit corpore. Candor & ru-
bor in carne vera suscitâ (nam Spiri-
tus carnem & ossa non habet; Luc. 24.
v. 39.) colorum & gloriæ corporis in-
narrabili suavitate & concentu. iris &
spes de dormientibus, 1. Thess. 4. v. 12.
& gemma obsignatoria prædicationis
Apostolicæ ac doctrinæ de fide: 1. Cor.
15. v. 14. Si autem Christus non resur-
rexit, inanis ergo est prædicationis
inanis & fides nostra: & v. 17. ibidem.

Articu-
lus sex-
tus.

6. *Fundamentum SEXTUM, SAR-
DIUS: Plinio, Sarda. Nomen, inquit
Plinius cap. 7. cum Sardonyche commu-
nicavit: primam Sardibus reperta: sed
laudatissima circa Babyloniam. Et mox:
In India, inquit, argenteis bracteis subli-
nitur: Indica perlucet: nec ulla translu-
centium rardius suffuso humore hebetan-
tur. Ita Plinius. Colorem habet carnis
humanæ resplendentis & pellucidæ:
unde & nominatur Carnerina & per
abusum Cornerina vulgo. accendit
gaudium; medetur vulneribus (ita li-
ber de gemmis qui est S. Epiphanius E-
piscopi.) sistit sanguinem.*

Quæ major communicatio Articuli
sexti cum præcedente, sicut Sardii
cum Sardonyche? Ascensus ad cœlos,
cum Descensu in inferiores partes ter-

ræ Ephes. 4. v. 9. & Sessionis ad dexte-
ram cum Resurrectione? (absit hinc
Articulorum alia interpunctio; separa-
tio conjunctorum, & in fine Symboli
conjunctio separatorum!) quis decor
tam proprius carnis per Ascensionem
& Sessionem exaltatæ? quid tam ar-
genteis brachiis sublinetur? dotibus
gloriosis? vulnera in quantum gau-
diam & gloriam vertit! sanguinem &
effusionem omnem stitit; etiam la-
chrymarum, quæ abiteret.

7. *Fundamentum SEPTIMUM, Artic-
CHRYSOLITHUS. quasi dicas: au-
lus septi-
mus, reus lapis; χρυσός enim græcè aurum, mus,
λίθος lapidem significat. adeo & solus
nomen sibi præripit lapidis. Plinius
Chrysolithos gemmas describit bre-
vissimè cap. 9. aureo colore translucens:
aureo quidem, inquit; ita ut aurum
ipsum cum iis collatum albescat: ait e-
nim; Optima verò sunt quæ in collatione
aurum albicare quadam argenti facie
cogunt: translucens autem, eò quod
color ille aureus nihil habeat opaci, sed
pelluceat instar maris. unde ab aliis
gemma dicitur coloris partim marini,
partim aurei. Valet adversus angustias
pectoris & asthma.*

Quis lapis tam validus quam Arti-
culus septimus de Judicio? quis tam
aureus iis qui diligunt Adventum ejus
(2. Tim. 4. v. 8.?) veniet enim in nube
quæ est coloris marini: & in fulgore
aureo ac Majestate. Lapis hic discernit
inter aurum electum & reprobum (vi-
vos & mortuos;) in examine judicii
ejus pallefcet quod videbatur aurum
esse. Stabunt iusti in magna constantia
adversus eos qui se angustiaverunt;
Sap.

Sap. 5. v. 1. remedium nunc contra angustiam spiritus gementium; ibidem v. 3.

Articulus octavus.

8. *Fundamentum* OCTAVUM, PERYLLUS. De his Plinius cap. 5. *Eandem* (quam Smaragdi) multis naturam aut certe similem habere Berylli videntur. Probatissimi sunt ex iis, qui viriditatem puri maris imitantur. hinc etiamnum Italis appellantur Aqua marina: tum ob colorem; glaucum, id est qui ex viridi ad caeruleum vergat: tum ob perspicuitatem. Subjungit Plinius: *Inde mirè gaudent longitudine eorum, solisque gemmarum prædicant qui carere auro maluit!* Vim habet hæc gemma ut prosit oculis & gutturi, atque inde arceat defluxiones: animat ad pugnam. Paulò antè dixerat Plinius: fulgorem ejus augeti expoliendo. *poliuntur*, inquit, *omnes sexangulâ figurâ, artificum ingenio: quoniam hebescunt*

ni color sardus repercussu angulorum excutitur.

Quid tam proprium octavo articulo, de Spiritu sancto? qui appellationem habet in Scripturis *Aqua viva*; Joan. 4. v. 10. & cap. 7. v. 38. & 39. perspicuus, quo noscuntur *profunda DEI*, 1. Cor. 2. v. 10. Gentes mirè gaudent, quod habetur Act. 13. v. 48. quia (ut cum stupore dicitur ibid. cap. 10. v. 45.) *gratia Spiritus sancti effusa est* tam longè usque ad extremum terra, qui sunt Indi. *donum DEI* est, quod de prædicatur Act. 8. v. 19. & 20. non possideri auro, simoniacè: singulare oculis per donum intellectus, & gutturi per donum linguarum, animat & dirigit in pugna spirituali, concupiscente carne adversus spiritum & spiritu adversus carnem. amat excitari fulgorem suum expolitione & actu super-naturali, Exercitiis (quæ vocant) spiritualibus.

S. III.

De lapidibus pretiosis reliquorum 4. Fundamentorum.

Articulus nonus.

9. *Fundamentum* NONUM, TOPAZIUS: Plinius caput octavum sic incipit: *Egregia etiamnum Topazio gloria est suo virenti genere.* Sancto Ambrosio (in illa vei bap salmi 118. v. 127. super aurum & topazion) *pulcherrimus & mirabilis quem dives Regina mirata sit.* narraverat de Berenice, matre Regis Ptolomæi II. illam quamvis regalibus ornamentis abundaret, supra modum tamen colore ejus stupefactam, elaborasse ut diutius species tam

pretiosi lapidis non lateret. gemma est tota diaphana: & maxima seu, ut Plinius loquitur, *amplissima gemmarum. resplendenti similis,* ait S. Ambros. l. c. *maximè cum Solis radius percutitur.* addit de Topazio: *naturâ huiusmodi, ut se polire & levigare eum velis, asperetur magis.* rationem dat: *Est autem quoddam geniali opere natura euglyphus, hoc est, benè figurabilis.* Hæc Ambrosius. & paulò antè: *Duorum colorum est in hoc lapide χρῶσις hoc est quoddam*

S 2

tempe-

temperata permixtio, χρυσόειδος & χρυσόπτερον: id est, quod & veteres referunt de suo Topazio, coloris partim aurei est, partim porracei cuius herbæ vires medicas imitatur. porrum enim, ut docent Physici, sanat pectus, medetur moribus serpentum, confert ad vocem, ad fecunditatem, ad placidam mortem. de illo Plinius lib. 19. cap. 6. quod ei auctoritatem dederit Princeps Nero: vocis gratia, ex oleo statis mensum omnium diebus, nihilque aliud ac ne pane quidem, vescendo. apud eundem de succo ejus memorabile: Fama est, ait, Melam equestris ordinis in summa desperatione (cupidum facilioris mortis) succo porri ad trium denariorum argenteorum pondus hausto, confestim expirasse sine cruciatu. Hæc de porro herba: de Topazio autem lib. 37. cap. 8. Ejus enim, ait, tota similitudo ad porri succum dirigitur.

Quid magis congruum Articulo nono, de S. Ecclesia Catholica? cui egregia etiamnum & semper gloria est suo virenti genere. non solius Ambrosii voce sed Doctorum omnium elogio, calamoque S. Scripturæ (Cant. 4. v. 1.) *quàm pulchra, quàm pulchra!* quid tam resplendet radiis Solaribus quàm ea quæ est amicta Sole, Apoc. 12. v. 1. quid tam euglyphum per se, quàm quod à Spiritu sancto habet ortum suum: cui sicut cohæret Ecclesia, sic Articulus ejus, in Symbolo, priori Articulo de Spiritu sancto. Diaphana est, necessariorum omnium dogmatum claritate. magnitudine amplissima, per totum orbem terrarum. habet multum porracei; acrimoniam doctrinæ

de castigatione carnis & observatione præceptorum: sanitatem impertit per administrationem legitimam Sacramentorum: afflatum aut morsum hæreseon tollit: sine illa, vox est rauca & nullum verbum DEI sincerum: extra illam sterilitas pariendi filios DEI. In Ecclesia Catholica, ibi in Communionem sanctorum mori, desperationis antidotum est, & levamen omnis cruciatus, ac solatium expiranti.

10. *Fundamentum DECIMUM, CHRYSOPRASUS, de quo Plinius cap. 8. Viridantium & alia plura sunt genera: quarum gemmarum tribus generibus recensitis: Præfertur his, ait, Chrysoprasus; porri succum & ipsa refert, sed hæc paulùm declinans à Topazio in aurum. sic enim est prasini coloris, ut inspeesus sit aureis guttis: à quo utroque ei nomen; etenim porrum græcè πράσον appellatur. Hæc gemma confortat aciem oculorum, ut in rem visam defigi firmiter possit: dilatat & exhilarat animum ac spiritus vitales.*

Quæ alia gemma similis Articulo decimo, de Remissione peccatorum? etiam ipse austeritatem & pœnitentiam præfert, à qua declinat in splendorem aureum gratiæ DEI. Est vitidis Spei significantissimum symbolum. confortat oculos quibus DEUS videtur (Matth. 5. v. 8.) mundando cor & conscientiam: dilatat animum, innovato spiritu.

11. *Fundamentum UNDECIMUM, HYACINTHS. Color ei cælestis; cæruleus enim: at is modicè diluitur violaceo; quæ phrasis est Plinio familiaris: ille, inquit cap. 9. in ame-*

Articu-
lus deci-
mus.

Articu-
lus un-
deci-
mus.

thysto

Amethysto fulgor violaceus, dilutus est in Hyacintho: primo quoque aspectu gravis, evanescit antequam satiet, adeoque non implet oculos, ut penè non attingat, marcescens celerius sui nominis flore. Veterum Hyacinthus arcebat pestem, venenum, fulmina. Gemma est concolor flori cognomini, qui etiam flos est medela contra serpentes. In flore Hyacinthi duæ velut literæ apparent AI, quæ est interjectio suspirantis, quas natura foliis intexit: quæ occasio fuit Poëtis fabulandi (Ovid l. 6. Metam.) Ipse suos gemitus foliis inscripsit & ai ai Flos habet inscriptum. Gemmas *Hyacinthos Ethiopia mittit*, ait Plinius l. c.

Quæ doctrina tam cœlestis quam illa undecimi Articuli de carnis resurrectione ad Cœlum, quid tam flori simile quam de reflorescentibus corporibus justorum? quid tam salubre creditu, nullam iis fore contagionem concupiscentiæ, nullum deinceps venenum mortiferum, nullum fulmen iræ divini, nullum afflatum serpentis metuenda, ut quisque fuerit corpore adultissimo & denigratissimo ab æstu & aliis incommodis, ita formosissimâ & optimâ specie resurget. Verum enim verò fulgor hic Spei dilutus est violaceo, timore resuscitationis in carne reprobæ: I. Cor. 15. v. 51. *omnes quidem resurgemus, sed non omnes immutabimur!* gaudium est in primo aspectu Articuli: nondum implet oculos: modicè marcessit: & est dilutio fulgoris in gemina; ai ai in flore!

Articulus duodecimus. 12. *Fundamentum DUODECIMUM, AMETHYSTUS*, sic dictus, quòd resistat ebrietati: unde *70*

Amethystos a græcè, id est remedia contra ebrietatem (α enim particula privativa, & μεθύω est inebrio.) vel, ut scribit Plinius cap. 9. *Causam nominis afferunt, quòd usque ad vini colorem accedens, prius quam eum degustet, in violam desinat: fulgorque quidam in eo purpure non ex toto igneus, sed in vini colorem deficiens.* Ut ut est, symbolum est sobrietatis & vigilantiae. Pergit Plinius: *Perlucet autem omnes violaceo colore: id quod commune habent cum Hyacintho; nisi quod in hoc dilutus, in amethysto fulgor plus emicet. quando præcellens; (verba sunt Plinii) debet esse in suspectu, velut ex carbunculo resurgens, quidam in purpura leniter roseus nitor.* De talibus idem Plinius: *malunt vocari, ait, multi Veneris gemmam: quòd maxime videtur decere & specie & colore gemma.* Sunt qui addant, Sardium, gemmam, esse matrem Amethysti: unde fiat, quòd in aliquibus gemmatum ex una parte Sardium, in altera sit amethystum videre.

Quid huic Articulo duodecimo de vita æterna, communius cum Hyacintho, id est, articulo præcedente de Resurrectione ad vitam? superat tamen quantum amethystus hyacinthum fulgore, tantum mentio vitæ æternæ nomen resurrectionis: neque hoc solum, sed maxime vita animæ æterna & Visio Beata gloriam corporis & incorruptibilitatem carnis. Quid autem tam perlucens quam vita cœlestis? quæ purpura gloriæ! quid tam blandi & rosei nitoris quam doctrina & spes æternæ vitæ? quid tam amicum illius exhortatorii; sobrii estote & vigilate? Pet. 5.

v. 8. Ipsa est pulchritudine, specie, ac decore maxime gemmeo. Articulus de Ascensione Christi (ille Sardius, articulorum sextus) mater est nostri ascensus ad Cœlum & Beatam vitam: *Ne-*

mo ascendis in Cœlum nisi qui descendit de Cœlo, Filius hominis qui est in Cœlo, Joan. 3. v. 13. ac si dicat: nisi præeunte Capite non sequitur Corpus & membra.

TRACTATUS XXXV.

IN EOSDEM DUOS VERSUS CAPITIS XXI.

Funda-
menta
ipsi SS.
Aposto-
li.

Sicut Apostolicos articulos, sic illorum auctores Apostolos ipsos Fundamenta nominari, & hos eosdem Lapidem pretiosos diximus ex SS. Patribus. eoque ordine seu numeratione quâ in Apocalypsi: quandoquidem illa tam accurata distinctio ac numeratio Fundamenti primi, secundi, tertii, &c. nihil temerarium habere potuit aut inconsultum, sed divinum & mysterii plenum. Itaque in his duobus totis Versibus manifestissimum est quod aliàs attulimus ex S. Hieronymo: in verbis singulis multiplices latere intelligentias.

S. I.

De primis 4. Fundamentis, quæ sunt ipsi Apostoli.

1. **FUNDAMENTUM PRIMUM, JASPIS.** Remittimus in his navum Lectorem ad ea quæ de singulis Lapidibus coacervavimus in Tractatu præcedente.

Laudavimus Jaspidem à firmitate: antiquitate gemmarum omnium: fugatione phantasmatum: virore: & qui optimus, resperione purpuræ.

S. Petrus Quid Apostolo Petro, Ecclesiæ ipsâ petra, firmitus? qui Apostolorum PRIMUS Matth. 10. v. 2. & antiquissimus Apostolicæ Sedis: etiamnum virens in successoribus: amuletum Ecclesiarum

contra omnia phantasmata hæreseon: ipse non sine purpura, rubore de peccato quondam admisso. Cui sociamus Paulum Apostolum (extra numerum duodecimum,) individuum à Petro: illum cui sollicitudo incubuit & coadjutatio omnium Ecclesiarum, geminum Jaspidi.

2. **Fundamentum SECUNDUM SAPPHIRUS.**

In Sapphiro dilaudavimus vocationem sacrae gemmae: significationem Regni & sacerdotii: colorem cœlestem: collucentiam punctis aureis:

pul-

S. An-
dreas.

pulchritudinem. De colore cœlesti hujus gemmæ S. Hieronymus (in Isa. 54.) Sapphirus, qui ponitur in Fundamentis, cœli habet similitudinem & superioris aëris: & applicans exponit: qui talis est ut possit Aristophanicum dicere cum Socrate; εναβατῶ καὶ περιφρονῶ τοῦ ἡλίου. quod nos in Latinum sermonem vertere possumus; scando aërem saltemque despicio: sive cum Paulo Apostolo, Nostra autem conversatio in Cœlis est. Hæc Hieronymus.

Inter Apostolos gemma sacra S. Andreas, germanus Petri, vocatione primus in sacro Collegio, Joan. 1. v. 40. ad unum ex 12. Thronis & confessum Regis Matth. 19. v. 28. sacerdos, quotidie ut est in vita per Presbyteros & Diaconos Achaïæ, immolator Agni immaculatus; de quo primus audierat, Ecce Agnus Dei & fuerat secutus Joan. 1. v. 37. Cui facies animi Cœlos intuentis (Exod. 24. v. 10. quasi opus lapidis Sapphirini & quasi cœlum cum serenum est) atque ad cœlos anhel; O bona Crux &c. redde me magistro. quot ei verba, Concionatori affixo per biddum, tot amore sui Magistri scintillantia puncta aurea. pulcher sibi eo decore crucis quem dicit ex membris Domini susceptum.

S. Jacobus Zebedæi. 3. *Fundamentum* TERTIUM, CHALCEDONIUS.

In Chalcedonio advertimus ad similitudinem & genus ductum ab igne: quod inter ardentes ex omnium præcipuis: quod desinat in violam & purpuram: quod ad se attrahat paleam.

S. Jacobus Apostolus: ille gemma Christo in pretio singulari: & inter lucidissimas, non solum in Evangelio & à latere Domini tunc temporis; sed etiam nunc in terris, Compostellæ, quò tanquam paleas rapit ad se reos criminum & transmutat: filius, & frater filii, tonitruum: similitudine ignis, ut pruna: primus in exercitio charitatis illius quâ majorem nemo habet, ut daret animam suam; in violam demisso capite, & in purpuram desinens primus.

4. *Fundamentum* QUARTUM, SMARAGDUS.

In Smaragdo deprædicavimus amœnitatem aspectus, quæ impleat oculos nec fatiet: virorem præcipuum, nitorem & puritatem: duritiem æneam: amaritudinem saporis: quod traluceat; & vi polleat speculari: quod contra virus saluber.

S. Joannes Apostolus: deliciæ oculorum Christi: ille, gemma super pectus; & in ornatum data Virgini Matri: virore usque in senectam annorum innocens Virgo: in fervente oleo æneus: qui sub Cruce Domini solus Apostolorum duravit; quamvis in amaritudine animi: ille pro speculo in quo Christus tralucebat discipulis (Joan. 21. v. 7. Dominus est:) ille speculum futurorum in Apocalypsi: speculum, in Evangelio, VERBI quod erat in principio: ille, de quo tralatum est, pingi eum cum calice ex quo fugat venenum;

S. Joannes.

De sequentibus 4. Fundamentis sive Apostolis.

S. Philippus.

5. **F**undamentum QUINTUM, SARDONYX.

In Sardonyche agnovimus compositionem ex Sardio & Onyche: figuram unguis humani, & candorem: non sine laudabili nigredine in ima sui parte: nec non rubedine in superficie: quod sit colorum suorum inenarrabili suavitate: quod referat Iridem: quod sigillandis secretis idoneus sit annulus.

S. Philippus Apostolus Scythiæ: in Evangelio, seu responsione, seu interrogatione, seu adductione aliorum ad JESUM, velut ex ungue se prodit hominem simplicem & candidum ac suavem (in qua indole similem sibi adduxit, sine dolo Nathanaëlem Joan. 1. v. 45. & 47.) dum & responderet simpliciter tentanti Domino Joan. 6. v. 7. & interrogat ingenuè Joan. 14. v. 8. atque adducit ipse primus, verecundè cum associatione alterius discipuli Gentiles ad JESUM Joan. 12. v. 22. Ille singulari suavitate concentuque virtutum quasi colorum; infimâ sui parte id est corpore contuso denigratoque inter lapides quibus appetebatur in cruce; ruber sanguine: ille Iris benignitate: ille ob signatorius promissionis æternæ per illud suum (l. c.) Domine ostende nobis Patrem & sufficit. Id quod BENE intellexerat Philippus (ait S. Augustinus lib. 5. de TRIN. cap. 8.) ut diceret Domi-

no: dummodò cum hac additione: eo quoque modo idipsum se potuisse dicere; Domine, ostende nobis Te, & sufficit nobis.

6. **F**undamentum SEXTUM SARDIUS.

S. Bartholomæus.

In Sardio communicatio se nobis obtulit cum Sardonyche: color carnis pellucidæ: laus ejus celebris ex India, ubi bracteis aureis exornatur. reddit effusionem sanguinis tardiorum. medela est doloris & vulnerum: prodest ad accendendum gaudium.

S. Bartholomæus Apostolus Indorum & majoris Armeniæ, quorum imbuendorum zelus, immò & genus martyrii in cruce, illi cum Sardonyche Scytharum Apostolo communis est: habet colorem carnis, utpote nudatus cute: quot ei membra fuerunt excoriata, tot bracteis resplendet seu virtutum argentearum in terra, seu gloriæ in cœlis: tardo præ cæteris Apostolis martyrio & suffusione sanguinis tardâ, ex omnibus partibus carnis præluxit: gemma Indica. Usus hujus gemmæ & consideratio excoriationis medetur vulneribus cæterorum: addit animos ad patiendum cum gaudio, cogitantibus; nondum excoriati sumus pro Christo.

7. **F**undamentum SEPTIMUM, CHRYSOLITHUS.

S. Matthæus.

Chrysolithum extulimus laude aurei

rei lapidis: specie partim marinâ, partim aurea: ita ut adhibitum aurum præ illo albicet. Solus ex gemmis nomen sibi adscivit lapidis. conducit pectori & adversus asthma.

S. Matthæus Apostolus: quem ex catalogo duorum Evangelistarum (Mar. 3. & Luc. 6.) & auctoritate atque exemplo S. Hieronymi (sup. tract. 33. §. 2.) recensemus ante Thomam: vocatus à telonio & negotiatione maritimâ quæ est publicani. Scripta quælibet, quamvis aurea, albescunt præ Evangelio quod scripsit; lapis ipse primus omnium in Evangelii edendis. Descriptor Articuli de Judicio, qui erat Chrysolithus in Symbolo, sicut nemo alius Evangelistarum; per totos sedecim versus (cap. 25. à v. 31. usque in versum 46.) Evangelium ejus super pectus gestatum à Sanctis, etiam post mortem.

S. Thomas.

8. *Fundamentum* OCTAVUM, BERYLLUS.

In Beryllo colorem observavimus

& nomen Aquæ marinæ: perspicuitatem: & quòd fulgor ejus augeatur politurâ artificis, quam requirit: quòd Indi eo mirificè gaudeant; & in cœlestiment potius carere: quòd proficit oculis, & gutturi.

S. Thomæ Apostolo color hæsit aquæ lachrymarum super incredulitate. perspicuus, per quem totus orbis videt sacra vulnera & tangit. Dixerat, Joan. 11. v. 16. Eamus & nos & moriamur cum eo: sed is fulgor sine artifice hebescebat (*color surdus*, ut loquitur hîc Plinius;) non credam, Joan. 20. v. 25. opus habuit expoliri à Christo repercussu Sanctorum vulnerum tanquam angulorum; Infer digitum &c. v. 27. Indi, ejus longitudine commemorationis & prædicationis, mirè gavisifunt: deprædicaverunt quòd amplius quam omnes suo Gymnosophistæ, carere auro maluerit. Prodest oculis hominum quòd ille vidit; & gutturi omnium quòd clamavit, Dominus meus & Deus meus.

§. III.

De reliquis 4. Apostolis, ceu Fundamentis.

S. Jacobus Alphæi.

9. *Fundamentum* NONUM, TOPAZIUS.

In Topazio admiratores habuimus pulchritudinis: psaltes eum comparavit auro (psal. 118.) color ejus partim auri, partim porraceus: gemma tota diaphana; magnitudine visendâ: valet acrimoniâ porri: ejusdemque virtute medicâ: facit clariorem vocem:

Pars II.

confert ad fecunditatem, & mortem sine cruciatu.

S. Jacobus Alphæi, mirificam pulchritudinem à vultu Christi accepit: dictus frater Domini, Gal. 1. v. 19. ita facies ejus exterior (quid illa inferioris hominis?) radiabat similitudine Domini Christi: aureus sanctitatem; tam omnibus diaphanâ ut cognominaretur

T Justus:

Justus: atque adeo ut Josephus historiographus lib. 20. antiq. cap. 8. ob ejus necem opinetur excelsam fuisse Hierosolymam: ita magnus apud omnes, ut ei uni liceret ingredi Sancta sanctorum. Similis acrimoniæ & in se rigoris cujus est porrum, ob abstinentiam ab ineunte ætate, callum genuum in oratione &c. eâ salutiferâ virtute ut simbriam vestimenti ejus certatim homines cuperent attingere. Epistola ejus profert vocem clarissimam de fide sine operibus mortuâ. ipse fecunditatem attulit Ecclesiæ Hierosolymitanæ. profuit, fractis præcipitio genibus & manui protensæ in Cælum, ut sine cruciatu essent de suamet nece, precantibus enecantium salutem.

S. Thadæus.

10. *Fundamentum* DECIMUM, CHRYSOPRASUS.

In Chrysopraso commendavimus vim eandem porraceam, germanam Topazii, & prasnum colorem aspersum aureo; quæ duo, aurum & porrum ei nomen dedere: quod firmet obtutum oculorum: quod excitet spiritus vitales & dilatet animum.

S. Judas Thaddæus: germanus Jacobi quem comparavimus Topazio: splendet in Evangelio per illam suam quæstionem quam movit de manifestatione Domini, & illud responsum quod recepit de dilectione ejusdem Joan. 14. v. 21. Quorum duorum alterum valet pro acuendo intellectu, alterum pro dilatatione animorum. Vim porraceam exeret in Epistola sua quæ omnium est Apostolicarum acerrima contra hæreticos; destruit ignorantiam tanquam mutorum ani-

malum; & impietatem, Spiritum non habentium; v. 10. & 19.

11. *Fundamentum* UNDECIMUM, HYACINTHUS.

S. Simon

In Hyacintho colorem agnovimus cœlestem, simul & violaceo eleganter dilutum: odore & fulgore diffusio: vim ejusdem contra serpentes & fulmina: in flore cognomini literas duas, AI, interjectionem suspirantis: Æthiopiam mittere gemmas hyacinthos.

S. Simon Apostolus, dictus Zelotes Luc. 6. v. 15. nomine præfago Apostolatus & conversationis cœlestis: duorum co-apostolorum Jacobi & Thaddæi germanus sanguine & spiritu: usque in Ægyptum atque illinc in Persidem innumerabiles (ita Ecclesiæ Romana recitat de Zelo illius) filios JESU Christo peperit: prædicatione salutari ex illis vastissimis regionibus abstulit animarum venena: prohibuit fulmina æterna: instar fuit simul floris cærulei, simul gemmæ hyacinthinarum omnium præstantissimæ, odore Christi & fulgore Evangelii diffusis per Ægyptum usque ad Æthiopas, non sine gemitibus ad DEUM sine intermissione pro illarum gentium salute.

12. *Fundamentum* DUODECIMUM AMETHYSTUS.

S. Matthias.

De Amethysto audivimus dictam esse à multis gemmam Veneris: sed quod maximè speciem ac decorem ostendat gemmæ: Symbolum sobrietatis & vigilantia: resistere ebrietati: colorem ei sub-violaceum: fulgorem sicut carbunculus: excellentem in purpura roseum nitorem. Præfert cæteris Plinius (loco illic citato) amethystos Indicos:

S. Mat-

S. Matthias Apostolis aggregatus eâ forte quæ cœlitus temperabatur (Prov. 16. v. 33.) gemina perlucens nitore totum Collegium 72. Discipulorum: & inter tot stellas instar Veneris pulchra; electa enim etiam præ illo cui nomen communi omnium famâ Justus. Sobrius ac vigil præ cæteris vitis judicatus, ut fieret testis resurrectionis (ut dicitur Act. 1. v. 21. & 22.) cui color humilis, ut novissimo: fulgor coapostolatus præ aliis: & roseus excellens nitor in purpura martyrii. De illo

Græci in Menæis, & auctarium Sophronii apud S. Hieron. de scriptoribus Ecclesiast. quod fuerit Apostolus Æthiopiæ. Et Nicephorus lib. 2. hist. Eccl. cap. 1. 40. *Matthias, inquit, primam Æthiopiæ adiit, atque ibi à feris infestis, immanibusque gentibus multa pertulit.* Porro Æthiopes æquæ dicti sunt Indi ab Aristotele (in Elenchis,) à Virgilio, & à Geographis: Secundum hoc ergo S. Matthias amethystus Indicus.

TRACTATUS XXXVI.

IN RELIQUAM PARTEM CAPITIS XXI.

de reliqua descriptione Civitatis.

VERBA APOCALYPSEOS.

(Cap. 21. Vers. 21. & seqq.) *Et duodecim portæ duodecim margarite sunt, per singulas: & singule portæ erant ex singulis margaritis, & platea Civitatis aurum mundum, tanquam vitrum perlucidum. (v. 22.) Et templum non vidi in ea. Dominus enim Deus Omnipotens templum illius est, & Agnus. (v. 23.) Et Civitas non eget Sole, neque luna, ut luceant in ea, nam claritas Dei illuminavit eam, & lucerna ejus est agnus. (v. 24.) Et ambulabunt Gentes in lumine ejus: & reges terræ afferent Gloriam suam & honorem in illam. (v. 25.) Et portæ ejus non cludentur per diem: nox enim non erit illic. (v. 26.) Et afferent gloriam & honorem gentium in illam. (v. 27.) Non intrabit in eam aliud quod coinquinatum, aut abominatiorem faciens & mendacium, nisi qui scripti sunt in libro vitæ agni.*

De Margaritis portarum.

Portæ
sunt A-
postoli
12.

Similes
marga-
ritis:

Genitu-
râ:

1. **D**iximus in Tractatu 33. §. 2. Portas esse Apostolos: quod præferunt manifestè nomina in scripta v. 12. ipsi enim sunt Patriarchæ, duodecim id est omnium Tribuum, præfigurati per Patriarchas illos veteres cum suarum ab se tribuum ortu & nominatione. Atque ita de Portis æquè ac Fundamentis exposuerunt S. Augustinus unà cum S. Hieronymo supra laudati. Restat, quod est hujus loci, ut Apostolos conferamus cum MARGARITIS: generatim, ut in Apocalypsi, sumptos.

Primò, de harum generatione in naturali historia Plinius lib. 9. cap. 35. nasci docet in mari, ex rore quem excipiunt conchæ de Cælo. *Has, inquit, (conchas) ubi genitalis anni stimula verit hora, pandentes se quadam oscitatione impleri roscido conceptu tradunt: gravidas postea enit: pariumque concharum esse margaritas pro qualitate roris accepti: ex eo quippe constare: Cælique eis majorem societatem esse quam maris: addit: inde, à Cælo, trahi colorem. & paulò post: miror ipso tantum eos (concharum partus) Cælo gaudere.*

Non potuit Auctor profanus comparationem afferre magis idoneam Apostolis, qui progeniti, ut erant in mari hujus sæculi, vaporazione fecundâ vocationis DEI, & rore de super gratiæ instillato (virtute ex alto, Luc. 24. v.

49.) velut in naturæ sunt divini confortium conversi, & evaserunt species luce, & efficaciâ cœlestes homines: qui plus multò habuerint de cælo quàm de sæculo in quo vixerunt.

2. *Principium ergo, inquit Plinius l. c. culmenque omnium rerum pretii, Margarita tenent.* Certè: nam & in Evangelio, Matth. 13. v. 46. laus est pretiosæ margaritæ, quam prudens negotiator æstimat pluris omnibus terrenis: nempe doctrinam & vitam Apostolicam quæ valet pretium Regni cælorum, & alio in loco (Matth. 7. v. 6.) vetatur mitti ante porcos.

3. Quid mirum autem de pretio: *per tot maria venientes, ait Plinius de ipsis margaritis. (quæ nos de Apostolis) tam longo terrarum tractu, è tantis Solis ardoribus, atque Indis quoque! Et in fine Capitis specimen pretii commemorat duos uniones: Utrumque, inquit, possedit Cleopatra Egypti Reginarum novissima, per manus Orientis Regum sibi traditos, narrat illam cum Antonio inter epulas pactam fuisse, unâ se cœnâ censies H. S. absumpturam: quæ sunt decies centena millia monetæ argenteæ apud Romanos dictæ, nummus Sestertius. pergit porro: sponsionibus factis, postero die quotidianam apposuisse cœnam Antonio: expostulanti: mox detractum auribus alterum è duobus unionibus aceto liquefactum*

Pretio:

Raritate:

Æstimatione.

Etum absorbuisset, victumque Antonium fuisse. addit Plinius: *Injecit alteri manum L. Plancus, iudex sponsionis ejus, eum quoque paranti simili modo absorbere; ut sexcenties H-S. sola cœnaret!*

Paulò ante narraverat: *Lolliam Passinam, quæ fuit Caii Principis matrona, vidi smaragdis margaritisque operitam, quæ summa quadringentes H-S. colligebat.* De Apostolis quis commemoret æstimationem qua eos proficiuntur Reges orbis Christiani!

Notibus: 4. De ipsismet, in quo consistat earum laus, sic idem Plinius breviter l. c. *Dos omnis in candore, magnitudine, orbe, lavore, pondere.* Hæc conveniunt Apostolis: quorum candor sine labe: magnitudo præ cæteris Sanctis: qui volubiles, quolibet mitterentur (velut figurâ orbiculari:) quorum lavor & æquabilitas animi sine asperitate & scabritie: pondus sicut in verbo sic exemplo. quibus dotibus gratiæ in terrena civitate respondent dotes gloriæ in æternâ.

Robore: 5. Nullo ait l. c. Plinius, *lapsu franguntur.* Nullo casu adverso Apostoli.

Vi medicinali: 6. Medici testantur eas vitæ habere sistendi profluvium sanguinis: propulsandi venena: pesti ac putredini resistendi: roborandi spiritus vitales: cerebri nervosque confortandi, exhilarandi animas. Omnia hæc Apostoli.

Duratio, ne æterna: 7. Denique quod de Margarita scripsit Plinius; *æterna propè possessionis est:* hoc de portis hujus Civitatis non propemodum tantum est asserere, sed

omnino æternæ possessionis, sicut ipsa tota Civitas.

2. Ecce quem in finem expolitæ sunt & elaboratæ ab Opifice, non sine rursione multa mallei, omnes Apostoli ut portæ Cœli esse possent! Singulæque portæ, inquit Apocalypsis, singulæ Margaritæ, decore sunt ordine ac proportione inter se locatæ: verique uniones (quod nomen Romani dederunt margaritis, apud Plinium) conjunctione & consensu ejusdem doctrinæ atque officii: multumque apta inter se varietate distributi: dum, sicut margaritæ variæ sunt pro qualitate rotis accepti, ut diximus ex Plinio, ita Apostolorum quisque alias alio excelsit dono ac divisione gratiarum i. Cor. 12. v. 4. & seqq. at omnes tamen prælustres uno eodemque Spiritu quo lucent intraturis in Civitatem: præfulgidi ut margaritæ: aditu faciles ut portæ: numero duodecim, ut undique & versus omnem plagam mundi, nemo ut queri jure possit se non fuisse admissum. de hac significatione duodenarii Apostolorum, S. Augustinus in psal. 86. *Idèò, ait, duodenarius numerus Apostolorum. Sacramentum magnum hujus duodenarii significatio est numeri.* Et mox: *Sacramentum est cujusdam Universitatis: quia per totum orbem terrarum suura erat Ecclesia, unde vocatur hoc ædificium ad Christi compagem. & paulò post: quia undique intratur in illam Civitatem, duodecim portæ sunt.*

3. *Has duodecim portas, ait S. Hieronymus in Ezechielem cap. 48. singulis Tribubus, sub Apostolicis & Patriarcharum nominibus arbitrò delegatas: id est,*

politura

Proportionem inter se:

Unionis significatione,

Duodenario:

Pro usu & numero Tribuum,

est, assignata sunt pro duodecim Tribubus sub inscriptione, & præsidio duodecim Apostolorum, qui iidem sunt tanquam Patriarchæ fidelium: *Iste sunt*, ait Hieronymus ibidem, *margaritæ Prophetarum & Apostolorum*: eodem loquendi modo & sensu de Portis quo de Fundamentis Apostolus Eph. 2. v. 20. superædificati super Fundamentum Apostolorum & Prophetarum.

Margaritarum etiam meminit sancta Ecclesia in suo Hymno, quem concinnavit ex Apocalypsi planè allegoricum: qui incipit *quòd sit Civitas & quænam: Cœlestis Urbs Jerusalem,*

Beata pacis Visio: veneratur quòd *Sponsa: O sorte nupta prospera! de portis: Hic margaritis emicant Patentesque cunctis ostia, de lapidibus artificiosè quadratis: Scalpri salubris ictibus. Et tunsiione plurimâ Fabri posita malleo. Hanc saxa molem construunt.*

Et inter opera S. Augustini adscriptus (tomo 9.) liber meditationum in Hymno:

*Ubi vivis margaritis surgunt ædificia:
Auro celsa micant cœta, radiant triclinia:
Solis gēnis pretiosis hæc structura nititur:
Auro mundo, tanquam viro, urbis via
sternitur, de quo in §. seq.*

§. II.

De platea: templo: lumine.

1. PLATEA, inquit v. 21. **CIVITATIS AURUM MUNDUM, TANQUAM VITRUM PERLUCIDUM.** *Platea*, græcè latitudo, est rota unâ cohabitantium consociatio & charitas, fundata in una eadèmq; omnium essentiali Beatitudine. Hæc communio Sanctorum & socialis conversatio cum invicem, conspicua est ut aurum, per spicua ut vitrum mundissimum: ad imitationem lapidis pretiosi Chrysolithi, quem ex Plinio diximus esse aureo colore translucidum: de quo lapide Isidorus: *auro similis est cum marini coloris similitudine*, propter quam Hebraicè dicitur lapis Tharsis: & Ezechielis cap. 10, v. 9. ubi habetur in Hebræo, *visio lapidis*

Platea
Civitatis
quid,

Tharsis, Latina vulgata interpretatio transtulit, *visio lapidis Chrysolithi*; qui nimirum ita fit aureus, ut instar maris (quod est Tharsis) aut vitri pellucidus. Talis est conviventium pariter omnium cœlitum illius Civitatis re ac nomine verè Platea, sine angustia, dilatissimo spatio charitatis: non sicut in terris ubi homines faciunt invicem angustias, quòd si de his ipsis S. Augustinus (ser. 10. de verb. Dom.) dixit; si angustantur vasa carnis, *dilatentur spatia charitatis*: quæ communio inter se amicitie atque amoris latius diffusa & æquè omnes complexa cives, quam illa cœlestium incolarum flagrantior auro, dilucidior omni vitro mundo, ubi omnes qui toto morantur in Regno

gno amplissimo, conjunctissimi vicini sunt!

Quod autem de Platea; idem v. 18. dictum est de tota civitate: ita ut edificatio tota sit aurum; non tantum præstans, solidum, ac splendidum; sed etiam ejusmodi ut perspicuitate simile sit vitro purissimo. quò significetur jucunditas quâ se mutuo Beati perspicient clarissime; & gloriam gaudiumque cujusque; tum etiam cogitationes intellectus & actus voluntatis omnium patebunt omnibus: perinde ac si specula sint vitrea, nitida, lucidissima: summo cum mutuo applausu & gratulatione de uniuscujusque gaudio tanquam de suo. De qua jucunditate S. Augustinus in man. cap. 35. Ergo quid erit (communis gaudii!) in illa perfecta charitate innumerabilium beatorum Angelorum & hominum, ubi nullus diligit alium minus quam seipsum? non enim aliter gaudebit unusquisque pro singulis aliis, quam pro seipso. Si ergo cor hominis de tanto bono suo vix gaudium suum capiat: quomodo capax erit tot & tantorum gaudiorum! &c. tantâ in latitudine societatis simul habitantium.

pro templo est
DEUS
& Agnus.

2. **TEMPLUM**, ubi adoratur, & id quod est in Civitate Sanctum sanctorum omnium, non est aliud (v. 22.) quam **DOMINUS DEUS OMNIPOTENS**: qui suam illuc infinitam sanctitatem Domini, Deitatis, Omnipotentiae manifestat facie ad faciem, & contemplandam proponit. Neque alius jam Templi usus vel sacerdos vel hostia præterquam **AGNUS**: qui est omnia eminenter ipse, & *Templum cor-*

poris sui (Joan. 2. v. 21.) in quo *inhabitat omnis plenitudo Divinitatis corporaliter*: Col. 2. v. 9.

Quod de Templo; hoc de **SOLE** dicendum: quo **NON EGET** alio **NEQUE LUNA** (v. 23.) **UT LUCEANT IN EA**; & ut ad quod condita sunt Gen. 1. v. 14. dividant diem ac noctem & sint in signa & tempora & dies & annos. quia nulla vicissitudo erit illuc diei & noctis aut temporum: id quod S. Augustinus eleganter exprimit in psal. 26. v. 4. *desiderat*, inquit, *omnes dies vitæ suæ in domo Domini habitare; in domo Domini omnes dies vitæ suæ, non quasi finiendos, sed æternos: sic enim dicuntur dies, quomodo anni, de quibus dictum est, Et anni tui non deficient: nam dies vitæ æternæ unus dies est sine occasu*. Sed (v. citato Apoc.) **CLARITAS** seu gloria **DEI ILLUMINAVIT EAM**; Divinitas quæ se illuc videndam præbet, ad quam nulla claritas accedit Solis aut alia creata. De hac Claritate, & de Lumine cujus auxilio ea videtur, facta est mentio superius in versum 11. Tractatu 33. §. 1. in fine.

Pro Sole
quid?

Claritas
DEI, id
est Divi-
nitas visa

Sed quid est quod sequitur? **ET LUCERNA EJUS EST AGNUS**. quorsum adhuc Lucerna in tantâ Claritate? Nempè Divinitas oculos illuminat & implet animarum Beatarum: Lucerna verò corporibus est; quæ etiam ipsa, quantum sunt capacia, in admirabili luce versantur. Horum *lucerna* est, ut loquitur S. Augustinus in psal. 142. Dominus *Jesus tanquam in testa carnis*: in qua sic recreat corporeos oculos Beatorum, ut ad ejus etiam

Lucerna
corpo-
rea est
Agnus;

iam splendorem nihil admodum sit iste Solis aut Lunæ aut siderum fulgor.

3. ET IN LUMINE EJUS (Græcè ἀυτῆς) Civitatis, v. 24. AMBULABUNT GENTES quotquot salvæ fiunt: ita enim in Græco: καὶ τὰ ἔθνη τῶν σωζομένων ἐν τῷ φωτὶ αὐτῆς περιπατήσουσι. Verba sunt Isaiæ cap. 60. v. 3. *ambulabunt*, ait Propheta. *gentes in lumine tuo*. Quod de gentibus, Ecclesiæ militantis oraculum, impletur in Civitate Beata ad quam ambulaverunt & salvæ factæ sunt.

ET REGES TERRÆ AFFERENT GLORIAM SUAM ET HONOREM IN ILLAM. Addit Isaias l. c. *& Reges in splendore ortus tui*: non solum illi Sancti Reges qui olim in terris: sed omnes Beati erunt confortes Regni & coronæ, ac totidem Reges juxta id quod dicitur Cap. sequente v. 5. *REGNABUNT in sæcula sæculorum*. Hi pariter omnem suam eò transcripserunt gloriam, & honorem meritorum quæ illuc accumulabunt.

Portæ Jam illud quàm est Beatæ securitatis
nō claudentur: (v. 25.) nam quod dixerat Isaias de Ecclesia militante, cap. 60. v. 11. *Et ape-*

rientur porta tua jugiter, die ac nocte non claudentur, ut afferatur ad te fortitudo Gentium & Reges earum adducantur: hoc S. Joannes aliter de hac Civitate, adductis jam in hanc Gentibus & Regibus: *PORTÆ EJUS*, inquit, *NON CLAUDENTUR PER DIEM: &* addit: *NOX ENIM NON ERIT ILLIC:* sed ut ait S. Augustinus in psal. 144. *sine fine unus dies*. Quam ob rem nomen perpetuum Civitati Visio pacis: quippe, ubi & jugis sit *Visio* ut in die, & *Visio pacis*, perinde ac portis non clausis.

Concludit (v. 26. & 27.) ita afferendam illuc, quod dixerat, *GLORIAM ET HONOREM GENTIUM: ut NON intret IN EAM ALIQUOD COINQUANTUM, AUT* quod *abominationem* facere possit Beatis, *ET* subintrando illudere *mendacio* simulatæ sanctitatis: sed ut mera Civitati munditia, incolis jucunditas, veraque sanctitas cunctis: Isai. 60. v. 21. *populus autem tuus omnes iusti*: hi, ut S. Joannes, verbis ultimis hujus Capitis, *QUI SCRIPTI SUNT IN LIBRO* immutabili *VI-TÆ æternæ*, caractere gratiæ *AGNI* ac perseverantiæ in illa.

Per diē; qui per-
petuus.

Nil co-
inquinatum.

§. III.

De comparatione hujus Civitatis cum illa quæ est apud Ezechielem.

Relatio
ad Eze-
chielem:

1. **P**Atet ex dudum dictis, quòd respiciat Joannes Ezechielem, im-

mò ejus utatur verbis: ac proinde quòd sit relatio inter Civitatem hanc, & inter
adifi-

adfectum illud Civitatis quod vidit Ezechiël inde à Capite 40. (v. 2.) usque in quadragessimum octavum, qui est finis Visionis illius & totius prophetiæ, ubi (v. 31.) eundem, quem Apocalypsis, numerum recitat & situm portarum: Et porta, ait, Civitatis ex nominibus tribuum Israël. porta tres à septentrione, &c. ternæ ex omni parte ad Orientem, Meridiem, & Occidentem. Quæ est relatio similitudinis inter utramque: sicut & quadrum Civitatis: & is de quo in Tractatu sequente fluvius cum sua ripa fructifera: & illud Ezechiëlis versu ultimo; nomen Civitatis Dominus ibidem.

Similitudinis:

Diversitatis.

2. Est autem & relatio disparitatis, seu discrimin præcipuum: quòd illa, de qua Ezechiël, sit Civitas castrensis & mobilis: figurata per Castra quæ Num. 2. v. 2. & seqq. erant per gyrum Tabernaculi. quæ Civitas significat Ecclesiam adhuc militantem, manu armatâ, & moventem castra per medios hostes: usque ad promissam terram quæ futura est viventium in æterno triumpho, sine mutatione & hoste, ubi erit possessio pacis versus omnes partes unde fuerat intratum. Hanc triumphantem intelligit Joannes in Apocalypsi.

Figura utriusq;

3. De hac relatione, & de figura veteri, meminit etiam S. Hieronymus in

Caput 48. Ezechiëlis: Breviter admodum, easdem Tribus in circuitu Tabernaculi ita castrametatas, ut ad Orientem fuerit Judas &c. Nostra verò urbs quæ est Civitas magni Regis, cuius artifex & conditor est DEUS aliam habet Tribuum in terra sancta (utraque; pugnante, & victoriosa) descriptionem, & mensuram civitatis, possessionis ordinem, & plagas tribuum singulorum.

Civitas,

Similis est mentio figuræ, ac distinctio apud S. Augustinum (in psal. 86.) inter Tabernacula Jacob (ea sunt Civitas castrensis) & inter hanc Civitatem manentem. Sed quia, inquit, erant quadam Tabernacula temporalia & imaginaria (imagines futuri,) loquitur autem iste, id est Psaltes Propheta, de Civitate quadam quam spiritualiter intelligit, cuius umbra & figura erat illa terrena: ait, diligit Dominus portas Sion super omnia Tabernacula Jacob: diligit illam spiritalem Civitatem super omnia figurata, quibus intimabatur illa Civitas semper manens &

Cœlestis in pace.

* * *

TRACTATUS XXXVII.

IN CAPUT XXII.

VERBA APOCALYPSEOS.

(Cap. 22. Versu I. & seqq.) *Et ostendit mihi fluvium aquæ vitæ, splendidum tanquam crystallum, procedentem de sede Dei & Agni. (v. 2.) In medio plateæ ejus, & ex utraque parte fluminis lignum vitæ, asserens fructus duodecim, per menses singulos reddens fructum suum, & folia ligni ad sanitatem Gentium. (v. 3.) Et omne maledictum non erit amplius: sed sedes Dei & agni in illa erunt, & servi ejus servient illi. (v. 4.) Et videbunt faciem ejus: & nomen ejus in frontibus eorum. (v. 5.) Et nox ultra non erit: & non egebunt lumine lucernæ, neque lumine solis, quoniam Dominus Deus illuminabit illos, & regnabunt in secula seculorum. (v. 6.) Et dixit mihi: Hæc verba fidelissima sunt, & vera. Et Dominus Deus spirituum prophetarum misit Angelum suum ostendere servis suis quæ oportet fieri cito. (v. 7.) Et ecce venio velociter. Beatus qui custodit verba Prophetiæ libri hujus. (v. 8.) Et ego Ioannes, qui audi vi, & vidi hæc. Et postquam audissem, & vidissem, cecidi ut adorarem ante pedes Angeli, qui mihi hæc ostendebat: (v. 9.) Et dixit mihi: Vide ne feceris: conservus enim tuus sum, & fratrum tuorum Prophetarum, & eorum qui servant verba prophetiæ libri hujus: Deum adora. (v. 10.) Et dicit mihi: Ne signaveris verba Prophetiæ libri hujus: tempus enim prope est. (v. 11.) Qui nocet, noceat adhuc: & qui in sordibus est sordescat adhuc: & qui justus est, justificetur adhuc: & sanctus, sanctificetur adhuc: (v. 12.) Ecce venio cito, & merces mea mecum est, reddere unicuique secundum opera sua. (v. 13.) Ego sum a, & v, primus, & novissimus principium, & finis. (v. 14.) Beati, qui lavant stolæ suas in sanguine agni: ut sit potestas eorum in ligno vitæ, & per portas intrent in Civitatem. (v. 15.) Foris canes, & venefici, & impudici, & homicide, & idolis servientes, & omnis qui amat & facit mendacium. (v. 16.) Ego IESVS misi Angelum meum, testificari vobis hæc in Ecclesiis. Ego sum radix & genus David, stella splendida & matutina. (v. 17.) Et spiritus & sponsa dicant: Veni.*

ni. & qui audit, dicat: veni. Et qui sitit, veniat: & qui vult, accipiat
 aquam vitæ, gratis. (v.18.) Contestor enim omni audienti verba pro-
 phetia libri hujus: Si quis apposuerit ad hæc, apponet Deus super illum
 plagas scriptas in libro isto. (v.19.) Et si quis diminuerit de verbis libri
 prophetia hujus, auferet Deus partem ejus de libro vitæ, & de Civitate
 sancta, & de his, quæ scripta sunt in libro isto. (v.20.) Dicit qui testi-
 monium perhibet istorum. Etiam venio cito, Amen. Veni Domine
 IESU. (v.21.) Gratia Domini nostri IESU Christi cum omnibus vo-
 bis. Amen.

S. I.

De fluvio: & Ligno vitæ.

Dictum est de Civitate: & in ea
 de Claritate Dei, quæ est po-
 tissima Beatitudo civium; illâ
 intellectuali Visione per quam se de-
 clarat Deus facie ad faciem intuen-
 dum in Throno suæ Divinitatis: nec
 non de Visione corporea qua videtur
 facies Agni prout in sua est naturâ hu-
 manâ, omnium longè creatarum di-
 gnissimâ visu & augustissimâ.

Fluvius
 volupta-
 tis:
 id est,
 Gaudiū
 Beatifi-
 cum.

1. Hinc jam, de hoc Throno, neces-
 se est scaturire FLUVIUM AQUÆ
 VITÆ: qui est affluentia Gaudii Bea-
 tifici: quod inundat & exhilarat illam
 Civitatem, perfusis exultatione plenè
 animis & corporibus. Hoc est enim
 illud *flumen*, de quo expressè dicitur in
 psalmo 45. v. 5. quod ejus *impetus læ-
 tificet Civitatem Dei*: ille in psal-
 mo 35. v. 9. *torrens voluptatis*;
inebriabuntur, inquit, *ab ubertate domus
 tuæ, & torrente voluptatis tuæ potabis eos*:
 & ille Isai. 66. v. 12. *fluvius pacis*, quo
 nomine in Scripturis significatur om-

nis læta felicitas. De illo fluvio S. Ber-
 nardus ser. 1. de diversis: *in remunera-
 tione Torrens est voluptatis & fluminis
 impetus: torrens inundans lætitiæ, flumen
 gloriæ & flumen pacis*. Rationem no-
 minis, cur in Scriptura & Torrens di-
 catur propter abundantiam, & Flu-
 vius propter perpetuitatem, insinuavit
 S. Hieronymus in Ezech. 47. v. 5. *Tor-
 rens*, inquit, *iste, qui pro aquarum abun-
 dantia fertur more torrentis, ipse à LXX.
 appellatur Fluvius, eò quod perpetuas a-
 quas habeat, nec de pluviiis hinc inde
 collectas, sed de vivo & perpetuo fonte
 manantes*.

Addit S. Joannes esse illum TAN-
 QUAM *crystallinum*: quò significetur, hanc voluptatem esse puram, lim-
 pidam, & splendidam: non sicut aqua
 turbida quæ bibitur in via Ægypti Jer.
 2. 18. sed esse fluvium cœlestem qui sit
 illimis & incontaminatus cœno car-
 nali. plus quàm Poëta dixit: nitidis ar-
 genteus undis: & plus quàm finxit an-
 tiqui-

Limpi-
 dum in-
 star cry-
 stalli;

tiquitas fabulata recipi Heroum animas inter sidera, ubi affluant deliciis apud Circulum lacteum, qui sit fluuius serenus ut sidus, & lactis instar candidus ac dulcis potatu; de quo somniat Scipio apud Tullium.

Oritur ex Visione DEI: Dixit *procedere* hunc Fluvium DE SEDE DEI ET AGNI: quia Gaudium Beatorum profluit & consequitur ex Visione Beatifica: penes quam est perfrui eo de quo psallitur (in ps. 35. v. 10.) *Apud Te est Fons vitæ.* Hanc scaturiginem Fluvii etiam allegat Ezechiel l. c. v. 12. eandemque dicit esse originem cæterorum quæ commemoraverat. Prout attentè observavit S. Hieronymus in locum illum Ezechielis: *Reddit, ait Hieronymus, causam ubertatis, & infert, QUIA* (verba sunt Ezechielis) *aquæ eius de Sanctuario egredientur.*

Lignum Vitæ: 2. Videt deinde IN MEDIO PLATEÆ Civitatis LIGNUM VITÆ: quod significat Immortalitatem, id est, immunitatem à morte animæ & corporis. itémque EX UTRAQUE PARTE FLUMINIS propaginem ejusdem arboris plantatam: quæ sunt gaudia quæ Theologi vocant Accidentalìa, multa & varia, velut ad utramque ripam, interna & externa, incorporea & corporea. Etenim ex illa Beata animæ voluptate omnes etiam sensus, & artus corporis, perfusi: dotes illæ membrorum, quòd lucida, quòd agilia, quòd subtilia, quòd nulli dolori obnoxia: & cætera hujusmodi, propago sunt Arboris vitæ, hoc est Immortalitatis in corpore Beato; cujus, ut ait S. Anselmus de Si-

militudinibus, *Oculi & c. ossa, medalla mirabili delectationis & dulcedinis sensu replebuntur.*

Audit de utroque, & aquâ Fluvii & Ligno, appellari aquam VITÆ ET LIGNUM VITÆ: ita, ut nunquam arefiant: illa perpetuò fluat, istud perpetuò frondeat & floreat: sintque ambo vivifica; quæ vitam Beatorum & gaudia (hoc est enim verè vivere quod beatè vivere) nunquam finant intermori.

In hac tota descriptione Gaudii Beati respicitur ad figuram illius Gen. 2. *Paradisum* qui v. 8. appellatur *Voluptatis*: Illuc, v. 9. hæc verba: *Lignum etiam vitæ in medio; & v. 10. Fluvius egrediebatur de loco Voluptatis ad irrigandum Paradisum.* De præfiguratione hujus Paradisi & Ligni dicitur in epistola ex septem Apocalypticis primâ Cap. 2. v. 7. *Vincenti dabo edere de Ligno Vita quod est in Paradiso DEI mei.*

3. Videt Lignum illud FRUCTUS FERRE DUODECIM: id est, universum numerum fructuum: & per singulos MENSES; quæ est tota ætas anni: quod hieroglyphicon hîc positum in Apoc. etiam inter sua olim hieroglyphica recensuit Horapollo lib. 1. cap. 3. ubi de Ægyptiis sic loquitur: *Annus indicantes palmam pingunt: quod arbor hæc sola ex omnibus ad singulos Luna ortus (id est enim, in singulos menses) singulos etiam ramos procreet: ita ut duodecim ramorum productione annus expleatur.*

Illo igitur duodenario fructuum significatur universalis exuberantia deliciarum & gustus: per singulos autem menses

Figura
Paradi-
sus.

Figura
Paradi-
sus.

Fructus
per sin-
gulos
menses;

Annorū
æterno-
rum:

Gustu
semper
novo:

mensis asseveratur continuatio saporis
semper novi, sine ulla interruptione:
fore enim ut duret totâ æternitate
quam psaltes appellat annos æternos
psal. 76. v. 6. atque ita duret, ut sit æquè
ac sine fastidio nova jugiter vita & im-
mortalitas; suavitas nova; sanitas, vi-
gor, & vegetudo nova. quod postre-
mum etiam significatur per FOLIA
LIGNI; utpote quæ non tantum sint
ad decorem viridia, sed etiam salubria;
non ad medicinam, ut est apud Eze-
chielem (l. c. v. 12.) de sua illa Civitate,

Et folia
ad sani-
tatem.

sed AD SANITATEM omnium, ex
quo intraverint, GENTIUM reti-
nendam omnivivo in novitate. De sa-
nitate S. Augustinus epist. 56. quæ est
ad Dioscorum: *Sanitas autem perfecta
corporis, illa extrema totius hominis im-
mortalitas erit: tam potenti enim natura
Deus fecit animam, ut ex eius plenissima
Beatitudine, quæ in fine temporum San-
ctis promittitur, redundet etiam in infe-
riorem naturam, quod est corpus, ple-
nitude sanitatis, id est incorruptionis
vigor.*

S. II.

Reliqua de Civitate.

Civitas
tota est
Regia:

1. Nihil (v. 3.) *maledictioni* obno-
xium in illa Civitate, quæ tota
quanta est, Regia est: SEDES enim
erit DEI ET AGNI: & qui SER-
VI EJUS, omnes pariter Reges erunt
(v. 3. & 5.) Nam & in hoc mundo ser-
vire DEO est *omni præstantius libertate*,
ut loquitur S. Chrysostomus hom. 33.
in Matth.

Et divi-
nitus
Beata:

Summa verò Beatitudinis omnis
est quæ apertissimè dicitur v. 4. VI-
DEBUNT FACIEM EJUS, quam
videndo possidebunt *omne bonum* Ex-
od. 33. v. 19. ET NOMEN EJUS IN
FRONTIBUS EORUM; velut erat
summis Sacerdotibus in fronte (Exod.
28. v. 36.) aurea lamina cui insculptæ
literæ, *Sanctum Domino*. Itaque &
Reges erunt & Sacerdotes, Apoc. 1. v.

6. iidemque Beatissimi: etenim similes
ei hoc ipso quòd illum vident, juxta
epistolam 1. Joannis cap. 3. & illud ge-
nerale de Intelligente, ex Aristotele
(libris de Anima) Intellectum intelli-
gendo fieri omnia, assimilatione vide-
licet cognoscentis ad cognitum. de
qua etiam S. Augustinus lib. 9. de TRI-
NIT. cap. 11. *in quantum*, ait, DEUM no-
vimus, *similes sumus*, & lib. 14. cap. 17.
citat epistolam S. Joannis l. c. v. 2. *simi-
les ei erimus, quoniam videbimus eum
sicuti est*. ex quo S. Doctor concludit:
*Hinc apparet tunc fieri eius plenam simi-
litudinem, quando ejus plenam percepe-
rit Visionem*. Quantò autem alius alio
perfectius videt, quod fit pro inæqua-
litate Luminis gloriæ, quòd respondet
inæqualitati Gratiæ & meritorum in
terris,

V 3

terris, tantò & similiores ei & Beatio-
res inter se.

Repetit in v. 5. id quod in Ca-
pite præcedente dixerat v. 23. & 25.
noctem ULTRA NON fore in hac
Civitate; cui *Lux est* is in quo *tenebrae*
non sunt ulla, 1. Joan. 1. v. 5. præter Ag-
num nec *lucerna*, egere aliâ: neque Sole
aut LUMINE finito, ubi lucet quod
est illimitatum & infinitum ac morta-
libus inaccessibile: quo illuminati un-
dique omnes ejus Civitatis incolæ, ve-
rè Illustrissimi ac Serenissimi con-
regnabunt DEO IN SÆCULA SÆ-
CULORUM.

Omnes
Illustrif-
simi.

Huc spectat illud Isai. 60. v. 19. &
20. *non erit tibi amplius Sol ad lucen-*
dum per diem, nec splendor Luna illumi-
nabit te: sed erit tibi Dominus in lucem
sempiternam, & Deus tuus in gloriam
tuam. unde infert: *non occidet ultra Sol*
tuus, & Luna tua non minuetur: quia
erit tibi Dominus in lucem sempiternam,
& complebantur dies luctus tui.

Conne-
xio cum
Civitate
Ezechie-
lis.

2. In his eousque commemoratis, ac
præsertim in Capite præcedente, rela-
tio denuò elucet ad Civitatem Eze-
chielis: de qua sic prophetatur, Ezech.
47. v. 12. *Super torrentem* (seu fluvium,
ut habent 70. interpretes) *oriatur in*
ripis ejus ex utraque parte omne lignum
pomiferum: non defluet solum ex eo &
non deficiet fructus ejus: per singulos
mensis afferet primitiva: quia aqua ejus
de Sanctuario egredientur (de Templo;
sacrofanctæ;) *& erunt fructus ejus in*
cibum: & folia ejus ad medicinam. Ex
quibus verbis manifestus est respectus
Apocalypseos ad Ezechielem: & con-

nexio Civitatis Beatæ cum Civitate
militante: ut proinde quæ dicuntur
debeant utrimque applicari pro rata;
& cum proportione explicando attri-
bui, etiam isti militanti. E. q. per tor-
rentem quidem intelligo cum S. Hie-
ronymo aquas sacras (ita nominat)
vel Baptismi vel Doctrinæ Christia-
næ; quarum utraque de vivo & per-
petuo fonte promanat: per duas ripas
vetus & Novum Testamentum: per
omne lignum pomiferum unicuique
prorum est intelligere omnis generis
fructus virtutum: per singulos menses
continuum in his profectum & reno-
vationem: cibum gratiæ & medici-
nam noxarum: & sic de cæteris Eze-
chielis, inter quæ est illud ultimum
(cap. 40. v. ultimo,) *nomen Civitatis ex*
illa die Adonai summa, id est, *Dominus*
ibidem.

Colligamus epitomen ex Apoc. 21.
& 22. breviter descriptam. Locus est,
Societas Angelorum & hominum
Sanctorum, habitaculum DEI cum
illis. Ubi murus ex lapidibus pretiosis;
portæ ex margaritis; platea ex auro
pellucida ut crySTALLUS: varietas lapi-
dum pretiosorum & margaritarum;
forma ædificii perfecta, cum optima
dimensione. Claritas DEI ipsa est quæ
viva Beatificat animam, assimilat & u-
nit ei quem videt Beato. Hinc Fluvius
voluptatis, id est, gaudium quo perfun-
dentur omnes vires animæ: & redun-
dat in Beatitudinem corporis: cui im-
mortalitas perpetuò nova, ligni vitæ
fructus, & folia sanitas. Conregnatio
in sæcula æterna, uno æterno die. Cer-
nitur

ntur in Spiritu à mortalibus, in monte magno & alio: & respondebit Fidei, visio; Charitati, Amor Beatificus; Timori sancto & tristitiæ sanctæ, quæ Spem comitantur, Fluvius voluptatis; corporali mortificationi, Immortalitas.

Conclusio Visionum Apocalypseos.

3. Pergit Angelus (v. 6. & c.) & concludit non solam Visionem de Civitate, sed etiam Apocalypsin; HÆC, inquit VERBA, id est res verbis Apocalypseos prophetatæ, fidelissimè implenda SUNT, & apud homines credenda interim ut VERA. DEUS

liquidem, ille omnis prophetiæ auctor & inspirator MISIT ANGELUM qui hæc ostenderet SERVIS SUI certissimè & CITO eventura. Et hoc symbolum ejus: VENIO VELOCITER: BEATUS is cui prophetia HUIUS LIBRI fuerit cordi.

Haecenus quæ AUDIVI ET VIDI EGO JOANNES. qui ad audita verba, quibus dicebatur, *Ecce venio velociter*, cecidi adoraturus latrâ: sed prohibitus sum eadem iterum ratione quâ sup. cap. 19, v. 10.

S. III.

Epilogus Apocalypseos.

Prohibetur signare:

Secus quàm Daniel.

1. Jamque Angelus, suo perfunctus officio dictandi dicendique, vetat ab Joanne signari prophetiam LIBRI HUIUS (v. 10.) contra quàm Daniel jussus fuerat signare suam prophetiam; Dan. 8. 26. Tu ergo, ait, Visionem signa, quia post multos dies erit. & cap. 12. v. 4. Signa Librum, usque ad tempus statutum: plurimi pertransibunt. & interroganti ulterius Danieli dicitur; v. 9. Vade Daniel, quia clausi sunt signatique sermones usque ad presinitum tempus. Est autem contraria hîc ratio: & ideò NE SIGNAVERIS, inquit Apocalypsis, TEMPIUS ENIM PROPE EST.

Et verò, dum hoc nos post sæcula

transacta legimus aut scribimus, ple- risque jam impletis, prope est ut absolvatur, ac breve admodum ante Antichristum & finem mundi superest spatium temporis. Ergo in tam brevi tempore, cuique suum est, inquit Angelus v. 11. arbitrium liberum: ut vel NOCEAT ET SORDESCAT ADHUC in sceleribus: vel cum DEI gratia, quæ offertur, crescat in adepta iustitia & sanctitate. Eccli. 15. v. 17. apposuit tibi aquam & ignem: ad quod volueris, porrige manum tuam. ante hominem vita & mors, bonum & malum: quod placuerit ei, dabitur illi.

2. His dictis utitur per prosopopœiam verbis Christi admonentis: Equidem

quidem (v. 12.) VENIO CITO; adventus meus ad Judicium erit celer: **ET MERCES UNICUIQUE SECUNDUM OPERA SUA.** De celeritate Adventus ultimi S. Augustinus ep. 80. ad Hesygium: *Quantò magis nunc dicendum est propinquare Domini adventum, quando tantus est ad finem factus accessus!* Continuat Joannes prosopœiam cœptam: **EGO SUM** & à quo cœpit hæc Scriptura Apocalypseos, **ET** ejusdem omniumque Scripturarum & **PRINCIPIUM** Beatitudinis per gratiam, **ET FINIS** per gloriam, **BEATI QUI**, dum tempus est, **LAVANT STOLAS SUAS & emundant IN SANGUINE AGNI:** Eodem recidit, quod habet græcum autographum: *μακάριοι οὗτοι οἱ ποιοῦντες τὰς ἐντολάς αὐτοῦ*, hoc est, *Beati qui faciunt mandata eius: ut illis jus SIT ad Lignum VITÆ, & introitus Civitatis PER PORTAS;* Apostolos qui exhibent lavacrum Christi & exigunt observantiam mandatorum ejus. Nam venientibus in veste illota & non nuptiali, vel iis qui neglexerunt mandata ejus non competit hujuscemodi jus. **CANES** certè, hi qui vel infideles (Matth. 15. v. 26. vel qui è Christianis revertuntur *ad vomitum suum* (2. Pet. 2. v. 22. ex Prov. 26. v. 11.) & quicumque alii scelerati, **ET OMNIS hypocrita**, is est enim **QUI AMAT ET FACIT MENDACIUM;** arcebuntur Regno DEI & **FORIS** ringentur: illos nec honestissimus quisque mortalium adnumeret suis dome-

A & O.

Beati ci-
yes.Foris ca-
nes.

sticis, nedum DEUS inter suos cooptet! **EGO JESUS** per **ANGELUM** à me *missum testificor* vobis **HÆC** Episcopis, & **ECCLESIIIS** vestris: qui **SUM RADIX** simul **ET GENUS DAVID;** radix ut Dominus, progenies ut filius David Matth. 22. v. 45. & **STELLA MATUTINA**, omnium prima stellarum, id est Episcoporum, unde omnis *splendor* Ecclesiis.

3. Cætera (v. 17. & seqq.) sunt Joannis exhortantis: qui tria præstat. Primum suggerit ac præit verba desiderii super adventu, & super sitienda hauriendaque gratuito aquâ vitæ beatæ. **SPIRITUS**, inquit, sanctus cum *gemitibus inenarrabilibus* quibus postulat, Rom. 8. v. 26. **ET SPONSA** Christi Ecclesia illo prædita Spiritu, **DICUNT VENI. ET QUI** illum & hanc **AUDIT, DICAT;** **VENI:** *similem* se monstrat *hominibus expectantibus* cum desiderio *Dominum suum* venturum; à quo satiatur *cum apparuerit gloria* ejus & potetur *torrente voluptatis* æternæ. Hunc **QUI SITIT** (fontem aquæ vitæ; Joan. 4. v. 14. & Joan. 7. v. 34.) **VENIAT** etiam ipse in occursum advenientis: **ET QUI VULT**, hoc est enim sitire quod ardentè velle, **ACCIPIAT AQUAM VITÆ GRATIS.**

Deinde *contestatur*, cum comminatione, ut ne quisquam addat aut demat huic Libro ab se scripto, delendus **DE LIBRO VITÆ** cujus hinc facta est mentio, & de Civitate hac sanctâ,

Et radix
est &
proge-
nies.Votum
adven-
tus Do-
mini.Conte-
statio de
Libro.

sanctâ, illiusve confortio. Ita DICIT QUI TESTIMONIUM PERHIBET ISTORUM, Joannes qui ut dicebatur initio Apocalypseos v. 2. testimonium perhibuit, qui & vidit ista : & quia is accepit sibi ostensa per Angelum missum à Christo, idè simul est, ut ibidem addēbatur, testimonium JESU Christi.

Denique ratificationem Christi adducit, id quod contestatus fuerat Joannes, approbantis per voculam, ETIAM : & asseverationi additæ, VENIO CITO, respondet; AMEN, VENI. Multum huic contraria est vox animæ adulteræ, ne veniat : castæ enim & fidelis animæ est ne tardet venire. Juxta similitudinem quam affert S. Augustinus in psal. 127. Pone, ait, aliquam fœminam castam; timentem virum; a-

liam pone adulteram; & ipsa timet virum. Casta timet, ne discedat vir: adultera, ne veniat. Quid si ambo absentes sunt? Illa ne veniat: illa ne tardet. Applicat adventui Christi: Absens est quodammodo cui desponsati sumus: absens est qui nobis arrham dedit Spiritum sanctum: absens est qui nos redemit sanguine suo: Sponsus est ille quo nihil est pulchrius: Pulcher est ille & absens est. Interroget se sponsa si casta est: Interroga conscientiam tuam: vis ut veniat, an adhuc vis ut tardet? Quam multi si dicatur illis, Ecce iam Christus, cras dies Judicii, non dicunt, utinam veniat! qui enim dicunt, multum amant; timent ne tardet: Castus ergo timor, fratres mei, hoc habet, quia venit de amore. Hæc Augustinus.

Vale pie Lector : in hoc amore & in hac voce (cui, quæso te, assuescamus) tota nostra posita est salus à Judice : Veniat Dominus JESUS & inveniatur nos amantes ac dicentes sibi, VENI : etenim cum immarcessibili corona, quam reddet iis qui diligunt adventum ejus (2. Tim. 4. v. 8.)

Gratia.

Omnibus Joannes peractis, ut unde duxerat initium scribendi Apoc. 1. v. 4. inde eodémque voto terminet (v. 22.) precatur iis quibus scripsit gratiam ejusdem. Precemur à DEO omnis gratiæ

Pars II.

X

(1. Pet.)

(1. Pet. 5. v. 10.) etiam nos qui hæc legimus, & a-
nimo: & sit hoc votum nostrum in terris; ac fi-
nis legendi: GRATIA, quod est semen Beatitu-
dinis & gloriæ, DOMINI NOSTRI JE-
SU CHRISTI sit CUM OM-
NIBUS *nobis.*
AMEN.

FINIS APOCALYPSEOS.

C A T A-